

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара

Факультет міжнародної економіки

Кафедра економіки та управління національним господарством

ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*За матеріалами
науково-практичної студентської конференції*

Дніпро
2017

**Рекомендовано до друку кафедрою економіки та управління
національним господарством
факультету міжнародної економіки
Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара
(протокол № 9 від 24.04.2017 р.)**

Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації : матеріали науково-практичної студентської конференції / Упорядники С. Е. Сардак, А. О. Сімахова, О. Д. Дон. – Д. : ДНУ імені Олеся Гончара, кафедра економіки та управління національним господарством, 2017. – 204 с.

Опубліковано результати наукових досліджень студентів напрямів та спеціальностей підготовки “Міжнародні економічні відносини”, “Управління персоналом та економіка праці”, “Міжнародна економіка” викладені на науково-практичній студентській конференції “Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації” 03.04.2017 р.

Тези доповідей друкуються методом прямого відтворення тексту, представленого авторами, які несуть відповідальність за його форму і зміст.

Узагальнено дослідження стану розвитку світового господарства і визначено форми адаптації національної економіки України до загальноцивілізаційних тенденцій. Учасники конференції звернули свою увагу на такі основні моменти, як: глобальні проблеми, загрози та виклики економічного розвитку; вплив міжнародних економічних організацій на спрямування економічного розвитку; оптимізація соціально-економічних трансформацій національних економік до сучасних глобалізаційних вимог; участь України у сучасних глобалізаційних процесах; стан і перспективи людського розвитку в Україні та світі.

Призначено для використання на семінарських і практичних заняттях, а також під час підготовки курсових і дипломних робіт.

Всі матеріали друкуються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2017.

Зміст / Оглавление

ВСТУП.....	13
СЕКЦІЯ 1.	
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	14
<i>Аджамалова О.Г., група ВЕ-14-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.</i>	
ІМІГРАЦІЯ: ПРОБЛЕМА ЧИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЄС.....	14
<i>Бугрім Д.С., гр. ВА-16-1.</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.</i>	
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ.....	15
<i>Гурьба А.В., ВЕ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: старший викладач Дон О.Д.</i>	
ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОСТІ.....	17
<i>Дмитренко Т.П., гр. ВЕ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.</i>	
СВІТОВА ПРОБЛЕМА ПРОДОВОЛЬЧОГО РОЗВИТКУ.....	18
<i>Кім І.О., група ВУ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.</i>	
МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	19
<i>Кіянова В.О., ВУ-16м</i>	
<i>Науковий керівник: старший викладач Дон О.Д.</i>	
ПРОБЛЕМИ ТА ЗАГРОЗИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КРАЇНАХ ЄС.....	21
<i>Коваленко С.Ю., гр. ВУ-13-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.</i>	
ЗРОСТАННЯ ЗАГРОЗИ ТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	22
<i>Кудлай М. А., гр. ВЕ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i>	
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	23
<i>Мамченко О.В., гр. ВВ-14-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянок І.О.</i>	
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ: ЗМІСТ ТА ЗАГРОЗИ.....	25
<i>Minenko O. O., Nikitina G. Ye., Sardak S. E.</i>	
<i>Oles Honchar Université nationale de Dnipro</i>	
PERSPECTIVES DU DÉVELOPPEMENT MACROÉCONOMIQUE MONDIAL.....	26
<i>Ткачук І.М., гр. ВУ-16с-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.</i>	
СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ ТА НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	27
<i>Федоров Г.А. ВВ-14-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.</i>	
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ВСЕСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	28
<i>Хегай Е.А., гр. ВІ-13-1</i>	
<i>Научный руководитель: ст. викл. Дон О.Д.</i>	
ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СФЕРЕ.....	29
<i>Шевчук В.Г., ВУ-13-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i>	
ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	30
<i>Шостенко В.В. група ВЕ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.</i>	
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	31

СЕКЦІЯ 2.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СПРЯМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	33
<i>Венгловський Д.О., гр. ВВ-13-2</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е</i> УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	33
<i>Гунько Д.Є., гр. ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i> СПІВПРАЦЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ З УКРАЇНОЮ.....	34
<i>Гурбандурдыев И., ВИ-13-1</i> <i>Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.</i> УКРАИНА И ЕС: ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ.....	34
<i>Гусева Т.К., гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.</i> МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	36
<i>Денисенко Д.О., гр. ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i> ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ.....	37
<i>Zaitseva Y.O., ВЕ-14-1</i> <i>Supervisor: Don O.D.</i> ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE WTO MEMBERSHIP.....	38
<i>Іванківа В.І., гр. ВУ-14</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.</i> РОЗВИТОК ВІДНОСИН УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ.....	39
<i>Казарян В.А., гр. ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i> СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ І СОТ, НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	41
<i>Kaliuzhnyi H.O. Oles Honchar National University, ВЕ-14-1</i> <i>prof. Zaneta Ozolina University of Latvia</i> CONSEQUENCES AND PROSPECTS OF UKRAINE'S COOPERATION WITH THE WORLD TRADE ORGANIZATION.....	41
<i>Лазарцева Т.А., гр. ВУ-13-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.</i> РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З БОКУ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ.....	43
<i>Литвиненко І. І. група ВВ-14-2</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.</i> ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МВФ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	44
<i>Макаренко К. В. група ВВ-14-2</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛКІВ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В СОТ.....	45
<i>Машкіна К.О. група ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.</i> УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	47
<i>Міланіч М.О., ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д.</i> СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ.....	48

<i>Мормуль А.В. ВУ-13-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....	49
<i>Назарова В.С., група ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник ст. викладач Дон О.Д.</i> ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ.....	50
<i>Парсенюк В.О., гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.</i> МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕК ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ СИТУАЦІЮ У СВІТІ.....	51
<i>Тимошенко О.М., ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД.....	53
<i>Ульянченко К.А. гр. ВУ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i> ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З СОТ.....	54
<i>Хамітова Є.В. група ВВ-13-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	55
<i>Чень Чун, група ВІ-13</i> <i>Научный руководитель: ст. преподаватель Дон О.Д.</i> ИССЛЕДОВАНИЕ ОСНОВНЫХ ПРОБЛЕМ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И МВФ.....	56
СЕКЦІЯ 3.	
ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ.....	58
<i>Абдыев Сердар. Г. гр. ВІ-13-</i> <i>Научный руководитель: д.е.н., проф. Сардак С.Э.</i> ТЕНДЕНЦИИ И ПРОГНОЗ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ ТУРКМЕНИСТАНА.....	58
<i>Білоусова Д.В., ВУ-16с-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.</i> ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ: ВІТЧИЗНЯНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД.....	59
<i>Брикіна М.В., гр. ВУ-16с-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.</i> ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	60
<i>Вевер В.В. гр. ВВ-13-2</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.</i> НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ВИДИ АУТСОРСИНГУ ТА АУТСТАФІНГУ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.....	61
<i>Веремейчик Я. С., ВУ-16с</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.</i> РАЗВИТИЕ ТЕХНОПАРКОВ КАК ЭФФЕКТИВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА.....	62
<i>Гордієнко О.О. гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.</i> ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК У КРАЇНАХ СВІТУ.....	64
<i>Гужуман Л.А., ВМ-16-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е</i> ПРОБЛЕМИ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ТА САМООРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	65

<i>Гусак Н. О., група ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст.в. Дон О.Д.</i> РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОБЛАСТІ ІННОВАЦІЙ В КАЗАХСТАНІ.....	67
<i>Душдуров Д., гр. ВІ-13-1</i> <i>Научний руководитель: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> МАКРОФИНАНСОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ.....	68
<i>Єгорова І.І. група ВУ-16-1м</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.</i> СТАН РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС.....	69
<i>Зейналов Огтай, гр. ВІ-13-1</i> <i>Научний руководитель: к.е.н., доцент Федотова Т.А.</i> ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА.....	70
<i>Мамедов Р. группа: ВІ-13-1</i> <i>Научний руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.</i> ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА	71
<i>Мовчаненко І.В. група ВВ-16С</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ.....	72
<i>Набиев Турал гр. ВІ-13-1</i> <i>Научний руководитель: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.</i> СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВА РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА.....	74
<i>Нарро Тума М., ВУ-16-м</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ПРОБЛЕМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	76
<i>Оленіна К.А., гр.ВУ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПРИЧИНИ ЕКОНОМІЧНОЇ ВІДСТАЛОСТІ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ.....	77
<i>Ху Йхун, гр. ВІ-13</i> <i>Научний руководитель: ст. преп. Дон О.Д.</i> ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ СИСТЕМА ПОДГОТОВКИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ КАДРОВ КНР В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	79
<i>Чжа Ань Кани, гр. ВІ-13-1</i> <i>Научний руководитель: ст. преп. Дон О.Д.</i> СОТРУДНИЧЕСТВО КНР И УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	80
<i>Яцун А.С., група ВУ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.</i> ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК.....	81
СЕКЦІЯ 4. УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	83
<i>Айдінян А.А., гр. ВА-16-1</i> <i>Науковий керівник: ст.викл. Дон О.Д.</i> ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	83
<i>Аксьонова А. О., гр. ВУ-15-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.</i> НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	84
<i>Алієва С.Б., група ВВ-14-2</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.</i> ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ.....	86

<i>Алиева У.Р.к., гр. ВУ-13-1</i> <i>Научный руководитель: д.е.н., профессор Каховська О.В.</i> ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ УКРАИНЫ.....	87
<i>Алиева Э.Б., Скалько П. гр. Т-421</i> <i>Научный руководитель: д.е.н., профессор Сардак С.Э.</i> ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ.....	87
<i>Асауленко К.П., гр. ВВ-13-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.</i> СУЧАСНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ	88
<i>Байдужа М.А., гр. ВУ-14-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> СУЧАСНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	90
<i>Веремейчик Я., гр. ВУ-16с</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.</i> РОЗРОБКА НОВОГО ТОВАРУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.....	91
<i>Гаврилова Д.В., гр. ВМ-16-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> УКРАЇНА, ЇЇ МІСЦЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	92
<i>Гасленко К.С., ВУ-16-м</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.</i> ВНУТРІШНЯ КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ.....	94
<i>Геворгян М., група ВВ-13-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н. Є.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСФЕРОМ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....	95
<i>Гречин К. О., гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	96
<i>Гуржій О. ВА-16-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	98
<i>Гусева Т.К., гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.</i> ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	99
<i>Димченко І. М., гр. ВВ-13-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Каховська О.В.</i> ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	101
<i>Жидкова А.О., ВУ-13-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.</i> ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	101
<i>Жованик О.В., група ВУ-14-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i> ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	102
<i>Коваль Ю.С., ВУ-13-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i> ВПЛИВ ТА НАСЛІДКИ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	104

<i>Кузнецова Ю.В., ВУ-13-1</i> Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	105
<i>Кузьміна М.Р. ВА-16-1</i> Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д. УКРАЇНА У СУЧАСНІЙ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	106
<i>Куличенко О.Г. гр. ВВ-13-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н.Є. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ І ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	106
<i>Куценко М. М., гр. ВУ-16с</i> Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	107
<i>Кучеренко Ю. О., ВУ-16с</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В. ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	108
<i>Леценко К., ВУ-13-1</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О. АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	110
<i>Литвиненко Ю.І. група ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. ТРУДОВА МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ У ХХІ СТ.....	111
<i>Лошкарьова Н.Д., гр. ВУ-16с</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	112
<i>Любавіна Д.П. ВУ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В. ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНУ СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ.....	113
<i>Ляхов В.А. ВВ-13-2</i> Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д. МІСЦЕ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ.....	114
<i>Мельник В. С., гр. ВЕ-15-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК УКРАЇНИ ЗІ ГЛОБАЛІЗОВАНИМ СВІТОМ	116
<i>Михайличенко С., гр. ВУ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А. РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	118
<i>Мовчаненко І.В. ВВ-16с</i> Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н.Є. ФАКТОРИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	120
<i>Моложен А.С. група ВА-16-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В. УКРАЇНА У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	121
<i>Новосьолова А.С., гр. ВУ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	122

<i>Панасюк Т.С. група ВВ-13-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О. МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ.....	124
<i>Пасєвіна О.Р. група ВВ-14-1</i> Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	125
<i>Підкуймуха К.А. група ВВ-13-2</i> Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ.....	126
<i>Піддубний О.О. ВА-16м-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	127
<i>Помазан М.Ю., гр. ВЕ-14-1</i> Науковий керівник: ст.викл. Дон О.Д. УКРАЇНА ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	129
<i>Потік Т.О., група ВУ-16с-1</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В. ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ.....	130
<i>Садовський Д.І., гр. ВЕ-14-1</i> Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК МАЙБУТНІЙ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ОРІЄНТИР УКРАЇНИ.....	131
<i>Сапєгіна А.В, гр. ВВ 13-2</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. АДАПТАЦІЯ УКРАЇНИ ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	132
<i>Сівер А.В., гр. ВУ-13-1</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О. ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ КАДРІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	133
<i>Синельникова О.Ю. група ВВ-13-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. МІСЦЕ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	134
<i>Ситнік А.І. група ВВ-14-2</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О. УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	136
<i>Ставінська О.В. гр. ВЕ-15-1</i> Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д. МІСЦЕ УКРАЇНИ СЕРЕД КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ ЗА ІНДЕКСОМ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ.....	137
<i>Степлюк К.С., група ВУ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В. ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ВІД ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	138
<i>Стрижеус Н.О. гр. ВУ-15-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянюк І.О. УКРАЇНА КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ: ВИКЛИКИ І НЕБЕЗПЕКИ.....	139
<i>Суханова Д.Ю., гр. ВУ-13-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А. МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ.....	140
<i>Цибульник О. група ВЕ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є. ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	142

<i>Чадова М.В. група ВА-16с-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i>	
МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОСТІ.....	143
<i>Чадюк В.І. група ВЕ-14-1</i>	
<i>Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д</i>	
УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	145
<i>Чала А. О. ВМ-16-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.</i>	
УКРАЇНА У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	146
<i>Чубарь Д.В. ВВ-14-2</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.</i>	
УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	147
<i>Шевченко В.В., гр. ВУ-13-1</i>	
<i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i>	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	149
<i>Шепеленко Д.Ю. група ВМ-16-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i>	
ВСТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ АПАРАТІ ВЛАДИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ.....	149
<i>Шмиговська О.Г. група ВУ-16-м</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i>	
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЕКТОРУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	151
<i>Щербань О.Є. група ВВ-13-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i>	
УКРАЇНА І ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ.....	152
<i>Щербина К. група ВМ-16-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i>	
ДЕМОГРАФІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ТА ОСОБЛИВІСТЬ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	153
<i>Щербина Н.Ю. група ВВ-14-2</i>	
<i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.</i>	
УЧАСТЬ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	154
СЕКЦІЯ 5.	
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	156
<i>Аннаев С.А. група ВІ-13-1</i>	
<i>Научный руководитель: ст. викл. Гапоненко С.О.</i>	
СОСТОЯНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	156
<i>Білий О.О. група ВА-16-2</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.</i>	
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	157
<i>Булигіна А.В. гр. ВА-16м</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С. Е.</i>	
ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ.....	158
<i>Гогохія Л.Б. ВМ-16-1</i>	
<i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е</i>	
ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	160
<i>Гринцевич Ю., гр. ВЕ-15-1</i>	
<i>Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.</i>	
ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	162
<i>Даниленко А.О., гр. ВУ-14-1</i>	
<i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i>	
МОТИВУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	163

<i>Дуднікова Д. Ю., ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С. Е. МОЖЛИВОСТІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	164
<i>Дундук А.В., гр. ВУ-16с</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ.....	165
<i>Душина А.Є. гр. ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	166
<i>Єрак А.В., ВУ-13-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянюк І.О. ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПАТ АБ «РАДАБАНК» ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	167
<i>Єрмілов С.О. гр. ВУ-13-1</i> Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О. ОСНОВНІ ІДИКАТОРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩЬ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ.....	169
<i>Жерліцина М.О., гр. ВУ-13-1</i> Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д. МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	170
<i>Жидкова А.О. ВУ-13-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	172
<i>Збаранська Я.Д., гр. ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.с.н., проф. Сардак С.Е. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗРОСТАННЯМ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ЛЮДСЬКИМ РОЗВИТКОМ.....	173
<i>Козачук Д.Ю., ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	174
<i>Красноштан Ж.А. ВУ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянюк І.О. ВИЗНАЧАЛЬНА РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	175
<i>Крючкова М.Р. група ВМ-16-1</i> Научный руководитель: д.э.н. проф. Сардак С.Э. ОБРАЗОВАНИЕ КАК ФАКТОР ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УКРАИНЕ.....	176
<i>Литвинова І. І. група ВМ-16-1</i> Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С. Е. РОЛЬ ЗДОРОВ'Я ТА ТРИВАЛОСТІ ЖИТТЯ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	178
<i>Личкатий В.О. група ВА-16-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	179
<i>Лященко Д., гр. ВЕ-15-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ І СВІТІ.....	182
<i>Мазур Ю.М., ВВ-14-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О. ДИНАМІКА ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	183
<i>Мельник В. С., гр. ВЕ-15-1</i> Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ ТА НОРВЕГІЇ.....	184

<i>Мицкевич А.Д. група ВМ-16-1</i> <i>Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.</i> ПРИОРИТЕТЫ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УКРАИНЕ.....	185
<i>Млинаруч М.О. група: ВМ-16-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> СОЦІОГЕНЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.....	186
<i>Опихайло Л.С. ВВ-14-2</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.</i> ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	188
<i>Пахалюк Т.О., гр.ВВ-13-2</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.</i> ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	189
<i>Петин Я.Я. ВМ-16-1</i> <i>Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.</i> ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ КАК ИНСТРУМЕНТ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ.....	190
<i>Пивненко А.В. ВМ-16-1</i> <i>Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.</i> ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	191
<i>Пономаренко Л.Р. група ВМ-16-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> РОЛЬ ЗДОРОВ'Я В ЛЮДСЬКОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	192
<i>Проконець Д., гр. ВЕ-15-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.</i> ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	194
<i>Савченко Л.А. ВМ 16-1</i> <i>Научный руководитель: д.е.н., проф. Сардак С.Э.</i> ИНДЕКС ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	195
<i>Татарінов В. А. ВМ-16-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.</i> РОЗВИТОК САМОМЕНЕДЖМЕНТУ.....	196
<i>Фесенко М.М. ВЕ 15-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ.....	197
<i>Хелашвілі К.Г., ВУ-15-1</i> <i>Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ.....	199
<i>Цуріков К.С., гр.ВУ-13-1</i> <i>Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНВЕСТИВАННЯ В РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ	201
<i>Яцун А. О., гр. ВЕ-14-1</i> <i>Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д.</i> СПРЯМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	202

ВСТУП

Починаючи з середини ХХ ст. глобалізація стає масштабним і всеохоплюючим процесом трансформації умов і факторів людської діяльності у науково-технологічній, виробничій, торговельній, фінансово-інвестиційній і соціальній сферах. Суттєві зміни відбуваються не тільки у світогосподарській практиці, а й в економічній теорії і стосуються її фундаментальних парадигмальних засад. Це вимагає визначення шляхів адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації.

Розгортання глобальних імперативів на початку ХХІ ст. детермінує вибір оптимальних шляхів стабілізації національних економічних систем і формування сприятливого інвестиційного клімату для активізації на національних теренах міжнародних бізнес-структур. Характерною особливістю цих внутрішніх соціально-економічних трансформацій є їх протікання в умовах поглиблення взаємодії національної економіки зі світовим господарством. Це зумовлено інтенсифікацією динаміки процесів інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації. Саме вони загострюють міжнародну конкуренцію і формують усе зростаючі вимоги до товарів і послуг, що експортуються.

Адаптація національної економіки України до закономірностей світового економічного розвитку в контексті ресурсозабезпеченості та ресурсовикористання обумовлює необхідність вибору форм оптимальної взаємодії економіки України зі світовим господарством у різномічному спектрі соціально-економічного виміру. Проте існує ряд причин об'єктивного та суб'єктивного характеру, які стають на заваді чи то прямо перешкоджають економічному просуванню нашої країни в інтеграційних процесах. Беззаперечно, подолання цих деструкцій залежить від органів державної влади. Але значних зусиль мають докласти й освітні інституції в аспекті надання відповідних знань з порушеної проблеми студентам за різними напрямками підготовки і докладення зусиль в контексті порозуміння суспільством значущості просування країни в цивілізаційному напрямку для зміни на краще рівня життя населення в цілому.

Проведення щорічної науково-практичної студентської конференції «Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації» у 2017 р. кафедрою економіки та управління національним господарством факультету міжнародної економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара ставить за мету спрямування наукових зусиль студентів у напрямку соціально-економічних реформ, що проводяться урядом України, та узагальнення творчих пошуків і досліджень молоді, що здійснюються під час підготовки рефератів, курсових та дипломних робіт.

СЕКЦІЯ 1. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Аджамалова О.Г., група ВЕ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.

ІМІГРАЦІЯ: ПРОБЛЕМА ЧИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЄС

Останнім часом, Європейський Союз стикається з міграційною проблемою. Під натиском громадянської війни та погіршення ситуації в сфері безпеки в Сирії, Іраку, Афганістані та у пошуках кращого життя величезна кількість людей втекли з Середнього Сходу та Африки до Європи, ризикуючи своїм життям на своєму шляху. За підрахунками, більш ніж мільйон мігрантів та біженців перетнули кордон до Європи у 2015 році, порівняно з 280 тис. ще рік тому. Більшість з цих біженців втекли з Сирії, Іраку, Афганістану, Еритреї, Пакистану, Марокко, Ірану та Сомалі з надією на краще життя у Німеччині, Великобританії, Швеції, Бельгії та інших європейських країнах. Біженці користуються маршрутами, що є вкрай небезпечними, тож багато хто втратив життя на шляху. Один з таких маршрутів, використовуваний мігрантами, пролягає крізь Середземне море до Греції та Італії. У 2016 р. більш ніж 5 тис людей потонули або зникли безвісти, перетинаючи Середземне море, тому що їх подорож була небезпечною на рибальських човнах або паромках.

Проблема міграції регулюється в ЄС на наддержавному рівні. На рівні окремої сфери політики, Стаття 63 ТСЄ зазначає, що ЄС «розвиватиме спільну політику щодо притулку, додаткового захисту і тимчасового захисту з метою забезпечення належного статусу будь-яким національностям третіх країн, що вимагають міжнародного захисту і забезпечення дотримання принципу неуповнення» [1]. ЄС має законодавче підґрунтя для імігрантів та шукачів притулку. Однак, країни-члени ЄС не мають єдиної системи, щоб боротися з нелегальною міграцією. Деякі країни жорсткіші, а деякі більш дружелюбні до біженців, що надходять з країн з військовими конфліктами.

Звісно, приїзд іммігрантів у великих кількостях викликає відповідні проблеми. Перш за все, це вимагає витрат державних служб приймаючих країн починаючи з охорони здоров'я, освіти закінчуючи соціальною безпекою. По-друге, імігранти привносять нову культуру, яка часто гостро протирічить культурі місцевого суспільства, що призводить до посилення підозр і соціальних проблем. Ці проблеми, не вирішені вчасно, можуть сприяти посиленню крайніх правих партій в ЄС.

Однак, нова хвиля іміграції також надає нові можливості для ЄС, який стикається зі скороченням кваліфікованої робочої сили. Вікова структура населення Європи нагадує перевернутий трикутник – велику частину населення складають громадяни старшого покоління і вони потребують молоду та навчену робочу силу для ефективної підтримки. Ті, що отримали притулок в ЄС, мають бути інтегровані у суспільство приймаючої країни і мати змогу внести свій вклад в економічне, соціальне та культурне збагачення Європи.

Для легальних імігрантів ЄС розробив «Іміграційний портал», що забезпечує всією необхідною інформацією іноземців, які хочуть переїхати до ЄС. Також пропонується «Блакитна карта», що надає мігрантам дозвіл на проживання та роботу [2]. Сприймаючи іміграційні потоки як можливість, Німеччина ввела більш теплу стратегію шляхом перейменування іміграційних центрів на «вітаючі центри» [3].

Політика ЄС розвивається між двома суперечливими напрямками: з одного боку ядро інтеграційного проекту ЄС складає концепція побудови суспільства на основі демократії, верховенства права та поваги до прав громадян. З іншого боку, безпека і захист кордонів в рівній мірі важливо, надаючи можливість для вільного руху та гарантування безпеки громадян ЄС. Спираючись, головним чином, на забезпечення миру та фундаментальні цінності, Європа поставила права людини в пріоритет. Гарантія людських прав не тільки ідеал, якого необхідно досягти в середині ЄС, а й ключовий елемент політики ЄС щодо третіх країн. Всі угоди, укладені з третіми країнами знов повторюють важливість та необхідність забезпечення прав людини.

Ряд документів, зокрема Хартія основних прав, доводить це зобов'язання. Поки ведеться нагляд за принципами міжнародних конвенцій з прав людини, ЄС пішов навіть далі, встановивши більш прогресивні, вищі стандарти, ставши прикладом для наслідування для інших. Прикладом може слугувати Директива про мінімальні стандарти визнання громадян третіх

країн як біженців. У той час як Женевська Конвенція 1951 року передбачає право на притулок для тих, хто втік від переслідування за ознакою раси, віросповідання, національності, політичної приналежності або приналежності до певної соціальної групи, Директива ЄС розширює і доповнює захист осіб, яким загрожує реальна небезпека заподіяння серйозної шкоди, загроза життя або насильства в ситуаціях міжнародного внутрішнього збройного конфлікту. Ці положення гарантують захист всім, хто рятувався від війн, громадянської війни або внутрішнього конфлікту в своїх країнах. Відмова надати притулок людині, що приїхала з такої країни вважається грубим порушенням основного принципу міжнародного захисту. Чого автори даного законодавства ЄС не очікували, так це зростання чисельності конфліктів та кризових держав, які страждають від громадянських конфліктів та обсягу переміщених осіб.

Щоб мінімізувати число потенціальних шукачів притулку, країни-члени ЄС ввели концепцію «безпечних країн», де громадяни імовірно не зіткнуться з ризиком політичного переслідування або нелюдського, принижуючого людську гідність поведіння і, таким чином, мігранти можуть бути відправлені назад автоматично, якщо вони вже знаходились у такій країні та, відповідно, їх заяви повинні бути розглянуті в прискореному порядку. З недавнім сплеском біженців, держави-члени ЄС намагаються розширити список безпечних країн, включаючи не тільки балканські країни, але й країни Африки, що відчують економічні труднощі. Цю концепцію багато критикували організації з прав людини, через розмите визначення країн, що мають вважатися безпечними.

Отже, проблема міграції в Європі назріла давно та наразі досягла свого апогею з нинішнім масштабом міграційної хвилі. Ніхто не сумнівається, що жодна країна не впорається з цією проблемою самотійно. На сьогодні здається, що ситуація тільки погіршується, що підтверджується безпрецедентною кількістю біженців та мігрантів, які намагалися досягти Європейських берегів влітку 2016 року. Поки відсутня глобальна ініціатива та єдине стале політичне рішення, криза на Середньому Сході продовжуватиме генерувати нові потоки біженців та мігрантів. Будівництво парканів на кордонах і зміцнення прерогатив безпеки проти потоку мігрантів може лише загострити протиріччя.

Поточна криза міграції пролила світло на те, як внутрішня політика окремих країн Європи може знецілювати важливість справедливих та ретельних обговорень. Через поширення антиіммігрантських, крайніх правих партій в Європі, міграція стала предметом політичної гризні майже в кожній країні ЄС. Очевидно, що не існує ідеального рішення проблеми і є безліч можливих варіантів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Світ потребує формування основи для побудови глобального міграційного управління. Бездіяльність означає не більше і не менше, ніж моральну і політичну нездатність вирішити одну з найбільш актуальних проблем нашого часу.

Список використаних джерел:

1. Консолідована версія договору про функціонування Європейського Союзу, 2008. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:l2012E/TXT&from=en>
2. Офіційний сайт. Європейська комісія. – [Electronic resource]. – Access mode: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/immigration/index_en.htm
3. DW: Germany tries warmer welcome for immigrants. - [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.dw.de/germany-tries-warmer-welcome-for-immigrants/a-16713149>
4. JelenavonHelldorff. The EU Migration Dilemma, 2015. - [Electronic resource]. – Access mode: <https://eu.boell.org/en/2015/09/03/eu-migration-dilemma>

Бугрім Д.С., гр. ВА-16-1.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

У сучасному суспільстві глобалізація обумовлює позитивні та негативні наслідки для країн. Значна кількість країн ще залишається у стані «периферії» та відстає від розвинутих держав (за рівнем розвитку економіки та якістю життя). Розрив між багатими і бідними країнами становить десятки та сотні разів. За даними Світового банку, якщо в середині XVIII ст. (перед промисловою революцією) розрив між найбагатшою та найбіднішою країною світу оцінювався як 5:1, то зараз це співвідношення досягло рівня 400:1. Серед причин такої нерівності, як правило, називаються такі.

Історичні проблеми: так званий «пізній розвиток» країн. В африканських країнах доход на душу населення зараз приблизно такий, який був у Європі двісті років тому.

Географічні проблеми. Інституціональні (у розумінні цінностей, настанов, традицій, що керують поведінкою народу). Це перешкоди, що гальмують розвиток економіки, – хабарництво, корупція, неповага до приватної власності.

Економічні проблеми. Бідні країни намагаються приєднатися до світової економіки, традиційно спеціалізуючись на сільгосппродукції та мінералах. Проте торгувати їм з кожним роком усе важче: розвинуті країни, виступаючи за вільну торгівлю, фактично проводять протекціоністську політику. Субсидіюючи власне сільське господарство, вони закривають свої ринки для продукції бідних країн.

Демографічна проблема. В якості однієї з причин економічної відсталості може бути також розглянута демографічна проблема. Адже до нерівномірності розподілу багатства у світі слід додати ще одну нерівномірність – розподілу населення. У цьому випадку кажуть про так звані “ножиці нерівності”: на чотири п'ятих населення Землі припадає одна п'ята світового доходу. Демографічні проблеми не обминули і розвинуті країни, – це падіння народжуваності, небезпечна тенденція старіння нації, потреба проведення пенсійної реформи, підвищення пенсійного віку. Але демографічні проблеми країн, що розвиваються, змушують пригадати Т.Мальтуса. Всупереч наведеним проблемам розвинутих країн, загальне зростання чисельності населення Землі дає підстави казати про “демографічний вибух”, який стався у другій половині ХХ ст., коли загальне населення Землі зросло з вражаючою швидкістю. Правда, деякі дослідники переконані, що демографічний вибух – це тимчасове явище, яке минуло свій пік на межі 1980-90-х рр. і перейшло у фазу загасання. Але на сьогодні доводиться констатувати, що найбільший приріст населення припадає саме на країни Азії, Африки та Латинської Америки. Якщо у розвинутих країнах у ХХ ст. населення подвоїлося, перевищивши 1 мільярд (той самий “золотий”), то у менш розвинутих зросло вчетверо – до 5 мільярдів, тим самим суттєво загальмувавши в них темпи зростання доходів на душу населення. Але окрім загострення проблеми економічної відсталості, посилення тиску на природу, перенаселення бідних країн має ще один важливий наслідок – це зміна структури світового населення. У світі переважають вихідці саме з цих країн – малоосвічені, або взагалі неписьменні, безробітні, озлоблені, які не дотримуються норм цивілізованої поведінки, які не знайшли свого місця у житті або не вміють нічого іншого, ніж воювати. Все це породжує інші глобальні проблеми – тероризм, злочинність, наркоманію.

Продовольча проблема. Разом з демографічною, глобальних масштабів набуває продовольча проблема. Її також можна спостерігати як у багатих, так і у бідних країнах. Лише мешканці розвинутих країн страждають від ожиріння та надвиробництва продуктів, а в країнах, що розвиваються, внаслідок економічної відсталості, демографічного вибуху та перенаселеності панує голод, нестача продуктів, у кращому випадку, незбалансованість та неповноцінність харчування. Продовольча проблема може розглядатися як часткова від більш загальної – нестачі природних ресурсів. Діяльність людини давно почала наносити збитки навколишньому середовищу. Але вважається, що до середини ХХ ст. ці збитки не були такими значними. Тривалий час природні ресурси встигали відновлятися, але стрімке зростання чисельності населення на планеті та відповідно обсягів споживання загострили проблему. Чим більше людей населяє планету, тим обмеженішими стають економічні ресурси. Беручи до уваги тенденції розвитку світової економіки, а особливо стрімке зростання економік Китаю та Індії, можна прогнозувати подальше зростання споживання невідновлюваних ресурсів.

Екологічна проблема. Критика глобалізації з боку екології була однією з перших. Доречно пригадати, що екологія походить від того ж грецького слова “oikia”, що й економіка, тобто це науки про домівку, оселю. В наш час екологію визначають як науку про відносини усіх живих з навколишнім середовищем. З одного боку на природу тисне промисловість розвинутих країн, з іншого – надмірне споживання перенаселених бідних країн, зростання відходів. Наше буття дає всі підстави стверджувати, що екологічна проблема полягає у подоланні екологічної кризи. Її прояви: забруднення повітря, води, ґрунтів викидами промислових і хімічних відходів; скорочення орних угідь та погіршення родючості ґрунтів через надмірну експлуатацію; знищення родючих земель через зловживання добривами та хімічними речовинами для боротьби з шкідниками; знищення тропічних лісів, що справедливо вважалися легеними планети; виснаження озонового шару; збідніння внаслідок варварського знищення тваринного та рослинного світу; зростання (через стан навколишнього середовища) захворювання органів дихання, поширення онкологічних та алергічних хвороб.

Звертаючи увагу на те, що існує декілька основних груп глобальних проблем сучасності, до їх вирішення треба підходити комплексно: тобто, розробити таку стратегію, яка б охоплювала

усі сфери та види проблем. Необхідно вирішувати усі проблеми одразу, а не зосереджуватися на якійсь одній.

Використана література:

1. *Самуельсон П.*, Нордхаус В. Економіка. – М., 1997. – Гл. 36А.
2. *Башнянин Г.Л.*, Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: Підручник. – К., 2000. – Тема 22.
3. *Ніколенко Ю.В.* Політекономія: Підручник. – К., 2003.

Гурьба А.В., ВЕ-15-1

Науковий керівник: старший викладач Дон О.Д.

ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОСТІ

У сучасному світі існує безліч глобальних проблем, які потребують нашої уваги та негайного вирішення. У цій роботі розглядаються головні проблеми сучасності, до яких відносяться: проблема економічної відсталості, демографічна проблема, продовольча проблема, проблема природних ресурсів. Згідно з даними “Звіту про розвиток людства”, що підготовлений вченими Оксфордського університету в 2012 р., 54 країни світу стали біднішими, ніж на початку 1990-х, у 21 державі більша частина населення голодує, у 14 країнах більше половини дітей помирає, не досягнувши п'ятирічного віку, у 12 країнах скорочена початкова освіта, а у 34 спадає середня тривалість життя. Більше мільярда людей сьогодні заробляє менше одного долару на день і чисельність таких людей невпинно зростає.

Таким чином, значна кількість країн все більше відстає від розвинутих держав (за рівнем розвитку економіки та якістю життя). Розрив між багатими і бідними країнами становить десятикратний та сотні разів. За даними Світового банку, якщо в середині XVIII ст. (перед промисловою революцією) розрив між найбагатшою та найбіднішою країною світу оцінювався як 5:1, то зараз це співвідношення досягло рівня 400:1.

Серед причин такої нерівності, як правило, називаються такі.

- Історичні: так званий “пізній розвиток” країн. В африканських країнах доход на душу населення зараз приблизно такий, який був у Європі двісті років тому.
- Географічні. Дж. Гелбрейт якось звернув увагу, що в межах тисячі миль по обидва боки від екватора немає жодної розвинутої, (хоча напевно настав час робити виключення для Сінгапуру та Гонконгу).
- Інституціональні (у розумінні цінностей, настанов, традицій, що керують поведінкою народу). Це перешкоди, що гальмують розвиток економіки, – хабарництво, корупція, неповага до приватної власності.
- Економічні. Пригадайте “порочне коло бідності”. Певний час вважалося, що розірвати це коло під силу розвинутих країнам, здійснюючи програми фінансової допомоги. Але результати виявилися невтішними – до перешкод, що заважають розвитку бідних країн, додався ще астрономічний зовнішній борг.

В якості однієї з причин економічної відсталості може бути також розглянута демографічна проблема. Адже до нерівномірності розподілу багатства у світі слід додати ще одну нерівномірність – розподілу населення. У цьому випадку кажуть про так звані “ножиці нерівності”: на чотири п'ятих населення Землі припадає одна п'ята світового доходу.

Демографічні проблеми не обминули і розвинуті країни, – цепадіння народжуваності, небезпечна тенденція старіння нації, потреба проведення пенсійної реформи, підвищення пенсійного віку. Але демографічні проблеми країн, що розвиваються, змушують пригадати Т. Мальтуса. Всупереч наведеним проблемам розвинутих країн, загальне зростання чисельності населення Землі дає підстави казати про “демографічний вибух”, який стався у другій половині XX ст., коли загальне населення Землі зростало з вражаючою швидкістю.

Але окрім загострення проблеми економічної відсталості, посилення тиску на природу, перенаселення бідних країн має ще один важливий наслідок – це зміна структури світового населення. У світі переважають вихідці саме з цих країн – малоосвічені, або взагалі неписьменні, безробітні, озлоблені, які не дотримуються норм цивілізованої поведінки, які не знайшли свого місця у житті або не вміють нічого іншого, ніж воювати. Все це породжує інші глобальні проблеми – тероризм, злочинність, наркоманію.

Разом з демографічною, глобальних масштабів набуває продовольча проблема. Її також можна спостерігати як у багатих, так і у бідних країнах. Лише мешканці розвинутих країн страждають від ожиріння та надвиробництва продуктів, а в країнах, що розвиваються, внас-

лідок економічної відсталості, демографічного вибуху та перенаселеності панує голод, нестача продуктів, у кращому випадку, незбалансованість та неповноцінність харчування.

Продовольча проблема може розглядатися як часткова від більш загальної – нестачі природних ресурсів. Діяльність людини давно почала наносити збитки навколишньому середовищу. Але вважається, що до середини ХХ ст. ці збитки не були такими значними. Тривалий час природні ресурси встигали відновлятися, але стрімке зростання чисельності населення на планеті та відповідно обсягів споживання загострили проблему). Чим більше людей населяє планету, тим обмеженішими стають економічні ресурси.

У другій половині ХХ ст. вичерпання невідновлюваних природних ресурсів досягло загрозливих масштабів. Ще у 1970-х рр. була надрукована відома доповідь Римського клубу, в якій прогнозувалося вичерпання основних природних ресурсів вже до 1995-2025 рр. І хоча подальші розрахунки спростували та віддалили цей рубіж, загроза залишається. У наш час песимісти сперечаються з оптимістами, але ніхто не заперечує, що якщо нові ліси росли швидше, ніж люди встигали їх вирубувати ще за часів середньовіччя, то в останні 20 років геологи знаходять менше нафти, ніж нафтовики встигають викачувати.

Беручи до уваги тенденції розвитку світової економіки, а особливо стрімке зростання економік Китаю та Індії, можна прогнозувати подальше зростання споживання невідновлюваних ресурсів.

Список використаної літератури

1. **Сиротенко А.** Глобальні проблеми людства // Географія та основи економіки. - 2012. - № 1. - С. 11-16
2. **Фідря Н.** Глобальні проблеми людства та ідея сталого розвитку суспільства // Краєзнавство. Географія. Туризм.. -2015. -№ 33. - С. 17-21
3. **Власов В.І.** Глобалізація і глобальна продовольча проблема // Економіка АПК. -2014. -№ 1. - С.15-22.

Дмитренко Т.П., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

СВІТОВА ПРОБЛЕМА ПРОДОВОЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Практично проблема продовольства для людини існувала завжди. Це одна з найдавніших глобальних проблем. Голод як крайній її прояв є величезне соціальне лихо яке знекровлює людей в давнину й навіть у новітні часи. Продовольча проблема належить до категорії глобальних тому, що для її розв'язання недостатньо зусиль окремих держав, а потрібне добре налагоджене співробітництво всіх країн, незалежно від їхнього суспільного ладу. Зрештою, на ній органічно зв'язані інші глобальні проблеми сучасності – демографічна, екологічна, енергетична та ін. Більшість дослідників убачають у продовольчій проблемі багатопланове явище, яке справляє вплив на всі сторони суспільства і тому має розглядатися у взємозв'язку з економічною системою, політичним ладом, національними традиціями господарювання тощо. Саме тому розгляд даного питання, розробка шляхів вирішення є дуже актуальними, особливо для жителів України – держави, де продовольча незабезпеченість вкрай негативно впливає на життєвий рівень громадян.

Метою даної статті є глибоко і ретельно дослідити причини продовольчої проблеми, знайти шляхи для її вирішення.

Існує чотири групи чинників, які впливають на глобальну продовольчу проблему:

- природні умови й розміщення населення (загальна площа та структура сільськогосподарських угідь, сільськогосподарський потенціал, клімат, співвідношення між кількістю населення і масою продовольства тощо);
- світовий транспорт і зв'язок, котрі забезпечують широкий вихід продуктів харчування на зовнішній ринок;
- політична ситуація в світі (позиції політичних сил, наявність міждержавних співтовариств, об'єднань, використання поставок продовольства у політичних цілях);
- світова економіка і торгівля в їхній єдності (продовольство як складова торговельних потоків, роль балансових розрахунків, кліринг);

Протягом усієї історії державності проблема стабільного продовольчого забезпечення населення була однією з найважливіших, оскільки від неї залежить національна безпека. Визначити єдину для всієї планети норму харчування важко, так як зони та регіони Землі об'єктивно розрізняються за витратами енергії, яка необхідна для підтримки життя людини.

Нормальному, збалансованому харчуванню відповідає диференційований за віком, видом діяльності людей і кліматичними умовами місця проживання раціон, який забезпечує організм необхідною кількістю енергії. За оцінками Продовольчої й сільськогосподарської організації ООН (ФАО) і Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), середня норма харчування для однієї людини має становити 2300–2400 ккал на добу. Чітко виражене недоїдання настає тоді, коли цей показник падає нижче 1800 ккал, а очевидний голод – коли він проходить критичну позначку 1000 ккал на добу.

У другій половині ХХ в. збільшення чисельності населення в третьому світі щорічно в середньому на 2,5%, а в Африці навіть на 3%(тоді як у промислово розвинутих країнах на 0,8% у рік), знову поставило на порядок денний питання про принципову можливість забезпечення людства продуктами харчування. Тому відновився інтерес до обговорення ідей Мальтуса, майже забутих у 30-х рр. [1]

Незважаючи на суттєвий прогрес, досягнутий людством в області підвищення добробуту, бідність і в ХХІ столітті залишається глобальною проблемою. Із понад 6 мільярдів людей, які населяють планету, 2,8 млрд (47%) живуть менше, ніж на 2 долари в день, а більше 1,2 млрд. (20%) – менше, ніж на 1 долар у день [2]. Саме цим визначається низька купівельна спроможність населення, а, відповідно, і проблема голоду. Вирішення проблеми голоду залишається одним з ключових викликів ХХІ століття. Особливою ця проблема є для країн Південної Африки та країн, що розвиваються. У 2008-2011 роках в результаті глобальної економічної кризи число голодуючих різко виросло. Згідно даних ФАО кількість голодуючих у світі складає 924 млн осіб, майже півмільярда чоловік хронічно недоїдають, з них третина – діти [3]. З голоду щорічно помирає близько 10 млн. осіб.

Питання продовольчої забезпеченості є досить актуальним для України. Це зумовлюється станом розвитку вітчизняного агропромислового комплексу. Глибока криза аграрного сектору й усього АПК погіршила продовольче забезпечення України, скоротилася і якісно знизилася раціон харчування основної маси населення. Успішне втілення нової аграрної політики дозволить вирішувати комплекс завдань, поставлених перед АПК щодо створення для трудівників села належних умов життя і праці, підвищення рівня забезпечення населення основними продуктами харчування високої якості. Виконання всього наміченого комплексу завдань сприятиме вирішенню проблем досягнення продовольчої безпеки нашої держави.

Таким чином ми бачимо, що продовольча проблема належить до категорії глобальних і для її розв'язання недостатньо зусиль окремої держави, а потрібно добре налагоджене співробітництво всіх країн, незалежно від їх суспільного ладу. Головним чином від голоду і недоїдання в сучасному світі страждають країни, що розвиваються, де проживає майже 4/5 населення світу, виробляють приблизно 1/3 всього продовольства, а споживають трохи більше третини його загальносвітового споживання. При аналізі продовольчої ситуації в цих країнах необхідно враховувати незавершеність аграрних реформ, бідність широких мас селянства, відсталість системи землеробства, нераціональне використання земельних і водних ресурсів. Актуальна продовольча проблема і для країн з перехідною економікою, в тому числі України. Можливості розв'язання продовольчої проблеми безпосередньо пов'язані з вирішенням питань агропромислової сфери економіки. Стратегічною метою реформування агропромислового комплексу України традиційно є підвищення життєвого рівня населення на основі збільшення обсягів виробництва продуктів харчування і продуктивності праці, розвитку науково-технічного прогресу.

Список використаної літератури:

1. *Лінець Ю.Г.*, Пуляркин В.А., Шліхтер С.Б., Географія світового господарства: Навч. посібник для студентів. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999, с.120
2. *Sanjay S.J.*, Pogge T.W., How not to count the poor, „Columbia University Technical Paper”, wersja 6.2, 29 жовтня 2005р. [Modeofacces:www.columbia.edu/~sr793/count.pdf](http://www.columbia.edu/~sr793/count.pdf)
3. ФАО. Статистичні дані (FAOSTAT). – [Modeofacces:http://faostat.fao.org/default.aspx](http://faostat.fao.org/default.aspx)

Кім І.О., група ВУ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ведення міжнародного бізнесу має значні відмінності в порівнянні з веденням бізнесу в рамках країни. У зв'язку з цим стає очевидним необхідність ретельного вивчення особливостей ведення і управління міжнародним бізнесом в умовах глобалізації.

Глобалізація міжнародного бізнесу проявляється перш за все в активізації в останні роки діяльності транснаціональних корпорацій (ТНК) і в появі корпорацій, що перебувають на вищому щаблі їх розвитку – глобальних ТНК. ТНК у своєму розвитку і функціонуванні спираються на різні організаційні форми ведення міжнародного бізнесу. Здійснюючи розширення ринку, перед корпораціями, як правило, постає проблема вибору з усіх можливих у країні найбільш ефективних організаційних форм здійснення міжнародного бізнесу з урахуванням діючих об'єктивних і суб'єктивних факторів, що і зумовлює подальше дослідження у цьому напрямку.

Зростаюча значущість транснаціональних корпорацій як суб'єктів світової економіки, трансформація їхніх стратегічних мотивацій та практичних дій набувають все виразнішого глобального характеру та вчиняють тиск на інтереси практично всіх країн і регіонів світу, що обумовлює пошук нових підходів для дослідження та практичного регулювання діяльності ТНК. У світовій економічній науці діяльність ТНК досліджували такі вчені, як П. Баклі, Р. Вернон, О. Вільямсон, Дж. Гелбрейт, Е. Гекшер, Дж. Даннінг, К. Іверсен, М. Кассон, Р. Кейвз, Ч. Кіндлбергер, Р. Коуз, К. Коулінг, П. Кругман, С. Лал, Дж. Міль, Ф. Нікербокер, Р. Ньюфайер, М. Портер, А. Рагман, Ф. Рут, Р. Сагден, С. Хаймер. В українській економічній науці окремі аспекти діяльності ТНК у контексті проблематики конкурентоспроможного розвитку вивчали Л. Антонюк, В. Базилевич, О. Білорус, З. Борисенко, А. Гальчинський, В. Геєць, Я. Жаліло, О. Костусев, С. Крук, Л. Кузьменко, В. Лагутін, Д. Лук'яненко, А. Мазаракі, В. Новицький, Е. Панченко, О. Плотніков, А. Поручник, О. Рогач, В. Рокоча, Л. Руденко-Сударева, В. Сіденко, С. Соколенко, Л. Федулова, А. Філіпенко, Т. Фролова, С. Циганов, О. Швиданенко, О. Шнирков. Незважаючи на зростаючий інтерес до досліджень транснаціональної діяльності, окремі питання її впливу на національний економічний розвиток залишаються дискусійними, разом з тим у вітчизняній економічній науці актуалізуються дослідження таких проблем, як державне стимулювання інвестицій світових ТНК, їхня переорієнтація з торгівельно-розподільчої на виробничу інвестиційну діяльність; блокування механізмів відтоку національного капіталу до ТНК; нейтралізація діяльності філій іноземних ТНК, орієнтованої на створення монополій на українському ринку; недобросовісний олігополістичний конкурентний тиск на національні компанії.

Метою даної роботи є виявлення основних закономірностей функціонування міжнародного бізнесу на сучасному етапі в умовах глобалізації світового господарства. Найбільш поширеною формою міжнародного бізнесу є здійснення експортно-імпортних операцій, різних посередницьких, консультативних та маркетингових послуг. Сучасна міжнародна торгівля розвивається під знаком глобалізації: розширюються і поглиблюються зв'язки у виробничій сфері, у сфері інвестицій, звернення, постачання і збуту, інноваційних технологій, фінансів [4]. Поширенню цієї форми міжнародного бізнесу сприяє та обставина, що вона може здійснюватися навіть при обмеженості конвертації національних валют у валюти інших країн і недостатній кількості валютних ресурсів на імпорт зарубіжних товарів. За таких умов певного розвитку набуває так звана зустрічна торгівля, яка проявляється як обмін товарів у натуральній формі без грошей (бартерний обмін). Кооперація в галузі науково-технічної, виробничої, збутової і сервісної діяльності передбачає насамперед діяльність у галузі науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, виробництва і збуту продукції та післяпродажного технічного її обслуговування, а також ремонту [1]. Зазначені вище форми міжнародного бізнесу характеризуються порівняно невисоким рівнем інтернаціоналізації підприємств та організацій. При цьому слід мати на увазі, що експортно-імпортні операції, збутова і сервісна діяльність нерідко мають не регулярний характер. У сучасних умовах помітно зростає роль міжнародної інвестиційної діяльності як форми міжнародного бізнесу. Вона являє собою сукупність дій юридичних та фізичних осіб щодо реалізації інвестиційних проектів. Активізація інвестиційної діяльності є свідченням розвитку підприємництва і позитивно впливає на зростання його соціально-економічної ролі в суспільстві [2].

Найбільш ефективним видом підприємництва є створення та функціонування міжнародних спільних підприємств. Вони класифікуються залежно від форм організації і структури безпосередніх учасників, джерел і способів вкладання коштів, виду діяльності. Досить важливою формою міжнародного бізнесу є міжнародні корпорації. Вони поділяються на: транснаціональні та багатонаціональні. Діяльність ТНК нерідко суперечить як інтересам країн базування, так і приймаючих країн. У зв'язку з цим виникають певні суперечності між ТНК і названими країнами. Суперечності між ТНК і приймаючою країною виникають тому, що, по-перше, приймаючі країни бояться політичного тиску з боку ТНК і проникнення в галузі,

від яких залежить національна безпека. По-друге, мають місце суперечності між ТНК і національними виробниками приймаючої країни, які виробляють аналогічні товари і неспроможні конкурувати з підприємствами ТНК. Однак на практиці більшість приймаючих країн прагнуть заохотити ТНК шляхом надання податкових та інших пільг [3]. До цього їх спонукає низький рівень заощаджень і невивантаження власних інвестиційних ресурсів. Враховуючи можливість виникнення протиріч між ТНК, з одного боку, і країнами базування та приймаючими країнами – з іншого, на засіданні комітету ООН з ТНК за участю Міжнародного валютного фонду і Світового банку були визначені найбільш загальні правила поведінки ТНК. Основна ідея цих правил зводиться до забезпечення максимальної свободи міжнародного руху капіталу і лібералізації національних ринків капіталу.

Отже, сучасний етап розвитку світової економіки характеризується всебічним розширенням та поглибленням міжнародних економічних відносин у виробничій, торговельній, фінансово-інвестиційній сферах. Під впливом процесів глобалізації відбувається якісна трансформація світогосподарської структури з переходом до глобальної та перерозподілу ресурсів.

Список літератури

1. **Вергун В. А.** Міжнародний бізнес : підручник / В. А. Вергун. – К. : ВПЦ Київський університет, 2012. – 690 с.
2. Рейтинг українських компаній // Гвардія, 2014. – № 4. – С. 28–33.
3. **Панченко Є. Г.** Міжнародний менеджмент / Є. Г. Панченко. – К. : КНЕУ, 2011. – 541 с.
4. **Пискулова Н. А.** Влияние экологического фактора на мировое экономическое развитие / Н. А. Пискулова // Вестник МГИМО «Университет». – 2010. – № 6. – С. 208–213. 5. Філіпенко А. С. Міжнародні відносини : теорія / А. С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2013. – 408 с.

Кіянова В.О., ВУ-16м

Науковий керівник: старший викладач Дон О.Д.

ПРОБЛЕМИ ТА ЗАГРОЗИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У КРАЇНАХ ЄС

В умовах буремних подій на світовій арені, міжнародна міграція постала як комплексна глобальна проблема, що торкається інтересів усіх країн світу. Одним зі світових центрів тяжіння мігрантів виступає Європейський континент, а саме країни Європейського Союзу. Країни ЄС стикаються з рядом проблем у міграційній сфері, які потребують комплексного та загального підходу до їх вирішення, що має здійснюватись за допомогою продуманої міграційної політики, тому дана проблема є актуальною і на сьогоднішній день.

Метою наукового дослідження є аналіз міграційних процесів в країнах Європейського Союзу та висвітлення основних проблем у міграційній сфері. З 2014 року Європейський Союз охопила міграційна криза, яка набирає масштабних обертів. Ряд європейських країн опинилися в епіцентрі міграційних подій. Внаслідок зростаючої кількості міграційних хвиль, країни Євросоюзу переживають випробування на міцність та стійкість.

Міграційні процеси у країнах ЄС є досить інтенсивними як у зовнішньому, так і у внутрішньому вимірах, однак географічна структура міграційних потоків країн ЄС суттєво відрізняється. Станом на 01.01.2015р. найбільше іммігрантів прибуло до Німеччини, Великої Британії, Франції, Італії та Іспанії [1]. Щодо еміграції, то найбільшою кількістю емігрантів характеризуються такі країни, як: Іспанія, Німеччина, Велика Британія, Франція, Польща. Найбільшу частку шукачів притулку у ЄС торік склали громадяни Сирії, Афганістану, Косово, Еритрії, Сербії, Пакистану, Іраку, Нігерії, Росії, Албанії, Сомалі [2].

Внаслідок «міграційної лихоманки» Європа зіткнулася з проблемами у міграційній сфері, адже ряд європейських країн не в змозі впоратися з надмірним потоком переселенців, який стає все більш неконтрольованим з боку європейських держав. Наразі Угорщина закрила свої кордони з Сербією через сутички між місцевою поліцією та біженцями і планує побудувати якомога більше парканів на кордонах з Румунією та Хорватією. Ключові проблеми у міграційній сфері для Європейського Союзу полягають не тільки в перерозподілі та утриманні біженців, але і в тому, що масовий наплив біженців виснажує ресурси країн, породжує соціальну напругу серед корінних європейців тощо. Наразі у Європі зростає антисемітизм і антимусульманські настрої. Тому європейським лідерам необхідно боротися з екстремізмом і в той же час забезпечити гідне життя біженцям.

Станом на 1 січня 2016 р. в ЄС вже прибуло 135 000 осіб. Унаслідок цього відбудуться серйозні зміни в ЄС. У першу чергу, ставатиме більш жорсткою міграційна політика країн, які традиційно вважалися відкритими до міграції. Крім того, слід очікувати поглиблення Шен-

генської кризи, що, ймовірно, стане причиною відновлення постійного контролю на окремих ділянках національних кордонів. Тому європейським лідерам потрібно скоординувати свої зусилля по удосконаленню міграційного та прикордонного контролю.

У квітні 2016 р. своїм черговим посланням Єврокомісія започаткувала дискусію щодо глибокої реформи сфери притулку та міграційної політики загалом. Основним завданням залишається відновлення порядку на кордонах і у процедурах надання статусу біженця. Водночас, йдеться про перегляд Дублінських домовленостей, згідно з якими відповідальність за шукачів притулку не буде покладатися на країну в'їзду, а рівномірно розподілятиметься серед країн ЄС; висувається завдання впливати на ключові причини, що призводять до міграції; а також удосконалити існуючі інструменти легальної міграції до ЄС, яка розглядається як дієвий засіб протидії міграції нерегульованій. Адже імміграція потрібна Європі для запобігання дефіциту працівників, забезпечення економічного розвитку і функціонування системи соціального захисту. За прогнозами, до 2060 р. активне населення ЄС зменшиться на 10 % або на 50 млн осіб, частка пенсіонерів зросте з 17,1 % до 30%, або з 84,6 млн до 151,5 млн осіб. Важливо враховувати, що уже сьогодні є підстави для висновку про позитивний вплив припливу біженців на економіку Європи. Так, за оцінками, додаткові громадські витрати забезпечили 0,2 % зростання ВВП. У середньостроковій перспективі цей ефект буде більшим за рахунок збільшення пропозиції робочої сили [3,4].

Нелегальна міграція є викликом для європейських країн в сфері регулювання міграційними процесами. За оцінками Єврокомісії, на території ЄС перебуває від 6 до 8 млн. іноземців без врегульованого правового статусу. Міграційна політика відкритих дверей ЄС зумовила ряд суперечностей серед європейських країн, адже одні країни виявилися прихильними до такої політики, а інші відстоювали своє право на відмовлення від неї. Тому в даному питанні Європейський Союз діє не узгоджено та роз'єднано. Однозначно стверджувати, що нинішня політика відкритих дверей для біженців є ефективною та дієвою неможливо, адже надмірний потік мігрантів на європейський континент є важким тягарем, що спричиняє ряд проблем: виснаження ресурсів країн, навантаження на бюджет приймаючої країни, зростання соціальної напруги у суспільстві по відношенню до мігрантів тощо.

Список використаних джерел:

1. Immigration in the EU / Eurostat, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-ibrary/multimedia/infographics/index_en.htm#0801262489e0e61e/c_
2. Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat>
3. Managing the Refugee Crisis/ European Council, 17-18 March 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/migration-state-play-17-march-final-presentation_en.pdf
4. *Scalia G.* European migrant crisis, last measures of the EU policy on migration [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mediterraneanaffairs.com/european-migrant-crisis-last-measures-of-the-eu-policy-on-migration/>

Коваленко С.Ю., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ЗРОСТАННЯ ЗАГРОЗИ ТЕРОРИЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження обумовлена трансформацією ролі національної держави у сучасну добу, в умовах глобалізації виникає небезпека підпорядкування національних інтересів окремих держав єдиному (глобальному) інтересу, що породжує прояви тероризму.

Глобалізація, у вузькому розумінні – це процес всевітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Перетворення певного явища на планетарне, такого, що стосується всієї Землі, процес, в ході якого світ перетворюється, в єдину глобальну систему. Основними наслідками глобалізації є міжнародний поділ праці, міграція капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн [1]. Це об'єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. В результаті глобалізації світ стає більш зв'язаним і залежним від усіх його суб'єктів. Відбувається збільшення як кількості спільних для держав проблем, так і кількості та типів інтегрованих суб'єктів. Що ж до сутності поняття «тероризм», то під ним розуміють суспільно небезпечну діяльність, як полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильницьких методів із використанням зброї, захопленням

заручників, убивств, тортур, підпалів будівель, залякування влади та населення або інших зазіхань не життя чи здоров'я ні в чому не повинних людей та їх майна з метою досягнення злочинних цілей [2].

Можна говорити, що глобалізація певною мірою сприяє розповсюдженню тероризму, але й, разом з тим, світ потерпає від жорстокості терористичних актів. Відчуття небезпеки, ризику стало всезагальним та постійним для всього суспільства. Прикладом масових терористичних актів, які становлять ризик для мирного існування були теракти 11 вересня 2001 року в США.

Слід зазначити, що основними причинами терористичної діяльності у наш час є політичні та релігійні проблеми. Тероризм, став методом боротьби за національні права та незалежність, прикладом може бути баскська терористична організація ЕТА, котра здійснила ряд терактів в Іспанії, метою якої є незалежність Басконії [3]. Ведеться також релігійний терор, з метою зведенням рахунків на релігійному підґрунті, базується він на радикально налаштованих релігійних фанатиках. Найбільш поширеним він є у арабському світі, де дуже часто мусульмани шийти ворогують між мусульманами сунітами, що завершується кривавими жертвами. Також, приводом для тероризму є глобальні бізнесові інтереси певних країн на певних територіях. Та найбільш активним у веденні терористичної діяльності є мусульманський світ, котрий не піддається глобалізації у зв'язку з культурними та релігійними традиціями. Вони пишаються своєю давньою та багатою цивілізацією і бачать водночас, що у ієрархічній структурі сучасного світу вони стоять на нижчому щаблі порівняно із Заходом. Переконавши у перевагах своєї культури і в тому, що їхня релігія є єдиною правильною, вони у відчаї, що у світі владарюють, задають тон інші. Реакція на тривалу епоху приниження, гнів стосовно тих, хто своєю поведінкою досі не дозволяє їм позбутися незаслуженого комплексу неповноцінності, прагнення відтворити гідність – ось перша причина того збудження, які породжують екстремістські настрої і тенденції мусульманського світу. Це одна з досить суттєвих передумов для виникнення терористичного руху. Це було пов'язано зі швидкими змінами, які відбувались у світі внаслідок глобалізації як у суспільно-економічній сфері, так і в суспільному житті різних країн і народів. Під впливом цих кардинальних змін в ісламських суспільствах виникли течії охоронного характеру, що рішуче виступали проти модернізації та інновації соціально-політичної сфери життя, яка, за їхньою думкою, підірвала саї основи ісламського світогляду і ладу життя [4].

Отже, тероризм в умовах глобалізації є важливою проблемою для людства, адже за останні 10 років було здійснено більше як 6 тисяч актів тероризму. Протягом останнього десятиліття людських і матеріальних втрат у зв'язку з терористичними актами зазнали США, Росія, Ізраїль, Палестина, Пакистан, Єгипет, Іран, Туреччина, Велика Британія та інші країни [4]. Для побигання тероризму створюються міжнародні системи антитерористичного співробітництва спецслужб на придушення терактів. Проте залишається головна проблема – пошуки шляхів глобальної зміни умов, що породжують тероризм. У процесі глобалізації та розвитку людського суспільства ряд народів залишаються у пригнобленому стані і сприймають світовий порядок як явно несправедливий. Тому, потрібно орієнтуватись не лише на пряму боротьбу з тероризмом, скільки на створення принципово нових міжнародних структур та порядків, які повинні бути спрямованими на компенсацію економічно-соціального та політичного розшарування світу в умовах світової глобалізації.

Список використаних джерел

1. *Лалл Дж.* Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / Дж. Лалл. – К.: К.І.С., 2016. – С.203.
2. *Антипенко В. Ф.* Поняття тероризму / В.Ф. Антипенко // Право України. – 2014. – № 2. – С.92.
3. *Гориков А. Ф.* Глобальная война с международным терроризмом // Независимое военное обозрение. – 2015. – №1. – С.7.
4. *Стігліц Дж.* Глобалізація та її тягар / Джозеф Юджін Стігліц; пер. з англ. А. Іщенко. – 2013. – С.252.

Кудлай М. А., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

До глобальних проблем економічного розвитку відносять переважно енергетичну, сировинну та продовольчу. Сировинна та енергетична проблеми мають багато спільного. Викликані вони, передусім недостатньою кількістю розвіданих запасів корисних копалин і дуже нерациональним

їх використанню. Вже доводиться експлуатувати родовища, які знаходяться у гірших гірничо-геологічних умовах, у районах з екстремальними природними умовами, з нижчим вмістом корисних компонентів у рудах. Усе це приводить до подорожчання сировини та енергії, а значить, і всієї продукції згаданих галузей господарства. Тому основним шляхом вирішення сировинно-енергетичної кризи є перехід до енергозберігаючих технологій, комплексного використання сировини, створення маловідхідного і безвідходного виробництва.

До зменшення використання сировини повинна привести і заміна багатьох видів природних матеріалів на штучні і синтетичні, якіможуть створюватися із наперед заданими властивостями. Тому в світі існує тенденція до ширшого використання екологічно безпечних матеріалів на основі відновних біологічних ресурсів (деревина, натуральні волокна, шкіра) та найбільш розповсюджених корисних копалин (будівельне каміння, пісок, глина).

Значна економія сировини досягається за рахунок використання вторинних матеріалів - металобрухту, макулатури, пластмас. Запаси їх у багатьох країнах настільки значні, що можуть значною мірою компенсувати дефіцит природних ресурсів. Приклади високоєфективного використання вторинної сировини показують «малі» високорозвинені країни Західної Європи. Тут використовується 80-90 % щорічного надходження металобрухту, 50-70 % макулатури і багатьох видів пластмас, до 75% побутового сміття спалюється з метою виробництва енергії.

Розв'язання енергетичної проблеми, крім повсюдної економії енергії і вдосконалення існуючої теплової енергетики на принципово нових технологічних основах (спалювання вугілля у «киплячому шарі», МГД-генератори), передбачає широке використання альтернативних джерел енергії, передусім сонячної, вітрової, внутрішнього тепла Землі. Загальний вітроенергетичний потенціал Землі майже в 30 разів перевищує річне споживання електрики в усьому світі. Перша у світі вітрова електростанція потужністю 100 кВт збудована в Криму в 1931 р. Струм надходив в електромережу Севастополю. Вітрові електростанції функціонують в ФРН, США, Росії, Казахстані, Туркменістані. Кубі, Швеції та ін. Використання енергії припливів і відпливів найбільш характерно для Франції, Росії, США та ін., а геотермальної енергії - для Ісландії, Росії.

Продовольча проблема визначається спроможністю Землі прогодувати нинішні і майбутні покоління планети. До певної міри це наслідок того, що харчування є фізіологічною потребою людини. Згідно з даними ФАО (продовольчої і сільськогосподарської організації ООН), нині на планеті голодують понад 500 млн. осіб, а ще 1 млрд. осіб постійно не доїдають. Продовольча криза особливо актуальна для багатьох країн Африки, Азії, Латинської Америки і загрожує поширитися на інші території. Зонами критичної продовольчої ситуації у світі є територія у центральній Африці (Мавританія, Сенегал, Гамбія, Малі, Нігерія, Чад), де слабо розвинена промисловість, і у Північно-Східній та в південній Африці (за винятком ПАР). Найбільш критичне становище склалося у 20 країнах «зони голоду», що розташована в сухих саванах і напівпустелях. Тут темпи приросту населення у два рази перевищують виробництво продовольства. Середньодобова забезпеченість їжею оцінюється у цих країнах на 80-85 % відрекомендованих ФАО норм (не менше 2400 ккал на добу). Причиною голоду є не відсутність запасів зерна, а неспроможність країн, що розвиваються, через власні низькі доходи закуповувати на світовому ринку продукти харчування. У структурі сімейного бюджету частка продовольчих затрат у них перевищує 60 %, тоді як у Німеччині 17%. у США - 19%, у країнахДніпровсько-чорноморського субрегіону, Російській Федерації, через невисокі доходи населення цей показник наближається до 70 %, при цьому обмежується споживанням хліба, круп, картоплі.

Серед чинників, які мають особливе значення для вирішення продовольчої проблеми, є земля. Однак не вся земля є придатною для вирощування сільськогосподарських культур. Тільки 11,3% земної суші придатні до обробки, тобто є орними землями. Приблизно ще 1800 млн. га (12% поверхні суші) може бути освоєна під багаторічні насадження. В Європі і Азії, наприклад, розорано відповідно 25,3 і 17,0% площі суші, тоді як площа орних земель в Австралії і Океанії, в Африці та Латинській Америці розораність становить усього 6,0, 6,7 та 8,9 % відповідно. У структурі використання земель у різних регіонах світу найбільшу питому в Австралії та Океанії займають пасовища (56%), у Латинській Америці - ліси (48,1 %). Серед земель Близького Сходу переважають пустелі, які придатні для землеробства. Чималі площі родючих земель вилучаються у світі під забудову, особливо міську, яка в ХХІ ст. може значно зрости. Особливою проблемою є деградація (погіршення) землі. Це не лише вищавлення ґрунтів, їх ерозія, а й забруднення різними хімічними сполуками, що вносяться при удобренні. За даними ООН, площа орних земель лише у країнах «третього світу» на початок ХХІ ст. скоротиться на 17,7 %, а їх потенційна продуктивність - на 28,9 %.

Для продовольчого забезпечення людства суттєве значення мають біологічні ресурси Світового океану. Адже в ньому видобувається близько 20% харчових білків тваринного походження. Особливий інтерес представляє розширення нетрадиційного виробництва продуктів харчування, зокрема розробка технологій виробництва білків такої якості, які б використовувалися для виробництва нових харчових продуктів, особливо таких, що імітують тваринницькі.

Література:

1. **Краснова І. В.** Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку [Текст] // Проблеми економіки. – 2014. - № 1. – с. 129 – 133.
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/> - Загол. з екрану
3. Річний звіт НКЦПФР за 2015 рік [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/> - Загол. з екрану

Мамченко О.В., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стебляно І.О.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ: ЗМІСТ ТА ЗАГРОЗИ

У теоретичному розумінні «глобальними» називають проблеми, що охоплюють увесь світ, все людство, створюють загрозу щодо його сьогодення й майбутнього та вимагають для свого рішення об'єднаних зусиль, співдії усіх держав і народів. У сучасному світовому господарстві збільшується взаємозв'язок і взаємозалежність локальних, глобальних і національних інтересів. Складність і гострота економічних труднощів світового господарства породжені самим типом сучасної цивілізації, рівнем і характером розвитку продуктивних сил. Загальною турботою є паливно-енергетичне, і навіть сировинне забезпечення країн. Потребує якнайшвидшого вирішення і продовольчі питання [1]. Великі проблеми є і на ринку праці: проблема зайнятості, зростання масового безробіття хвилюють більшість як розвинених, так і країн, що розвиваються.

Світ рухається шляхом інтеграції: від торгівлі, і економічних ретинів, поміж окремими країнами до єдиного всесвітнього економічного комплексу. Однією з найголовніших умов нормального ефективного функціонування світової економіки, створення єдиного ринкового простору є, передусім, повна свобода торгівлі між країнами, численна кількість економічних труднощів [2].

До основних глобальних проблем відносять :

- 1) Екологічна проблема. Виснаження довкілля результатом нераціонального природокористування, забруднення її твердими, рідкими і газоподібними відходами, отруєння радіоактивними відходами, які сприяли деградації глобальної екології.
- 2) Демографічна проблема. Демографічний вибух в усьому світі вже почав згасати. З метою вирішення демографічної проблеми, ООН прийняла «Світовий план дій у сфері народонаселення», у виконанні якого беруть участь як географи, так і демографи.
- 3) Проблема світу і розброєння, запобігання ядерної війни. Нині розробляється договір про скороченні й обмеження наступальних озброєнь між країнами.
- 4) Продовольча проблема. Аби вирішити цю проблему людство має повніше використовувати ресурси рослинництва, тваринництва і рибальства.
- 5) Проблема здоров'я людей. Останнім часом в оцінці якості життя людей перше місце висувається їхній стан здоров'я [2].

Всі існуючі світові проблеми економічно взаємопов'язані. Вирішення проблеми вимагає рішення економічних питань, що частково віддзеркалюється в продовольчій проблемі, продовольча проблема своєю чергою несе соціальну напруженість у географічних зонах, економічне відставання країн «третього світу» був із різким зростанням народонаселення у яких, щонайменше зрозуміло, що у загострення економічних труднощів впливала гонка озброєнь, що також віддзеркалюється в екологічній проблемі. Звичайно, й рішення даних проблем потрібно вирішувати спільно й у комплексі [1].

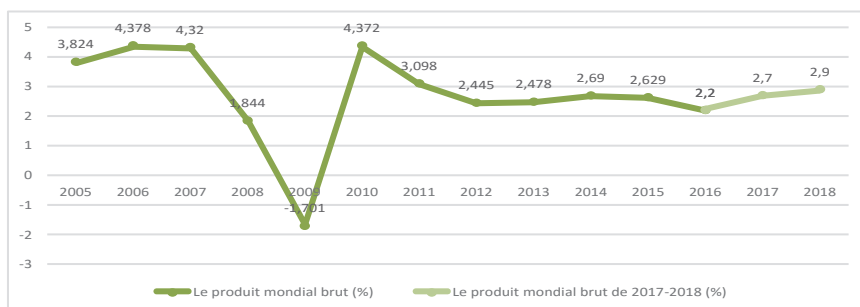
Список використаної літератури

1. **Боголюбов М.М.** Людина й суспільство: / М. М. Боголюбов, О.Ю. Лазенбікова. – М. : Просвітництво, 2007. –318с.
2. **Алчинов В.М.** Політичні проблеми міжнародних економічних відносин / В.М. Алчинов : М. : Схід – Захід, 2012. –192с.

PERSPECTIVES DU DÉVELOPPEMENT MACROÉCONOMIQUE MONDIAL

En 2016, l'économie mondiale n'a progressé que de 2,2%, soit le taux de croissance le plus faible depuis la Grande Récession de 2009. La progression lente de l'économie mondiale est marquée par un faible rythme de l'investissement mondial, un ralentissement de la croissance du commerce mondial et par des niveaux d'endettement élevés. Les prix bas des matières premières ont exacerbé ces facteurs dans de nombreux pays exportateurs des matières premières depuis la mi-2014. Les conflits et les tensions géopolitiques continuent de peser sur les perspectives économiques de plusieurs régions [1].

Le produit mondial brut devrait augmenter de 2,7 % en 2017 et de 2,9 % en 2018. Par exemple, le produit mondial brut d'Ukraine est estimé à 73,757,377,049 USD [3]. Cette modeste reprise constitue davantage une stabilisation économique plutôt qu'une reprise vigoureuse et soutenue de la demande mondiale. La légère augmentation de la croissance du produit intérieur brut (PIB) prévue pour les économies développées en 2017 est largement déterminée par la fin du cycle de déstockage aux États-Unis et par des politiques de soutien additionnelles au Japon [1,2].

La figure 1. Le produit mondial brut 2005-2016 plus la projection en 2017-2018 (%)
* Créé selon les données [2]

Les économies en transition devraient connaître une croissance de 1,4 % en 2017, après deux années consécutives de décroissance, en grande partie due à la forte détérioration des termes de l'échange pendant la période 2014-2015. Il est également prévu que la croissance économique dans les pays exportateurs des matières premières s'accélère légèrement, bénéficiant de la stabilisation des prix de ces produits et de la réduction des pressions inflationnistes, antérieurement provoquées par les fortes dépréciations des taux de change. L'Asie de l'Est et l'Asie du Sud continueront de croître plus rapidement que d'autres régions, bénéficiant d'une forte demande intérieure et d'une plus ample marge de manœuvre pour leurs politiques macro-économiques. Ces perspectives restent tout de même sujettes à d'importantes incertitudes et à des risques à la baisse qui pourraient compromettre l'accélération modérée de la croissance actuellement projetée. Étant donné les liens étroits entre la demande, l'investissement, le commerce et la productivité, la faiblesse de la croissance mondiale pourrait se prolonger en l'absence d'efforts politiques concertés pour relancer l'investissement et favoriser une reprise de la productivité. Cela empêcherait le progrès envers la réalisation des objectifs du développement durable, en particulier les objectifs d'éradication de l'extrême pauvreté et de création de travail décent pour tous [1].

Étant donné la nature encore faible et précaire de la reprise mondiale, et les risques auxquels elle est exposée, on souligne qu'il est urgent d'adopter une stratégie globale, cohérente et coordonnée pour relancer la croissance, veiller à ce que ses fruits soient distribués de manière plus égale et la rendre durable. En utilisant des politiques monétaires, budgétaires et structurelles de concert – au sein des pays, dans le temps et dans tous les pays –, « le tout peut être plus grand que la somme de ses parties », comme le souligne l'expert – M. Obstfeld [4].

Les Sources

1. Situation et perspectives de l'économie mondiale 2017. Préférences: www.un.org
2. World Bank Data. Préférences: www.data.worldbank.org
3. « The Economist ». Préférences: www.economist.com
4. International Monetary Fund. Préférences: www.imf.org

Ткачук І.М., гр. ВУ-16с-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ ТА НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Глобалізація як процес – це результат розвитку продуктивних сил та інтернаціоналізації усіх сфер суспільного життя, встановлення безпосередніх більш-менш сталих зв'язків між суб'єктами різних країн, внаслідок чого виробничий процес в одній країні стає складовою частиною процесу, який відбувається в інтернаціональному або світовому масштабах [1, с. 51].

Основою глобалізації є значні зміни в продуктивних силах, які в своєму розвитку вийшли на загально планетарний простір, який усе більшою мірою стає об'єктивно необхідною умовою їх функціонування. Саме ці зміни, які нагромаджувалися людством протягом усього його існування, призвели до появи багатоаспектних загальносвітових економічних процесів, осторонь яких вже не може стояти жодна країна.

Глобалізація світової економіки – це складний, багатоаспектний процес, який включає і приховує безліч явищ та процесів, що відбуваються одночасно, а також глобальних проблем, котрі зачіпають усе людство.

Глобалізація економічної діяльності розвивається у таких основних напрямках: міжнародна торгівля, міжнародний рух факторів виробництва, міжнародні фінансові операції.

Основні ознаки процесу глобалізації:

- 1) Лідируюча, багато в чому детермінуюча роль в світовому господарстві транснаціональних корпорацій (ТНК).
- 2) Провідна роль світогосподарських відносин у порівнянні з внутрішньо економічними.
- 3) Розгортання глобальної інформаційно-технологічної революції, переворот в засобах телекомунікацій на базі мікроелектроніки, кібернетики, супутникових і цифрових систем зв'язку.
- 4) Універсальний, всеохоплюючий вплив науково-технічного прогресу.
- 5) Гармонізація стандартів.
- 6) Розширення до всесвітніх масштабів та інтенсифікація міжнародного міжфірмового співробітництва.
- 7) Охоплення регіональною інтеграцією всіх найважливіших економічних регіонів світу (ЄС, НАФТА, СНД та ін.).

У сучасному світі глобалізація справляє домінуючий вплив на розвиток будь-якої держави. З одного боку, через розповсюдження інновацій у сфері технологій і менеджменту, активний обмін товарами, послугами, інвестиціями вона сприяє підвищенню ефективності функціонування національних економік, а з іншого – посилює нерівномірність, асинхронність та диспропорційність розвитку.

Позитивними наслідками є: розвиток міжнародної співпраці та мережі міжнародних інститутів, що сприятимуть сталому розвитку; розвиток інновацій та інформаційних технологій у сфері захисту довкілля, підвищення ефективності економічної діяльності; підвищення ролі та доступності інформації; розширення доступу та збільшення масштабів фінансових ресурсів, інвестицій, які необхідні для розвитку національних економік; створення глобальних транснаціональних корпорацій.

Негативні наслідки глобалізації: посилення негативного впливу транскордонного виробництва й міжнародної торгівлі на екологічний стан окремих країн світу й планети у цілому (перенос шкідливого виробництва у країни третього світу); посилення фінансової та економічної нестабільності, посилення нерівномірності вичерпання природних ресурсів між країнами (статус країн – сировинних придатків, вирубка лісів); зростання відмінностей між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються [2].

Єдиним шляхом подолання глобальних проблем світового господарства є міжнародне співробітництво між країнами світового співтовариства на основі нових підходів і практичних заходів, які враховували б цілісність світу, в якому розвивається сучасна цивілізація.

Список використаної літератури:

1. **Клочко В.** Глобалізація та її вплив на країни з перехідною економікою// Економіка України, 2014. – №10, с. 52.

2. *Стукало Н.В.* Глобальні виміри сталого розвитку // Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія». Збірник наукових праць ЛНТУ. – Випуск 7 (28). – Ч.2. – 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua/>

Федоров Г.А. ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ВСЕСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний політичний та економічний стан міжнародного середовища визначається процесами глобалізації. Термін «глобалізація» уперше введено в науковий обіг Т.Левітом у 1983 році. Він визначив «глобалізацію» як феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляються транснаціональними корпораціями (ТНК). Ширшого значення новому терміну надала Гарвардська школа бізнесу. У 1990 році консультант цієї школи К.Омі опублікував книгу «Світ без кордонів», у якій сформулював позицію школи щодо цієї проблеми. Вважаючи, що розвиток світової економіки визначається взаємозалежністю трьох центрів (ЄС, США, Японія), він стверджував, що економічний суверенітет окремих держав став безглуздим, а на сцену світової економіки виходять «глобальні фірми». Відповідно до комплексного підходу – глобалізація це сукупне геополітичне, геоekonomічне та геокультурне явище, що має потужний ефект для усіх сторін життєдіяльності суспільства [1].

У теоретичному розумінні, глобалізація - це поширення економічних, політичних і культурних процесів за межі держав і формування на цій основі нової цілісності світового простору. Більш того, глобалізація - процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції та уніфікації.

Основним наслідком глобалізації є світовий поділ праці, міграція в масштабах всієї планети капіталу та людських і виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних і технологічних процесів, а також зближення і злиття культур різних країн. Це об'єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. У результаті глобалізації світ стає більш пов'язаним і більш залежним від усіх його суб'єктів.

Глобалізація визначається кількома факторами:

- процесами інтернаціоналізації економічного життя: вільним поєднанням капіталів, товарів, взаємодією національних економік у господарській діяльності. Основними провідниками цього процесу є транснаціональні компанії (ТНК), міжнародні банки та інші фінансові структури;
- проблемами навколишнього середовища, які вийшли за кордони національних держав. У той же час вичерпання ресурсів і екосистем народило новий феномен «біженців до-вкілля» і зробило вірогідно можливим зіткнення між державами і народами за джерела прісної води, енергетичні та інші ресурси. Вирішення цих проблем вимагає координації зусиль світового співтовариства;
- проблемами безпеки перед загрозою ядерної війни, міжнародного тероризму і злочинності;
- революцією у засобах комунікацій: створенням всесвітньої сітки телебачення, Інтернету, розвитком туризму, інформаційно-культурних обмінів. Нові засоби комунікації зробили державні кордони прозорими. Наприклад, ЗМІ сформували спільний інформаційний простір і зробили надбанням світової спільноти події у будь-якому регіоні світу. Тим самим виникає можливість притягти до «суду» громадської думки будь-яку країну, що завинила, або певного політичного функціонера.

Провідними суб'єктами процесу глобалізації називають головних суб'єктів світогосподарських процесів: міжнародні економічні організації (МВФ, Світовий банк, МОП, СОТ); міжнародні політичні організації (ООН, НАТО); країни «великої вісімки»; транснаціональні корпорації; великі міста (мегаполіси) [2].

Наслідки глобалізації для розвитку різних країн є неоднозначними. Загострюється протиріччя між універсалізацією (гомогенізацією) суспільного життя і прагненням народів зберегти свою самобутність. Утвердження єдиної ринкової моделі, демократичних інститутів та цінностей поширюється на культуру і стиль життя. Люди споживають одні й ті самі товари та інформацію. Наприклад, відомо, що три четвертих фільмів, які дивляться у різних країнах світу у кінотеатрах, є американського виробництва. Символом гомогенізації культури став «Макдональдс», який має філії більше, ніж у 100 країнах. Не всі народи виявилися згідними з подібною культурною експансією Заходу. Тому багато народів, в цілому прийнявши ринкову модель, намагаються зберегти свою самобутність і культурну ідентичність.

Список використаної літератури

1. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://cathedra.io.ua/s1220723/tema_8_mijnarodna_integraciya
2. Вплив процесів глобалізації світової економіки на хід міжнародної торгівлі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://stud.com.ua/32322/ekonomika/vpliv_protseviv_globalizatsiyi_svitovoyi_ekonomiki

Хегай Е.А., гр. ВИ-13-1

Научный руководитель: ст. викл. Дон О.Д.

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СФЕРЕ

Одним из ключевых процессов развития мировой экономики на рубеже XX-XXI веков является прогрессирующая глобализация, т.е. качественно новый этап в развитии интернационализации хозяйственной жизни. Отношение к глобализации неоднозначно, а иногда и диаметрально противоположно. Одни видят в ней угрозу мировой экономике, другие средство дальнейшего прогресса экономики.

Актуальность проблемы глобализации не подлежит сомнению. Она исследуется многими экономистами всего мира. Примером могут служить исследования Джеффри Сакса и Эндрю Уорнера из Гарварда, Дэвида Доллара и Арта Краайа из Мирового банка и Джеффри Френкеля и Дэвида Ромера из Беркли. Эволюция мирового хозяйства во второй половине XX века связывается с поступательным развитием экономики отдельных, прежде всего, промышленно развитых стран. При этом основной ее тенденцией развития стала интернационализация хозяйственной жизни. Движение по всему миру гигантских потоков капитала, товаров, людей и интенсивный обмен информацией определяют лицо и динамику уходящего века. Для собирательного обозначения всех этих процессов применяется термин “глобализация” [1].

Говоря об основах этого явления, можно отметить, что некоторые черты современной глобализации просматривались достаточно давно. Корни процесса уходят в эпоху, когда становление колониальных империй заложило первые основы международных экономических отношений в этом тысячелетии. Однако современные международные экономические отношения, лежащие в основе глобализации, принципиально отличаются от тех, что были сформированы с начала эпохи Великих географических открытий и становления колониальных империй [2].

Глобализация имеет и положительные и отрицательные черты, влияющие на развитие мирового сообщества. К положительным последствиям в экономике можно отнести:

- отказ от послушного подчинения экономики политическому началу;
- выбор в пользу соревновательной (рыночной) модели экономики, увеличение конкуренции способствует совершенствованию технологий, росту производительности труда и уровня жизни;
- расширяется доступ к передовым технологиям производства;
- более рационально используются ресурсы: рабочая сила, капитал, сырье...;
- промышленная реконструкция развивающихся стран;
- глобализация создает серьезную основу для решения всеобщих проблем человечества, в первую очередь, экологических, что обусловлено объединением усилий мирового сообщества и координацией действий в различных сферах [3].

Результатом глобализации, как многие надеются, должно стать всеобщее повышение благосостояния в мире. Все страны, осуществляющие экономическую модернизацию на основе либеральных ценностей, будут все более походить друг на друга, сближаться при помощи мирового рынка и распространения универсальной потребительской культуры. Всё это должно способствовать устранению нищеты и бедности, сглаживанию экономического неравенства на мировом, однако не все так просто.

Минусы глобализации в экономической сфере:

- увеличение зависимости экономик слабо развитых стран;
- растет социально-экономический и культурный разрыв между верхними и нижними слоями мирового сообщества, если сопоставить доходы отдельных богатейших людей планеты с доходами целых стран; несколько ведущих стран контролируют значительную часть производства и потребления;
- движение трудовых ресурсов и капиталов становится источником нестабильности в обществах;

- обостряються екологічні проблеми;
- росте урбанізація, яка несе демографічні та технологічні проблеми;
- змінюється структура економіки, росте її специфічність та залежність від ТНК і економік сильних країн;
- видвинувшіся на перший план ТНК нерідко ставлять власні інтереси вище державних, в результаті чого роль національних держав ослабеватиме і частину функцій переходить до різних міжурядових організацій та об'єднань [4].

Таким чином, процес глобалізації, найбільш активізується в останні два десятиліття, таїть в собі немало неясностей і суперечностей, стає предметом гострих дискусій. Глобалізація і породжує процес, який піддає традиційні моделі поведінки, образ життя і способи мислення, а також цінності, предрасудки всіх шарів населення. На даний момент, не можна говорити про повну глобалізацію у всіх галузях, так як немає єдиного «радикалу», який би вирішував всі виниклі проблеми. США прагнуть нав'язати своє бачення, а Захід – своє. Різні процентні ставки на капітал і різні зарплатні плати, також гальмують процес глобалізації. Можливо багато перелічувати умов, які повинні бути виконані, щоб глобалізація стала реальною, але вони не виконані поки що немає єдиного розуміння між державами.

Список використаних джерел:

1. **Абралава А.** Глобальне технологічне простір і національна економіка. // *Суспільство і економіка*. – 2004 - №3, с. 149-153.
2. **Бандурин В.В.,** Раїч Б.Г., Чатіч М. – Глобалізація світової економіки. М.: Буквіца, 2009.
3. Постіндустріальний світ і процеси глобалізації. // *Світова економіка і міжнародні відносини*. – 2008. № 3. – С. 91.
4. **Богомолов О.Т.** Світова економіка в епоху глобалізації: підручник. – М.: Економіка, 2006. – 361с.

Шевчук В.Г., ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Курнін В.О.

ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Загрозами економічній безпеці України слід вважати реальні або потенційні явища та події, що загрожують функціонуванню і розвитку економічної, соціальної та політичної системи, а також життєво необхідним потребам та інтересам людини, суспільства і держави. При цьому загрози економічній безпеці прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні. До внутрішніх загроз економічній безпеці України слід віднести: низький технологічний рівень більшості галузей, високі витрати виробництва, низьку якість продукції і, як наслідок, низьку конкурентоспроможність національної економіки; втрату значної частини науково-технічного потенціалу, позицій на важливих напрямках науково-технічного прогресу; деформовану структуру виробництва; зруйнування системи відтворення виробничого потенціалу; неефективність державного управління соціально-економічними процесами та інші. До головних зовнішніх загроз належать: імпортна залежність України з багатьох видів продукції, включаючи стратегічні товари, енергоносії, комплектуючі вироби для машинобудування, продовольчі товари; нерациональна структура експорту; перебування в зародковому стані фінансової, організаційної та інформаційної інфраструктури підтримки конкурентоспроможності українського експорту; некерований відтік з кордон інтелектуальних і трудових ресурсів; недостатній експортний та валютний контроль і недосконалість митної політики; слабка розвиненість транспортної інфраструктури зовнішньоекономічних стосунків [3].

Особливою актуальністю у період фінансово-економічної кризи набуває забезпечення фінансової безпеки. Розпад фінансів держави призводить до втрати внутрішньої і зовнішньої платоспроможності, нестабільності національної грошової одиниці, зниження доходів населення та активів суб'єктів господарювання. Зазначені й інші негативні наслідки кризових явищ в економіці мають місце на сучасному етапі інтеграції України у світове господарство. Відповідно і масштаби цих наслідків можуть бути глобальними. Тому основними загрозами фінансовій безпеці України сьогодні є: втрата фінансової самостійності у вирішенні соціально-економічних питань та власної фінансової інфраструктури; обмеження доступу держави до зарубіжних ринків; розбалансованість бюджету в умовах дефіциту фінансових ресурсів держави; значний рівень доларизації економіки в умовах зростання зовнішнього боргу держави; нерациональний

розподіл банківською системою кредитних ресурсів у стратегічно важливі види економічної діяльності; нарощування загальної суми державного боргу.

Україна має потужний земельний фонд. На територію нашої держави припадає значна частина світової площі найродючіших земель, а саме чорнозему. Але роки безжальної експлуатації цього безцінного дару призвели до того, що кількість земель, уражених ерозією за останні десятиліття зростає з 13 до 18млн га, а 2млн га мають такий рівень хімізації, що відновлювати їх економічно нерентабельно. Постійно зменшується вміст гумусу в землі, що знижує її продуктивність. Окрім сільськогосподарських земель, від забруднення потерпає вся територія держави. На сьогодні умовно чисті території становлять усього 8,3 % від загальної площі держави. Частка помірно забруднених становить 24 %. Разом це становить усього 32,3 % території, а інші - це забруднені, дуже забруднені, надзвичайно забруднені території і зони екологічного лиха[2].

Головним фактором, який зумовлює необхідність кардинального реформування вітчизняної економіки та підвищення її конкурентоспроможності, є вибір курсу на формування та розвиток відкритої економіки та інтеграцію у світові економічні структури. Реалізації цього курсу заважають недосконалість форм і методів державного регулювання економічного розвитку, вади податкової системи, нестача інвестиційних ресурсів, слабка інноваційна активність, відсутність результатів, очікуваних від приватизації, практична відсутність результатів адміністративних реформ та інституціональних змін.

Загрозу всій політиці ринкового розвитку становлять поширення та зростаючі масштаби тіньової економіки, криміналізація економічних, майнових і фінансово-банківських зв'язків, а також грошового обігу. Засоби захисту від криміналізації економіки є недостатніми і неефективними, і в тому числі, через дефіцит державної влади в країні. Неприпустимою є ситуація з незаконним масовим вивезенням українського капіталу за кордон в умовах інвестиційного голоду в реальному секторі економіки. Спроби перейти від адміністративно-командної економіки до ринкової та наступні намагання уникнути соціально-економічної кризи або подолати її довели, що короткострокові управлінські рішення та постанови приховують у собі прорахунки стратегічного порядку[1].

Щоб забезпечити перехід до зростання економіки, в Україні необхідно якнайшвидше диверсифікувати канали отримання як короткострокової, так і довгострокової ліквідності. Додаткове надходження ліквідності важливо забезпечити також і за рахунок розширення ринку облігацій у тих успішних бізнесах, які збереглися і розвиваються навіть в умовах кризи. Крім того, слід терміново розширити іпотечний ринок – поряд з ОВДП, де збільшилась частка НБУ (77,2% у 2015 р., 59,7% – у кризовий 2009 р.). В умовах падіння світових цін на експортні товари з України можливі втрати доходів через прийняті в 2016 р. зміни в системі оподаткування, тому утримувати дефіцит бюджету на рівні 3,7% ВВП буде неможливо і доведеться скорочувати додаткову величину дефіциту бюджету.

Список використаної літератури

1. Лук'яненко Д. Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навч. посіб. / Д. Г. Лук'яненко. – К. : КНЕУ, 2012. – 204 с.
2. Економічна безпека : навч. посіб. / [З. С. Варналій, П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул та ін.] ; за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2010.
3. *Пастернак-Таранушенко Г.* Результати дослідження путей обеспечения экономической безопасности Украины / Г. Пастернак-Таранушенко // Экономика Украины. – 2013.

Шостенко В.В. група ВЕ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У зв'язку з постійним розвитком світової економіки змінюється розподіл основних економічних сил між державами і підсистемами світового господарства. Тому, перед країнами, що розвиваються, з'являються великі проблеми, такі як зовнішні борги, інфляція, безробіття. Збільшується розрив в рівні життя, економічного розвитку між розвиненими країнами і країнами, які розвиваються. І це призводить до труднощів в країнах, що розвиваються.

Досягнення стійкого розвитку - одна з найактуальніших проблем, яка торкається усіх країн світу. Завданням є зростання економіки та захист ресурсної бази і довкілля, враховуючи інтереси наступних поколінь. Економічна стійкість - стан економіки, в якому стабілізується вихідні параметри розвитку соціальних, виробничих і економічних показників.

Сталий розвиток в кожній країні, кожному регіоні має свою специфіку, які визначаються умовами виробництва, ресурсами, менталітетом. Під час економічного зростання активізуються всі компоненти виробництва, формується стабільний рівень попиту, який зумовлюється зростаючим рівнем життя населення. При цьому, зростання економіки має свою ціну і негативні наслідки. У зв'язку з цим необхідно обирати оптимальні пріоритети, стратегії досягнення сталості.

Основу сталого розвитку економіки складає економічна рівновага, яка є найважливішим аспектом функціонування і розвитку будь-якої економічної системи.[1]. Проблема сталого розвитку пов'язана з національною безпекою. Будь-які програми по економічній, екологічній безпеці повинні базуватися на основі загальної концепції країни або регіону на шляху сталого розвитку. І це посилює роль держави в управлінні процесу сталого розвитку. Так само невідкладним і важливим завданням було і залишається - зміна клімату, яке впливає, в першу чергу, на бідні верстви населення. Вирішити це завдання на 100%% неможливо, проте необхідно прикласти максимум зусиль. Боротьба зі зміною клімату являється 13 метою сталого розвитку, прийнятою на період до 2030 року. Ця мета є первинною. Зміна клімату серйозно може позначитися на житті людей. Глобальне потепління впливатиме на продовольчі товари.[2]

Сталий розвиток припускає використання відновлюваних джерел енергії. Україна прийняла плани і зобов'язання по збільшенню використання таких джерел. Був прийнятий Національний план дій з поновлюваної енергетики на період до 2020 року, завдяки міжнародній співпраці і угодам.[2]

Успішна реалізація цілей стійкого розвитку неможлива без поліпшення відносин між урядами, приватним сектором і громадянським суспільством, які побудовані на цінностях, які орієнтовані на задоволення потреб суспільства. Прийнято 17 напрямів сталого розвитку, в яких обумовлено варіанти реалізації глобального партнерства.[2]. Цілі сталого розвитку об'єднують всі сфери розвитку: економічну, соціальну і екологічну. Цілі доповнюють один одного і взаємозалежні (у тому числі очищення довкілля, подолання бідності сприяють економічному зростанню, міжнародній діяльності, збереженню екосистем).

Ухвалення цілей сталого розвитку прокладає шлях до вирішення глобальних проблем. Багато поліпшень організуються урядом, але і кожен з нас може зробити свій вклад в рішення глобальних проблем сталого розвитку. Наприклад, покращувати екологію шляхом збільшення рослинності в місцевості, зменшувати рівень корупції. Починати можна і потрібно з себе, та суспільними зусиллями ми зможемо досягти бажаних результатів.

Використані джерела

1. Організація об'єднаних націй – ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/oon-v-ukraini>
2. Цілі сталого розвитку 2016-2030 – ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СПРЯМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Венгловський Д.О., гр. ВВ-13-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

На сьогоднішній день Україна є учасником багатьох міжнародних організацій та приймає участь у міжнародних програмах для реалізації своїх економічних та політичних інтересів й подальшої інтеграції у світове співтовариство. Метою цієї публікації є розгляд участі України у міжнародних організаціях, розгляд цілей які ставить наша держава та їх реалізацію на практиці, вплив який оказує співпраця з міжнародними організаціями на стан вітчизняної економіки та безпеки.

Аналізуючи матеріал з сайту МЗС України можна дійти висновку що найбільш продуктивною є участь у міжнародних програмах та співпраця нашої держави з наступними міжнародними організаціями та їх установами: Організація Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Програма розвитку ООН (ПРООН), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Світова організація торгівлі (СОТ), ГУАМ.

Співпраця з ООН в галузі роззброєння зосереджується на зміцненні міжнародних інструментів і режимів в сфері контролю над озброєннями, нерозповсюдження зброї масового знищення, дотриманні санкційних режимів Ради Безпеки ООН. Україна активно приймає участь у правозахисницькій діяльності ООН: Україна двічі входила до складу ради ООН з прав людини та активно приймає участь у роботі ради у якості спостерігача.

Прикладом успішної участі України в діяльності міжнародних організацій також може слугувати різнобічна взаємодія з ЮНЕСКО, спрямована на розширення міжнародного співробітництва наукових, освітніх, культурних інституцій.

У 2008 році Україна стала повноправним членом СОТ. З цього моменту розпочався новий етап багатостороннього співробітництва України. Українська сторона приймає участь у засіданнях Генеральної ради СОТ, бере активну участь у Доха-раунді перемовин. Членство в СОТ відкрило для України можливість ведення переговорів по угодах про вільну торгівлю з ЄС та Європейською асоціацією вільної торгівлі, посилює позицію нашої країни в імплементації чинних двосторонніх угод про вільну торгівлю. Актуальним завданням залишається подальше реформування зовнішньоторговельного режиму України з метою приведення його у відповідність до норм та принципів СОТ.

Починаючи з 1993 року завдяки допомозі наданій Україні у рамках ПРООН уряд нашої держави здійснив ряд необхідних кроків у переході з планової економіки на ринкову. Крім роботи на політичному рівні, ПРООН налагоджує партнерство з національними та місцевими органами влади, організаціями громад, приватного сектору та іншими агентствами ООН для відчутного покращення життя людей. Завдяки участі України у програмі розвитку ООН безпосередню користь отримали більше мільйона людей у 2 000 громадах. ПРООН надає активну підтримку нашої країні на всіх можливих рівнях для подолання криз, підтримки економічного зростання та покращення рівня життя.

Участь нашої країни у ОБСЄ забезпечує рівноправну участь нашої держави в вирішенні проблем міжнародної безпеки і співпраці з іншими країнами в регіоні та світі.

Членство України у ГУАМ сприяє зміцненню міжнародного авторитету України, посилення ролі України у регіоні та співпраці у транспортній, гуманітарній і енергетичній сферах діяльності.

Таким чином можна зробити висновок що участь України у міжнародних організаціях, сприяє поглибленню співпраці с країнами учасниками ООН та СОТ у економічній сфері, участь України у системі міжнародної безпеки та розвитку міжнародних зв'язків обумовлює інтеграцію нашої держави у світове співтовариство та приносить користь. Україна кожен рік укріплює свої позиції у пост радянському регіоні та виходить на нові рівні співпраці з більш розвиненими країнами заходу.

Список використаної літератури

1. Стаття з сайту МЗС України «Участь України у міжнародних організаціях». Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
2. Інформаційна сторінка ПРООН в Україні. Режим доступу: http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/operations/about_undp.html

Гулько Д.С., гр. ВЕ-14-1
Науковий керівник: ст.викл. Дон О.Д.

СПІВПРАЦЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ З УКРАЇНОЮ

Організація економічного співробітництва та розвитку співпрацює з Україною протягом двадцяти років та підтримує зусилля країни трансформувати економіку та інтегрувати її в міжнародний ринок та інституції. Робота ОЕСР стосувалася багатьох аспектів економіки та соціальної політики, включаючи макроекономічну політику, податкову, інвестиційну, регуляторну політику, бюджетну, фінансову освіту, підприємництво, розвиток малого і середнього бізнесу, фінансові справи, освіту, сільське господарство, торгівлю та протистояння корупції.

Співробітництво України с ОЕСР було особливо активізовано з 2014 року після підписання Меморандуму взаєморозуміння між ОЕСР і Урядом України. В рамках Плану дій, прийнятого для реалізації Меморандуму ОЕСР працює над тим щоб підтримати реформи в Україні у трьох основних галузях визначених як пріоритетних для держави: антикорупційна, управління і верховенство закону та інвестиційний і бізнес клімат [1]. Робота над Планом дій фінансується членами ОЕСР в тісному співробітництві з іншими міжнародними організаціями. План забезпечує більш ніж 30 перевірок та проєктів в Україні і також встановлює чіткі цілі з повагою до участі України в більшості Комітетів ОЕСР та інших органів ,а також прийняття принципів та стандартів ОЕСР у таких галузях як корпоративне управління, податкове адміністрування, інвестиційна політика та конкуренція.

Поточна робота України та ОЕСР охоплює широкий спектр галузей політики, включаючи:

- Конкуренцію : в березні 2017 року ОЕСР запустила проведення експертного огляду української конкуренції , який розглядає прогрес Антимонопольного комітету в здійсненні рекомендацій експертного огляду ОЕСР (2008) та ЮНКТАД (2013) з особливим акцентом на події після Євромайдану ,що стосуються режиму конкуренції, інституційних механізмів та роботи над продуктом;
- Корпоративні справи: Уряд здійснив реформу корпоративного управління державних підприємствами на основі Керівництва ОЕСР з корпоративного управління державними підприємствами в тому числі обов'язкових самостійних вимог аудиту та розкриття інформації про будування на огляді ОЕСР літака Антонова .Це вже призвело до серйозних змін в управлінні деякими з найбільших компаній України, в тому числі залізничної монополії і Нафтогазу, державної нафтової і газової компанії;
- Оподаткування: ОЕСР пропонує регулярне навчання для українських чиновників у виявленні та переслідуванні фінансових і податкових злочинів. Україна є членом Глобального форуму з прозорості та обміну інформацією для цілей оподаткування [2].

Отже, співпраця України з ОЕСР може допомогти Україні підвищити соціальний та економічний розвиток, професійно підготувати кадри у сфері науки та техніки, розробити програму боротьби з корупцією, також організація дає хорошу консалтинг-експертизу, спрямовану на підвищення рівня якості та ефективності державного управління в країні.

Список використаних джерел

1. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/about-ukraine/international-organizations/oesr>
2. ОЕСР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.oecd.org/fr/relationmondiales/ukraine-and-the-oecd.html>

Гурбандурдыев И., ВИ-13-1
Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.

УКРАИНА И ЕС: ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ

В условиях современной глобализирующейся экономики важнейшим фактором экономического развития страны становится ее участие в интеграционных процессах. При этом даже те страны, которые не входят в состав интеграционных объединений, неизбежно испытывают на себе их осязаемое влияние. После последнего расширения ЕС Украина стала близким соседом Евросоюза. Это открывает новые возможности для расширения сотрудничества между Украиной и ЕС.

Данная тема актуальна, ведь современные отношения Украины и ЕС характеризуются кризическим состоянием, поскольку Европейский Союз находится сейчас не в выгодном положении из-за внутренних экономических проблем стран - членов, подрывают всю стабильность объединения.

Среди украинских авторов, которые занимались изучением данного вопроса следует выделить работы В. Батюка, А. Ижака, И. Бережнюк, С. Боротничек, П. Пашко, В. Посельский, М. Тонев, Е.Д. Холстинина, А. Дугин, и др. К зарубежным исследователям данной тематики необходимо отнести Дж. Беннета, С. Брауна, М. Бри, Ю. Вангера, Ф. Кэмерона, Дж. Линдли-Френч, Мерри Е. Уайн, Н.К. фон Крейтора, Х. Рике и многих других. В их работах рассмотрены разные аспекты сотрудничества Украины с ЕС. Но все же стоит оценить риски и возможности на данном этапе развития Украины.

Первым актом сотрудничества между Европейским Союзом и Украиной можно считать признание независимости Украины парламентом ЕС в 1991 году. Именно в то время также были избраны направления стратегической внешней политики, которые определяли как основных партнеров США, Российскую Федерацию и Европейский Союз.

После того, как Украину признали полноправным членом Совета Европы, а несколько влиятельных стран-членов ЕС и НАТО открыто поддержали желание Украины к интеграции, данные организации вынуждены были пересмотреть свое отношение на развитие отношений с Украиной. Именно этот факт дал толчок последующим этапам сотрудничества.

В настоящее время проводится активное двустороннее сотрудничество по углублению интеграционных процессов, важнейшими из которых являются:

- Законодательство, юстиция и сфера внутренних дел – одно из приоритетных направлений работы, которые определяют сотрудничество через реформирование современной законодательной базы, борьбу с терроризмом, защиту границ, вопросы миграции, а также одно из самых важных вопросов, который беспокоит обычных украинцев – введение безвизового режима.
- Инвестиционный и сектор торговли – данное направление определяет сотрудничество Украины и ВТО согласно международного законодательства и улучшения инвестиционного климата в украинской экономике, что приведет к новым вливаниям иностранных средств.
- Энергетический сектор – работа в этом направлении предусматривает реформирование большинства энергетических отраслей для адаптации к европейским требованиям.
- Транспортный сектор тоже является одним из ключевых приоритетов на данном этапе. Сотрудничество предполагает интеграцию и совершенствования отечественной транспортной инфраструктуры к европейской в виде автомобильных, железнодорожных, морских и других видах совместной транспортной сети [1].

Следует также подчеркнуть перспективы для Украины после вступления в ЕС:

- 1) Политические перспективы - предусматривают стабильность политической системы, восприятие Украины как важного субъекта политических отношений
- 2) Экономические перспективы - предусматривают обеспечение развития малого и среднего бизнеса, а также внедрение стандартов ЕС в производстве
- 3) Социальные перспективы - имеют целью формирования среднего класса и проведения реформирования образования, здравоохранения, социальной.

Но все же отмечены и возможные негативные последствия, которые могут сделать Украину еще более слабой, нежели сейчас.

Во-первых, последствия дотационной политики Евросоюза все-таки преимущественно негативные, что может привести к отказу от выдачи крупных сумм в поддержку слабых стран объединения. К тому же, местная экономика потеряет госсуверенитет, ведь управление экономикой и финансами будет осуществлять ЕС.

Во-вторых, высокая конкуренция на европейском рынке продовольственных и промышленных товаров оставляют украинскую продукцию без шансов. Всему виной устаревшие технологии и оборудование. Плюс, высокие требования к продукции, выдвигаемые евросоюзом и непостижимые для Украины. Страны скорее заинтересованы в зерне, чем в конечных продовольственных продуктах. Украине же, наоборот, достанутся дорогостоящие европейские продукты.

В-третьих, промышленность обречена на провал. Европейская структура продемонстрировала свое поведение на примере национальных компаний, в которых была произведена значительна «чистка», большая часть из них закрыта по факту непригодности для региональных объемов. Подобное ожидается и Украину, в которой крупных сфер отрасли немадно, однако и мелкие уникальные имеют место быть.

В-четвертых, значительная масса квалифицированных кадров ринется за рубеж в поисках достойного дохода. А это означает, что стране грозит голодание в части квалификационных кадров и более устрашающие показатели нарастающего демографического кризиса.

В результате самой весомой потерей Украины станут отношения с Россией. Российский рынок является основным потребителем украинской продукции. Закрытие таможенных границ неизбежно приведет к ужесточению российской политики в отношении экспорта той же нефти, спроса на украинскую продукцию [2].

Подводя итог, можно сказать, что основная опасность для Украины на заключительном этапе подготовки Соглашения об ассоциации с ЕС заключается в искажении понимания его роли и места. Сблзны представить подписание этого документа как большую внешнеполитическую победу политикума и использование его для выравнивания дисбалансов в отношении с главными мировыми игроками – опасная перспектива.

Источники:

1. Европейский союз и Украина – двустороннее сотрудничество / [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://groshyki.com/ru/ukrayna-es>
2. Украина и ЕС: каковы недостатки сотрудничества для Украины / [Электронный ресурс] // Режим доступа: http://www.forest.lviv.ua/ru/stati/ukraine_eu.html

Гусева Т.К., гр.ВЕ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Однією з корінних рис сучасного процесу глобалізації світової економіки є підвищення глобальної регулюючої ролі міжнародних економічних і фінансових організацій (СОТ, МВФ, Світового банку, ОЕСР та ін.). Розробка під їх егідою загальноприйнятих універсальних норм, стандартів і правил для світогосподарського спілкування. Вони роблять все більший вплив на розвиток світового господарства, збільшується склад їх учасників, розширюється сфера діяльності. Ці організації відіграють істотну роль як форма співробітництва держав і багатосторонньої дипломатії.

Перший найбільш узагальнений поділ міжнародних організацій за так званим організаційним принципом дає можливість виділити їх чотири групи: 1) універсальні міжнародні організації, членами яких є держави різних соціально-економічних систем; 2) міжнародні організації, членами яких були соціалістичні країни; 3) міжнародні організації, які об'єднують розвинуті (капіталістичні) країни; 4) міжнародні регіональні організації, до складу яких входять, як правило, країни, що розвиваються.[1]

Нині у світі нараховується понад 4 тис. міжнародних організацій, з яких понад 300 – міжурядові. Міжнародні економічні організації (МЕО) є різновидом міжнародних організацій і інституційними механізмами координації та регулювання співробітництва практично в усіх галузях міжнародних економічних відносин. Зазначена роль МЕО робить співробітництво з ними одним із головних чинників, який є об'єктивно необхідним для реалізації як завдання, встановленого в Основних напрямках, так і економічного розвитку нашої країни в цілому.[2]

Значною мірою завдяки діяльності багатосторонніх економічних організацій світове господарство сприймається і розвивається як цілісний організм: вони встановлюють загальні принципи і правила взаємин для урядів і підприємців, розробляють стандарти в області виробництва і техніки, торгівлі, транспорту, освіти, медицини, обміну інформацією і т. д. Очевидно, що в умовах глобалізації, коли національні господарства стають все більш відкритими і, отже, все більш уразливими для негативних зовнішніх факторів, коли ростуть не тільки вигоди, але і ризики міжнародного спілкування, значення МЕВ як механізму узгодження економічної політики держав буде тільки збільшуватися.

Спроби регулювання світогосподарських проблем на багатосторонній основі робилися ще на ранніх стадіях становлення світового капіталістичного господарства, коли виникла потреба в загальних правилах міжнародної торгівлі, судноплавства, валютно-кредитних операцій і т.д. Регулювання здійснювалося через багатосторонні угоди, які з часом набули організаційні та правові форми і стали охоплювати все більше число держав.

Історично першою в 1815 р виникла Центральна комісія навігації по Рейну. Згідно з довідником The Yearbook of International Organisations загальне число міжнародних організацій різного роду в даний час налічує 63 тис. (За деякими даними, близько 5 тис. З них - економічні) і

включає як міжнародні міжурядові (ММПО), так і міжнародні неурядові організації (МНПО). Характерними ознаками перших є членство держав, наявність установчих документів, статуту, постійно діючих органів; вони створюються в ім'я досягнення спільних цілей країн-учасниць, виходячи із загальних інтересів при дотриманні суверенітету учасників. Неурядові ж організації створюються фізичними та (або) юридичними особами крім міждержавного договору.[3]

Певну роль у розвитку міжнародного економічного співробітництва в окремих напрямках відіграють міжнародні та регіональні міжурядові галузеві організації, зокрема Продовольча і сільськогосподарська організація ООН, Всесвітня поштова спілка, Організація міжнародної цивільної авіації, Міжурядова морська консультативна організація, Міжнародний банк економічного співробітництва та ін. Усі названі організації наділені міжнародною правосуб'єктністю і відіграють значну роль в організації і здійсненні міжнародного економічного співробітництва. Створені на основі міжнародних договорів, вони у межах своєї діяльності обговорюють різноманітні економічні проблеми, розробляють і приймають нормативні акти та окремі норми міжнародного економічного права.

За умовами участі в членстві міжнародні організації поділяються на відкриті, до яких може вступити будь-яка держава (ООН), і закриті, прийняття до яких може здійснюватися за запрошеннями їхніх засновників (НАТО). Система норм і принципів, які визначають правовий статус міжнародних організацій, їх органів, називається правом міжнародних організацій. Ця система права складається із двох підсистем, так званого первинного і вторинного права. Установчі договори міжнародних організацій (здебільшого це статуту) є правовим фундаментом їхньої діяльності і становлять сутність первинного права. Щодо вторинного права, то його системою є правові норми, які віддзеркалюють зміст правових актів, що приймаються міжнародними організаціями та їхніми структурами в межах компетенції, закріпленої в міжнародних договорах. Іншими словами, вторинне право є «внутрішнім» правом, адже воно більше спрямоване на врегулювання відносин внутрішньоорганізаційного характеру, що виникають у процесі діяльності певної організації.

Усе викладене вище дає можливість зробити висновок, що під міжнародними економічними організаціями слід розуміти такі організації, які створені на основі міжнародних договорів і проводять свою діяльність, спрямовану на організацію і здійснення міжнародного економічного співробітництва. Правоздатність, якою наділені міжнародні економічні організації, дає їм змогу укладати угоди як з окремими державами, так і з міжнародними організаціями в межах завдань і цілей, закріплених в їхніх установчих документах. Міжнародні економічні організації користуються імунітетом, що має важливе значення для їхньої діяльності. Відповідно до Конвенції про правовий статус, привілеї та імунітет міжнародних економічних організацій від 5 грудня 1980 р. майно й активи цих організацій мають імунітет від будь-якої форми адміністративного та судового втручання, за винятком випадків, коли сама організація відмовляється від імунітету.

Список літератури:

1. <http://buklib.net/books/24842/>
2. http://stud.com.ua/50541/ekonomika/mizhnarodni_ekonomichni_organizatsiyi
3. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Денисенко Д.О., гр. ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Співпраця України зі Світовою організацією торгівлі має перспективи для розвитку галузей національної економіки. Україна з іншими країнами бере участь у формуванні нових правил та вимог у торгівлі на світовому ринку у рамках багатосторонніх торгівельних переговорів задля максимального врахування національних інтересів нашої держави у торгівельно-економічній сфері.

Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг та має свої переваги у скорішому вступу до ЄС. Економіка країни почала набувати вагомості на світовому ринку завдяки лібералізації торгівлі товарами та послугами з країнами-членами СОТ, а також із зниженням ввізних мит на товари. СОТ є організацією, яка формує правила в торгівельно-економічній, інвестиційній, податковій та митній галузях на глобальному рівні і має великий вплив на умови економічного співробітництва між країнами.

Діяльність України і СОТ позитивно впливає на конкурентоспроможність українських виробників, оскільки приведення у відповідність до норм і правил СОТ національного законодавства має важливе значення в розвитку інституційного середовища країни. Це стосується державного регулювання зовнішньоторгівельної діяльності, митної справи, системи стандартизації тощо. Зокрема, забезпечення експортно-імпорتنих операцій відповідно до правил СОТ має прямий вплив на підвищення потенціалу конкурентоспроможності країни. Вважається, що членство в СОТ поліпшує інвестиційний клімат у країні, але через сучасно кризову ситуацію в нашій державі приплив інвестицій не відбувається у великій кількості [1].

Після того, як Україна вступила до СОТ, вона отримала багато переваг для економіки та міжнародного співтовариства з іншими країнами. Україна одержала режим найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто покращення умов торгівлі із 150 країнами світу, на які припадає понад 95% світової торгівлі. Відбулося зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн, які входять до СОТ [2].

До позитивних моментів вступу України до Світової організації торгівлі можна віднести: скасування квот на експорт української продукції до ЄС; доступ до дешевшого устаткування і сировини; придбання нових технологій; відкриття для українських товарів нових ринків; можливість просто вирішувати проблеми у сфері зовнішньої торгівлі товарами та послугами.

Поряд із перевагами приєднання України до СОТ існують і певні недоліки, серед яких загострена конкуренція на внутрішньому ринку, скорочення робочих місць і зайнятості, необхідність впровадження норм безпеки та якості продукції. Уряд України проводить активну зовнішньоторгівельну політику шляхом участі нашої держави у багатосторонніх торговельних переговорах та проводить ефективну роботу з метою розширення експортних можливостей вітчизняних товаровиробників та захисту економічних інтересів країни на світових ринках. Позитивні ефекти від вступу України до СОТ мають додаткові стимули для держави щодо проведення внутрішніх реформ пов'язаних зі зміною структури економіки.

Список використаних джерел

1. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

Zaitseva Y.O., BE-14-1

Supervisor: Don O.D.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE WTO MEMBERSHIP

International trade plays an important role in the economic development of countries. Currently, the average annual growth rate of world trade is several times higher than the growth rate of world output. International trade develops because it contributes to economic welfare of all participating countries. Participation in this international organization provides an opportunity to create more favorable conditions for access to world markets based on stable relations between the WTO members and through transparency of their foreign policy.

Evaluating the possible consequences of the WTO membership, taking steps to avoid threats and prevent losses in foreign trade activity plays an important role for country's economy and its individual sectors. Therefore, research on this topic is quite relevant.

An important contribution to the study of the features of economic development and public policy, issues of formation of foreign trade in terms of accession to the WTO has been made by such domestic scientists: T. Tsygankova, A. Kredisov, V. Geyets, O. Bilorus, I. Kobouta, A. Plotnikov, S. Osyka and others.

The WTO membership gives countries a lot of benefits - economic, social, political etc. Due to joining the organization, the following improvements in the economy are taking place:

- Reduction of protectionist trade barriers;
- Imported goods and services, as well as domestic products in the production that uses imported raw materials are getting cheaper;
- Increasing competition among domestic companies, forcing them to raise the efficiency of their activities etc.

All the above mentioned contribute to the growth of exports of goods and services, increase incomes of the producers and revenues from taxes in the state budget. In the long-term, joining the WTO will

also help to increase employment in the export and import sectors, although in the short-term country will feature decreasing employment rate because of competitive domestic manufacturers.

The World Trade Organization helps to make the economies of the member states transparent, free, non-discriminatory, predictable, which eventually will begin to increase trade turnover and attract new partners, will help to reduce the costs of companies and optimize their activities, to create a favorable climate for investment, trade and capital inflows in the country. The WTO supports the creation of an efficient economy and equal rights in trade taking into consideration the national interests and maintaining healthy competition.

It is clear that codes and conventions of the WTO are not perfect and acceptable to all countries. This is particularly true for countries with insufficient competitive economies and countries which are getting over deep economic crisis. On the one hand, with the help of the WTO countries can solve wide range of problems, on the other hand, the new contradictions in relations between the countries appear.

Some countries should treat the WTO membership with caution. When certain state applies the mechanism of trade liberalization following the example of the developed countries, it cannot ignore the fact that these countries have been combining the system of economic and administrative supporting of domestic producers, even those that make competitive products, long and successfully.

After analyzing the practice of new countries' joining to the WTO, including the Ukraine, we can say that joining featured an economic growth acceleration and the deterioration of the current account at the same time. Simultaneously, there was a significant deterioration of the balance of goods and services due to increased investment imports, the loss of domestic producers' part of the internal market because of facilitation of access to markets for imported goods and services. The WTO joining did not change trend to slow inflation, which had been present in the new member states well before the date of joining the WTO.

To avoid damage and to benefit from the WTO membership, country must have a perfect system of protection producers in foreign economic activity. In this regard, it is necessary to define the calculation technique for the following specific indicators:

- Indicator threat of causing serious harm;
- Indicator of balance between the loss to the budget and producers' profit;
- The level of protection of the domestic market;
- The ratio of compensation payments to world prices etc.

To protect the interests of producers on domestic and foreign markets more effectively, providing the use of the WTO regime, countries need to use a mechanism that provides each of protectionism and liberalization. The one and the other have prospect to improve protection of the interests of producers. Both domestic and foreign partners will not be damaged.

References:

- 1) Official site of the World Trade Organization - [Electronic resource] – Access mode: <https://www.wto.org/>
- 2) The official site of the State Statistics Service of Ukraine - [Electronic resource] - Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 3) Official site Statistical Service of the European Union - [Electronic resource] - Access mode: <http://ec.europa.eu/eurostat>
- 4) Trading into the future. Introduction to the WTO / Written and published by the World Trade Organization. – 2nd edition. – 1998.

Іванківа В.І., гр. ВУ-14

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

РОЗВИТОК ВІДНОСИН УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ

Міжнародні економічні інституції швидкими темпами посилюють свій вплив на держави всього світу. Україна не є винятком, адже на сучасному етапі розвитку країна зіткнулась зі значними внутрішніми та зовнішніми викликами. Подальший розвиток нашої держави не можливий без залучення іноземного капіталу. На даний час Україна співпрацює з основними партнерами, які відіграють важливу роль у кредитуванні її подальшого розвитку та в подоланні соціально-економічної кризи, а саме такі міжнародні організації як: Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Міжнародний банк реконструкції та розвитку тощо.

Питання щодо проблем та розвитку взаємодії України з різними фінансовими організаціями знайшли своє відображення в працях українських вчених: Базилевича В. Д., Білоруца О. Г., Боринця С. Я., Гальчинського А. С., Єщенко П. С., Лютого І. О. Деякі аспекти співпраці

розглядалися також іноземними науковцями: Т. Едісоном, А. Зіденбергом, Т. Кілліком та ін. Проте дана тема співробітництва є дискусійною, актуальною та залишається в центрі уваги і тому потребує детальнішого дослідження.

Після одержання незалежності авторитет України на міжнародному рівні зростає. Наша держава стала членом таких престижних міжнародних організацій, зокрема Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Українська держава являється повноправною учасницею Організації з безпеки і співробітництва в Європі, підписано документи про співробітництво та партнерство з Європейським Союзом, НАТО, Західноєвропейським Союзом. Не мало зусиль було покладено для того, щоб увійти на рівних правах до такої міжнародно-регіональної інституції як Рада Європи. [1]

Україна на сучасний етапі розвитку має ряд проблем пов'язаних з платіжним балансом, зниження ВВП, девальваційними процесами, зростанням інфляції, високим рівнем безробіття, відсутністю соціальних гарантій населення, скороченням можливостей доходів регіонів. Такі негативні явища спричинені політичною нестабільністю в зв'язку з тимчасовою втрагою контролю над частиною території країни у поєднанні зі збільшенням витрат бюджету, обумовленою необхідністю збільшення фінансування оборони країни. Для подолання вище зазначених проблем Україна звернулася по допомогу до міжнародних фінансових організацій. В таблиці 1 показано обсяги боргу нашої країни перед міжнародними інституціями.

Таблиця 1

Заборгованість України міжнародним фінансовим організаціям, млрд. [2]

Рік	2015			2016			2017		
	дол. США	грн.	%	дол. США	грн.	%	дол. США	грн.	%
Загальний державний борг	55,57	1338,6	84,86	60,71	1651	85,55	61,58	1665,6	85,81
Заборгованість перед МФО	14,02	337,03	21,44	7,02	190	9,8	13,72	371,12	19,12
Європейське співтовариство	2,40	57,95	3,69	0,01	0,30	0,02	2,34	63,30	3,26
Європейський банк реконструкції та розвитку	0,50	13,27	0,89	0,39	10,51	0,54	0,60	16,23	0,84
Європейський Інвестиційний Банк	0,50	12,13	0,77	0,04	0,99	0,05	0,56	15,04	0,77
Міжнародний банк реконструкції та розвитку	5,10	124,70	7,94	0,46	12,37	0,64	5,00	135,29	6,97
Міжнародний Валютний Фонд	5,30	128,20	8,1	6,13	166,76	8,64	5,22	141,20	7,2
Фонд чистих технологій (МБРР)	0,85	20,51	0,2	0,1	0,01	0,01	0,2	0,07	0,04

З таблиці 1 видно, що Україна співпрацює майже з усіма фінансовими організаціями світу. Але на жаль така взаємодія проявляється в тому, що наша держава виступає боржником перед рядом міжнародних економічних інституцій, що звісно погіршує позицію України на міжнародній арені. Спостерігається негативна тенденція до збільшення боргу, що спричинена неспроможністю української влади раціонально використовувати залучені кошти.

Для України є досить важливим партнерство з міжнародними фінансовими інституціями, а відмова в наданні кредитів негативно вплине на розвиток української економіки. Взаємодія України з МФІ позитивно впливає на покращення макроекономічних показників, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу та розвитку малого та середнього бізнесу.

З викладеного матеріалу можем дійти висновків, що співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями є пріоритетним для України, яка вирішує завдання не тільки інтеграції у світову економіку, а й зміцнення економічної безпеки. Кредити, що залучаються покликані пом'якшити економічні труднощі у процесі проведення економічних реформ, які дають змогу забезпечити у перспективі економічне зростання у країні. Для того, щоб позичкові кошти постійно не нагромаджувалися і не перетворювалися у додатковий тягар, Україні

необхідно перейти до реалізації якісно нової боргової стратегії, яка має орієнтуватися на задіяння інвестиційно-інноваційних факторів економічного зростання.

Використані джерела:

1. Співпраця України з міжнародними економічними та політичними організаціями / Електронний ресурс / Режим доступу - <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/politolog/15055/>.
2. Міністерство фінансів України / Електронний ресурс / Режим доступу - <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>

Казарян В. А., гр. ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст.викл. Дон О.Д.

СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ І СОТ, НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблеми інтеграції України в СОТ, стратегія і тактика приєднання, правові норми законодавства, які істотно змінилися, як тільки наша країна стала членом СОТ, не може не хвилювати і громадськість. Незважаючи на те, що існує цілий ряд стратегій, досліджень, науково-практичних семінарів і конференцій, присвячені цій проблемі, в суспільстві все одно немає чіткого уявлення про СОТ.

СОТ є провідною організацією, що об'єднує близько 150 країн, на частку яких припадає понад 96 % обсягів світової торгівлі та 85 % населення. Останнім часом головною метою було вступ України у Всесвітню торговельну організацію. Це питання обговорювалося в парламенті, і в секретаріаті президента і Кабінеті Міністрів. Так, 19 березня 2005 р. відбулися парламентські слухання «стан підготовки вступу України у Всесвітню торговельну організацію», де всебічно проаналізовано проблеми, пов'язані з членством України у цій впливовій міжнародній організації. І факт отримання не обговорюється: альтернативи не було. Або Україна-член СОТ, або вона залишається на узбіччі міжнародної торгівлі з урахуванням нинішніх процесів глобалізації, що буде означати поступову економічну відсталість. Головним залишається питання – як захистити свої інтереси перед гігантами світового бізнесу, як зберегти власні позиції, не стаючи заручником ні ЄС, ні Америка, ні Росія. Для цього необхідні: аналіз комплексу проблем, пов'язаних з процесом набуття Україною членства в СОТ, визначення основних досягнень і невирішених проблем, оцінка можливих позитивних і негативних наслідків, приєднання та обґрунтування пропозицій щодо підвищення ефективності процесу. Сьогодні він є одним з головних пріоритетів зовнішньоекономічної політики України на інтеграцію у світову економіку. Майже всі політичні сили України визнали неможливість ефективної діяльності в міжнародній торговельній системі, якщо країна не є членом СОТ.

Процес приєднання України до СОТ тривав з грудня 1993 року, коли до секретаріату ГАТТ подав заяву уряд України про намір приєднатися до ГАТТ, а в лютому 1995 року відбулося перше засідання робочої групи з розгляду залежності України від вступу в СОТ, почалися двосторонні переговори з цього процесу. Україною було підписано понад десять двосторонніх протоколів про доступ до світових ринків товарів і послуг. Необхідну аналітичну оцінку відповідності вимогам потенційних членів СОТ і перспективи після операції інтеграції, яка здійснюється у щорічній публікації звітів СОТ. Вступ України до СОТ був процесом незворотним, але крім певних вигод, які отримує Україна, їй не уникнути і низки подальших серйозних проблем. Однак треба бути готовим до цього, необхідно випередити їх виникнення.

Список літератури

1. Международная научно-практическая конференция «Всемирная торговая организация и национальные экономики» 2009
2. Олег Фесенко, Україна в майже вступила в СОТ//«Главед»-22 листопада 2007.

Kaliuzhnyi H.O. Oles Honchar National University, BE-14-1

prof. Zanita Ozolina University of Latvia

CONSEQUENCES AND PROSPECTS OF UKRAINE'S COOPERATION WITH THE WORLD TRADE ORGANIZATION

Formulation of the problem: The World Trade Organization (WTO) is an organization for trade opening and a forum for governments to negotiate trade agreements which unites 164 countries (including Ukraine), accounting for more than 95% of world trade amount. [1]. These are countries that together produce more than 4/5 of the world's gross product (GWP). Therefore, this organization is actually almost global. Also, accession to the WTO is mandatory for any state that wants to integrate

into the world economy and wants to influence the formation of rules for international economic relations. The expected positive effect of the accession of any country to the WTO, in particular Ukraine, promises the introduction of more stable and transparent legislation in the country, which will help reduce the shadow economy, strengthen opportunities for legal business, and improve the investment climate. But all these abstract perspectives do not always coincide with reality. In this context, Ukraine was not an exception and, having joined the WTO community, our country felt not only positive, but also some negative aspects.

Recent researches were done by: A.Kireev, A.Kredisov, M.Dudchenko, I.Burakovskiy.

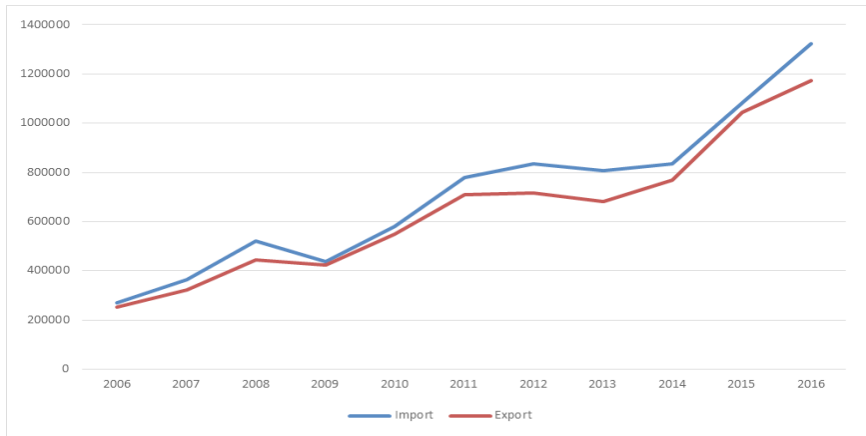
Purpose of the article: Considering and analyzing the consequences of Ukraine's accession to the WTO.

On May 16 2008, after lengthy negotiations that were conducted since November 1993, Ukraine officially joined the World Trade Organization. The only fact of Ukraine's accession to this world economic structure is ambiguous from the point of view of Ukrainian economic interests.

The direct effect on the increase in the export of Ukrainian goods was made by the steps taken: the reduction of import duties on Ukrainian goods; abolition of quantitative restrictions of EU on import of the Ukrainian metallurgical production; Ukraine's abolition of export restrictions on the export of grain, sunflower seeds and sunflower oil. However, at the same time with the growth of exports, there was an increase in the import of goods. The main reason that stimulated a significant increase in imports was the reduction of tariff protection of the domestic market as a result of accepted concessions on access to the domestic market of the country.

There are some restrictions on the implementation of economic policy. The WTO agreements prohibit the use of certain instruments by the country, that narrows down the possibilities of some mechanisms, but at the same time makes it necessary to seek for certain compensatory ones. For example, according to WTO norms it is restricted to use individual enterprise financial assistance and state subsidies.[2] Reduction of direct support from the state has become a significant problem, primarily for agricultural machinery, black metal industry and also for individual producers, who are subjects to the public procurement system.

As a result, after Ukraine's accession to the WTO, imports of goods significantly exceeded exports, which led to increase of the size of negative trade balance. During the second year of membership in the WTO the trends in the development of Ukraine's foreign trade were formed under the influence of such dominant external factors as the global financial crisis and activities of most states of the world to limit imports and a decrease of the purchasing power of the population.

Dynamics of the goods and services exports and imports amount from 2006 to 2016, million hryvnas. [3]

In 2010 foreign trade began to intensify. According to the results of 2011, the indicators of foreign trade in goods approached the level of 2007, which preceded the country's accession to the WTO. After Ukraine's accession to the WTO, the commodity structure of exports did not change significantly. The

main export commodity is the production of black metal industry. Together with the products of machine building, chemical industry and agriculture it represents more than 80% of all Ukrainian exports.

Conclusion: According to the mentioned before, it is quite difficult for Ukraine to use the advantages of the WTO fully. It is necessary to think about a more balanced development of the domestic market, i.e. the process of liberalization should be a mechanism that contributes to a more dynamic development of domestic demand. Therefore, in general much will depend on how the government will pursue policies that enhance the capacity of our competitiveness.

References

1. World Trade Organisation Forum: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm
2. **Криворучко Н.В.** Вступ України до СОТ та його наслідки для економіки регіонів (Донецька, Запорізька та Харківська області) / Криворучко Н.В. // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. Вип. 1. – Донецьк: ДонНУ, 2008. – с. 149 – 156.
3. Статистична інформація [Електронний ресурс] // Державний комітет статистики України // www.ukrstat.gov.ua.

Лазарцева Т.А., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З БОКУ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ

Значення вдосконалення соціально-трудових відносин в Україні, приведення їх у відповідність до міжнародних вимог, що формуються на основі прогресивного досвіду високорозвинених країн, особливо актуалізується в наш час у зв'язку з процесами глобалізації та ринкової трансформації національної економіки. Тому важливою сферою знань у галузі економіки праці й соціально-трудових відносин є вивчення досвіду діяльності МОП. МОП як всесвітня організація відповідає за розроблення Міжнародних стандартів у сфері праці і здійснює нагляд за їх дотриманням. У співпраці із країнами-членами організації, МОП прагне забезпечити дотримання стандартів у сфері праці на законодавчому рівні і на практиці. Україна є членом МОП вже 63 роки.

Механізм взаємодії МОП з окремими країнами-членами присвячено праці провідних вітчизняних і закордонних учених: О. Грішної, Н. Дідейко, В. Жукова, Р. Колосової, А. Каюта, Е. Лібанової, Н. Лук'яченко, Г. Мелік'яна, В. Суміна, В. Прокопенка, І. Киселева та ні. Метою даної роботи є визначення ролі Міжнародної організації праці у глобалізованому світі праці та узагальнення результатів її співробітництва з Україною в галузі адаптації організаційно-правового забезпечення регулювання соціально-трудових відносин до глобальних змін у світовій економіці.

Для економічно-соціального розвитку населення України важливим є розроблення та реалізація програм забезпечення зайнятості, в тому числі молоді, людей з обмеженими фізичними можливостями. А також сприяння формуванню і підвищенню ефективності адміністрації праці та її складових, в тому числі таких інституцій, як: державна інспекція праці, органи державного нагляду у сфері охорони праці, служба посередництва і примирення.

Співробітництво України з МОП охоплює наступні основні напрямки:

- вивчення, узагальнення та впровадження світового досвіду з організації охорони праці, покращення умов та техніки безпеки;
- участь у міжнародних інституціях з соціально-трудових питань та у роботі їх органів;
- одержання консультацій зарубіжних експертів та технічної допомоги у питаннях вдосконалення законодавчої та нормативної бази охорони праці;
- проведення та участь у міжнародних наукових чи науково-практичних конференціях та семінарах;
- підготовка кадрів з охорони праці за кордоном [3].

За роки незалежності України її співпраця з МОП проходила в рамках понад 20 проектів технічного співробітництва, об'єднаних у 3 широкомасштабні програми, найбільшими з яких стали Програми гідної праці, вони є частиною Рамкової програми допомоги та Цілей розвитку тисячоліття. Перша з них була реалізована у 2006-2007 роках. Завдяки соціальному діалогу Програма гідної праці МОП стала ключовим елементом державної соціальної політики, програм дій багатьох організацій профспілок та роботодавців [1].

Протягом останніх років в Україні за допомогою МОП було реалізовано 8 проектів спільно з Програмою Розвитку ООН, 2 проекти спільно з Об'єднаною програмою ООН з ВІЛ/СНІД та Фондом ООН в сфері народонаселення та 1 проект у співпраці з Міжнародною організацією з міграції. За роки незалежності в Україні реалізовано понад 30 проектів і програм МОП. Наразі, продовжують відбуватися зрушення в цьому напрямку, наприклад, 7.04.2016 року Україна і МОП підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо реалізації Програми гідної праці для України на період 2016-2019 року.

«Це без перебільшення надзвичайно важлива подія для України. Співробітництво України з МОП в межах реалізації Програм гідної праці триває упродовж останніх 10 років. Сьогодні проголошена 4 Програма гідної праці для України», – сказав Міністр соціальної політики України Павло Розенко.

За його словами, Програма гідної праці на 2016-2019 роки є рамковою і базується на трьох основних пріоритетах: сприяння зайнятості та розвитку сталого підприємництва задля стабільності та зростання, сприяння ефективному соціальному діалогу, покращення соціального захисту і умов праці [2].

Отже, співпраця України з МОП охоплює такі важливі питання, як розвиток ринку праці, сприяння зайнятості і розвитку професійного навчання, соціальний захист, реформування трудового законодавства, соціально-трудові відносини і заробітна плата, гендерна рівність і викорінення найгірших форм дитячої праці, запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу в сфері праці, а також запобігання торгівлі людьми.

Список використаної літератури

1. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
2. Міністерство соціальної політики України. Підпис Україною і МОП Меморандуму про взаєморозуміння щодо реалізації Програми гідної праці для України на період 2016-2019 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish>.
3. Програми Гідної праці – основа співробітництва МОП з Україною [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org.ua.

Литвиненко І. І. група ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МВФ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Міжнародні фінансові організації поступово посилюють свій вплив накраїни всього світу, не винятком є й Україна. На сьогодні, коли держава знаходиться в стані фінансово-економічної та політичної кризи, її економічна діяльність неможлива без залучення іноземного капіталу. Недостатність внутрішніх ресурсів для національної економіки вимагає пошуку шляхів залучення фінансових ресурсів за допомогою тісної співпраці з міжнародними фінансовими інститутами [1].

Проблемні питання співпраці України з Міжнародним фінансовими організаціями, механізм та умови надання кредитів Міжнародним валютним фондом висвітлені у працях: Т. Вахненка, В. Кабанова, С. Круглика, Т. Ткачука, М. Савостьяненка та інших. Метою даної роботи є дослідження тенденцій та перспектив розвитку фінансових відносин України з Міжнародним валютним фондом.

Україна є членом МВФ із 1992 року. Ставши членом МВФ, Україна водночас увійшла до структури Світового банку. Наразі МВФ є одним із головних фінансових партнерів України. Починаючи з 1994 р. Україна отримує від МВФ кредити Stand-by, частина цих коштів була направлена на фінансування дефіциту платіжного та торговельного балансів, а також поповнення золотовалютних резервів країни[2].

Основними цілями співробітництва з МВФ є стабілізація української фінансової системи, проведення структурних реформ та створення підґрунтя для сталого економічного розвитку. Фонд допомагає Україні поновити свою фінансову спроможність, підказуючи, як найбільш ефективно впроваджувати програму реформ. Також співпраця з Міжнародним валютним фондом на сучасному етапі відкриває можливості для залучення фінансування від інших міжнародних фінансових установ (Світовий банк, ЄБРР, ЄІВ та інші) та урядів інших держав, в тому числі США, ЄС, Німеччини, Канади, Японії тощо [3].

Реалізація Україною програм з МВФ є одним з важливих факторів формування її інвестиційного клімату, зростання довіри до макрофінансової стабільності економіки. Україні необхідно підвищити контроль за цільовим використанням ресурсів, сприяти підвищенню інвестиційної привабливості та кредитоспроможності вітчизняних підприємств. Продовження співпраці України з МВФ може принести користь національній економіці країни, але при цьому присутні й деякі небезпеки, а саме: загроза фінансовій системі безпеки держави, перетворення фінансової системи України на валютно залежну систему від позик, значне зростання державного боргу та ін.

На нашу думку, перспективами співробітництва України з Міжнародним Валютним Фондом виступає:

- усунення дисбалансів, пов'язаних зі збільшенням гнучкості обмінного курсу до ринкової ситуації;
- проведення регулярних валютних інтервенцій у формі аукціонів;
- підвищення процентних ставок;
- скасування податку в пенсійний фонд та на валютні операції [3].

Подальша співпраця України з МВФ є об'єктивно необхідною та доцільною, оскільки:

- кредитні ресурси МВФ значно дешевші, ніж ті, що залучаються на міжнародних фінансових ринках;
- від характеру взаємовідносин з МВФ залежить інвестиційна привабливість держави для інших світових організацій, що координують свої дії з Фондом;
- співпраця з Фондом сприяє інтеграції України у глобальну фінансову систему;
- збільшуються можливості України щодо користування консультативними, експертними та аналітично-прогнозними послугами МВФ [4].

Отже, співробітництво з міжнародними фінансово-кредитними організаціями є досить важливим для України, яка вирішує завдання не тільки інтеграції у світову економіку, а й зміцнення економічної безпеки. Кредити, що залучаються від МВФ, використовуються для підтримки курсу національної валюти та для фінансування дефіциту платіжного балансу України і покликані пом'якшити економічні труднощі у процесі проведення економічних реформ, які дають змогу забезпечити у перспективі економічне зростання країни.

Список використаної літератури:

1. **Ткачук В. Г.** Становлення та сучасний стан міжнародних фінансових організацій, їх роль у регулюванні світових процесів / Т. Ткачук // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 5. – С. 26-31.
2. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. **Базиліук Я.Б.** Пріоритетні напрями підвищення результативності співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / Я.Б. Базиліук // Фінанси України. – 2014. – № 1. – С. 54–66.
4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>

Макаренко К. В. група ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В СОТ

Розвиток багатьох країн значною мірою залежить від їх участі у світових організаціях, що сприяє процесу інтеграції та глобалізації. Україна належить до тих країн, які мають досить добре розвинуті зв'язки з іншими державами. Вона також активно співпрацює з міжнародними організаціями. Однією із таких організацій є СОТ, яка охоплює 164 члени на, які припадає 95% світового торговельного обороту. Отже, кожна країна, яка прагне інтегруватись у світове господарство, повинна стати учасником СОТ.

Із приєднанням України до СОТ завершився важливий етап інтеграції країни в світову торговельну систему. Взнявши на себе зобов'язання будувати власну торговельну політику на основі міжнародних норм і правил, Україна отримала доступ до тих можливостей, які випливають із членства в СОТ. На наш погляд, актуальним є оцінювання співпраці України з СОТ та окреслення перспективи розвитку України в умовах членства в організації та інтеграції до світового господарства.

Значний внесок у дослідження перспектив участі України у СОТ, її вплив на розвиток вітчизняної економіки зробили такі українські вчені, як: Т. Циганкова, В. Мазуренко, В. Лановий, А. Кириченко, І. Клименко, О. Білорус та ін. В їх працях представлено переваги та недоліки від співпраці України з СОТ, досліджено основні цілі та принципи діяльності даної організації, перспективи розвитку взаємовідносин України з СОТ та аналіз необхідності, можливостей, перспектив та загроз співпраці України з СОТ. Водночас, динаміка взаємовідносин України та СОТ потребує постійної уваги та дослідження.

Метою даної роботи є аналіз переваг та недоліків членства України в СОТ у контексті економічного розвитку країни.

На думку експертів, членство у СОТ позитивно вплинуло на конкурентоспроможність українських виробників [1]. Це стосується державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності, системи стандартизації, митної справи, законодавства у сфері інтелектуальної власності тощо. Наприклад, забезпечення прозорості експортно-імпортних операцій відповідно до правил СОТ має прямий вплив на зниження коруптованості і відповідно підвищення потенціалу конкурентоспроможності країни. Членство у СОТ також поліпшило інвестиційний клімат у країні, але через кризову ситуацію в державі і в світі не відбулося значного припливу інвестицій [1, с. 34].

Вступ до СОТ є вкрай суттєвим фактором формування привабливого іміджу України на міжнародній арені, що насамперед впливає на становлення ділового середовища як для національних, так й іноземних компаній, а також на її економічний розвиток. Недискримінація, передбачуваність, прозорість процедур та рівноправна торгівля - основні вимоги і в той самий час переваги СОТ, які ведуть до підвищення якості управління як приватними, так і державними підприємствами, а також значно зменшують можливості для корупційних дій на всіх рівнях.

З моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги:

- одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто одночасне покращення умов торгівлі із 164 членами, на частку яких припадає понад 95% світової торгівлі;
- зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;
- отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів СОТ;
- набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС;
- скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС;
- доступ до дешевших комплектувальних, устаткування і сировини;
- забезпечення недискримінаційного транзиту товарів та послуг [2].

Окрім ряду переваг від вступу України до СОТ існують і деякі недоліки, які загрожують економіці України, зокрема:

- лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності;
- членство України у СОТ вимагатиме скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ;
- вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств;
- скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей;
- запровадження правил СОТ у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації потребує суттєвих витрат для розробки та впровадження нових інститутів і механізмів здійснення таких процедур [3, с. 23].

Отже, членство України в СОТ має як позитивні, так і негативні риси. Однак Україна отримала значно більше позитивних переваг від членства в СОТ, ніж негативних. На нашу думку Україна як член СОТ, має скористатися досвідом розвинутих країн і на цій основі будувати відповідне інституційне середовище та набувати власний досвід застосування надзвичайних заходів захисту. У поєднанні із активною політикою стимулювання вітчизняних виробників

заходи захисту створюють умови для імпортозаміщення на відповідних товарних ринках і для покращення торговельного балансу країни.

Список використаної літератури

1. Клименко, І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус. – К. : НІСД, 2011. – 72 с.
2. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>
3. Кобута, І. Другий рік України у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань [Текст] / І. Кобута, В. Жигадло, Т. Лужанська. – К. : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 80 с.
4. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.wto.org>.

Машкіна К.О. група ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стебляно І.О.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Україна приймає активну участь у діяльності міжнародних організацій. У більшості організацій наша держава набула статусу повноправного члена (ООН, РЕ, СНД, МВФ), у деяких лише спостерігач (ЄврАзЕС, Франкофонія, Європейське енергетичне співтовариство) [1]. Особливого значення має членство України в межах ООН, Інтерполу, МБРР, СОТ та ін.

Приєднання до міжнародної організації накладає на нашу державу певні обов'язки, як політичного, так і фінансового характеру. Україна будучи членом чи спостерігачем при міжнародній організації повинна щорічно сплачувати членські внески. Кожна міжнародна організація, членом якої є Україна, має свої специфічні функції та завдання. Саме цим і зумовлені напрямки співробітництва: політичний, соціально-економічний, військово-технічний, культурно-освітній та науковий. Нашу державу прийнято до складу престижних міжнародних організацій, зокрема до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Українська держава стала повноправною учасницею Організації та безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЕ), підписала документи про співробітництво та партнерство з Європейським Союзом (ЄС), НАТО, Західноєвропейським Союзом (ЗЄС). Багато зусиль було докладено, щоб стати повноправним членом такої впливової міжнародної регіональної інституції як Рада Європи (РЕ) [2].

Україна бере активну участь у всіх напрямках діяльності ООН, найважливішими з яких є підтримання міжнародного миру та безпеки, розвиток співробітництва у вирішенні проблем соціально-економічного та гуманітарного характеру, забезпечення прав людини. Виходячи з нагальної необхідності розробки світовою спільнотою ефективних заходів боротьби з тероризмом, Україна приєдналася до глобальної антитерористичної коаліції, підтвердила свою готовність докласти максимальних зусиль до спільної боротьби з міжнародним тероризмом, насамперед у рамках ООН. Наша держава приймає участь у діяльності Європейської економічної комісії ООН, яка спрямована на зміцнення регіонального співробітництва у сфері енергетики, транспорту, екології, економічної інтеграції [3].

Прикладом успішної участі України в діяльності міжнародних організацій також може слугувати різнобічна взаємодія з ЮНЕСКО, спрямована на розширення міжнародного співробітництва наукових, освітніх, культурних інституцій [1].

Боротьба із міжнародною транскордонною злочинністю відбувається в межах Інтерполу. В Україні функціонує Національне центральне бюро Інтерполу, яке є центром координації взаємодії правоохоронних органів країни з компетентними органами зарубіжних країн щодо ведення боротьби із злочинністю [4].

На сучасному етапі міжнародного співробітництва все більше уваги приділяється сільському господарству, в тому числі, в контексті вирішення продовольчих, соціальних та екологічних проблем. Працюючи у складі п'яти комітетів та трьох комісій ФАО, українська сторона безпосередньо залучається до прийняття рішень у цій важливій сфері. Суттєвою перевагою співробітництва з ФАО є отримання Україною технічної допомоги для розвитку пріоритетних галузей аграрно-промислового комплексу [3].

Слід зауважити високу активність української сторони в міжнародному співробітництві в галузі охорони здоров'я, особливо в рамках ВООЗ. Україна залучалася до розробки низки

договірних та стратегічних документів ВООЗ, у тому числі Рамкової Конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну, резолюцій Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я [2].

Членство України у Раді Європи є важливим чинником інтеграції країни у єдиний європейський правовий простір шляхом приведення національного законодавства у відповідність до норм організації [4].

У травні 2008 р. Україна стала повноправним членом СОТ. Членство в СОТ відкрило для країни можливість ведення переговорів по угодах про вільну торгівлю з ЄС та Європейською асоціацією вільної торгівлі, посилило позицію нашої країни в імплементації чинних двосторонніх угод про вільну торгівлю. Невиконаним завданням поки залишається подальше реформування зовнішньоторговельного режиму України з метою приведення його у відповідність до норм та принципів СОТ [3].

Стосовно організації у яких наша країна виступає в ролі спостерігача, то Україна отримала такий статус у Міжнародній організації Франкофонії у 2006.

Приналежність до МОФ дала Україні можливість урізноманітнити канали співробітництва у сферах розвитку демократичних інститутів, модернізувати освітні процеси, а також посилити наші позиції у міжнародних організаціях, де широко представлені країни франкомовної спільноти [2]. Окрім цього, участь нашої країни в діяльності даної організації розглядається як ще один факт відданості України демократичним цінностям, як свідцтво активної міжнародної позиції України, готовності відігравати важливу роль в укріпленні демократії, захисті прав людини, забезпеченні сталого розвитку країн та регіонів [4]. Отже, Україна приймає активну участь у діяльності багатьох міжнародних організацій. Пріоритетного значення набуває співробітництво з країнами-членами в межах організації – багатостороння дипломатія. Україна розширює свої міжнародні контакти, що позитивно впливає на імідж нашої держави.

Список літератури:

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Участь України у діяльності міжнародних організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.
3. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
4. Міжнародні організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ovu.com.ua>.

Міланіч М.О., ВЕ-15-1

Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Дана тема була, є та буде надзвичайно актуальною як для України так і для всіх країн світу, пов'язано це з тим, що СОТ (Світова організація торгівлі) контролює всі торгівельні операції, що здійснюються у будь-який період часу у світових масштабах. Роль СОТ у сучасному економічному розвитку світу, зростає стрімко та невпинно. Створення більш сприятливих умов доступу на світові ринки товарів і послуг на основі передбачуваності і стабільності розвитку торговельних відносин із країнами-членами СОТ, включаючи прозорість їхньої зовнішньоекономічної політики; усунення дискримінації в торгівлі; врегулювання суперечок, що забезпечує захист національних інтересів у разі, якщо вони ущемляються партнерами; Наведені вище переваги надає СОТ країнам-учасникам, які в свою чергу дотримуються встановлених СОТ правил та умов. Переваги, які надаються країнам позитивно впливають на розвиток економік країн.

У травні 2008 році Україна стала повноправним членом Світової Організації Торгівлі. Членство у СОТ означає кінець торговельно-економічної відстороненості України від загальносвітових правил ведення бізнесу, визнання та приєднання до світових стандартів якості товарів і послуг, розвиток зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств і компаній, окремих регіонів і країни в цілому. В той же час, після вступу України до СОТ окремі галузі та сектори національної економіки, суб'єкти підприємництва можуть зазнати втрат унаслідок загострення конкуренції в процесі зниження ставок митного тарифу України та відкриття внутрішнього ринку товарів і послуг для нерезидентів. Ці питання стоять гостро, тому що під загрозою знаходяться вітчизняні виробники. Прогреш українських виробників в умовах жорсткої світової конкуренції означитиме падіння ВВП, внаслідок чого рівень життя, який залежить від ВВП, буде знижуватись.

Світова організація торгівлі (СОТ) - єдина міжнародна організація, що опікується глобальними правилами торгівлі між країнами. Її головна функція - забезпечувати, щоб торговельні обміни відбувалися настільки легко, передбачувано і вільно, наскільки це можливо. СОТ стала наступницею Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), укладеної після Другої світової війни. Тож попри те, що СОТ - одна з наймолодших міжнародних організацій, багатосторонній торговельній системі, початково закладеній ГАТТ, вже понад 60 років.

Протягом минулих 65 років світова торгівля зростає надзвичайно швидко. ГАТТ і СОТ допомогли створити сильну торговельну систему, сприяли безпрецедентному зростанню торгівлі.

Світова Організація Торгівлі заснована 1 січня 1995 року за результатами переговорів Уругвайського раунду. Місце розташування: Женева, Швейцарія. Членами організації є 164 країн (за станом на 29 липня 2016 року). Головує Паскаль Ламі (генеральний директор).

Вищий орган СОТ - Конференція міністрів, яка складається з представників усіх держав - членів СОТ. У період між засіданнями владні повноваження виконує Генеральна рада, що складається з усіх членів-учасників СОТ. Генеральна рада проводить засідання по мірі необхідності і її діяльність визначена Регламентом. Генеральний директор призначається Конференцією міністрів на строк 3 роки.

Генеральна рада делегує свої функції трьом основним органам, створеним Конференцією міністрів:

1. Рада з торгівлі товарами;
2. Рада з торгівлі послугами;
3. Рада з торгових аспектів прав інтелектуальної власності.

Україна набула членства у СОТ, реалізуючи гео економічні інтереси, в тому числі нарощування експортного потенціалу та розширення зовнішніх ринків збуту. Переважна більшість країн-членів СОТ, як показує практика, отримала позитивні наслідки внаслідок інтегрування в цю глобальну структуру.

Вихідною передумовою взаємодії України та СОТ були розвиток потужної економічної бази, вливання іноземних інвестицій, створення власної привабливості тощо. Очікується, що участь України в СОТ збільшить привабливість українських підприємств для іноземних інвесторів завдяки встановленню стабільного прозорого торговельного режиму, чіткого закріплення в національному законодавстві прав інвесторів, що суттєво звузить можливості втручання чиновників у діяльність підприємств. Інвестори зможуть з більшою впевненістю прогнозувати потенційні доходи та видатки. Відкриття світових ринків збільшить привабливість експортоорієнтованих виробництв

Список літератури

1. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В. Коміренко, В. І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. - К. : КиМУ, 2010.
2. **Клочко В.М.** Значення вступу України до СОТ для економіки держави / В.М. Клочко, В.В. Мерчанський // Економічний простір. - 2009.
3. Сайт СОТ. Режим доступу: www.wto.org
4. Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

Мормуль А.В. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Міжнародна організація праці – одна з найдавніших і найбільш представницьких міжнародних організацій, яка була заснована у 1919 році. Її створення було зумовлене наявністю проблем щодо регулювання трудових відносин, які виникли ще на початку XIX ст. Дана організація стала координатором у вирішенні проблем міжнародного співробітництва в галузі розвитку людських ресурсів, праці, зайнятості, заробітної плати, умов праці, соціального захисту безробітних та інших прощарків населення тощо [1].

Україна як рівноправний член міжнародного співтовариства бере активну участь у діяльності МОП з 1954 року. Результатом діяльності МОП в Україні за роки її незалежності є понад 20 проєктів технічного співробітництва, об'єднаних у 3 широкомасштабні програми, найбільшими із яких стали Програми гідної праці, що є частиною UNDAF (Рамкова програма допомоги ООН) та Цілей розвитку тисячоліття.

Перша з них була реалізована у 2006-2007 роках. За допомогою соціального діалогу, вона стала ключовим елементом державної соціальної політики, програм дій багатьох організацій профспілок та роботодавців, охопила основні сфери ринку праці, в тому числі сприяння зайнятості, викоренення дитячої праці та запобігання торгівлі людьми, реформування системи трудового законодавства та соціального забезпечення, запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу у сфері праці, посилення превентивної культури охорони праці, сприяння реалізації основоположних принципів і прав у сфері праці [2].

Міністерство праці та соціальної політики України, профспілки та організації роботодавців підписали Програму гідної праці на 2008-2011 роки. Основною метою цієї програми є сприяння гідній праці і як фактору продуктивності, і як ключовому елементу розвитку соціальної та трудової сфер в Україні. Програма визначає основні цілі та очікувані результати спільних заходів, які мають реалізовуватися МОП спільно з її тресторонніми партнерами в Україні [3].

Основними проектами та програмами, через які здійснюється діяльність МОП в Україні, також є:

1) Міжнародна програма з викоренення дитячої праці (МОП-ІПЕК). Завдяки цій програмі була здійснена ліквідація найгірших форм дитячої праці, розширено можливості захисту та попередження залучення дітей до найгірших форм дитячої праці. Україна була однією з перших країн, що ратифікували Конвенцію МОП №182 "Про заборону та негайні дії щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці".

2) Проект ЄС-МБП в Україні "Рівність жінок і чоловіків у світі праці". Важливими напрямками діяльності проекту є впровадження гендерно-чутливої політики, програм та послуг на ринку праці, забезпечення рівності жінок і чоловіків та розширення можливостей і підвищення ролі жінок у світі праці, сприяння розвитку економічного середовища, зокрема, через підтримку розвитку підприємництва серед жінок.

3) Проект МОП/ГТЦ "Впровадження політик та програм з ВІЛ/СНІДу у сфері праці". Розроблена модель соціально-економічних наслідків епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні. На основі прогнозу здійснена оцінка соціально-економічних наслідків ВІЛ/СНІДу для ринку праці, державного бюджету, цільових фондів, підприємств, домашніх господарств до 2014 року. У Київській та Чернівецькій областях розроблені і виконуються Концепції запобігання ВІЛ/СНІДу у галузі освіти.

4) «Соціальна інтеграція людей з інвалідністю шляхом забезпечення доступу до зайнятості». Спільний Проект Програми розвитку ООН, Міжнародної організації праці та Державної служби зайнятості, Міністерства праці та соціальної політики України започатковано у вересні 2008 року, з метою сприяння активній інтеграції людей з інвалідністю на відкритому ринку праці для забезпечення рівності їхніх прав та можливостей.

Отже, діяльність МОП в Україні охоплює основні питання соціальної політики: розвиток ринку праці, сприяння зайнятості і розвитку професійного навчання, соціальний захист і соціальна захищеність, реформування трудового законодавства і статистики праці, соціально-трудові відносини і заробітна плата, гендерна рівність і викоринення найгірших форм дитячої праці, запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу у сфері праці, а також запобігання торгівлі людьми.

Список використаних джерел

1. **Новосельська І.** Роль Міжнародної організації праці в забезпеченні виконання Україною законодавства із захисту трудових прав працівників / І. Новосельська // Підприємство, господарство і право. – 2010. – № 5. – С. 123.
2. Програми Гідної праці – основа співробітництва МОП з Україною – Джерело доступу: www.un.org.ua
3. www.ilo.org.ua – офіційний сайт Міжнародної організації праці в Україні.

Назарова В.С., група ВЕ-14-1

Науковий керівник ст. викладач Дон О.Д.

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ

Приєднання України до СОТ внесла певні зміни до законів пов'язані із зовнішньою торгівлею, банківського сектору, якістю продукції. Але це не полегшило процедури митного оформлення товарів тощо. Більш того «уніфікованість» законів СОТ не враховує національних

особливостей економіки певної країни, тому що їхні правила й процедури влаштовують, передусім, високорозвинені країни, на які припадає близько 80 % світової торгівлі.

Від співпраці з СОТ можна виділити певні позитивні переваги: широкий вибір товарів та послуг; створення сприятливого клімату для інвестицій; підвищення обсягів експорту та поживлення виробництва в певних галузях економіки (це підвищення буде наслідком зменшення тарифних і нетарифних обмежень для українських товарів на світових ринках); кращі умови захисту вітчизняного виробника, шляхом вирішення торгівельних спорів та скорочення дискримінаційних заходів, що застосовується стосовно українських експортерів; збільшення надходжень до Держбюджету; прискорення реструктуризації та модернізації національного виробництва;

Але є і негативні наслідки, які можуть статися: занепад неконкурентоспроможних галузей економіки; перетворення України на країну з вузькою спеціалізацією, що призведе до зростання імпортозалежності; використання України розвиненими країнами як ринку збуту своєї продукції.

Від вступу до СОТ Україна отримала більш позитиву, ніж негативу. Але треба слідкувати, щоб негативні наслідки не призвели до занедбання вітчизняного виробництва. Набуття Україною певних переваг від зовнішньої торгівлі залежить від переговорів при підписанні протоколів з деякими країнами. Від вступу до СОТ позитивну оцінку давали українські підприємства, які спеціалізуються на харчовій промисловості експорт яких виріс за ці роки, легка та важка промисловість.

Баланс позитивних та негативних наслідків, залежить в першу чергу, від виробників, які працюють в умовах міжнародної конкуренції, а саме від їх рівня ефективності та конкурентоспроможності, що членство держави в СОТ стало потужним стимулом реформування торговельного режиму, формування прозорої та передбачуваної регуляторної політики, що сприяло розвитку вітчизняного виробництва, у тому числі через вихід на зовнішні ринки. Вступ до СОТ та відкритість економіки надає додаткового поштовху для структурного реформування економіки та галузей. Структурні перетворення, попри короткострокові втрати (закриття неефективних, неконкурентоспроможних підприємств, витрати на переорієнтацію виробництва, тимчасове безробіття тощо), у довгостроковій перспективі ведуть до економічного зростання та покращення національного добробуту. Членство в СОТ створює достатні умови для інтеграції України до європейського економічного простору, створення правових засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу і міжнародної торгівлі, сприятливого середовища для залучення іноземних інвестицій.

Список використаної літератури :

1. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В.Коміренко, В. І. Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. - К. : КиМУ, 2010. - 218 с.
2. **Лобунець В.І.** Сучасні реалії членства України в СОТ. / В.І Лобунець, Р.І Плугатор / Вісник БНАУ. - 2009. - №67. - С.58-64.
3. Сайт: Україна й Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&get=14>

Парсенюк В.О., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕК ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ СИТУАЦІЮ У СВІТІ

Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) – добровільна міжурядова економічна організація, створена нафтовидобувними державами для стабілізації цін на нафту. Членами цього об'єднання стали країни, економіка яких тісно пов'язана з прибутком від експорту нафти [1].

Першочерговою метою ОПЕК на початку її становлення було збільшення концесійних (договірних) платежів, однак діяльність компанії вийшла далеко за рамки цього завдання і суттєво допомогла країнам у боротьбі проти неоколоніальної системи експлуатації їх ресурсів. Ініціатором створення організації була Венесуела – одна з найрозвиненіших нафтовидобувних країн, яка протягом тривалого часу зазнавала експлуатації нафтовими монополіями, результатом чого стало те, що зростаючі країни-експортери рідкого палива об'єднали свої сили і протиставили існуючій монополії власну спілку. Наразі на частку ОПЕК припадає близько 44% світового виробництва нафти, а тому можна сміливо сказати, що розвиток цієї організації сприяє активному економічному зростанню багатьох держав світу. Таким чином, вивчення

сучасних тенденцій впливу міжнародних організацій на економічне середовище країн є досить актуальною темою [2-3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що багато економістів сучасності звертають свою увагу на розвиток країн ОПЕК та на політику цієї організації. Проте варто зазначити, що тенденції розвитку міжнародних спільнот недостатньо висвітлені в сучасній науковій літературі та потребують додаткового висвітлення. Наразі можна виділити таких дослідників, як Дж. Самуель Баркін, В.В. Поляков, А. Торкунов, Р. І. Хасбулатов, З. С. Ахлатян та інші.

Метою даної роботи є вивчення сучасного впливу міжнародної організації ОПЕК на економічний розвиток держав світу. Міжурядові організації країн-виробників і експортерів сировини створюються з метою зміцнення національного контролю над природними ресурсами і стабілізації цін на ринках сировинних товарів. Справжній вплив на регулювання товарного ринку має лише невелике число асоціацій, однак можна сказати, що найбільших успіхів досягли лише члени ОПЕК. Головними сприяючими факторами стали особливості нафти як базисного сировинного товару і концентрація її видобутку, яка в невеликій кількості розвиває високу ступінь залежності розвинутих країн від імпорту нафти. Країнами-членами ОПЕК стали такі 12 держав: Алжир, Ангола, Індонезія, Іран, Ірак, Кувейт, Лівія, Нігерія, Катар, Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ), Венесуела.

В політиці організації є певні методи впливу на економічне середовище країн, як-от: встановлення квот продажу нафти. У тому випадку, коли потреба в нафті зростає, необхідно буде підняти рівень видобутку нафти, встановивши вищу квоту. Варто зазначити, що, задля уникнення кризи, юридично її підняття можливо тільки в умовах швидкого зростання цін на нафту. Те саме передбачено і у разі швидкого падіння цін.

Крім вищезазначеного, ОПЕК має Фонд міжнародного розвитку – фінансовий інститут, що сприяє співпраці між державами - членами ОПЕК та іншими країнами, що розвиваються. Основним завданням Фонду є надання позики на пільгових умовах, а його допомогою можуть скористатися як міжнародні фінансові інститути, так і країни, що розвиваються, проте не входять до складу ОПЕКУ. Більше того, організація може надавати не тільки позики, а й допомогу та кредити. На офіційну пільгову допомогу, або допомогу для розвитку, припадає 70-80% зобов'язань ОПЕК іншим країнам. При цьому, понад 70% цих коштів надається безоплатно, а решта – на безпроцентній основі або під низький відсоток [2]. Таким чином, вплив картелю на економічний розвиток країн досить великий. Організація може легко спровокувати міжнародну кризу, регулювати ціни на нафту і впливати на країни, що розвиваються.

Незважаючи на позитивні якості, організація має і багато недоліків.

По-перше, ОПЕК об'єднує країни, інтереси яких часто протилежні. Наприклад, Саудівська Аравія та інші країни Аравійського півострова відносяться до числа малонаселених, однак володіють величезними запасами нафти і великими інвестиціями з-за кордону. При цьому іншим країнам - членам, таким як Нігерія і Венесуела, характерні висока чисельність населення і убогість, а тому вони мають великі заборгованості, бо змушені реалізовувати дорогі програми економічного розвитку. Саме тому добування і продаж значних обсягів нафти відбувається у той час, коли ціна сировини знижується.

По-друге, хоча країни ОПЕК і домовляються про квоти на видобуток нафти, в рамках картелю не існує механізмів контролю і регулювання їх дотримання. Саме тому вони часто не дотримуються.

Третім недоліком можна назвати політичну нестабільність в деяких країнах організації. Наприклад, у Лівії та Іраку тривають громадянські війни, які ускладнюють нафтовидобуток, Нігерія має нестійку політичну систему і стикається з міжетнічними і міжконфесійними конфліктами, а у Венесуелі спостерігається неспокійна атмосфера.

Четвертою негативною рисою є поступове зменшення можливості ОПЕК впливати на ціну нафти і регулювати світовий ринок цієї сировини. Відбувається це внаслідок широкомасштабного видобутку нафти країнами, що не входять до об'єднання: Росія (13 % світового видобутку), США (12 %), Китай (5 %), та інші. При цьому, не дивлячись на надлишок пропозиції і двократне падіння цін на нафту, члени ОПЕК не скорочують видобуток, адже побоюються, що їх частка на ринку буде зайнята конкурентами. В результаті одні країни стикаються зі зниженням прибутку, а інші – з бюджетним дефіцитом навіть при високому рівні видобутку нафти [1].

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що всупереч тому, що ОПЕК – це одне з найсильніших економічних об'єднань, яке значно впливає на економічне становище держав у всьому світі, поступово організація починає втрачати провідні позиції. Щоб повернути

владу, картель повинен залучати до свого складу держави з великим нафтовим потенціалом, збільшувати частку інноваційного сектору, впроваджувати певні механізми контролю в самому об'єднанні та при проведенні подальшої політики враховувати економічні особливості кожної-країни учасника.

Список використаних джерел:

1. Економіка [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.km.ru> – Загол. з екрана.
2. ОПЕК – Організація стран – експортерів нафти [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.neftegaz.kz/analitik-articles/opek-organizacziya-stran-eksporterov-nefti.html> – Загол. з екрана.
3. Організація стран – експортерів нафти [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/opek.html> – Загол. з екрана.

Тимошенко О.М., ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД

Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації тримають під своїм контролем великі повноваження і ресурси, які покликані регулювати міжнародні економічні відносини. Їх головна мета - це розвиток міжнародного співробітництва, забезпечення цілісності та стабільності світового господарства.

Актуальність теми в тому, що на даному етапі суспільного розвитку функціонування економік країн досягається за допомогою міжнародних організацій. Міжнародні економічні організації мають незвичайну форму зв'язку між різними країнами.

Одна з таких організацій – Міжнародний валютний фонд (МВФ). Міжнародний валютний фонд сприяє міжнародній фінансовій стабільності та співпраці в валютна – фінансовій сфері. Також, він прагне сприяти міжнародній торгівлі, високій зайнятості, стійкому економічному зростанню та скорочення бідності в усьому світі. На сьогодні, членами МВФ є 189 країна. До складу найбільших позичальників входять: Україна, Португалія, Греція та Ірландія.[1]

Якщо порівнювати МВФ з іншими міжурядовими організаціями, то помітна де яка особливість – це одночасне виконання функції регулювання, фінансування та допомога держав – членів у сфері валютна – фінансових відносин.

В останній час, діяльність МВФ піддається критиці світової спільноти, особливо спільноти країн що розвиваються. Це відбувається тому що, МВФ висуває приблизно однаковий пакет вимог до подання позик на оздоровлення економіки. Іноді, через ці вимоги, економіка стає кращою, але це сприяє падінню виробництва та загостренню соціальних конфліктів.

МВФ є найбільшим кредитором України, що діє на державному рівні та надає фінансування для покриття дефіциту платіжного балансу і формування основ ринкової економіки. МВФ виставляє умови, виконання яких необхідно не тільки для отримання кредитів фонду, ай для співпраці з іншими значними кредиторами, які формують свої програми в Україні в рамках вимог МВФ.МВФ вимагає проведення адміністративної реформи, збільшення комерційних банків, стримування інфляційних процесів за допомогою підвищення процентних ставок, забезпечення прибуткової частини державного бюджету, зниження експортних ставок, прискорення приватизаційних процесів, проведення активної монетарної політики центральним банком і інше. [1]

За умовами МВФ кошти використовувались на збільшення офіційних резервів Національного банку України, на підтримку курсу національної валюти, а також, для фінансування нестачі валютних коштів в економіці для покриття потреб в імпорті.

Таким чином, МВФ виступає як фонд, ресурси якого можуть надаватися державам-членам, якщо у них виникає така потреба в тимчасовому зовнішньому фінансуванні та він є індивідуальним аналітичним центром, який виконує функцію порадики з вибору економічної політики в державі заради запобігання кризових ситуацій. Для України МВФ є головним фінансовим партнером. Співпраця з МВФ відкриває для України можливості для залучення фінансів, інвестицій від інших міжнародних установ. Завдяки цій співпраці, Україна зможе досягти фінансову стабільність. [2]

Список використаної літератури

1. <http://www.imf.org/external/index.htm>
2. <http://www.ereport.ru/articles/organiz/imf.htm>

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З СОТ

Світова організація торгівлі (СОТ) знаходиться в центрі міжнародноїторгівельної системи і регулює її за допомогою певних встановлених міжнародних правил, яких країни-члени СОТ мають дотримуватися у міжнародних торгівельних відносинах.

Важливим фактором для розвитку національної економіки України в подальшому виступає співробітництво зі Світовою організацією торгівлі, адже це допоможе Україні на шляху реалізації успішної тавильної зовнішньої торгівлі та залучення інвестицій з-за кордону.

СОТ ставить за мету вирішення проблем, які є досить актуальними в Україні. Зокрема, це: підвищення рівня життя, забезпечення повної зайнятості, розширення виробництва товарів і послуг та торгівлі ними, постійне зростання доходів і попиту, оптимальне використання ресурсів, захист і збереження навколишнього середовища. СОТ також намагається забезпечити країнам, що розвиваються, і найменш розвинутим країнам таку участь у процесі світової торгівлі, яка б відповідала потребам їх економічного розвитку.

Зараз членами СОТ є практично всі великі держави. Це співробітництво між країнами надає їм переваги в економічній сфері, значно знижуючи бар'єри у торгівлі, і позитивно впливає на політичну і соціальну ситуацію, покращуючи добробут громадян.

Процес приєднання України до СОТ розпочався ще 17 грудня 1993 році. Зокрема, було створено спеціальну Робочу групу, представники якої належали до різних країн, членів СОТ. У 1997 році розпочалися двосторонні переговори між представниками України і Робочої групи.

У 2003–2006 роках було значно активізовано переговорний процес між Україною та СОТ. Протягом цих років між Україною та СОТ підписано 35 з 49 двосторонніх протоколів з доступу до ринків товарів та послуг

Протягом 2005–2006 років переговори уповільнилися і врегулювалися деякі проблемні питання. Серед них: усунення пільг, що надавалися окремим підприємствам; встановлення однакових ставок акцизного збору на вітчизняні та імпортні транспортні засоби відповідно до принципу національного режиму і т.п.

16 січня 2008 року Україна і ЄС на переговорах в Лондоні врегулювали питання експортних мит, знявши цим останню перешкоду на шляху України до СОТ і вже 10 квітня 2008 року Верховна Рада ратифікувала протокол про вступ України до Світової організації торгівлі, і Україна стала 152-им офіційним членом СОТ [1].

Для України співпраця із СОТ є:

- Інтеграцією з міжнародним ринком, створення засад для стабільного ведення бізнесу і міжнародної торгівлі;
- Доступ до механізму врегулювання торговельних суперечок між країнами;
- Створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій (на 2016 рік в Україну надійшли прямі інвестиції з Кіпру – 9,7% від загальної кількості, Великої Британії – 9,2%, Нідерландів – 5,8% та інших країн-членів СОТ)[3];
- Більш широкий вибір товарів то послуг;
- Отримання статусу повноправного учасника міжнародної торгівлі, що сприятиме Україні брати участь в інших регіональних союзах і об'єднаннях.

Наразі, для подальшого розвитку в умовах співпраці з СОТ Україні необхідно: забезпечувати виконання зобов'язань, взятих в рамках вступу до організації; співпрацювати з відповідними комітетами СОТ, брати участь у переговорах в рамках СОТ; запровадити чітку, ефективну торговельну політику для співпраці України з СОТ; забезпечити дотримання правил встановлених СОТ задля уникання будь-яких можливих суперечностей з іншими країнами-членами СОТ; інформувати громадськість та підтримувати бізнес, використовуючи переваги співробітництва з СОТ; сприяти покращенні інформованості експортерів України щодо доступу на ринки країн, що є членами СОТ.

Отже, СОТ має серйозний вплив на світову економічну систему. Дотримання правил, встановлених СОТ, стає дедалі важливішою умовою для виходу на світовий ринок. Ці правила все більш укріплюються на глобальному рівні, хоча й застосовуються на національному. Залучення України до СОТ розширює її можливості в торгівельній сфері всього світу: можливості виходу вітчизняної продукції на зарубіжні ринки, можливості залучення іноземних інвестицій, можливості розвитку виробництва і покращення добробуту громадян країни.

Список літератури:

1. World Trade Organization [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.wto.org>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Аналіз економічних наслідків вступу України до СОТ. За редакцією І.Буравського, В.Мовчан. – 2008р.

Хамітова Є.В. група ВВ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

За двадцять років свого існування СОТ перетворила світову торгівлю на інструмент соціально-економічного зростання, сталого розвитку, захисту довкілля, заохочення інновацій та створення справедливих ринкових умов для бізнесу. Актуальність розгляду питання членства України у цій організації полягає у дослідженні напрямів співпраці нашої держави у рамках організації, розвитку договірної системи України, реформування законодавства та економіки відповідно до стандартів СОТ. Метою даної роботи є дослідження позитивних та негативних наслідків членства України у Світовій організації торгівлі.

Головними цілями Світової організації торгівлі є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур. Вступ України до СОТ був одним із головних пріоритетів зовнішньоекономічної політики уряду України впродовж років незалежності України.

Членство України у СОТ відкрило перспективи для розвитку національної економіки. Це стало початком важливого етапу повномасштабної інтеграції держави не лише у світову торговельну систему, а й у світову економіку. Україна на рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері [1].

Україна як член СОТ дотримується зобов'язань у сфері прозорості згідно з положеннями Угод СОТ та, тим самим, робить внесок у зміцнення багатосторонньої торговельної системи СОТ, в якій прозорість торговельної політики країн – членів є однією з основних засад її діяльності.

Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє можливому справедливому вирішенню будь-яких спорів щодо дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках цього механізму було вирішено ряд важливих питань, а саме проблеми оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції.

Уряд України здійснює активну зовнішньоторговельну політику шляхом участі нашої країни у багатосторонніх торговельних переговорах та проводить ефективну роботу, спрямовану на реалізацію переваг членства України у СОТ з метою розширення експортних можливостей вітчизняних товаровиробників та захисту економічних інтересів держави на зовнішніх ринках.

Слід наголосити, що поруч із суттєвою лібералізацією торговельного режиму та відкриття своїх ринків для імпоротної продукції, Угодами СОТ передбачено розгалужений механізм захисту внутрішнього ринку, що є важливим інструментом попередження виникнення та розвитку монополізації деяких сфер економіки.

З моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги:

- одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ;
- зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;
- отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів Світової організації торгівлі;
- набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС;
- скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС;
- доступ до дешевших комплектувальних, устаткування і сировини;

- забезпечення недискримінаційного транзиту товарів та послуг [2].

Без членства в СОТ Україна не змогла б розпочати переговори щодо зони вільної торгівлі з Європейськими країнами. Членство в СОТ, як передумова інтеграції до ЄС, виходить з того, що сьогодні значна частка співробітництва між країнами відбувається на торговельно-економічному рівні [4]. Крім того, для європейської сторони статус України як члена СОТ є одним з основних та вирішальних критеріїв відповідності економіки міжнародним стандартам бізнесу та торгівлі.

Україна бере активну участь в переговорах, у ході яких ставить на меті розширити можливість щодо диверсифікації та зростання експорту товарів та послуг українських виробників, а також виходу на нові географічні ринки, за рахунок:

- зниження зв'язаних ставок ввізного мита країн в режимі найбільшого сприяння,
- усунення нетарифних бар'єрів (у т.ч. у сфері технічного регулювання, санітарних та фітосанітарних вимог, субсидування);
- забезпечення передбачуваності та прозорості торговельного режиму країн завдяки зобов'язанням щодо приведення національного законодавства та практики у повну відповідність до норм угод СОТ.

На постійній основі забезпечується участь представників України на засіданнях та комітетах СОТ на яких піднімаються проблемні питання торгівлі, які стосуються інтересів України.

Протягом 2014 року підготовлено позиційні матеріали та заяви для участі у засіданнях Генеральної Ради СОТ, засіданнях Ради з торгівлі товарами (4 засідання), Комітету з антидемпінгової практики, Комітету із захисних заходів, Комітету СОТ з питань доступу до ринку, Ради з торгівлі послугами, Комітету з питань технічного регулювання, Комітету санітарних та фітосанітарних заходів, Комітету з сільського господарства, Органу з врегулювання суперечок та Органу з огляду торговельної політики [3].

Серед іншого, було зазначено чітку позицію України щодо негативних системних наслідків для міжнародної торгівлі у зв'язку з анексією Криму та невиконанням РФ міжнародних зобов'язань, необхідністю негайного приведення РФ своїх зобов'язань у відповідність із зобов'язаннями члена СОТ та негайного усунення всіх обмежень, заборон та дискримінаційних заходів щодо українських товарів.

Потрібно зазначити, що США, ЄС, Японія, Південна Корея, Індія та інші головні гравці світової економіки активно вдаються до протекціоністських заходів коли їхні національні інтереси ставляться під загрозу іноземними конкурентами. Тому у цьому криється небезпека для нашої держави, котра довгий час постачає на світовий ринок в основному сировину.

Що стосується експорту українських товарів, то його збільшення залежить не від не СОТ, не від юридичних чи технічних процедур – це питання конкурентоздатності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках. Одною з головних задач є те, щоб зробити українські товари більш конкурентними за ціною та якістю [4].

На нашу думку, Україні необхідно сформувати свою власну стратегію розвитку експортного потенціалу (конкурентних переваг), яка б належним чином захищала (підтримувала) вітчизняний бізнес від несправедливої конкуренції на світових ринках.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. **Терещенко О.** Вступ України до СОТ. / О. Терещенко // Юридична газета. - 2008. - №13(148). – С. 19-26
4. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В. Коміренко, В.І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. - К. : КиМУ, 2010. - 218 с.

Чень Чун, група ВИ-13

Научний керівитель: ст. преподаватель Дон О.Д.

ИССЛЕДОВАНИЕ ОСНОВНЫХ ПРОБЛЕМ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И МВФ

В условиях недостаточности собственных средств государства, ограниченности кредитных ресурсов банковской системы и значительного сокращения капитальных вложений, перед правительством любой страны встает вопрос привлечения иностранных инвестиций или взятия международного кредита. Это обуславливает необходимость стран обращаться по займам в специальные международные валютно-финансовые организации кредиторов, среди которых стоит выделить Международный валютный фонд (МВФ). Не исключением является

и Украина, которая активно сотрудничает с МВФ. Актуальной остается темы рассмотрения проблем такого взаимодействия.

Вопросы взаимоотношений Украины с МВФ постоянно находились и продолжают оставаться в центре внимания ученых, политиков, чиновников. Большой вклад в исследование данной темы осуществили такие отечественные и зарубежные ученые: А. Г. Белорус, В. С. Будкин, З. С. Варналий, Дж. Вильямсон, А. Гелб, Д. Харис, Л. Хоффман и другие.

Украина стала членом МВФ 3 сентября 1992, но реальное сотрудничество началось только с 1994 после разработки специальных механизмов получения ресурсов украинским правительством и экспертами МВФ [1]. В целом вопросы сотрудничества с МВФ можно разделить на стратегические и тактические. К первым стоит отнести концептуальные проблемы, вытекающие из основополагающих документов, на которых базируются принципы деятельности Фонда, ко вторым – выполнение критериев программ и меморандумов о сотрудничестве с Фондом. Проблемы стратегического характера, связанные с сотрудничеством Украины и МВФ, проистекают из некоторых базовых принципов, которыми руководствуется Фонд, в частности из так называемого Вашингтонского консенсуса. Он в основном является тем типом экономической политики, который МВФ (а также Всемирный банк) рекомендуют к применению странам, испытывающим экономические и финансовые трудности [2].

Учитывая современные сложные условия хозяйствования, можно увидеть, что несмотря на имеющиеся положительные примеры взаимодействия с Международным валютным фондом и перспективы развития двустороннего партнерства в денежно-кредитной сфере, такое сотрудничество может быть опасным для экономики государства в случае отсутствия четкой стратегии экономического развития государства. Проблема несоответствия требований МВФ реалиям экономики Украины непосредственно связана с использованием Фондом определенных шаблонов, которые также применяются в другие страны мира.

Так, повышение тарифов на жилищно-коммунальные услуги до уровня себестоимости приводит к нарушению структуры цен, увеличению субсидий из государственного бюджета, снижению покупательной способности. А сокращение дефицита бюджета с целью сдерживания инфляции приводит к увеличению задолженности по социальным выплатам и ускорению инфляции в случае их полного погашения. Отказ от государственного заказа в сельском хозяйстве приводит к созданию условий непрозрачности в отношениях между государством и производителями сельскохозяйственной продукции.

Основными проблемами, которые освещались учеными в сфере сотрудничества Украины с МВФ, были, как правило те, которые связаны с вопросом неэффективного использования средств, привлеченных Украиной от МВФ. Ведь на данный момент, финансовая помощь от МВФ направлялась (главным образом) на покрытие многочисленных внешних долгов Украины, вместо того, чтобы использовать эти средства, как ресурс для воплощения в жизнь определенной экономической выгодной долгосрочной программы.

В данном контексте для Украины есть риски появления негативных тенденций и результатов: формирование «потребительского» стереотипа поведения; рост государственного долга и преобразование проблемы его обслуживания в перманентную проблему заимствования; нормирование «принудительной» специализации экспорта на сырьевые товары; несостоятельность формирования основы долгосрочной конкурентоспособности национальной экономики.

Таким образом, можно сказать, что Украине необходимо тщательно изучать возможности интеграционных объединений, создаваемые условия вступления в них или ассоциированного членства. Также, крайне необходима дальнейшая активизация экспортных операций с развивающимися странами и демонстрация стабильного роста экономики. Повышение в результате таких мер финансовая и экономическая конкурентоспособность предоставит возможности для получения кредитов Фонда на более благоприятных условиях, и вообще сократит зависимость от них за счет обеспечения устойчивого роста стратегических отраслей экономики Украины и развития партнерства с экономическими центрами мира.

Использованные источники:

1. МВФ и Украина: полная история кредитных отношений / Электронный ресурс // Режим доступа: <https://delo.ua/wiki/mvf-i-ukraina-istorija-kreditn-110921>
2. **Данилишин Б.** Сотрудничество с МВФ: проблемы / Электронный ресурс / Режим доступа: <http://gazeta.zn.ua/macrolevel/sotrudnichestvo-s-mvf>

СЕКЦІЯ 3.

ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ

Абдыев Сердар. Г. гр: ВИ-13-

Научный руководитель: д.е.н., проф. Сардак С.Э.

ТЕНДЕНЦИИ И ПРОГНОЗ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ ТУРКМЕНИСТАНА

Туркменистан вступил в фазу экономических преобразований, когда мировой экономический кризис обнажил ряд проблем, связанных с обеспечением равновесия на рынке труда и капитала. Президент Туркменистана Гурбангулы Берdimухаммедов Маликгульевич отмечает, что Туркменистан, с одной стороны, по объективным причинам оказался вовлеченным в глобальный экономический кризис, а, с другой стороны, имея солидный потенциал, чтобы минимизировать влияние кризиса на национальную экономику, смог заявить о себе как о государстве с мощной и стабильной экономикой, способной противостоять негативному воздействию внешних факторов.

Изучением вопросов развития экономики Туркменистана занимались известные туркменские ученые Тойджан Борджаков, Любомир Фреборт, Мохаммад Акбар Мохаммади, О.М. Хуртыевым, Фелис Гайе.

В рамках изучения экономики Туркменистана, можно констатировать, что его преимуществом стало то, что имеется возможность разработать собственную модель экономического развития с учетом исторических уроков мировой экономики. Эта модель, вобрав в себя опыт многих стран, формировалась на основе гибкой социально-ориентированной стратегии, нацеленной на реализацию внутренних интересов и интеграцию Туркменистана в мировое сообщество в русле мировых тенденций как достойного, серьезного и ответственного партнера КНР, Ирана, Турции. Своевременно проведенные преобразования в банковском секторе позволили обеспечить финансовую устойчивость и стабильность социально-экономического развития Туркменистана, а последовательная реализация реформ в кредитно-денежной, валютной, финансовой и налогово-бюджетной сферах создала предпосылки для достижения высоких показателей национальной экономики. При этом центральными составляющими экономического роста Туркменистана выступили рост производственных ресурсов и активная инвестиционная политика, направленная на привлечение средств в те области, где от них ожидается наиболее максимальный социальный эффект долгосрочного действия, отметил президент Туркменистана.

Туркменистан не просто справился с этой проблемой, но и совершил за последние годы мощный прорыв вперед, в ряды самых динамично развивающихся государств, что признается авторитетными общественными и международными финансовыми организациями. Туркменистан занимает одну из ключевых позиций в регионе по поставкам природного газа – импортерами являются Россия, Китай, Иран.

В то же время, руководство страны взяло курс на диверсификацию экономики: в последние годы развивается сфера нефте- и газопереработки, индустрия текстиля, хлопкоперерабатывающая промышленность и производство строительных материалов. В отчете миссии Международного валютного фонда (МВФ), посетившей Ашхабад в июне текущего года, было сказано, что в Туркменистане в последнее время сохраняются высокие экономические показатели благодаря поддержанию на высоком уровне государственных расходов и росту объемов добычи углеводородов.

МВФ отмечал, что в 2013-2014 годах прогнозируется сохранение высоких темпов роста реального внутреннего валового продукта (ВВП) Туркменистана и устойчивого положения во внешнем секторе, а также ожидается снижение инфляции. В отчете сказано, что «главный риск в отношении этих прогнозов связан с резким снижением мировых цен на углеводороды, однако последствия материализации этих рисков сокращаются благодаря дальнейшей географической диверсификации экспортных поставок туркменского газа и большому объему резервных запасов во внешнем секторе». В 2012 году в Туркменистане, как и в предшествующем году, был достигнут двузначный темп реального роста ВВП на уровне 11 процентов, а рост в неуглеводородном секторе составил около 12 процентов, говорилось в сообщении МВФ.

МВФ также отмечал, что показатель инфляции вырос до 7,8 процента в годовом исчислении к концу 2012 года (по сравнению с 5,6 процента на конец 2011 года), что было связано с заслуживающим одобрения повышением регулируемых цен на некоторые продовольственные

товары и транспортные услуги, которое было предпринято во втором полугодии 2012 года для обеспечения окупаемости затрат.

Использованные источники:

1. **Ионова Е.П.** Приоритеты внешней политики Туркмении // Россия и новые государства Евразии. - 2014. - № 3 (24). - С. 101.
2. **Портакал А.З.** Современное состояние внешнеторговых связей Турции и Туркменистана // Наука и бизнес: пути развития. - 2013. - № 5 (23). - С. 52.
3. Е. Долгова - Работать по-новому // Электронная газета «Туркменистан: золотой век», 25.01.2013.

Білоусова Д.В., ВУ-16с-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ: ВІТЧИЗНЯНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Оплата праці – одна з найважливіших категорій у системі умов праці. На даному етапі розвитку економіки Україна хоче зрівнятися з країнами з розвинутою ринковою економікою, у яких широко застосовуються зовсім інші форми й системи оплати праці, найрізноманітніші системи матеріального заохочення працівників і стимулювання їх щодо підвищення результативності діяльності. Тому дослідження питання, форм і систем оплати праці в Україні та зарубіжних країнах, їх порівняння, дослідження позитивних та негативних сторін у використанні тієї чи іншої системи є досить актуальним. Щоб використати найбільш ефективну систему оплати праці, необхідно дослідити як вітчизняні системи оплати, так і досвід зарубіжних країн. В Україні найчастіше застосовують дві основні форми заробітної плати – відрядну й погодинну, які, у свою чергу, поділяються на системи (див. рис. 1).

Рис. 1 Форми та системи оплати праці [1]

У зарубіжних країнах набули поширення такі форми й системи оплати праці (табл.1)

Таблиця 1

Загальна характеристика зарубіжних систем оплати праці (ОП) [2]

Назва системи ОП	Характеристика системи ОП
1. Диференційовані системи ОП	Передбачається застосування тарифних ставок (розцінок) для оплати праці співробітників, що виконують і перевиконують встановлені норми.

2. Емпіричні системи ОП	Припускають підвищену оплату праці за скоригованою тарифною ставкою за умови виконання норм.
3. Відрядно-регресивні системи ОП	Побудовані таким чином, що, починаючи з певного рівня виробітку, 100% і вище (норма) праця робітника оплачується за підвищеною тарифною ставкою.
4. Комбіновані системи ОП	Являють собою поєднання диференційованих та відрядно-регресивних систем. Особливість: встановлюється певний рівень вироблення, при досягненні якого тарифна ставка працівника підвищується.
5. Одноразові системи ОП	Передбачають зміну рівня заробітної плати залежно тільки від одного чинника – вироблення. Поширилися на підприємствах з низьким рівнем механізації і з високою питомою вагою ручної праці.
6. Багатофакторні системи ОП	Є різновидом погодинної і відрядної оплати праці, які застосовуються у високомеханізованих виробництвах.
7. Всефакторні системи ОП	Передбачають застосування технологічних надбавок до норми часу і спрямовані на підвищення інтенсивності праці працівника.

Розглянувши системи праці, які використовуються в Україні та системи оплати праці зарубіжних країн, можна зробити висновок, що міжнародні системи оплати праці орієнтовані на мотивацію працівника. Тобто вони спрямовані на те, щоб працівник сам хотів працювати більше та продуктивніше. А вітчизняні ж системи оплати праці, навпаки, недостатньо гнучкі й слабо мотивують подальше зростання продуктивності праці в умовах розвитку підприємства. Тобто розмір заробітної плати не пов'язується з продуктивністю та якістю праці, а більшою мірою залежить від інших факторів. Отже, у період коли Україна прагне вступити в європейську спільноту, їй треба переглянути та вирішити багато питань, які вона успадкувала і які не змінювалися з періоду Радянського Союзу. Насамперед, це стосується системи оплати праці.

Список використаної літератури:

1. Грішнова, О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / О. А. Грішнова. – 5-те вид., оновлене. – Київ, 2011. – 390 с.
2. Штик, Ю. В. Організація оплати праці на підприємстві в сучасних умовах економічного розвитку України / Ю. В. Штик // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014/1. – №1. – С. 256–259.

Брикiна М.В., гр. ВУ-16с-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

На сьогоднішній день глобалізація виступає в якості визначення основних структурних і функціональних змін світового порядку та сучасної міжнародної системи, впливає на формування нового бачення у представників молодого покоління. Вплив такого процесу як глобалізація поширюється на всі сфери діяльності суспільства, у тому числі: на діяльність молодіжних організацій, розвиток молодіжних субкультур, молодіжних соціально-політичних рухів [2].

Оскільки молодь є основною рушійною силою розвитку економіки країни, а також рішенням до багатьох проблем, насамперед для України, яка стоїть перед важливими демографічними викликами, такими як старіння населення, міграція і т.д., тож питання стосовно розвитку молоді є надзвичайно актуальним у сучасних умовах. Зважаючи на це, держава повинна докладами максимум зусиль для сприятливого розвитку молоді. Метою даного дослідження є аналіз сучасної молодіжної політики держави та пошук шляхів підвищення її ефективності.

Держава намагається сприяти молодіжному розвитку за допомогою впровадження різноманітних програм розвитку. Таким чином від 18 лютого 2016 р Кабінет міністрів України постановив затвердити «Державну цільову соціальну програму “Молодь України” на 2016-2020 роки». Програма базується на сприйнятті молоді як активного суб'єкта, визначальної цінності й головного ресурсу українського суспільства [1]. А також існує закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні (1993 р.), який визначає загальні засади щодо створення умов для розвитку молоді. Згідно з соціологічним дослідженням «Цінності української молоді-2016» центром незалежних соціологічних досліджень «Омега» було проведено

опитування молодих людей стосовно питання «Як Ви сьогодні оцінюєте свої можливості?», опитування проводилось з 19 по 26 серпня 2016 року.

У ході дослідження було виявлено, що достатньо низько молодь оцінює:

- свої можливості щодо впливу на прийняття рішень, що стосуються життя свого міста, села (41,3%);
- отримання у випадку необхідності судового захисту (40,6%);
- можливості відкрити «свою справу» (38,5%)
- отримання кваліфікованої медичної допомоги (35,1%)
- влаштування на хорошу роботу за своєю спеціальністю (33,1%) [3].
- Якщо шанси отримати хорошу освіту «достатньо високо» оцінюють як чоловіки, так і жінки (29% та 29,3% відповідно), то можливості влаштуватися на хорошу роботу за спеціальністю вище оцінюють чоловіки, ніж жінки (26,6% та 23,1% відповідно) [3].

Необхідно розуміти, що важливо будувати таку молодіжну політику держави, яка ґрунтується на засадах відкритості, довіри та діалогу, відповідно до сучасних світових стандартів. Також є необхідною допомога державних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у наданні підтримки та реалізації різноманітних ініціатив молоді. Подальший розвиток у сфері молодіжної політики залежить від належного фінансового забезпечення, ефективного розподілу та використання ресурсів. Окрім цього для підвищення ефективності діяльності державних органів необхідне вдосконалення чинного законодавства.

Отже, проблема розвитку молоді є важливою не тільки для України, а й для всього суспільства. Держава здатна формувати нові можливості для молодіжного розвитку шляхом здійснення послідовної політики у даній сфері, поступово вдосконалюючи її на фоні європейських та світових стандартів.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 148 Київ. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF>
2. Сурвілайте Д. В., Глобалізаційні процеси та їх вплив на формування молодіжної політики / Д. В. Сурвілайте // Актуальні проблеми політики. Спеціальний випуск. НУ «ОЮА». – 2012.. – с. 52 – 60.
3. Центр незалежних соціологічних досліджень «Омега» на замовлення Міністерства молоді та спорту України провів соціологічне дослідження «Цінності української молоді-2016». [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://omega-research.com.ua/cinnosti-ukrainskoi-molodi-2016-novi/>

Вевер В.В. гр. ВВ-13-2

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ВИДИ АУТСОРСИНГУ ТА АУТСТАФІНГУ В РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

У багатьох країнах світу аутсорсинг є важливим елементом підвищення продуктивності роботи промислового виробництва та забезпечення конкурентоспроможності зарубіжних компаній на глобальному ринку. Аутсорсинг можна назвати одним з елементів, який забезпечив високі темпи економічного розвитку в таких країнах, як: Індія, Україна, Росія, Пакистан, Китай, Великобританія, Філіппіни.

Не звертаючи уваги на швидке зростання ринку аутсорсингу у світі, українські компанії не дуже часто застосовують подібні схеми у діловій практиці. Багато вітчизняних підприємств, особливо великих, продовжують будувати свою діяльність на принципах натурального виробництва і не в повній мірі усвідомлюють переваги аутсорсингу [1].

Нерозвиненість ринку аутсорсингу, незначний рівень теоретичної розробки проблеми вітчизняними науковцями та висвітлення результатів прикладних досліджень, пов'язаних з реалізацією успішних аутсорсинг-проектів створює перешкоди на шляху запровадження ефективних аутсорсингових схем на вітчизняних підприємствах.

Аутсорсинг став однією з основних тенденцій в області людських ресурсів за останнє десятиліття. Все більше і більше компаній, великих і малих, звертаються до аутсорсингу як способу росту при обмеженні заробітної плати та накладних витрат [2].

Індія є найпопулярнішою країною для аутсорсингу. Компанії по всьому світу досягають саме Індії, тому що їх культура сповнена інтелектуальних, ефективних і працьовитих осіб. Єдине, що є реальним недоліком - це середовище країни. Найслабша сторона цієї країни є їх політичне середовище.

Україна одна з найбільш розвинутих аутсорсингових країн, через нестачу робочих місць у даній сфері, а також дуже великою компетентністю спеціалістів [1].

Росія має близько 1 мільйона технічно підготовлених співробітників, більш ніж у Китаї, Японії чи Сполучених Штатах, і в три рази більше, ніж в Індії. У всьому світі, Росія посідає третє місце за величиною інженерів, математиків і вчених на душу населення. Багато університетів, в основному у великих містах, пропонують постійний потік технічних випускників.

Пакистан незважаючи на стільки проблем і питань, що стосуються, як і раніше є родючим ґрунтом талановитих професіоналів, особливо в розробці програмного забезпечення, веб-сайт проєктування, пошукової оптимізації та IT-послуг. Аутсорсинг програмного забезпечення в Пакистані є абсолютно вигідною організацією по всьому світу [1].

Китай є країною, яка все ще пристосовується до світової економіки, тому що він вирішив почати вводити глобальний бізнес 21 рік тому. Відомий тим, що найбільший за чисельністю населення, Китай має понад 1,3 мільярда споживачів на своєму ринку. Виробники і роздрібні торговці по всьому світу мають великий інтерес, коли вони виявляють таку можливість, як - Китай. Ця країна є одним з ключових гравців у світовій індустрії аутсорсингу і планує вкрасти значний сегмент доходів аутсорсингу Індії в майбутньому.

Ринок аутсорсингу Великобританії відносно стабілізувався, незважаючи на загальну тенденцію до спаду, що спостерігається в світі. Попит на аутсорсинг бізнес-процесів збільшується, хоча обсяг угод по цьому напрямку поки залишається незначним. При цьому на частку виробничого сектора припадає 58% всього обсягу контрактів з аутсорсингу [3].

З темпом зростання 46%, Філіппіни стали сильним конкурентом серед індустрії аутсорсингу. Такий темп зростання був збережений за рахунок низьких витрат робочої сили цієї країни, висококваліфікованості та мовного розмаїття. Центри телефонного обслуговування, почали з'являтися і надавати підприємствам відповідь по електронній пошті і послуги з управління. 80% цієї служби вводять в США, який надав країнам ВРО величезний поштовх. Якість, економічність, надійність це і є кращий спосіб підвести підсумок положення цієї країни [2].

Отже, результати вивчення зарубіжного досвіду підтверджують, що аутсорсинг став одним з елементів, що забезпечили високі темпи економічного розвитку країни, дав змогу підвищити ефективність роботи промислового виробництва та забезпечити конкурентоспроможність компаній на міжнародному рівні. Аутсорсинг є перспективним підходом в управлінні підприємств. Він дає змогу підприємствам отримати економічні переваги, закріпити свої конкурентні позиції.

Список використаної літератури

1. **Сафарова Є.І.** Аутстафінг, аутсорсинг, лізинг персоналу: нові технології в бізнесі. - М.: ЕКСМО, 2010. 343 с.
2. Світова економіка та міжнародний бізнес. В.В. Полякова, Р.К. Щенина. 2008. 688стр.
3. **Аникин Б.А., Рудал І.Л.** Аутсорсинг і аутстафінг: технології менеджменту: Учеб. посібник. - М.:ІНФРА-М, 2007.

Веремейчик Я. С., ВУ-16с

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

РАЗВИТИЕ ТЕХНОПАРКОВ КАК ЭФФЕКТИВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА

Анализ мирового опыта показывает, что экономический рост развитых стран и их отдельных регионов уже давно базируется на использовании сферы знаний и высоких технологий, а их эффективное сочетание гарантирует прогрессивное развитие нации и человечества. Одной из наиболее удачных форм такой интеграции являются технопарки. Мировая практика не оставляет сомнений в эффективности и чрезвычайной полезности таких типов свободных экономических зон, как технопарки. Эти зоны отличаются высоким уровнем инновационной деятельности, представляют собой форму интеграции науки и производства.

Государственное стимулирование инновационных проектов в развитых странах происходит в двухосновных формах. Первая форма осуществления государством прямого финансирования инновационных проектов, вторая – поощрение инновационных проектов частных и государственных предприятий путем создания льготных условий фирмам,

внедряющих прогрессивную технику и технологии и осуществляют научно-исследовательскую деятельность. Желание уменьшить время трансформации знаний в продукты и услуги вызвало необходимость создания технологических моделей ускоренного обмена информацией между сектором производства и сектором их потребления. Именно эта потребность в более высокой скорости обмена между сферами производства и потребления знаний привела к созданию на Западе специальных зон, где почти под одной крышей работают ученые, которые являются носителями знаний, инженеры и технологи, превращающие знания в товары и услуги - технопарки, технополисы и инкубаторы. Сегодня известно, что такая интеграция - один из эффективных направлений ускорения технологического прогресса [1]. То есть, важнейшим элементом производственных сил являются трудовые ресурсы – часть населения страны, которые по своему физическим, возрастным и профессиональным характеристикам пригодны к труду. Именно поэтому на сегодняшний день необходимо постоянно развивать и обучать персонал, так как непрерывно развивается наука и техника, осуществляется их постоянное внедрение во всех сферах жизнедеятельности, появляются новые запросы потребителей и конечно же возрастает конкуренция на рынке производства и оказания услуг. В связи с этим необходимы новые направления деятельности и как уже говорилось выше особое внимание нужно уделять развитию и обучению персонала, рассматривая его как главный резерв повышения эффективности деятельности и одно из основных условий успешного функционирования организации.

Рассмотрим опыт стран лидеров инновационного развития. В Германии отсутствует централизованная сеть технопарков. Каждый регион («Lander») имеет свою структуру и даже внутри одного региона возможно существование нескольких организаций, занимающихся продвижением инноваций. Однако, немецкие комплексы более-менее едины в своей сосредоточенности на компаниях, ориентирующихся на использовании технологий (наиболее развитой части рынка МСП) и на рынке новых видов деятельности, поддерживая начинающие компании всем спектром своих услуг.

Технопарки в Германии рассматриваются как инструмент для преодоления сложностей при переходе от современной промышленности к инновационной промышленности будущего, во время которого сокращение рабочих мест на старых предприятиях не может быть полностью компенсировано созданием новых. В данной ситуации огромное значение приобретает сотрудничество как между технопарками и высшими учебными учреждениями, так и научными центрами для создания малых инновационных предприятий, призванных обеспечить качественный скачок в уровне занятости населения в регионах. Таким образом, поддержка инновационного бизнеса осуществляется, в основном, на региональном уровне усилиями местных правительств. В Германии работают три крупнейших научно – производственных объединений - это Мюнхен, Гамбург, Дрезден [2, 20-24].

Альтернативой немецкой инновационной модели является Французская региональная сеть технопарков, которая занимается трансфером и распространением технологий, хотя эта деятельность сосредоточена на более развитой части рынка МСП (компаниях, занятых разработкой технологий). Научно – производственные объединения во Франции имеют отраслевую ориентацию.

Исторически во Франции сложилась многоуровневая научно-техническая инфраструктура. В это время туда входят организации различных типов:

- технологические центры регионального или национального уровня, занимающихся конкретными отраслевыми технологиями (промышленные технические центры, университеты и др.);
- центры, специализирующиеся на общих или конкретных проблемах (CRITT, ANVAR, торгово-промышленные палаты);
- научно-техническая политика направлена на сближение предприятий и исследовательских институтов и создание условий к организации доступа МСК в технических знаний.

В программе экономического развития Франции важную роль играют инновационные программы, которые реализуются через систему технополисов. Особое развитие они получили на южном побережье Средиземноморья. Наиболее известные сегодня Антиполис, Монпелье, Тулон, Марсель, Моннольс. так, в Антиполис работает 24 тыс. инженеров в 1200 компаниях, 10% инвестиций были иностранными. Две пятых компаний занято исследованиями. половина работает в области информационных технологий, развиваются агротехнологии и биотехнологии. Антиполис может предложить более привлекательные условия по сравнению с другими технопарками [3, 245].

Однако работа по созданию технопарков и бизнес-инкубаторов в нашей стране идет довольно медленно. Значительная их часть пока остается на уровне проектов и предложений. Главные причины такого положения две: ожидания стартовых государственных инвестиций и несовершенная правовая база. Если одна проблема решается путем подбора более профессиональных кадров, то другую нельзя решить без помощи государства.

Стратегический курс технопарков основан на их потенциальной способности поддерживать инновационный процесс, ускоряя необходимый обмен технологиями и информации между различными компонентами научно-технической инфраструктуры.

Список использованной литературы:

1. **Варналий З. С.** Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети / З. С. Варналий [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://old.niss.gov.ua/book/Varnalij/index.htm>
2. **Іванченко В.** Тенденції використання наукомістких технологій / В. Іванченко // Економіст. – 2005. - №4. – с.20-24
3. **Краснокутська Н. В.** Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Н. В. Краснокутська. – К. КНЕУ, 2003. – с. 245.
4. **Сардак С. Е.** Науково-методичні основи управління розвитком виробництва у національній економіці : моногр. / С. Е. Сардак, В. В. Джинджоян. – Д. : Інновація, 2010. – 175 с.

Гордієнко О.О. гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК У КРАЇНАХ СВІТУ

Індекс людського розвитку (HDI) був розроблений Організацією Об'єднаних Націй як метрика для оцінки соціально-економічних рівнів розвитку країн. Для дослідження і ранжирування країн використовуються чотири основні показники: середня кількість років навчання, очікувана тривалість навчання, очікувана тривалість життя при народженні і валовий національний дохід на душу населення. Цей індекс дозволяє стежити за змінами в рівні розвитку з плином часу і порівняти рівні розвитку різних країн [1].

На сьогоднішній день Україна посідає 84 місце в рейтингу за показниками людського розвитку з показником 0,743. На рисунку 1 можна простежити динаміку показників людського розвитку України.

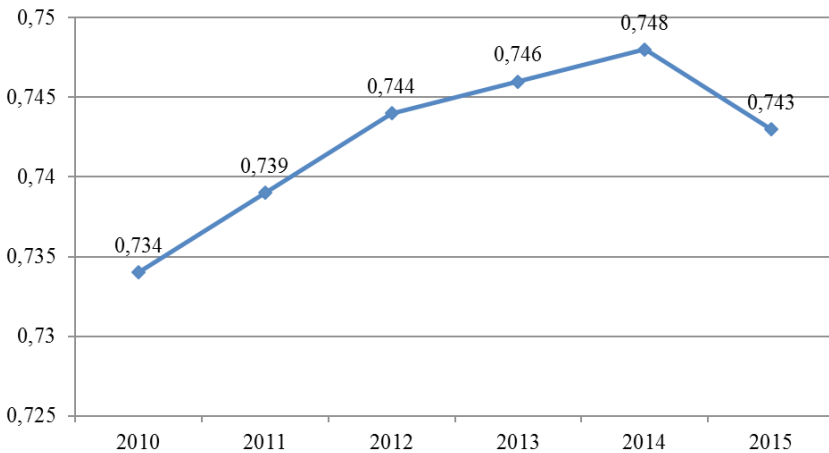

Рис. 1. Динаміка показника людського розвитку України [2]

В країні спостерігалася позитивна динаміка показників сталого розвитку за 2010 – 2014 рр., але показник 2015р. відобразив негативну динаміку. Загалом з 2010 – 2014 рр. відбувся ріст на 1,87%, що є досить повільним. У 2015 р. показник знизився на 0,67%.

Порівняно з іншими країнами, Україна має майже такий самий показник як й Алжир, Армения, Перу. Перша у рейтингу за цим індексом є Норвегія, яка має показник за 2015 р. 0,949. Але все ж таки, за рейтингом ООН, Україна відноситься до групи країн з високим рівнем людського розвитку. Порівняльна характеристика показників України і Норвегії наведена в Таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика показників людського розвитку України і Норвегії, 2015р. [2]

Країна	Очікувана тривалість життя при народженні, років	Очікувана тривалість навчання, років	Середня тривалість навчання, років	Валовий національний дохід на душу населення, дол.США
Норвегія	81,7	17,7	12,7	67 614
Україна	71,1	15,3	11,3	7 361

Порівнявши показники країни, яка стоїть на першому місці у рейтингу, і України бачимо суттєву різницю. Найбільш відрізняється очікувана тривалість життя при народженні, в Україні вона менше на 10,6 років. Також дуже відрізняється очікувана тривалість навчання, в Україні вона менше на 2,4 роки. Через нестабільну ситуацію у країні, неможливо приділити достатню увагу соціально - економічній сфері. Але людський розвиток є важливою проблемою, яка потребує вирішення.

Список використаних джерел:

1. Human Development Index – HDI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investopedia.com/terms/h/human-development-index-hdi.asp>
2. Human Development Reports [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/composite/HDI>

Гужуман Л.А., ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е

ПРОБЛЕМИ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ТА САМООРГАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Дослідження проблеми самоменеджменту розпочалося у Європейських державах на початку ХХ століття, коли постало питання розвитку економіки і підняття кваліфікації працівників. На територіях пострадянських країн цим питанням задалися дещо пізніше і лише завдяки «фундатору» цього поняття – В.С Карпичеву. Саме цей російський вчений доніс до нас поняття самоменеджменту та самоорганізації у своїх статтях: першій на дану тему серед інших – надрукована у 1994 році, «Самоменеджмент: введення в проблему». Та продовжив дану тему у наступній статті «Проблеми теорії і практики управління». Щодо європейських вчених та фундаторів цілої науки, розвитком займалися такі вчені як: Л. Зайверт, М. Вудкок, Д. Френсис – почали аналіз самоменеджменту та самоорганізації для розуміння чинників, які впливають на даний розвиток.

Головною метою даного дослідження є: проаналізувати та визначити проблеми самоменеджменту та самоорганізації на території України та у світі. Головні завдання: дати повне визначення термінам та розрізнити їх у різних сферах роботи; дати чітку оцінку самоменеджменту та виокремити його позитивні функції; проаналізувати вплив самоменеджменту та самоорганізації на психіку та повсякденне життя людини.

Самоменеджмент - це послідовне і цілеспрямоване використання ефективних методів роботи в повсякденній практиці, з оптимальним використанням своїх ресурсів для досягнення своїх же цілей. Самоменеджмент дозволяє результативно пройти всі етапи роботи: поставлення цілі; створити власну впевненість у досягнення успіху; сконцентруватися на досягненні цілі; не впадати у відчай при невдачі.

Самоорганізація – термін, який зазвичай використовується у науці та характеризує внутрішній розвиток у складних системах без впливу на них зовнішніх чинників. Але дана концепція використовується не тільки в математичних та технічних сферах, а й у гуманітарних. Наприклад самоорганізація людини - її внутрішній розвиток, як складної системи, без впливу на людину оточуючого середовища, соціуму як зовнішніх чинників, коли людина сама вирішує свою долю та може пояснити свої вчинки з точки зору її особистої необхідності та бажання. Популяризація даного терміну та його використання обумовлене якісною зміною ринку за останні роки та зміною вимог до управління: зростання масштабів змін у сучасному менеджменті та освоєння нових підходів робіт; зростання невизначеності, тиску у різних сферах управління,

які вимагають повного контролю від менеджерів; перетворення творчого потенціалу робочих кадрів у безцінний капітал; вичерпання можливостей, старих методів роботи і традиційних шкіл.

Слід також зазначити, що у сфері самоменеджменту є різні концепції. Авторами цих концепцій є: Зайверт [2], Вудков та Френсіс [1], Карпичев [3]. Концепція Зайверта полягає у тому, що немає нічого ціннішого за наш час, а отже головна мета самоменеджменту - зберегти те найцінніше, що у нас є. Головними позитивними рисами самоменеджменту Зайверт вважає: виконання роботи з меншими витратами, краща організація роботи, кращі результати, менше стресів, більша мотивація, ріст кваліфікації та інше. Але слід сказати, що у даній концепції самоменеджмент не розглядається як вид діяльності у кар'єрному рісті. Зайверт відділяв ці поняття і вважав, що у першу чергу самоменеджмент необхідний для підвищення індивідуалізацій та кваліфікації менеджера.

Друга концепція – Вудкока та Френсіса: вони розглядають самоменеджмент з точки зору обмеження, тобто того, що саме заважає менеджеру досягти його мети у покращенні рівня кваліфікації. Під обмеженням розуміють – те, що стримує потенціал працівника та його роботу як цілісної «системи». Ця теорія вважається найкорішою і найбільш практичною з точки зору виявлення проблем та пришвидшеного саморозвитку, розуміння та подолання обмежень, що заважають успіху та особистому ріст. Тут виділяють інші вимоги до менеджера: здатність керувати собою, особисті цінності, натиск на постійний особистісний ріст, навички вирішувати проблеми.

Щодо самоменеджменту та самоорганізації на території України, то в нас і сам термін, і його вчасне вивчення розпочалося лише завдяки В.С. Карпичеву, який увів цей термін у своїх роботах та публікував на території пострадянських країн. Різка необхідність вивчення цього питання постала в Україні трохи пізніше, адже не було чітко сформованих причин і умов саморозвитку менеджера та людини в цілому. Лише після розгляду певних проблем та чинників, які впливають на роботу кадрів, було вирішено приділяти не малу увагу як росту кваліфікації кадрів, так і особистісному ріст працівника, адже доведено, що більш кваліфіковані кадри працюють продуктивніше, краще та самовідданіше.

Вважається, що людина не може насильно привчити себе до самоменеджменту. Можна зробити висновок, що самоменеджмент «витає» з саморозвитку (розвитку без впливу зовнішніх факторів) і, якщо людина не вмє себе само організувати на початкових рівнях, наприклад, врахування часу на роботу, транспорт та вільні хвилини, то людина не зможе керувати часом у більш широкому плані для досягнення вищих щаблів по кар'єрній драбині.

Щодо впливу самоменеджменту та самоорганізації на економіку та ринок: з однієї точки зору розвиток ринку праці та економіки в цілому залежить від дій держави, а з іншої – від заходів працездатного населення. Але, збільшення кількості інформації, то стає очевидним, що зростають вимоги до робочих кадрів і їх подальшого розвитку. У свою чергу ця тенденція спричиняє нову хвилю конкуренції і між підприємствами, і між робочими кадрами. Для вирішення цієї проблеми необхідно привернути увагу до саморозвитку населення [4].

Важливість саморозвитку населення зумовлюється також і морально-психологічними чинниками. Наприклад, не вважаючи на всі стимулюючі дії держави (грошова підтримка, надання тимчасових робочих місць), все одно певна кількість працездатного населення не може знайти собі місце роботи і втрачають свій потенціал.

Підводячи підсумок можна сказати, що розвиток самоорганізації та самоменеджменту необхідний для подальшого розвитку людства не тільки у підприємницькій діяльності, а й у повсякденному житті. Розвиваючи потенціал людини та збільшуючи капітал – людина підвищує свої шанси на досягнення успіху у будь-якій сфері буття. Щодо економічної сторони самоменеджменту та самоорганізації, то слід зауважити особливості нашої економіки. Щоб стимулювати саморозвиток нашого працездатного населення, підприємства мають зацікавлювати фінансово високу кваліфікацію кадрів. Акцент зроблений тільки на підприємствах, бо держава має керувати державною економікою та підвищувати загальний рівень життя населення в цілому.

«Список використаних джерел»

1. **Сакун А.А** Самоменеджмент: учебное пособие для бакалавров: Теория и практика самоменеджмента/ Аветисян К.П. Калугина Н.А. Одеса –. Ін-т економіки і менеджмента, 2012.
2. **Зайверт Л.** Ваше время в ваших руках : советы руководителям, как эффективно использовать рабочее время : В. М. Шепель. – М. : Экономика, 1990.
3. **Карпичев В.** Самоменеджмент: введение в проблему : В. Карпичев, В. Варламов // Проблемы теории и практики управления. – 2013. – № 3. – С. 103-106.

4. **Сардак С. Е.** Особливості функціонування ринку праці України та використання потенціалу саморозвитку для підвищення зайнятості населення / С. Е. Сардак // Україна : аспекти праці. – 2006. – № 7. – С. 8 – 12.

Гусак Н. О., група ВЕ-14-1
Науковий керівник: ст.в. Дон О.Д.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОБЛАСТІ ІННОВАЦІЙ В КАЗАХСТАНІ

Сьогодні технічний процес відіграє значну роль в економічному розвитку світу. Інноваційна діяльність на сучасному етапі розвитку стає одним з найбільш важливих системних факторів економічного зростання, збільшення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, забезпечення економічної безпеки країн. Вирішення проблеми досягнення економічного зростання Казахстану тісно пов'язане з прискореним розвитком інноваційної сфери. Тому, все частіше державні стратегічні документи визначають завдання переходу економіки від експорту і сировинного типу до інноваційного [1]. Таким чином, основна довгострокова точка відліку інноваційного розвитку економіки Казахстану - Державна програма індустріально-інноваційного розвитку Республіки Казахстан на 2015-2019. Основні напрямки реалізації цієї програми, а також стратегії «Казахстан-2050» пов'язані зі створенням конкурентоспроможного людського капіталу. звичайно, людський фактор є визначальним у реалізації державних програм.

У секторах економіки Казахстану, нестача компетенцій і навичок постійно зростає. Рівень кваліфікації працівників все більш відстає за вимогами ринку праці. У той же час, ефект кваліфікаційного циклу, коли відсутність необхідних навичок персоналу призводить до затримки економічного зростання економіки.

Зареєстровані безробітні в Казахстані в даний час не мають роботи більш ніж 12 місяців. У той же час, нові робочі місця, постійно відкриваються, однак, не заповнюються цими заявниками [2]. Це вказує на те, що рівень їх кваліфікації не задовольняє потреби відкритих позицій.

Випереджаючий індустріальний розвиток потреб економіки Казахстану в підвищенні доступності та якості людських ресурсів робить попит до якості освіти. Основний напрямок індустріалізації економіки Казахстану націлений на інтенсивне зростання виробництва, а саме, зростання продуктивності робочої сили. Тому, загальносистемні заходи щодо забезпечення кадрового потенціалу орієнтовані не на кількість створених робочих місць, а на якість підготовки висококваліфікованих, інноваційних та наукових кадрів.

Формування інноваційного розвитку держави вимагає відповідного розвитку суспільних відносин і продуктивних сил, зокрема – людських ресурсів. Ефективна організація економіки визначає виробництво конкурентоспроможної продукції та використання ресурсозберігаючих технологій. Необхідною умовою для цього є висока якість робочої сили, формування гнучкою і швидко реагувати на ринку праці з тенденціями і проблемами економічного розвитку галузей і регіонів. Однак, незважаючи на важливість всіх ринкових механізмів, регулююча роль держави в якості посередника економічних розробок повинна бути збережена і якісно поліпшуватися.

Казахстан повинен брати активну участь у конкурсі на високо кваліфіковану робочу силу, щоб отримати можливі вигоди і переваги міжнародного поділу праці. У зв'язку з цим, необхідно створити ефективні механізми оцінки потреби в іноземній робочій силі з точки зору розвитку національної економіки і ринку праці. Диференційовані підходи до регулювання короткострокової і довгострокової трудової міграції, в тому числі з використанням різних механізмів відбору, умов в'їзду, перебування та здійснення зайнятості повинні бути внесені.

Необхідно провести дослідження факторів еміграції та імміграції кваліфікованого персоналу, щоб протистояти відтоку кваліфікованої робочої сили. Робота має також проводитися з метою стимулювання міграції на постійне місце проживання іноземних кваліфікованих фахівців і членів їх сімей.

Тенденція модернізації освіти орієнтована на споживачів, які віддають перевагу гнучкості професійного мислення, навичкам спілкування, вмінню працювати в команді. Крім того, беручи до уваги спеціалізацію регіонів Казахстану, розвиток регіональних інноваційних кластерів визначають університети і коледжі, спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців для пріоритетних галузей економіки.

Список літератури

1. Агентство по статистиці Республіки Казахстан. Економічна активність населення Казахстану. Статистичний щорічник. Астана, 2014 р.
2. **Гришнова О. А.** Людський розвиток: Навч. Посіб. – К.: КНЕУ, 2006.

МАКРОФИНАНСОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

На сегодняшний день финансовый рынок Азербайджана в основном зависит от стабильного поступления нефтедолларов. По мнению мировых экспертов, такая тенденция сохранится минимум несколько десятков лет [1]. Учитывая место и позицию Азербайджана в регионе, можно предположить, что в ближайшем будущем он станет одним из стабильных финансовых центров. В то же время, как видно из практики многих постсоветских стран, например Казахстана, такое положение дел создает предпосылки возникновения следующих ситуаций: во-первых, регулирование банковской системы часто существенно отстает от удовлетворения потребностей банковской системы; во-вторых, финансовая система не может своевременно разработать адекватные методы управления финансовыми рисками, в особенности на микро уровне; в-третьих, в валютном регулировании страны преобладают авторитарные методы [3].

По нашему мнению, начавшееся в 2000-х годах и продолжающееся до сих пор поднятие цен на энергоносители, в первую очередь, связано с увеличением спроса на них со стороны новых индустриальных стран (НИС), но и эти страны иногда характеризуются неустойчивостью финансовой системы, в первую очередь, неустойчивостью курса их национальной валюты. В перспективе это создает большие предпосылки появления новых волн региональных и мировых валютно-финансовых кризисов с ускоренной частотой. Для Азербайджана, который обладает большими ресурсами энергоносителей, такая ситуация создает как дополнительные широкие возможности, так и большие риски. Но одна из основных задач эффективной экономической политики – не допустить «ресурсную болезнь» страны, то есть зависимость от природных ресурсов не должна приводить к замедлению экономического развития и краткосрочные финансовые выгоды должны соответствовать долгосрочному курсу развития национальной экономики [4].

Современный этап развития мирового хозяйства характеризуется высокой степенью глобализации. Здесь важную роль играет не величина внешнеторгового баланса страны, а место азербайджанской экономики в глобальной «цепи» создания добавочной стоимости. Азербайджанская экономика на данный момент характеризуется очень низким уровнем диверсификации экспорта, неэффективным использованием конкурентных преимуществ в экспорте продукции наукоемких отраслей. Следует изменить структуру азербайджанской экономики, снизить ее зависимость от внешнего влияния.

Отсутствие эффективной связи между наукой и производством не дает возможности азербайджанской экономике эффективно конкурировать в высокотехнологических сферах с получением высоких доходов и добавочной стоимости. В Азербайджане внедрение научных разработок в производство остается на очень низком уровне. Для решения указанных проблем азербайджанское правительство в будущем должно провести ряд реформ, направленных на стимулирование темпов экономического роста и осуществление институциональных преобразований. Следует предпринять незамедлительные меры по совершенствованию институциональной среды, обеспечивающие повышение уровня доверия всех субъектов экономической и политической деятельности в азербайджанском обществе и создание и утверждение равноправных «правил игры», точных и ясных для всех членов этого общества.

Обеспечение открытости азербайджанской экономики является существенным фактором движения в направлении постиндустриализации. Причем тезис об открытости как факторе ограничения монополистических тенденций и стимуле к инновационной деятельности корпораций – лишь один из аспектов этой проблемы. Именно на постиндустриальный прорыв, а не на примитивную защиту «отечественных производителей» должны быть нацелены переговоры по присоединению в ВТО, а затем и по вопросам формирования общего европейского экономического пространства. Соответствующие меры должны быть ориентированы не на защиту неэффективных отраслей, а на обеспечение проникновения на мировые рынки перспективных производств и высокотехнологических услуг.

Рост экономического развития Азербайджана в ближайшей перспективе в значительной мере будет зависеть от его макрофинансовой стабильности. Согласно официальным данным правительства Азербайджана, республика может в ближайшие 10 лет существенно диверсифицировать свою национальную экономику, уменьшить зависимость от нефтегазового

сектора, создать новые мощные сектора экономики, такие, как ИКТ и туризм, и тем самым обеспечить стабильное поступление государственных доходов и финансовых ресурсов [5, 6, 7, 8]. По мнению международных экспертов, Азербайджан может укрепит свое региональное лидерство и в ближайшие 10–15 лет войти в число конкурентоспособных стран мира.

Список использованных источников:

1. **Алиев Ш.Т.** Важнейшие детерминанты устойчивого развития экономики Азербайджана. – Баку: Элм, 2010. – 196 с.
2. Əhmədov M. Qloballaşma və milli iqtisadiyyatın formalaşması. – Bakı: Azər nəşr, 2003. – 520 s.
3. Исследование Всемирного банка «Переходный период: анализ и уроки первого десятилетия для стран Восточной Европы и бывшего Советского Союза». – М.: Весь Мир, 2002. – 214 с.
4. **Алиев Ш.Т.** Важность особых экономических зон в формировании экономической модели Азербайджана // Проблемы современной экономики. – 2009. – № 2. – С.277–278.
5. Министерство экономики Азербайджана: официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.economy.gov.az>.
6. Официальный сайт Президента Азербайджана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.president.az>.
7. Кабинет Министров Азербайджана: официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cabmin.gov.az>.
8. <http://www.maliyye.gov.az>

Егорова І.І. група ВУ-16-1м

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стебляк І.О.

СТАН РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Проблема безробіття є надзвичайно актуальною сьогодні, оскільки при неповному використанні наявних ресурсів робочої сили економічна система працює, не досягаючи межі своїх виробничих можливостей. Безробіття викликає негативні зміни у складі людських ресурсів, в результаті відбувається погіршення якісних характеристик робочої сили, втрата працівниками їх професійних навичок, кваліфікації, знижуються мотивація до праці і його продуктивність, відбувається відтік найбільш кваліфікованої робочої сили за межі країни.

Внаслідок безробіття країни мають значні фінансові збитки, тому проблема безробіття потребує постійного вирішення цього питання, враховуючи особливості загострення його динаміки. Так в Україні на протязі останніх років значним залишається рівень безробіття. Рівень безробіття (у віці 15-70 років), за методологією МОП, у 2015 році становив 9,1%, а серед осіб працездатного віку – 9,5% економічно активного населення. Серед молоді у віці до 25 років рівень безробіття залишається більш як удвічі вищим, ніж у середньому по країні – 22,4% економічно активного населення. Серед міських мешканців рівень безробіття становив 9%, серед сільських – 9,4%. Серед чоловіків цей показник становив 10,1%, а серед жінок – 8,1%. У січні-вересні 2016 року найнижчий рівень безробіття спостерігався у Харківській та Одеській областях, відповідно, 6,3% та 6,7%, а найвищий – у Луганській, Донецькій, Полтавській та Кіровоградській областях (12,9%–16,9%) [1].

Спираючись на дані Державної служби статистики України [1] (розраховані за методологією МОП) та дані Евростату [2], проаналізуємо та порівняємо динаміку рівня безробіття, рис. 1.

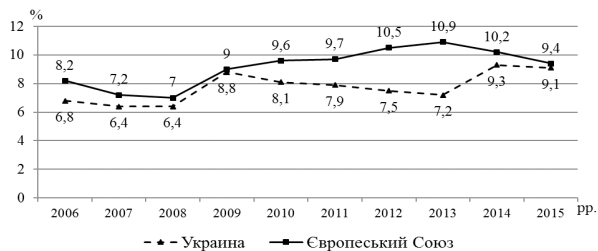

Рис. 1. Динаміка рівня безробіття України та країн Європейського Союзу за 2006-2015 рр.*

*Складено автором за даними [1;2]

Отже, з даних рис. 1 робимо висновок, що в цілому рівень безробіття за десять аналізованих років нижчий за середній рівень безробіття в країнах Євropsького Союзу. В Україні з 2006 по 2015 рр. рівень безробіття збільшився на 2,3%, коли як в середньому в країнах ЄС, за той самий час, рівень безробіття збільшився лише на 1,2%. Найбільший рівень безробіття у 2015 році спостерігався у таких країнах ЄС: Греція - 24,9%, Іспанія - 22,1%, Хорватія - 16,3%, Кипр - 15%, Португалія - 12,6% та інші. У 2015 році в 17 країн ЄС рівень безробіття був менше ніж в Україні (менше 9,4%), до таких країн відносяться Бельгія, Данія, Німеччина, Литва, Нідерланди, Польща та інші.

Отже, більшість розвинених країн ЄС мають низький рівень безробіття, що може слугувати прикладом для України. Оскільки Україна має намір вступити до Європейського Союзу, уряд держави повинен добре аналізувати ситуацію, що склалася в цих країнах, і робити відповідні висновки для себе.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України / Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за статтю, віковими групами та місцем проживання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Unemployment rate 2004-2015 (%)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics.explained/index.php/File:Unemployment_rate_2004-2015_\(%25\)_new.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics.explained/index.php/File:Unemployment_rate_2004-2015_(%25)_new.png)

Зейналов Отгай, гр. ВИ-13-1

Научний керівитель: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА

В настоящее время Азербайджан является одним из международных центров пересечения важных транспортно-коммуникационных путей из Азии в Европу. Он обладает значительным и запасами углеводородного сырья, что делает Республику местом сосредоточения интересов различных стран и региональных объединений и оказывает разностороннее воздействие на деятельность иностранных компаний.

Азербайджанской экономике международные финансовые институты прогнозируют неплохие темпы роста ВВП. Это весьма положительный фактор с учетом, что ситуация в мировой экономике остается очень нестабильной. Относительно стабилизировался обменный курс маната по отношению к доллару США. Однако современное социально-экономическое состояние Азербайджана не соответствует его потенциальным возможностям. Политическая, правовая, экономическая, институциональная и социальная эффективность реформ довольно низка. В ходе трансформационных процессов частная собственность стала реальностью жизни в Азербайджане.

Перспективные отрасли не нефтяного сектора экономики могут развиваться и обеспечивать население необходимыми товарами и рабочими местами только в том случае, если они будут способны конкурировать прежде всего с импортными товарами. Поэтому первоочередной задачей правительства должно стать обеспечение конкурентоспособности не нефтяного сектора экономики страны и интегрирование его в мировую экономику.

Внешнеэкономическая экономика Азербайджанской Республики, повышение экспортного потенциала различных отраслей национальной экономики и другие подобные вопросы в различные периоды становились объектами исследования в работах азербайджанских ученых – Ч. Аббасова, А. Алескерова, А. Алирзаева, Р. Джабиева, М. Ахмедова, Ш. Гаджиева, Р. Гасанова, Ш. Гафарова, М. Джамилова, Т. Кулиева, Г. Манафова, М. Мейбуллаева, Н. Мустафаева, А. Надилова, Ш. Алиева, З. Самедзаде, М. Фарзалиева, А. Шекералиева, Г. Юзбашиевой. Особое место в исследовании заняла работа президента страны И.Г. Алиева «Каспийская нефть Азербайджана», в которой глубоко проанализированы вопросы политического и экономического значения Каспийского региона, затронут широкий спектр проблем по добыче и транспортировке каспийской нефти на мировые рынки.

Были предприняты серьезные шаги и достигнуты заметные результаты в перестройке экономики и социальной сферы в соответствии с требованиями рынка. Начиная с 1996 г. страна демонстрировала довольно стабильную положительную динамику экономического роста, причем наибольший рост ВВП был зафиксирован в 2006 г. - 34,5%. По данным Госкомстата Азербайджанской Республики, в январе - июне 2012 г. ВВП страны составил 25,9 млрд. манатов или 32,9 млрд. долл. США по курсу ЦБА 0,78 маната за 1 доллар США, с ростом

на 1,5% по сравнению с январем - июнем 2011 г. На душу населения этот показатель достиг 2828,0 манатов (3597,5 долл. США).

Характерными особенностями экономики Азербайджана являются: значительная обеспеченность запасами нефти и газа и относительно низкий, но быстро повышающийся уровень доходов на душу населения; низкий уровень диверсификации азербайджанской экономики и, следовательно, ее уязвимость; доходы от экспорта пока не в полной мере содействуют развитию наукоемких и высокотехнологичных производств даже в добывающей промышленности, что в итоге приводит к односторонней интеграции Азербайджана в мировое хозяйство с подвластной структурой экономики; с использованием информационных технологий в производстве практически остановлена утечка квалифицированных кадров; увеличение доли результатов интеллектуальной и инновационной деятельности в объеме экспорта; сравнительные преимущества природных условий и традиции в сельском хозяйстве создают необходимые предпосылки ликвидации зависимости экономики от нефтяной отрасли и обеспечивают развитие экономики в сельских районах; с ускоренным развитием экономики происходит рост валютных запасов страны. Согласно официальным данным, вместе с запасами Государственного Нефтяного Фонда стратегические валютные запасы Азербайджана достигают 42 млрд. долл. США (на январь 2012 г. в распоряжении официального валютного запаса ЦБА находится около 11 млрд долл. США).

Список использованных источников:

1. *Хасбулатов Р.И.* Мировая экономика: В 2-х томах. / Хасбулатов Р.И. М.: Экономика, 2011. Т. 1. 458 с.
2. *Хасбулатов Р.И., С.В. Ивановой*//Международная конкурентоспособность в глобальной экономике, ГОУ ВПО «РЕУ им. Г.В. Плеханова» 2010. 159 с.
3. Мамедли Илаха. Успешная модель независимой экономики, 25/08/2011 («Trend News Agency»)

Мамедов Р. группа: ВИ-13-1

Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.

ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА

Одним из приоритетов Республики Азербайджан сегодня является развитие экономики, повышения материального благосостояния населения и полноценное интегрирование в мировую экономику. Динамика экономического роста Азербайджана за последние годы является предметом широкой дискуссии научных кругов страны и Международных финансовых организаций. Бурный экономический рост, начала 2000 годов, сменился резким спадом темпов роста.

Анализ динамики экономического роста Азербайджана показывает, что рост экономики в стране был восстановлен в 1997 г. (после периода стремительного спада 1992-1996 гг.). При изучении данного вопроса следует выделить работы Алиева И., Алиева-Мамедова Г., Гаджиева А., Гаджиевой Р., Рустамова Е. С. и др. В их исследованиях рассмотрены факторы влияющие на развитие экономики, государственную экономическую политику страны, но сама динамика требует большего внимания. Поэтому целью статьи является анализ экономического развития Азербайджана в последние годы и определение его тенденции.

Развитие экономики, существующее в стране, начиная с периода получения независимости до сегодняшнего дня, можно разделить на два основных этапа. Первый период охватывает 1991-1995 гг. и является периодом хаоса или упадка. Второй период начался с 1996 года и продолжается по настоящее время. Это является периодом макроэкономической стабильности и динамического экономического развития.

На первом этапе экономического развития (до 1995 года) процесс либерализации сопровождался резким повышением цен в стране. В 1991 году валовой внутренний продукт (ВВП) составлял 2,7 миллиардов манатов, а ВВП в течение 1991–1995 г.г. уменьшался каждый год на 13–20 %. Денежный доход населения, который является обобщенным показателем уровня жизни населения, снизился в реальном выражении в 3,6 раза, а денежные доходы на душу населения в среднем 1,4 раза. В результате выхода из строя производственных отраслей уровень безработицы значительно возрос, поэтому в течение 1991–1995-х гг. наблюдалось уменьшение числа занятого населения среди экономически активного населения. Для улучшения ситуации государством были приняты меры, которые касались ликвидации кризиса, стабилизации инфляции, решения проблем бюджета, казны, иностранных инвестиций, а также финансово-кредитные проблемы.

Уже, начиная, с 1996 года уровень инфляции в Азербайджане не поднимался выше 2–3%, практика финансирования дефицита бюджета была прекращена, дефицит бюджета снизился до уровня 1–2 % ВВП [1].

Таблица 1

Размер номинального ВВП Азербайджана, млрд. долларов США¹

Год	Значение	Год	Значение
1996	3, 2	2006	21
1997	4, 0	2007	33, 1
1998	4, 3	2008	46, 4
1999	5, 3	2009	43, 1
2000	5, 7	2010	54, 4
2001	5, 2	2011	63
2002	6, 2	2012	71
2003	7, 3	2013	76
2004	8, 7	2014	77, 6
2005	13, 2	2015	52, 3

¹Составлено автором за данными [2]

Одним из главных показателей состояния экономики страны является показатель валового внутреннего продукта. Поэтому рассмотрим динамику этого показателя в стране с 1996 г. по 2015 г., которая приведена в таблице 1.

С начала 2000-х уровень ВВП в Азербайджане увеличился порядка 10 раз (в долларовом эквиваленте с 5,7 млрд. долл., в 2000г., до 52, 9 млрд. долларов в 2015 году). Экономическое развитие Азербайджана во многом определялось масштабным притоком ПИИ, значительная часть которых концентрировалась в нефтегазовом секторе. В 2001-2010 гг. на долю прямых инвестиций приходилось более 2/3 общего объема внешнего финансирования, причем наибольший приток ПИИ наблюдался в 2002-2004 гг., который составлял 86-92% всех иностранных инвестиций и кредитов [3].

Анализ данных таблицы 1 показывает:

а) с 1996г. по 2005 г. ВВП страны увеличивается, но в не большом объеме, а именно, мы видим, что в 1996 г. ВВП составлял 3, 2, а 2005 г. 13,2 ;

б) благоприятные для экономики страны годы – 2006-2014гг, в этот период в стране ВВП достиг высоких показателей, по сравнению с прошлым периодом. За эти года ВВП увеличился с 21 до 77,6 млрд. долларов США.

в) с 2015 г. наблюдается ухудшения положения страны, значения ВВП резко сократились с 77,6 до 52, 3 млрд. долларов США.

Из всего вышесказанного можно прийти к выводу, что Азербайджанская Республика является страной, которая за не большой период смогла выйти с кризиса 90-х годов и улучшить состояние экономики. На основе показателе ВВП можно сказать, что развитие экономики страны имеет тенденцию к улучшению. Несомненно, все это благодаря государственной политике, которая способствует росту экономики страны, а также большим притоком ПИИ.

Использованные источники:

1. *Алиева-Мамедова Г.* Экономика Азербайджана в 90-ые гг.ХХ – в начале XXI в.в. // Актуальные вопросы общественных наук: сб. ст. по матер. XIII междунар. науч.-практ. конф. – Новосибирск: СибАК, 2012г.
2. Государственный комитет статистики Азербайджана / [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.stat.gov.az>
3. Экономика Азербайджана / [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.webeconomy.ru/index.php?page=cat&newsid=1206&type=news>

Мовчаненко І.В. група ВВ-16С

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ

Бурхливий розвиток міжнародних економічних відносин та формування консолідованого світового ринку товарів, послуг, капіталів та робочої сили за останні десятиріччя викликали небачений інтерес науковців та підприємців до широкого спектра проблем ефективного ведення міжнародного бізнесу.

Аналізуючи приклади вибору та застосування різних стратегій різними фірмами, можна говорити про велику різноманітність маркетингових стратегій. Дану проблему вивчали: Сардак

С.Е., Ансофф І., Скибінський С.В., Куденко Н., Карлоф Б. Незважаючи на те, що базова мета функціонування всіх фірм-виробників на ринку однакова - одержання прибутку, не існує єдиної маркетингової стратегії щодо її досягнення, яка була б прийнята для всіх фірм.

Метою цієї роботи є комплексне наукове та практичне розв'язання проблеми ефективного використання маркетингу в міжнародній економічній діяльності на основі виявлення концептуальних засад і практичних методів сучасної парадигми міжнародного маркетингу, обґрунтування напрямів удосконалення його методології, розроблення прикладних механізмів активізації міжнародної маркетингової діяльності.

На підставі проведеного дослідження, можна визначити, що стратегії мають певну ієрархію: загальні або базові стратегії; стратегічної конкуренції; стратегії концентрованого зростання; функціональні стратегії; операційні стратегії. Глобальні маркетингові стратегії – це стратегії, які визначають принципові рішення щодо вибору напряму розвитку фірми та втілення комплексу домінуючих принципів, конкретних цілей маркетингу на тривалий період і відповідних рішень по вибору та агрегуванню засобів (інструментів) організації та здійснення на ринку орієнтованої на ці цілі ділової активності.

Виділяють різні види маркетингових стратегій:

- стратегія інтернаціоналізації передбачає освоєння нових ринків;
- стратегія диверсифікації- освоєння виробництва нових товарів (у тому числі не пов'язаних з основними видами діяльності);
- стратегія сегментування - виробництво широкої гами товарів для різних груп споживачів;
- стратегія глобалізації - стандартизація продукції на основі визначення загальних характеристик ринків, які не залежать від особливостей країн;
- стратегія кооперації - взаємовигідна співпраця з іншими фірмами (створення закупівельних, дослідницьких, рекламних товариств, спільних марок).

Розробка глобальних маркетингових стратегій передбачає вибір альтернативних підходів до організації маркетингу на міжнародних ринках - стандартизації або адаптації чи то їх комбінації.

Ж.Р. Жонне і Х.Д. Хеннессі визначають глобальну маркетингову стратегію як застосування єдиного набору стратегічних маркетингових принципів на переважній більшості міжнародних ринків.

Глобальні маркетингові стратегії охоплюють усю маркетингову діяльність компаній і зокрема елементи комплексу маркетингу.

Кожна глобальна стратегія вимагає подальшої конкретизації. Базові стратегії. Базовими стратегіями розвитку, за М. Портером, є три стратегії: стратегія цінового лідерства; стратегія диференціації; стратегія концентрації. Кожна із зазначених стратегій базується на певних конкурентних перевагах фірми. Прийняття рішення щодо того, яка конкурентна перевага стане базою для розробки стратегії, залежить від відповіді на запитання: якими є фактори успіху на ринку? Які сильні і слабкі сторони фірми і її найнебезпечнішого конкурента?

Стратегія цінового лідерства передбачає досягнення найменшого в галузі рівня витрат. Низькі витрати дозволяють встановлювати низькі ціни. Це своєю чергою сприяє збільшенню частки ринку і, врешті-решт, рентабельності.

Стратегія диференціації полягає в тому, що товар, який виготовляє фірма, має відрізнятись від товарів конкурентів. Конкурентна перевага, на якій базується ця стратегія, - відмінність, несхожість з конкурентними. При виборі напряму диференціації можуть бути використані: / товарна диференціація; / сервісна диференціація; / кадрова диференціація; / іміджева диференціація.

Стратегія концентрації передбачає спеціалізацію діяльності фірми на вузькому сегменті споживачів і завоювання в цьому сегменті лідерства за витратами або диференціацією.

Отже, базуючись на конкурентних перевагах, кожна з названих базових стратегій має розглядатись як база для вибору маркетингової стратегії. Наступний крок у виборі стратегії передбачає визначення напряму росту, якому віддано перевагу.

Під час дослідження виявлено, що глобальні стратегії мають різні рівні: генеральні, які стосуються усієї маркетингової діяльності (у жах уніфікації та стандартизації), а також ті які стосуються елементів комплексу маркетингу – товарні, цінові, збутові стратегії та стратегії просування.

Список використаних джерел:

1. **Ансофф І.** Стратегічне управління: / Ансофф І. скор. пров. з англ.; наук. ред. і авт. предисл. Л.І. Євченко. -М.: ПРИОР, 2012.-160 с.

2. *Карлоф Б.* Ділова стратегія: концепція, змісту, символи / Карлоф Б. - М.: економіка, 2015. - 325с.
3. *Мельник Л.Г.* Маркетингова цінова політика: навч. посіб. / Мельник Л.Г., Старченко Л.В., Карінцева О.І. – Суми: ТОВ «ВТД «Університетська книга», – 2014. – 240с.
4. *Сардак С.Э.* Маркетинг и компания // IT manager. – 2003. – № 6. – С. 52 – 57.
5. *Скибінський С.В.* Маркетинг: Підручник. – Л., 2012. – 640 с.

Набиев Турал гр. ВИ-13-1

Научний керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВА РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА

В Азербайджане с 1997 года, после 7 лет экономического спада, начался быстрый экономический рост. Значительно снизился уровень инфляции и в прошлом году он составил 2,2 %. Относительно стабилизировался обменный курс маната по отношению к доллару США. Однако современное социально-экономическое состояние Азербайджана не соответствует его потенциальным возможностям. Политическая, правовая, экономическая, институциональная и социальная эффективность реформ довольно низка. В ходе трансформационных процессов частная собственность стала реальностью жизни в Азербайджане. Если до реформы - в 1991 году доля негосударственного сектора в ВВП составляла 15%, то в настоящее время 75 % ВВП Азербайджана создается в частном секторе. Однако пока еще частный сектор не в состоянии удовлетворять потребности экономики и населения. Значительная часть производимой продукции в Азербайджане неконкурентоспособна. Более 2/3 товаров народного потребления импортируется.

По официальной статистике, в такой богатой стране, как Азербайджан, на душу населения приходится всего 850 долларов ВВП. По этому показателю Азербайджан опережает Грузию и Армению, но отстает от России и Казахстана. В 1990 году среднедушевой ВВП был на уровне 43 % соответствующего среднемирового показателя, а в настоящее время всего - 13 %. Сегодня в Азербайджане производство ВВП на душу населения отстает от показателя дореформенного периода в 3,5 раза и находится на уровне 1964 года, среднемесячная зарплата - в 3,8 раза и находится на уровне 1960 года. До начала трансформационных преобразований более 50 % населения Азербайджана относилось к середнякам, около 34 % жили плохо, а более 10 % - богато.

По официальной статистике, в такой богатой стране, как Азербайджан, на душу населения приходится всего 850 долларов ВВП. По этому показателю Азербайджан опережает Грузию и Армению, но отстает от России и Казахстана. В 1990 году среднедушевой ВВП был на уровне 43 % соответствующего среднемирового показателя, а в настоящее время всего - 13 %. Сегодня в Азербайджане производство ВВП на душу населения отстает от показателя дореформенного периода в 3,5 раза и находится на уровне 1964 года, среднемесячная зарплата - в 3,8 раза и находится на уровне 1960 года. До начала трансформационных преобразований более 50 % населения Азербайджана относилось к середнякам, около 34 % жили плохо, а более 10 % - богато.

После 12 лет реформ в основных группах среднедоходного слоя населения, играющего в нормальных обществах роль локомотива и социального стабилизатора, произошел резкий поворот к обнищанию. По официальной статистике, половина населения Азербайджана живет на грани бедности. Однако, по оценкам экспертов, за 1992-2003 г.г. удельный вес бедных возрос в 2,5 раза и превысил 80 %. Официальная статистика регистрирует 1,3 % безработицы, а на самом деле 25-30 % работают или в неформальном секторе, или, по международным меркам, являются безработными. Хотя в последние годы темпы экономического роста (8-11 %) в Азербайджане оказались весьма впечатляющими и даже лучшими по сравнению со многими странами СНГ, однако положительные результаты и тенденции не смогли сократить безработицу, повысить зарплату бюджетников хотя бы до уровня минимального потребительского бюджета. В настоящее время на душу населения приходится всего 170 долларов бюджетных средств. В условиях такой ограниченности бюджетных средств практически невозможно развивать экономику и социальную сферу. Бедность, которая все еще развивается в Азербайджане, критическое положение в социальной сфере, в науке, образовании, здравоохранении и т.д. угрожает будущему страны.

Сложившееся положение в экономике и социальной сфере связано, с одной стороны, с объективными трудностями трансформационных преобразований, с проблемами, порожденными карабахской войной и т.д., а с другой - сущностью нынешнего режима и проводимой политической властью. Вот уже шестой год правительство занимает защитную позицию в области

поддержания макроэкономического равновесия. А в других областях реформы идут очень медленно или же топчутся на месте. Из-за проводимой однобокой политики экономика Азербайджана опирается в основном на энергетические ресурсы. Правительство питает надежду на доходы от экспорта нефти для разрешения многочисленных социальных и экономических проблем. В общем объеме иностранных инвестиций доля нефтяного сектора составляет 60 %, а в 2003 году она составила 85%.

Для реализации нефтяных контрактов ожидаются капвложения в размере 60 млрд. долларов. За счет таких больших инвестиций нефтяной сектор Азербайджана, по прогнозам, будет обладать потенциалом экспортировать в 2005 году - 12 млн., в 2010 году - 45 млн., 2015 году - 60 млн. тонн сырой нефти. За счет этого через 6 - 7 лет стоимость экспорта, благодаря инвестициям иностранных нефтяных компаний, превысит уровень ВВП Азербайджана 2003 года. В результате поступления «больших нефтедолларов» увеличится курс национальной валюты - маната. В этих условиях, с одной стороны, трудно будет стимулировать экспорт, а с другой - импорт станет более дешевым и обеспечит более жесткую конкуренцию для местных производителей.

Перспективные отрасли нефтяного сектора экономики могут развиваться и обеспечивать население необходимыми товарами и рабочими местами только в том случае, если они будут способны конкурировать прежде всего с импортными товарами. Поэтому первоочередной задачей правительства должно стать обеспечение конкурентоспособности нефтяного сектора экономики страны и интегрирование его в мировую экономику.

Если нынешняя политика правительства, основанная на нефтяной иллюзии и на высоком риске продолжится, тогда Азербайджан станет узником так называемого «голландского синдрома». Горький опыт Нигерии, Венесуэлы и других стран показывает, что в случаях недоучета данного серьезного явления увеличение экспорта нефти приводит к стагнации или даже к упадку промышленного и сельскохозяйственного сектора. В этом случае Азербайджан потеряет уникальные возможности и импульс для быстрого и устойчивого развития и окончательно откатится в ряд безнадежно отсталых стран. Однако опыт Норвегии и ряда других стран наглядно показывает, что посредством грамотной политики и правильного использования «больших нефтедолларов» можно избежать негативных побочных последствий. Такова главная из новых проблем, которая в настоящее время является самой актуальной с точки зрения будущего Азербайджана.

Самый большой изъян проводимой ныне политики заключается в том, что она утратила целевую ориентацию, в результате чего потерян смысл преобразований. В настоящее время экономический рост в основном опирается на конъюнктурные факторы, главным из которых является нефтяной фактор, связанные с ним иностранные инвестиции и повышение цен на нефть. Достаточно сказать, что 90 % экспорта Азербайджана составляют нефть и нефтепродукты. Около половины бюджета страны формируется за счет нефтяных доходов. Это ярко показывает зависимость Азербайджана от состояния мирового нефтяного рынка. Если цена на нефть выше 20 долларов за баррель - в Азербайджане экономический подъем, а если ниже 20 долларов - кризис. Здесь угроза достаточно серьезная. Поэтому Азербайджану экономический рост нужен не только как самоцель, а как результат всестороннего развития экономики страны в целом. Именно такой экономический рост способен дать ресурсы, необходимые для решения существующих острых экономических, социальных и демографических проблем. Именно такой рост может дать Азербайджану возможность превратиться от объекта в субъект глобализации.

Для реализации этой судьбоносной задачи Азербайджан должен вступить в следующий этап трансформации экономики. Приоритетным направлениям этого периода должно стать повышение качества экономического роста и на этой основе улучшение социального положения населения страны. Для решения этой проблемы правительство должно разработать и реализовать многолетнюю комплексную программу развития нефтяного сектора экономики - промышленности (прежде всего тех отраслей промышленности, которые мало подвергаются мировой конкуренции), сельского хозяйства, инфраструктуры, сервиса и т.д. А целевые региональные программы должны стать важным компонентом этой программы. Для решения этой фундаментальной проблемы требуются кардинальные изменения в экономической политике. Необходимо перейти к реализации оптимальной модели экономического развития Азербайджана. Основными целевыми функциями такой модели являются эффективное использование человеческого капитала, ресурсного потенциала и интеграционных возможностей, исходя из уникального геополитического положения Азербайджана между Востоком и Западом.

Для реализации данной модели следует осуществить комплекс мер, среди которых особое значение имеют следующие задачи:

1. В настоящее время в экономической политике больше внимания уделяется экспорту нефти и финансовой стабилизации, меньше - социальному развитию. Однако необходимо перейти от этой политики к политике одновременной борьбы с кризисными явлениями в финансовой, производственной и социальной сферах.

2. Как известно, сырьевая специализация страны и ее интеграция в мирохозяйственные связи по контуру «экспорт сырья - импорт машино-технических и потребительских товаров» ведет к неэффективному внешнеэкономическому обмену и хроническому отставанию в экономическом развитии. Поэтому дальнейшие шаги в области углубления реформ должны включать в себе продолжение обеспечения макроэкономического равновесия, а также достижение весомых результатов в области структурных реформ. Опыт показывает, что решительные шаги в области стабилизации и структурных реформ способствуют улучшению качества экономического роста, что как воздух и вода необходимо для Азербайджана.

3. Чем шире коррупция, взяточничество, произвол чиновничества, тем длиннее переходный период и ниже уровень жизни. Для ускорения решения насущных экономических и социальных проблем страны необходимо создать эффективный механизм реализации закона о коррупции.

4. По оценкам международных экспертов, по показателю экономической свободы Азербайджан занимает 106-е место в мире и уступает Армении (44-е место) и Грузии (91-е место). Большинство населения страны не извлекает выгоду из экономических преобразований. В этой связи требуются комплексные меры для расширения экономических свобод в стране. Экономическая свобода должна распространяться на всех членов общества.

Исходя из опыта преуспевающих стран, можно сказать, что ускорение процесса выхода Азербайджана из сложившегося положения, улучшение благосостояния населения, сокращение безработицы, восстановление среднего слоя общества и т.п. требуют, с одной стороны, расширения демократизации общества, повышения эффективности судебной системы, обеспечения функционирования законов, доверия населения к правительству, устранения директивного вмешательства государства в экономику и произвола чиновничества, всесторонняя поддержка предпринимательства, а с другой - учета исторических, культурных, традиционных, психологических особенностей страны в процессе углубления реформ. И тогда самым главным итогом трансформационных процессов в Азербайджане станет надежда на более достойное будущее.

Список использованных источников:

1. Хасбулатов Р.И. Мировая экономика: В 2-х томах. / Хасбулатов Р.И. М.: Экономика, 2011. Т. 1. 458 с.
2. *Хасбулатов Р.И., С.В. Ивановой*//Международная конкурентоспособность в глобальной экономике, ГОУ ВПО «РЕУ им. Г.В. Плеханова» 2010. 15
3. Мамедли Илаха. Успешная модель независимой экономики, 25/08/2011 («Trend News Agency»).

Нарро Тума М., ВУ-16-м

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ПРОБЛЕМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Організаційна культура - це культура, яка існує в усіх виробничих відносинах. Організаційна культура є завжди і скрізь, де існують економічні відносини. Важливим напрямом діяльності організації є розвиток організаційної культури, корпоративного духу, ідентифікації особистих досягнень та розвитку кожного працівника з компанією. Єдина організаційна культура, сталі традиції забезпечують повноцінне дозвілля працюючих і сприяють покращенню соціального і психологічного клімату в колективі. Організаційна культура має вплив на персонал в організації та загалом на організаційні процеси. Організаційна культура вимагає від людей думати та робити так, як того вона вимагає. Чим більше працівнику подобається організаційна культура, тим більше він буде працювати в цій організації [1].

Керівники повинні знати і розуміти роль людських відносин в ефективній роботі колективу. Керівники повинні в колективах зажди проводити аналіз організаційної культури для того, щоб на початку виявити проблему та знайти шляхи її вирішення. Кожна проблема індивідуальна і повинна мати індивідуальний підхід її вирішення.

Керівники організації впливають на організаційну культуру та можуть розвивати культуру двома способами. Перший спосіб – це оцінку зверху, вона повинна викликати ентузіазм у робітників організації. Оцінка зверху – це особисті зобов'язання лідера організації до цілей і цінності організації, в які вірить сам лідер. Другий спосіб – це коли менеджери повинні слідувати за всім, що відбувається в організації та оперативно впливати на культуру організації, використовуючи інструмент оцінки організаційної культури.

Робота керівників та менеджерів з персоналу має бути направлена на забезпечення відповідності кадрів зростаючим вимогам сучасного виробництва, розвиток у працівників відповідальності за вирішення задач підприємства, виховання кадрів на кращих трудових традиціях, а також на підвищення зацікавленості робітників в найбільшій продуктивності праці. Кадрова робота в організації повинна бути на такому рівні, при якому б кожен працівник дорожив би своїм робочим місцем. При формуванні організаційної культури в організації, плинність кадрів буде значно менше. Адже, плинність кадрів на підприємстві залежить від організаційної культури. Можна сказати, що чим більше персонал відповідає певній організаційній культурі в організації, тим вища ефективність роботи і менша плинність кадрів в організації [2].

Ефективність функціонування кожної організації залежить від плинності кадрів. Тому управління плинністю кадрів організації та з'ясування причин в сучасних умовах є важливим завданням кадрової роботи.

Основними непрямыми критеріями ефективності діяльності менеджерів управління персоналом є показники плинності кадрів. На практиці до плинності прийнято відносити як звільнення за власним бажанням, так і звільнення з ініціатиивою адміністрації. Менеджери повинні дослідити всі фактори, мотиви, причини звільнення працівників і потрібно розробити план конкретних заходів по зниженню плинності кадрів в організації.

Мотиви звільнення – це відображення всіх причин у свідомості працівника. Проаналізуємо мотиви звільнення працівників. Основними мотивами і причинами звільнення працівників є взаємостосунки у колективі; низький рівень заробітної плати; стиль управління керівництва; умови та організація праці; моральне та матеріальне стимулювання; систематичний додатковий робочий час [3].

Проаналізувавши основні мотиви та причини звільнення працівників, потрібно зробити детальний звіт, в якому буде відображена динаміка плинності кадрів. Після аналізу потрібно провести заходи, які будуть сприяти зниженню плинності кадрів. Заходи повинні бути спрямовані на вирішення головних причин звільнення серед працівників. На практиці, основана причина звільнення працівників – це морально-психологічний клімат в колективі. Насамперед, потрібно сформувати стабільний виробничий колектив.

Отже, велику увагу потрібно приділяти формуванню організаційної культури на підприємстві. Керівники та працівники підприємства повинні усвідомити той вагомий факт, що корпоративна культура не створює проблеми, а слугує ресурсом підприємства, тому необхідно розвивати її елементи (традиції, цінності, історію, символіку), які будуть працювати і приносити очікуваний результат кожному працівнику та організації в цілому.

Список літератури:

1. **Балдін К.В.** Управлінські рішення: Теорія і технологія прийняття: підруч. / К.В. Балдін, С.Н. Воробйов. - М.: Проект, 2011. - 300 с.
2. **Нарро Тума М.** “Кадрова політика підприємства” / М. НарроТума, Т.А. Федотова // - Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 2016 р.
3. **Храмов В. О.** Основи управління персоналом : навч.-метод. посіб. / В.О. Храмов, А. П. Бовтукт. – К. : МАУП, 2001. – 112 с.

Оленіна К.А., гр.ВУ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.

ПРОБЛЕМИ ТА ПРИЧИНИ ЕКОНОМІЧНОЇ ВІДСТАЛОСТІ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Велика нерівність і нерівномірність у розвитку окремих країн світового господарства та їх груп є причиною загострення міжнародної напруженості. Врешті-решт таке напруження призводить до бунтів, збройних конфліктів, появи мільйонів біженців, що може привести до глобальної катастрофи. У сучасному світі такі проблеми, як бідність населення і відсталість економічного розвитку характерні передусім для країн, що розвиваються. В цих країнах

найбільше проявляється гострота продовольчих, демографічних, соціальних, економічних і навіть екологічних проблем. Тому до однієї з гострих глобальних проблем розвитку людства відносять подолання економічної відсталості країн, що розвиваються. Адже рівень доходів на душу населення більшості країн, що розвиваються, у десятки, а то й сотні разів нижчий, ніж у розвинутих. Наприклад, ВВП Швейцарії на душу населення у 2016 році становив 88 120 дол., а в Ефіопії цей показник становив лише 550 дол. Цей розрив не тільки не скорочується, а й зростає.[2]

Підсистема країн, що розвиваються, включає 4/5 усіх країн світу. У них проживає більш 80% населення Землі. Економічний стан країн, що розвиваються, їхні проблеми безпосередньо позначаються на великій частині людства. До цієї підсистеми відносяться всі азійські країни, крім Японії, Південної Кореї й Ізраїлю, усі країни Африки, крім ПАР, а також країни Латинської Америки. За даними ООН, лише за одну хвилину від недоїдання, голоду і хвороб, що піддаються лікуванню, вмирає 25-30 дітей. Половина жителів цих країн позбавлені елементарних засобів санітарії. У 2012 р. 113 млн. дітей шкільного віку не відвідували школи, 97 % з них живуть у країнах, що розвиваються [4].

Метою роботи є вивчення проблем економічної відсталості країн, що розвиваються, визначення основних причин цих проблем.

Більшість країн, що розвиваються, утворилися завдяки національному визвольному руху і розпаду колоніальної системи в середині ХХ ст. Ця найчисельніша група країн (усього - понад 130) об'єднує: по-перше, «молоді» держави, що стали на шлях незалежного розвитку після Другої світової війни, по-друге, більш давні незалежні держави (латиноамериканські, Китай, Іран, Таїланд, Туреччина, Ефіопія та ін.), які тривалий час утворювали аграрно-сировинну периферію світового господарства. За роки незалежності вони здійснили складні соціально-економічні перетворення, досягли певних успіхів у створенні основ національної економіки. Проте переважній більшості з них не вдалося істотно скоротити відставання від розвинутих країн. Більшість країн, що розвиваються, залишаються винятково аграрними чи аграрно-індустріальними.

Неграмотність дорослих в країнах з низьким рівнем доходів - понад 40%, а питома вага студентів вищих навчальних закладів становить лише 3%. Гостра житлова проблема: 60% населення країн, які розвиваються, живуть в антисанітарних умовах, 250 млн. осіб мешкає в нетрях, 1,5 млрд. осіб не отримують медичної допомоги. Близько 2 млрд. осіб не мають доступу до безпечної для здоров'я води. Недоїдають понад 500 млн. осіб, а від голоду щороку помирає 30-40 млн., близько 15 млн. дітей помирає щороку до п'ятого року життя, причому половина з них від голоду. З кожних 100 хворих на туберкульоз 95 живе у бідних державах[4].

За даними Міжнародної організації праці, у країнах що розвиваються, кількість малолітніх працівників віком від 5 до 14 років становить 250 мільйонів [2].

Виділяють декілька причин, які заважають країнам, що розвиваються подолати відсталість:

1) насамперед, потрібно мати на увазі, що це - аграрні країни. На їх частку припадає 90% селян світу, але, як це не парадоксально, вони не спроможні прокормити навіть себе, оскільки ріст населення у них перевищує приріст виробництва продовольства;

2) недостатнє оволодіння новими технологіями розвитку промисловості, сфери послуг, що потребує участі у світовій торгівлі;

3) використання традиційних джерел енергії, які з огляду на їх низьку ефективність не дозволяють суттєво підвищити продуктивність праці у промисловості, на транспорті, у сфері послуг, у сільському господарстві;

4) цілковита незалежність від світового ринку: прикладом цього є нафта, величезними запасами якої володіють деякі держави, але вони не можуть контролювати нафтові ринки і регулювати ситуацію на свою користь;

5) швидко росте борг розвинутих державам;

6) розвиток продуктивних сил, соціально-культурної сфери неможливий без підвищення освітнього рівня усього населення, оволодіння сучасними досягненнями науки та техніки.

Бідність і низький рівень культури неминуче тягнуть за собою неконтрольований приріст населення.

Щоб уникнути небажаних наслідків, людство повинне навчитися не допускати великої нерівності в розвитку країн цих регіонів світу. На жаль, до досягнення цієї мети все ще далеко. Контрасти між країнами не зникають. Більше того, вони посилюються. Багаті, розвинені країни стають все багатшими, а бідні – все біднішими. Рівень доходів на душу населення таких країн, як Швейцарія і Норвегія, перевищує відповідний показник Ефіопії та Сомалі у 120 разів. Якщо ж порівняти показники виробництва деяких видів продукції на душу населення в розвинутих країнах і країнах, що розвиваються, то тут різниця ще відчутніша – в тисячі разів.

Таким чином, зростання кількості бідних, голодних, неписьменних людей, які змушені щоденно боротися за виживання, дестабілізує ситуацію у світі. Виникають локальні конфлікти, які можуть перерости в глобальні. Для того, щоб подолати проблеми бідних країн, треба в першу чергу викоринити причини їх появи.

Список літератури:

1. **Савелко Т.В.** Уточнення економічного змісту й особливостей глобалізації // *Фінанси України*. – 2014. - №7. – С. 20-26.
2. Офіційний сайт статистичної інформації [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.fao.org/statistics/ru/>
3. **Кзим М.О.,** Проноза П.В., Белікова Н.В. Аналіз глобальних проблем світового сівтовариства та цілей тисячоліття / Кзим М.О., Проноза П.В., Белікова Н.В. // «Проблеми економіки». - №4. – 2010. С. 3-8.
4. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.un.org>

Ху Йхун , гр. VI-13

Научний керівитель: ст. преп. Дон О.Д.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ СИСТЕМА ПОДГОТОВКИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ КАДРОВ КНР В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Глобализация в ее современном варианте приводит к «перестройке» структуры современного мира, а в результате этого – к корректировке национальных систем государственного управления, изменению стратегий экономического, политического и духовного развития, порождает цельную взаимозависимость мира, и составляет основу его функционирования. Противостоят таким глобализационным вызовам способно только государство, которое имеет активную систему управления, реализует собственную геополитическую стратегию развития, максимально оберегает свой суверенитет, ориентируется в глобальном пространстве.

Наибольшее разработана проблема глобализации приобретает в западно-европейской науке, которая представлена такими учеными, как: З.Бауман, Д. Белл, П.Бергер, З.Бжезинский, Л.Браун, П. Бурдьё, П. Бьюкенен, Б.Вальден-Фельс, Е.Гидденс, Е.Гор, О.Дон, С. Сардак, А.Урсул, Д.Стиглиц и другие.

Процессы глобализации выдвигают новые требования к системе функционирования национальных систем государственного управления, которые должны стать действенным и эффективным средством в решении сложных противоречий, особенно тех, которые возникают в процессе гармонизации механизмов совместного функционирования национальных государств в мировом пространстве, а следовательно, и согласование отношений между государствами и налаживание эффективных форм взаимодействия, в определенной степени может способствовать обеспечению открытости и прозрачности сферы международных отношений [1].

Важным и интересным является опыт современного Китая, который одновременно решает несколько функциональных задач в сфере государственного управления, а именно: реализацию экономической модели «одно государство - два строя: континентальный Китай и остров Тайвань» с одновременным переходом от централизованной системы плановой экономики к закрытой. Вопросами реализации данного проекта занимается специально созданное Министерство труда. К непосредственным его задачам относятся: разработка методологии селекции кадров, их подготовки, переподготовки, повышения квалификации и контроля.

Базовыми структурами выступают Национальная административная академия, Пудунский институт подготовки кадров, Цзинганшаньский институт подготовки кадров и Яньаньский институт подготовки кадров. Задачами этих единиц является подготовка как высшего управленческого состава государства, так и подготовка и переподготовка специалистов всех степеней. Именно эти два института являются главным каналом подготовки государственных кадров. Одновременно работают ведомственные органы подготовки кадров, в основном соответствующие существующему кадровому уровню собственных специалистов. Вузы и научно-исследовательские институты также принимают участие в подготовке кадров, главным образом предоставляя базовую подготовку кадрам [2].

С нашей точки зрения, именно общественные органы взяли на себя функции социального контроля за местными органами государственной власти в случае дальнейшей децентрализации государственных органов Китая и углублением демократических процессов.

Положительным моментом в китайской образовательно-профессиональной системе подготовки управленческих кадров можно выделить не только четко построенную систему подготовки кадров, но и механизм контроля знаний и уровня подготовки, контроль профессиональных знаний и ценностных ориентаций. Централизованная система подготовки кадров создает единую программу подготовки управленческих кадров, разрабатывает и внедряет совместные пособия по подготовке, переподготовке и повышению квалификации государственных служащих, что позволяет быстро и оперативно реагировать на вызовы и уменьшает риски центробежных настроений, которые являются критическими для одной из крупнейших как территориально, так и по численности населения страны.

Однако хочется отметить и недостатки этой системы. К сожалению, данная модель подготовки кадров не позволяет готовить политически свободных государственных служащих, требует значительных финансовых затрат и не позволяет использовать практические навыки в управлении не гражданам Китая, в дальнейшем может привести к свертыванию процессов развития демократии и общественного контроля.

Таким образом, рассмотренный опыт КНР в сфере формирования и развития, подготовки управленческих кадров позволяет выделить ряд положительных моментов, которые необходимо внедрить в национальной системы образовательно-профессиональной подготовки государственных служащих. Повышение эффективности государственной службы и усиление влияния властной вертикали на реализацию единой кадровой политики в сфере государственной службы может быть достигнуто путем введения института специальных уполномоченных, которые должны подчиняться центральному органу исполнительной власти со специальным статусом по вопросам государственной службы или введением двойного подчинения кадровых служб этому органу.

Использованные источники:

1. Радмила Войтович Влияние глобализации на систему государственного управления / Электронный ресурс // Режим доступа: http://www.academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Monogr
2. Підготовка державних службовців за кордоном / Электронный ресурс // Режим доступа : www.guds.gov.ua/control/uk/publish/article
3. **Sardak S.** Conceptual aspects of global human resource management / S. Sardak, A. Samoilenko, O. Don // Theoretical, methodological and practical foundations of human resources management: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi. – ISMA University. – Riga: “Landmark” SIA, 2016. – 282 p., P. 49 – 58.

Чжа Ань Канн , гр. ВИ-13-1

Научный руководитель: ст. преп. Дон О.Д.

СОТРУДНИЧЕСТВО КНР И УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В условиях глобализации Украина, как молодое и суверенное государство, должна, прежде всего, ориентироваться на экономическое сотрудничество с другими странами, поскольку это является возможностью расширить свое экономическое пространство и заявить о себе как экономически самостоятельном государстве. С этой целью Украина заключила деловые и партнерские контакты со странами мира во многих сферах.

Актуальность темы заключается в том, что Китай является активным партнером Украины в Азиатско-Тихоокеанском регионе, поэтому возникает необходимость в основательном исследовании их сотрудничества. Вопросы экономической интеграции Украины и КНР нашло отражение в трудах таких ученых как: С.Е. Сардак, О.Д. Дон, З.Я. Ущербная, А.А. Волович, А. В. Баландин, В. Карпусов, П. М. Мозиас, И. Погорелова, В. Величко, И. Панфилов и др. В работах этих ученых в значительной мере описаны научно-прикладные аспекты сотрудничества и развития Украины и КНР в условиях глобализации.

Говоря о состоянии украинско-китайских отношений, следует отметить ряд специфических нюансов. Во-первых, формально правовую базу украинско-китайского сотрудничества составляют 225 документов.

Во-вторых, динамика двустороннего товарооборота заслуживает внимания. Правда, во многом потенциал сотрудничества далек от своего раскрытия. Украине и Китаю нужно прежде провести внутренние реформы, направленные на построение новой экономического модели. После этого будет четче виден формат оптимального двустороннего экономического взаимодействия. Говоря о цифрах товарооборота, отметим, что в 2016 товарооборот между Украиной и КНР составил 5188,2 млн. долл. США. При этом, китайский экспорт в Украину –

3126,3 млн. долл. США (увеличение на 24,2%), китайский импорт из Украины составил 2061,9 млн. долл. США (уменьшение на 32,0%). Сальдо двусторонней торговли в пользу КНР составило 1064,4 млн. долл. США [1].

В-третьих, следует отметить рост удельного веса высокотехнологической продукции в общем объеме товарооборота. Сотрудничество Украины с КНР в области науки и техники является одним из приоритетных направлений двусторонних отношений. Главным механизмом ее реализации является Комиссия по сотрудничеству между Правительством Украины и Правительством КНР, а также ряд профильных комитетов.

В-четвертых, в украинско-китайских отношениях наблюдается также рост инвестиционной составляющей. Несмотря на продолжающийся экономический кризис, коррупцию и войну в Украине, китайские инвестиции направлены на предприятия в сфере сельского, лесного и рыбного хозяйств - 39,6%, промышленности - 19,4%, оптовая и розничная торговля; ремонт автотранспортных средств и мотоциклов - 11,2%, транспорта, складского хозяйства, почтовой и курьерской деятельности - 11% [1].

В-шестых, отдельно следует отметить высокий уровень политического диалога между Киевом и Пекином. Обе стороны уже обменялись визитами на самых разных уровнях. Во время Всемирного экономического форума в Давосе Президент Украины П. Порошенко провел встречу с Председателем КНР Си Цзиньпином, в ходе которой главы государств выразили заинтересованность в активизации политического диалога на высшем уровне и углублении экономического сотрудничества между Украиной и КНР. Кроме того, достигнута договоренность о проведении в 2017 заседания украинско-китайской Межправительственной комиссии по сотрудничеству [2].

Таким образом, в рядах нынешней украинской власти сложилось понимание важности сотрудничества с КНР. А значит, китайский вектор сохранится независимо от результатов выборов в Украине. Самая главная задача – поддерживать достигнутый уровень стратегического взаимодействия, поэтапно наращивая его. Для расширения сотрудничества Украины с КНР необходимо разработать отдельную стратегию, которая бы четко определяла стратегические интересы обеих сторон, способствовала укреплению сбалансированной торговли между странами, равному доступу для товаров и услуг на внутренние рынки обеих стран, технической модернизации, укреплению научного потенциала, инновационного развития и защиты интересов инвесторов.

Использованные источники:

1. Посольство України в Китайській Народній Республіці / Электронный ресурс / Режим доступа - <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade>
2. В. Голод Сучасні українсько - китайські стосунки / Электронный ресурс / Режим доступа - <http://www.cotton.com.ua/articles>
3. **Сардак С. Е.** Потенціал економічного розвитку АСЕАН [Електронний ресурс] / С. Е. Сардак // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 5. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/5-2016-ukr>.

Яцун А.С., група ВУ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

Україна та її економічна система знає впливу глобалізаційних процесів, міжнародного руху капіталів, робочої сили, наслідків діяльності транснаціональних корпорацій. З огляду на це подальші організаційно-управлінські зміни та трансформації системи господарювання слід здійснювати на ґрунті дослідження й осмислення впливу глобалізації на розвиток національної економіки. Глобалізація, як економічне та суспільне явище, має двоїтий характер, що проявляється як у нових можливостях, так і загрозах.

Теоретичні та прикладні аспекти проблем глобалізації, розуміння сутності та перспектив її розвитку, вплив на національні економіки широко висвітлюються у працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких такі відомі дослідники, як В. Базилевич, З. Бжезінський, О. Більський, О. Білорус, А. Гальчинський, Н. Гражевська, Б. Губський, В. Іноземцев, Е. Кочетов, І. Кириленко, Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, А. Неклеса, В. Новицький, Ю. Пахомов, М. Портер, А. Поччай, Р. Робертсон, В. Сіденко, С. Сіденко, С. Соколенко, Дж. Сорос, Дж. Стігліц, А. Філіпенко, А. Чухно та ін. Незважаючи на активне дослідження економістами проблем глобалізації, поглибленого вивчення й узагальнення

на теоретичному рівні вимагають процеси впливу глобалізації на розвиток національної економіки. Основною метою дослідження є визначення впливу глобалізації на різні національні економіки.

В умовах глобалізації національна економіка намагається запровадити нові «правила гри» щодо створення сприятливих бізнесових умов, які можливі за ефективної економічної політики. Головним її завданням є створення конкурентоспроможної «ділової моделі».

Проте найважливішим аспектом глобалізації є вищий рівень конкуренції між господарюючими суб'єктами. У цьому контексті пріоритетним вектором розвитку розглядається створення конкурентоспроможної моделі національної економіки. Формування глобального ринку значно посилюється в останні роки ХХ ст., а сучасний етап його консолідації характеризується розвитком економічних регіональних об'єднань, на які припадає близько 80 % світового ВВП і 85 % світового експорту. [1]

При дослідженні сутності процесу глобалізації та аналізі поляризованих підходів до його наслідків потрібно виокремити, насамперед, тривалий процес розвитку, в межах якого відбувається становлення нової системи господарювання. Глобалізація зовсім не означає відчуження держави від управління економічними процесами. Вона веде до трансформації економічних функцій держави, в межах якої остання делегує на глобальний рівень певні повноваження.

Водночас процес глобалізації впливає на основні структурні характеристики національного господарства, розширюючи сферу впливу, що необмежена географічними межами, формує глобальні правила економічного розвитку та створює конкурентне середовище країни. Вплив глобалізації є неоднозначним і суперечливим, при цьому сумарний результат визначається рівнем національної спроможності вести адекватну політику розвитку власних конкурентних переваг.

Глобалізація несе найбільшу вигоду країнам, що провадять ефективну політику підвищення своєї конкурентоспроможності. Також у разі відсутності єдиної політики розвитку національної економіки виникають кризові явища, стримується формування довгострокових міжнародних конкурентних переваг країни у світовому господарстві та послаблюються міжнародні конкурентні позиції. Виникає проблема вибору щодо використання переваг глобалізації та протидії її загрозам внаслідок недорозвиненості інститутів. Тому наявність інституційної спроможності країни оптимально використовувати переваги глобалізації та нейтралізувати її загрози, спроможність формувати відповідні механізми розвитку глобальної конкурентоспроможності розглядаються як ключові завдання економічної політики будь-якої країни, в тому числі й України. [1]

За рейтингами міжнародних економічних організацій Україна за рівнем конкурентоздатності посідає одне з останніх місць. Курс уряду на лібералізацію зовнішніх відносин не виправдав покладених на нього надій і не реалізував конкурентні переваги України. На сьогоднішній день наша країна неповністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва. [2]

Підсумовуючи вище сказане, можна сказати, що конкурентоспроможний розвиток економіки нашої країни можливий за умови усвідомлення і формування національної господарської багаторівневої моделі, в якій кожна складова посилюватиме свій вплив на загальний позитивний ефект. Під дією багатьох чинників глобалізації, яка несе як позитивні впливи, так і певні загрози, кожна країна, що має намір інтегруватися у світовий економічний простір, постає перед завданням визначення своїх конкурентних переваг, щоб на належному рівні конкурувати з іншими державами на світовому ринку.

Список джерел:

1. Кирилов Ю. Є. Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економік / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5297>
2. Льюльов О.В. Вплив глобалізації на національну економіку України / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/28316/1/Vplyv_globalizatsii.pdf

СЕКЦІЯ 4.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Айдінян А.А., гр. ВА-16-1

Науковий керівник: ст.вickl. Дон О.Д.

ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Суспільства новітньої доби суттєво відрізняються від суспільств попередніх епох за численними ознаками, однією з яких є глобалізація, що характеризується посиленням зв'язків та взаємозалежностей між різними країнами та регіонами сучасного світу і проявляється на всіх рівнях – від особистісного до міжнародного.

Перед Україною це ставить вимогу не лише розв'язання внутрішніх проблем, а й пошуку своєї ніші у світових політичних, економічних, культурних та інших процесах – без втрати власної ідентичності. Про можливість та ризики, якими супроводжуються глобалізаційні процеси, розповіла передачі «Наука: пошуки і знахідки» телеканалу УТР учений секретар Інституту географії НАН України, кандидат географічних наук Є. Маруняк. За словами гості програми, глобалізація, як і будь-який складний та багатоаспектний комплекс суспільних процесів, має як переваги, так і недоліки. Серед перших – прогрес у галузі технологій зв'язку та транспорту, що, власне, і стали основними рушіями глобалізації. Серед других – посилення світової майнової нерівності: якщо на початку XIX ст. доходи бідних і багатих країн різнилися між собою втричі, то на початку XXI ст. – вже у 18 разів. Йдеться, однак, не тільки про країни, а й про окремі регіони в межах країн, а також транснаціональні корпорації і навіть осіб, надприбутки яких перевищують ВВП деяких країн. Ці та інші причини стали підґрунтям для появи антиглобалістських настроїв і рухів, адже недостатньо конкурентоспроможні країни мають ще навчитися отримувати від своєї відкритості фінансові переваги, аби не служити виключно джерелом необробленої сировини та дешевої робочої сили і, відповідно, не бути надмірно вразливими й залежними – економічно та фінансово.

Що стосується України, то за кількісними показниками вона посідає 42-ге місце в індексі глобалізації (KOF Index of Globalization), який розраховується Швейцарським економічним інститутом за трьома основними групами показників – економічними (критеріями тут виступають обсяги інвестицій, а також експорту й імпорту), соціальними (персональні контакти, тому числі за допомогою всевітньої мережі Інтернет та мобільного зв'язку) і політичними (представленість різних груп інтересів у формі офіційних організацій, інтегрованість країни у глобальні політичні процеси тощо). Однак у цьому рейтингу не відображено якісний бік глобалізації. Про те, що Україна досі належно не конвертує свою відкритість у добробут, свідчить її 63-тє місце в Глобальному інноваційному індексі (International Innovation Index), а також її питома частка у світовому експорті, що становить близько 0,3 % (наприклад, для ФРН цей показник становить 7 %), та якість цього експорту (донедавна представленого переважно вугіллям та продукцією чорної металургії). За Індексом людського розвитку (Human Development Index) Україна посідає вкрай низьке, як для європейської держави, 83-тє місце і має негаразди з транспарентністю, від якої прямо залежить успіх боротьби з корупцією.

Науковці Інституту географії НАН України розробили власну оригінальну компаративну методику обчислення глобалізаційного індексу, яка робить наголос на територіальних особливостях. Проаналізувавши визначені показники (насамперед такі, як пропорційність розвитку, частка сировинної складової та інформаційних технологій в економіці, потенціал розвитку сфери послуг і туризму) для різних регіонів України, вчені дійшли висновку, що навіть Київ не є глобальним містом у повному розумінні, хоча й може претендувати на певні позиції у глобальній економіці.

Варто підкреслити, що важливою світовою тенденцією останніх десятиліть стало утворення в країнах і регіонах, що вважаються нині глобальними центрами (США, Японія, країни об'єднаної Європи), так званих вузлів, або ж хабів (від англ. hub), тобто інфраструктурно розвинених точок перетину різноманітних експортно- імпортних потоків і розгалужених транспортних мереж – на зразок Лондона, Франкфурта-на-Майні тощо. Функціонування цих найбільших глобальних вузлів має давати, серед іншого, позитивний ефект для всієї країни, на території якої вони розташовані, тобто спонукати їх у тому числі до поліцентричного розвитку, який передбачає насамперед утворення другорядних вузлів на інших, менших, рівнях і, таким чином, вирівнювання розвитку різних територій у межах однієї країни.

Крім того, у сучасних розвинутих країнах (мова йде передусім про скандинавські – на кшталт Швеції) відбулося посилення економічного й політичного впливу локальних громад. Але механічне застосування європейського досвіду децентралізації в українських умовах не дасть бажаного результату, а тому може використовуватися як допоміжний зразок, з якого варто запозичити лише найбільш загальні принципи та ідеї. Залежно від галузі, здобутки в якій можуть допомогти Україні знайти свою нішу в глобалізаційних процесах і отримувати економічну та іміджеву вигоду.

Є. Маруняк виокремила кілька основних, прийнятних для нашої країни, сценаріїв подальшого розвитку. Перший, найбільш бажаний і найоптимістичніший (але, на жаль, найменш імовірний) – входження України в глобальну економіку на основі технологічної складової, яка є визначальною для постіндустріальних, інформаційних суспільств. Однією з перешкод для розвитку за цим сценарієм є той факт, що доступом до мережі Інтернет у нашій країні охоплено всього 40 % населення, тоді як, наприклад, в Австрії та ФРН – 80 %, а надолуження такого розриву потребуватиме певного часу й значних ресурсів. Другим, реалістичнішим за нинішніх умов, сценарієм є акцент на запровадженні інноваційних підходів у галузі сільського господарства, але не лише для виробництва, а й для розвитку сільської місцевості в цілому, а саме: зелений туризм, поєднання культурної та природної спадщини, а також розвиток місцевої громади.

Проте тут Україна може стикнутися з проблемами, спричиненими наслідками співпраці фермерів із транснаціональними компаніями. Головний ризик такого партнерства полягає в нехтуванні структурою локального й національного попиту внаслідок включення дрібних виробників до глобальних циклів. Спробою подолати вказаний недолік глобалізації є повернення до локальних цінностей у сільській місцевості – так звана локалізація, або глокалізація, найбажаніший, з точки зору сталого (збалансованого) розвитку, сценарій. Складовою цього процесу може виступати будь-яка діяльність, що пов'яже певну місцевість з її природним середовищем (національними парками, біосферними заповідниками, утвореними на її території), традиціями, історією, культурою.

Україна має значний туристичний потенціал, однак, туризм потребує наявності належного середовища – інфраструктури, сфери послуг, а також витрат на рекламу окремих об'єктів і здійснення державного брендингу загалом. Як стверджує Є. Маруняк, найперспективнішим туристичним регіоном України є її західна частина: по-перше, завдяки мальовничим краєвидам та етнічним осередкам зі збереженими традиціями (перш за все народними ремеслами); по-друге, з огляду на щонайменш задовільний рівень обслуговування (на сьогодні сфера послуг на заході нашої країни активно розвивається переважно за рахунок приватної ініціативи і з просуванням у бік центру України, її рівень, на жаль, погіршується). Як підсумувала Є. Маруняк, попередній, 2014 р., став для України переломним і визначальним з таких причин: з одного боку, економіка нашої держави та психологічний стан у суспільстві зазнали і продовжують зазнавати постійного негативного впливу внаслідок анексії Криму та збройного конфлікту на Донбасі і подальших процесів, ними спричинених; з іншого боку, сьогодні Україна характеризується інтенсифікацією становлення громадянського суспільства і, нарешті, робить помітні спроби позиціонувати себе у світі.

Використана література:

1. Україна у глобалізаційних процесах: перспективи та виклики // Національна академія наук України.
2. **Алчинов В.М.** Політичні проблеми міжнародних економічних відносин : навчальних посібників для вузів / М. : Схід – Захід, 2009.

Аксьонова А. О., гр. ВУ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Економічний, соціально-політичний, культурний розвиток останніх двох десятиліть ХХ століття відбувався під дедалі потужнішим впливом глобалізації. Глобалізацією називається об'єктивний процес економічної, політичної і культурної інтеграції та уніфікації членів світової спільноти [1]. Глобалізація проявляється у зростанні міжнародної торгівлі й інвестицій, значному підвищенню ролі транснаціональних корпорацій (ТНК) у світогосподарських процесах.

Метою статті є визначення впливу глобалізації на національну економіку України, виявлення джерел та наслідків процесу. Спираючись на важливість визначення Україною належного місця в міжнародній економіці, можна відзначити актуальність питань інтеграції України за такими

стратегічними напрямками як: перебудова на ринковій основі виробничих зв'язків з країнами СНД; входження до європейського економічного простору через посилення співробітництва з країнами Центральної і Східної Європи, країнами ЄС; розвиток економічних зв'язків з країнами, що розвиваються. Особливої уваги заслуговує участь України в міжнародних організаціях для забезпечення рівноправного співробітництва у світовій економіці.

Різні аспекти проблем глобалізації і інтеграції економіки розглянуті в роботах таких науковців, як: В.О. Ананьїна, В.С. Будкіна, З.С. Варналіа, В. М. Василенко, В.А. Вергун, О.В. Гаврилюк, А.С. Гальчинський, О.П. Гребельник, Б.В. Губський, М.А. Дудченко та інших.

До головних ознак глобалізації можна віднести: взаємозалежність національних економік та їх взаємопроникнення; інтернаціоналізація світової економіки під впливом поглиблення міжнародного поділу праці; послаблення можливостей національних держав щодо формування незалежної економічної політики; становлення єдиної системи зв'язків і нової конфігурації світової економіки. На сцену світового економічного життя висуються нові суб'єкти світогосподарських процесів, зокрема: міжнародні організації (МВФ, Світовий банк, МОП, СОТ); країни «великої сімки»; багатонаціональні корпорації; великі міста.

Україна має достатньо високий рівень глобалізації (42 місце з 207 країн світу за KOF Index of Globalization) [2]. Найбільш глобалізованою країною є Ірландія, на другому місці – Сінгапур, на третьому – Швейцарія. Вплив глобалізації на національну економіку досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони.

До позитивних наслідків процесів глобалізації в Україні можна зарахувати можливість всебічного регулювання екологічної ситуації в державі, застереження суспільства від глобальних загроз різного характеру, які непереможні для кожної окремої держави і навіть наддержави, можливість «підтягнути» в економічному плані країну до рівня високорозвинених, світова координація боротьби зі СНІДом, наркоманією, тероризмом тощо. Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін, оскільки сучасному становищу держави не позаздриш. Іноземні інвестори не довіряють політичній та економічній нестабільності в країні тому забирають свої капіталовкладення. Позиція, яку зараз підтримує Україна призведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних операційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до іноземних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі. Нажаль, сьогодні Україна недостатньо залучена до таких процесів, тому що вона: значно відстає від провідних держав світу в галузі інформатизації та розвитку інформаційних технологій; перебуває лише на початку формування власних ТНК, конкурентоспроможних на глобальному рівні й здатних до здійснення глобальної стратегії розвитку; досить непослідовно запроваджує економічну лібералізацію [3].

Тому, з іншого боку, глобалізація породжує також і негативні наслідки. Виділяють: збільшення розриву в рівнях економічного і соціального розвитку між Україною та країнами «золотого мільярда»; зростання безробіття, бідності, безпритульності; економічне і політичне послаблення України, пригнічення внутрішнього національного ринку, національної економіки, що призведе до практичного усунення України з конкурентного середовища; зростання рівня тіньової економіки і т. д.

Глобалізація як об'єктивний процес забезпечує інтеграцію економіки та структурування суспільного розвитку за єдиним глобальним критерієм. Відповідно до цього кожна із світових держав, одна більшою мірою, інша меншою, - включені у світові глобалізаційні процеси (економічні, інформаційні, політичні). У своїй сукупності вони стають цілком взаємозалежними, оскільки набувають спільні глобальні потоки капіталів, товарів, послуг, виробництва, технологій та інформаційно-комунікативних засобів [4].

Отже, для України основною вимогою сьогодення є спрямування глобалізації не лише на осмислення світових проблем і процесів, а, передусім, на наукове забезпечення управління сучасним світовим розвитком.

Вже зрозуміло, що розвиток українського суспільства підпорядкований загальним закономірностям розвитку сучасної світової системи, головною серед яких є тенденція глобалізації. Саме тому в умовах надзвичайного зростання зовнішніх впливів на економічне,

соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства проблема впливу на розвиток глобальних процесів стає центральним питанням виживання. Вплив нової реальності, що виникає під тиском глобалізації, має потужний, навіть шокуючий ефект, оскільки вимагає визначити ставлення до засад і динаміки глобалізації та виробити стратегію поведінки відповідно до її парадоксів і викликів.

Список використаної літератури:

1. Червінський А., Шутиш М. Глобалізація: Україна залишається напіввідкритою і напівпрозорою / А. Червінський, М. Шутиш // УкраїнаBusiness. – 2013. – № 16. – С. 4-6
2. KOF Index of Globalization [about] [Electronic resource] // KOF Index of Globalization. – Available from: <http://goo.gl/CSHdPX>. – Viewed 01.02.2016. – Title from screen
3. **Войтович Р.** Глобалізація як універсальна форма історичної динаміки перехідних суспільств / Р. Войтович // Вісн. НАДУ. – 2012. – № 1. – С. 21–32. – Режим доступу :http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadu_2012_1_4.pdf
4. **Тимків І. В.** Природа сучасних імперативів глобального розвитку / І. В. Тимків // Вісн. ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2014. – Т. 19. – Вип. 2/1. – С. 176–179.

Алієва С.Б., група ВВ-14-2

Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Сучасні глобалізаційні процеси є складним і неоднозначним явищем, про що свідчать дискусії, розгорнуті провідними світовими експертами. Сучасна глобалізація, з одного боку, уніфікує соціально-економічний простір, а з іншого – веде до чіткої стратифікації світової спільноти. Формується система глобалізації, що складається з країн «ядра» та країн «периферії». На жаль, Україна не є суб'єктом центру глобалізації і належить в цьому аспекті до периферійних держав [1]. Це обумовлено як рівнем її соціально-економічного розвитку, так і місцем і роллю держави в сучасній світовій політичній «грі подій та впливів».

Перед Україною у зв'язку з глобалізацією світу постає низка проблем. Насамперед, це послаблення ролі держави і посилення впливу на внутрішні українські процеси основних суб'єктів глобалізації, а саме, країн «Великої вісімки», ТНК, а також міжнародних організацій та об'єднань (ООН, НАТО, ЄС, СОТ).

Наслідком глобалізації є поширення впливу наднаціональних інститутів і перехід у їхню компетенцію цілої низки політичних, економічних, соціальних функцій, які раніше виконували органи національних держав. Застосування нових наукоємних і комунікаційних технологій, унаслідок використання яких інформатизація суспільного виробництва змінює зміст і формат значного масиву суспільних відносин. Людина все більше дистанціюється від формально ustalених процедур повсякденного життя, створюючи власний стиль і власну наповненість життя певними подіями.

Можна сказати, що процеси глобалізації, безсумнівно, відкривають нові можливості людського розвитку, пов'язані із всесвітнім поширенням новітньої технології і форм виробничої організації, які одночасно забезпечують високий матеріальний статус працівника, що вимагають від нього наукових знань і мобілізують його творчу ініціативу й інтелектуальні здібності [2].

Отже, в умовах глобалізації народам стає все важче зберігати власну самобутність та ідентичність. Безумовно, відбувається процес розмиву культурно-національної ідентичності народів, втрати ними своїх цінностей, які замінюються новими, що є продуктами глобалізаційних впливів і тенденцій.

Сучасна глобалізація – це універсальне поширення однорідних культурних взірців і поступове створення єдиної глобальної системи економіки й соціального управління, що відбувається через абстрагування від національних традицій і національних особливостей. Нині розвиток українського суспільства підпорядкований загальним законам розвитку сучасної світової системи. Саме тому в умовах зростання зовнішніх впливів на економічне, соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства, проблема впливу на розвиток глобальних процесів постає центральним питанням виживання [3].

Підсумовуючи все вищезазначене, треба наголосити на тому, що історична перспектива сучасної України багато в чому залежить від того, наскільки ми збережемо власну самобутність, обумовлену нашим етногенезом. Успадкований досвід може бути базою для нових творчих пошуків й обов'язково забезпечувати цим пошукам оригінальність способів і шляхів, що надзвичайно важливо для людської цивілізації взагалі та України й українців зокрема.

Список використаної літератури:

1. **Білорус О.Г.** Глобалізація і безпека розвитку – К. : КНЕУ, 2011. – 733 с.
2. **Самойлов О.Ф.** Цивілізаційно-культурний аспект аналізу глобалізаційних процесів // Проблеми міжнародних відносин: вип. 2. – К. : КиМУ, 2011. – С. 205–219.
3. **Філіпенко А. С.** Економічний розвиток сучасної цивілізації – К.: Знання України, 2006. – 316 с.

Алиева У.Р.к., гр. ВУ-13-1

Научний керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ УКРАИНЫ

На экономическое, социальное, культурное и политическое развитие Украины последнее время всё больше влияет глобализация. Процесс глобализации является одним из актуальных проблем на сегодняшний день, поскольку характеризует состояние стран и развитие современной мировой экономической системы. И в Украине этот процесс, является сложными, неоднозначными, о чём свидетельствуют дискуссии развёрнутые ведущими мировыми экспертами в данной отрасли.

Анализ сущности глобализации её причин и последствий, осуществляется в исследованиях украинских экономистов: А. Чухло, В. Гейца, О. Белоруса, А. Филипенко, В. Будника, Д. Лукьяненко и др., а также западных экономистов и общественных деятелей :Дж. Сакса, Дж. Сороса, Дж. Стиглица, У. Бека [2].

Глобализация экономики – это сложный процесс интеграционных процессов в мировой экономике. На основе этих процессов лежит увеличение объёмов товаров, а также ускорение её международных перемещений, увеличение капитала. В общем глобализация сама по себе содержит угрозы, которые расширяют возможности кризисных спадов.

Глобализационные процессы имеют как позитивные, так и негативные последствия которые отображаются по-разному на странах мира зависимо от её экономического состояния. В 2016 г. Швейцарским экономическим институтом KOF был опубликован рейтинг стран мира по индексу глобализации, где Украина заняла 47-е место среди 187 стран [1]. Позитивные последствия: расширение быстрыми темпами информационных технологий, возможность вхождения страны в большие кооперационные проекты, которые в перспективе могут обеспечить существенное повышение конкурентоспособности и расширить возможности более свободного доступа к зарубежным рынкам за счёт уменьшения тарифных, нетарифных препятствий. Среди негативных проявлений, которые приносят Украине глобализация это усиление экономической, политической и культурной зависимостей от не государства, потеря культурной идентичности и самобытности и даже национального суверенитета за счёт добровольного делегирования некоторых государственных функций таким международным объединениям, как ООН, Евросоюз, ОБСЕ. И исходя из этого необходимо создавать стратегию развития национальных экономик, модели участия в мировом глобализационном процессе. Первоочерёдными проблемами являются реформирование структуры национального производителя, структуры экономики, повышение конкурентоспособности национальных товаров и услуг на международном рынке, приближение критериев развития к европейским стандартам. Решение этих проблем и борьба с другими странами на международной арене в экономических целях, должна вывести Украину на новый уровень экономического развития.

Список источников:

1. Индекс глобализации стран мира по версии KOF [Электронный ресурс],- Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info>
2. Глобализация и особенности современной экономики [Электронный ресурс],- Режим доступа :<http://bibliofond.ru/view.aspx?id=541105>

Алиева Э.Б., Скалько П. гр. Т-421

Научний керівник: д.е.н., професор Сардак С.Э.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Актуальность данной темы заключается в динамичном развитии ресторанного рынка Украины, который обуславливает усиление конкурентной борьбы между заведениями питания, появление новых форматов заведений и использование инновационных подходов в деятельности предприятий ресторанной индустрии страны. Объем ресторанного рынка Украины, по оценкам

Фундаментальные и прикладные аспекты развития тенденций сферы ресторанного бизнеса, рассматривались в статьях таких авторов: М. Зархин (генеральный директор компании «Системы быстрого питания»), С. Либкин (собственник компании «Реста»), О. Насонова (генеральный директор компании «Ресторанный консалтинг»), О. Малиновская, а также в работах отечественных и зарубежных авторов: В. Архипова, Л. Нечаюк, В. Пивоварова и др. Целью статьи является анализ основных тенденций развития и идентификация новых тенденция ресторанного бизнеса в Украине.

По данным компании «Ресторанный консалтинг» общий объем рынка общепита за последние шесть лет увеличился с 12,3 млрд. до 28,4 млрд. грн. В то же время, количество заведений в Украине пока недостаточная – на одно место в ресторане приходится 35 чел. (в странах Европы и США – 7-8 чел.).

Ольга Насонова отмечает: «В настоящее время в Киеве сложилась общая тенденция демократизации ресторанного бизнеса: все более популярными становятся заведения относительно недорогие, но с хорошей кухней, оригинальным (но не сверхдорогим) интерьером, упрощенным обслуживанием».

В последнее время в Украине появились так называемые свободные или креативные пространства, которые часто называют себя «коворкингами», «некафе» или «smart safe». Основная концепция таких заведений – бесплатно все, кроме времени.

Сейчас процветает общемировая тенденция к здоровому образу жизни и питанию. В ресторанном бизнесе это также проявляется очень активно. Примерами могут быть сетевые заведения «Fresh Line», «Salateira», «Salatnik», которые готовят еду, которая считается полезной.

Также сейчас актуальна тенденция открытых кухонь. Если человек видит, что блюдо приготовлено при нем, на подсознательном уровне оно кажется более свежим.

Все большей популярности в крупных городах приобретает мода завтракать в ресторанах, а потому некоторые заведения начинают свою работу с 6-7 часов утра.

С появлением в Украине традиции полноценного семейного отдыха начали активно развиваться загородные рестораны, особенно на ключевых трассах.

Уже не первое десятилетие в Украине развивается культура еды на улицах. Этот рынок ежегодно растет в среднем на 20-30%. Эксперты оценивают его емкость в более 2 млрд. долл.

Список литературы:

1. **Замрий Т.** Что украинцы едят на ходу – тенденции стрит-фуда / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://horeca.ua/articles/la-pizza-espresso3/>.
2. **Малиновская О.** Современные тенденции развития ресторанного бизнеса в Украине – 28 выпуск.
3. <http://c4actie.at.ua/publ/2-1-0-1>
4. **Sardak S.** Global innovations in tourism / S. Sardak, V. Dzhyndzhoian, A. Samoilenko // Innovative Marketing. – 2016. – № 3. – С. 45 – 50.

Асауленко К.П., гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

СУЧАСНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

Процес глобалізації є однією з найактуальніших проблем сьогодення, оскільки характеризує стан і розвиток сучасної економічної системи. Все більш важливим стає питання розвитку країн з перехідною економікою та країн, що розвиваються, бо негативні наслідки глобалізації відбиваються на них найбільше.

Актуальність даної теми полягає в тому, що сучасні глобалізаційні процеси та участь у них України – явище складне, неоднозначне, про що свідчать дискусії, розгорнуті провідними світовими експертами в даній галузі. Основні дослідники проблем та тенденцій світової економіки, що сформувалися в ХХ ст. – це Ф. Фукуяма, С. Хантінгтон, а також українські вчені Я. Б. Базиліук, Я. В. Белінська, О.Ф. Самойлов. Метою дослідження цього питання є розгляд впливу основних тенденцій глобалізації на Україну та її місце у світовій економіці.

Світові економічні процеси характеризуються такими тенденціями, як глобалізація, поширена інформатизація, соціалізація. Важливим є той факт, що у світі загострюється конкурентна боротьба між країнами, поширюються процеси міжнародного поділу праці, Уже певний час збільшується тенденція домінування транснаціональних корпорацій та регіональних об'єднань держав. В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою.

Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного та науково-технологічного розвитку, напрямок спеціалізації. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах.

Основні тенденції глобалізації позначаються також і на соціально-економічному розвитку України. Національні виробники не мають достатньої внутрішньої мотивації для застосування інновацій. Потрібно зазначити, що на сьогоднішній день Україна не у повному обсязі використовує свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, вигідне географічне розташування), що не дозволяє вітчизняній економіці працювати на повну потужність, у той час, як конкуренти широко застосовують високі і запатентовані технології, всебічно використовують новітні наукові розробки, кредитують інновації [3].

Процеси глобалізації, без сумнівів, відкривають нові можливості людського розвитку, що пов'язані із всесвітнім поширенням продуктів НТР. Однак, варто зазначити, що можливість їх використання та поширення розподіляються дуже нерівномірно, тому що все ще є важкодоступними більшості людей, які не живуть у розвинених країнах.

Безперечно, у глобальному поширенні інформації звертається увага саме на цінності Західних країн, в яких і зародилась тенденція глобалізації. На жаль, Україна не є одним з провідних суб'єктів глобалізації. Важливою проблемою є те, що багато наших співвітчизників не володіють іноземними мовами, не вміють або не хочуть користуватися Інтернетом, не відвідували інші країни. Через це багато з них судять про зовнішній світ тільки на підставі певних застарілих стереотипів. Отже, Україна ще нездатна ефективно захиститися від негативних аспектів глобалізації.

Для національних виробників немає достатньої внутрішньої мотивації для застосування інновацій, що дозволяє іноземним конкурентам використовувати протиріччя внутрішнього законодавства для знищення контрагентів на внутрішньому ринку. У такій ситуації інтеграція позначається на руйнуванні цілих галузей. В даний час Україна не використовує всі свої конкурентні переваги, у той час, коли її конкуренти широко застосовують високі і запатентовані технології, стимулюють виробництво унікальних товарів, всебічно використовують новітні наукові розробки, кредитують інновації [3].

Існує думка, що в умовах глобалізації народам стає все важче зберігати власну самобутність та ідентичність. Ми можемо стати свідками процесу розмиву культурно-національної ідентичності народів, втрати ними своїх цінностей та заміни їх новими, що можуть бути продуктами глобалізаційних впливів і тенденцій. Це стосується й України.

Для нашої держави проблема національної ідентичності в умовах глобального світу є досить складною і стоїть вона гостріше, ніж у більшості західних країн, адже в нас не було часу на формування власної чіткої та всеохоплюючої системи національної ідентичності.

Отже, для подальшої інтеграції у світовий економічний простір в Україні слід проводити внутрішні реформи, які сприятимуть покращенню її іміджу на міжнародній арені. Завдяки чому наша країна зможе стати рівноправним членом міжнародних економічних відносин і займе належне місце в глобальній економіці, але лише за умови реалізації ряду заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на світовому ринку.

Список літератури:

1. **Самойлов О.Ф.** Цивілізаційно-культурний аспект аналізу глобалізаційних процесів // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.]; вип. 2. – К. : КиМУ, 2011. – С. 205–219.
2. **Самойлов О.Ф.** України в сучасних локалізаційних процесах [Електронний ресурс] / Самойлов О.Ф. // КиМУ. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/p03/p212.pdf>.
3. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я.А. Жаліло, Я.Б. Базиліук, Я.В. Белінська та ін.; за ред. Я. А. Жаліла.- К.: НІСД, 2005. - 388 с.

Байдужа М.А., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

СУЧАСНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасний інвестиційний клімат будь-якої країни залежить від внутрішнього економічного, політичного, ресурсного та технологічного стану країни, а також політики щодо інвестицій з боку держави, тобто повинен бути створений сприятливий інвестиційний клімат. Адже інвестиційна діяльність відіграє велику роль в економічному плані для держави, а саме виникають нові підприємства, збільшується кількість робочих місць і, як наслідок, зменшується рівень безробіття у країні, удосконалюється технічна база, оновлюється обладнання, відбувається обмін технологіями виробництва, розвивається інфраструктура у повному обсязі, що викликано процесами глобалізаційного характеру.

Дослідженням створення сприятливого інвестиційного клімату та положеннями щодо привабливості країни для іноземних інвестицій займалися такі вчені: В.С. Марцин, Л.І. Гладка, О.А. Харун, І. А. Бланк, І.Ю. Гришова, О.В. Митяй, І.О. Крюкова та багато інших.

Основною метою досліджень є те, що задля здійснення будь-якої виробничої діяльності в Україні потрібне додаткове залучення капіталу іноземних інвесторів, яке б сприяло безперервній діяльності підприємств і значного покращення економічного стану країни в цілому, тому щоб здійснити вище вказане потрібно створювати сприятливі інвестиційні умови і покращувати їх.

Якщо проаналізувати економічний та виробничий стани, а також обсяг внутрішніх фінансових ресурсів в Україні, то можна сказати, що для ефективного економічного розвитку нашої держави обсяг інвестиційної діяльності не є достатнім, тому питання залучення іноземних інвестицій залишається актуальним. Не зважаючи на інвестиційну привабливість України, завдяки її географічному положенню, багатству на природні ресурси, територіально розвинуту залізничну мережу, морські порти і магістральні трубопроводи та наявність робочої сили з високим рівнем освіти, іноземних інвесторів стримує можливість настання ризиків, з якими вони можуть зіткнутися. До таких ризиків можна віднести: обмеження в отриманні необхідної інформації; проблеми з нестандартизованим порядком реєстрації інвестицій; стан фінансово-кредитної системи та негнучка система оподаткування; численні ліцензії, квоти, мита; високий рівень корупції [1].

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді іноземної валюти, валюти України, будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав, акцій, облигацій, інших цінних паперів, грошових вимог, будь-яких прав інтелектуальної власності, прав на здійснення господарської діяльності. Для поліпшення інвестиційного клімату в Україні було зроблено ряд позитивних кроків шляхом прийняття таких нормативно-правових актів: Закон України від 18.09.1991 «Про інвестиційну діяльність»; Закон України від 19.03.1996 «Про режим іноземного інвестування»; Закон України від 06.09.2012 № 5205-VI «Про стимулювання інвестиційної діяльності в пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць»; Закон України від 21.10.2010 № 2623-VI «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 р. № 650 «Про порядок ведення Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій» [2].

До десяти основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, відносять: Кіпр, Німеччину, Російську Федерацію, Австрію, Велику Британію, Британські Віргінські Острови, Францію, Швейцарію та Італію. Обсяг інвестицій в Україну за останні 5 років приведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну*

Дата	Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн. дол. США	Приріст	
		млн. дол. США	%
01.01.2012	49 362.30	4 654.3	10.4%
01.01.2013	54 462.40	5 100.1	10.3%
01.01.2014	58 156.90	3 694.5	6.8%
01.01.2015	45 916.00	-12 240.9	-21.0%
01.01.2016	43 371.40	-2 544.6	-5.5%

* Складено за даними [3]

Аналіз приведених даних у таблиці 1 свідчить про те, що починаючи з 2014 року кількість інвестицій у нашу державу знизилась більш ніж на 20%, що обумовлено не стабільним політичним та економічним середовищем в Україні, а також зростанням ризиків для іноземних інвесторів.

Підсумовуючи можна зазначити, що наша країна має великий інвестиційний потенціал за рахунок географічного положення, багатства на природні ресурси та висококваліфіковану робочу силу. Поліпшення інвестиційних умов нашої країни призведе до зростання стану економіки в цілому, але для цього потрібно зменшити ризики для інвесторів та стабілізувати внутрішній стан економіки України.

Список використаних джерел:

1. *Журавель А.В.* Інвестиційний клімат в Україні та шляхи його покращення [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe/Pupch_2015_2_28.pdf
2. Офіційний портал Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Фінансовий портал «Мінфін» – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>.
4. *Sardak S. E.* Innovation factors of national economy competitive development / S. E. Sardak, N. Ye. Skrypnyk, O. V. Bilskaya, A. O. Simakhova // Illiashenko, S.M., Strielkowski, W. (eds.). Managing economic growth: marketing, management, and innovations. 1st edition, Prague Institute for Qualification Enhancement: Prague, 2016. – 640 p., P. 22 – 32.

Веремейчик Я., гр. ВУ-16с

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

РОЗРОБКА НОВОГО ТОВАРУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

В умовах кризи усі економічні показники погіршуються, відбувається скорочення попиту на товари, а також виникає надлишок їх пропозиції. Труднощі зі збутом призводять до скорочення виробництва і росту безробіття. Зниження платоспроможності населення ще більше ускладнює збут. Відбувається падіння рівнів заробітної плати, прибутку, інвестицій, цін тощо. Все це призводить до того, що товари, які знаходяться на ринку, не мають збуту, тобто падає на них попит, в результаті чого на ринок необхідно випустити нові товари.

Впровадження нового товару є головною формою адаптації підприємства до швидко змінюваних чинників ринкового середовища та підтримки її конкурентної позиції. Керівникам підприємств потрібно в рамках конкретної ситуації планувати свою стратегію. На ринку повинен з'явитися товар, який цілком задовольнить потреби покупців економічно ефективним чином.

Виробництво нового товару в умовах економічної нестабільності є дуже ризикованим процесом і вимагає проведення ретельного аналізу ринку. Таким чином, діючи у нових ринкових умовах, виробникам для того, щоб створити продукт, який цілком задовольнить потреби споживачів економічно ефективним шляхом, необхідно діяти наступним чином:

- крок перший – дослідження ринку;
- крок другий – планування;
- крок третій – втілення в життя усіх необхідних заходів, спрямованих на розробку нового товару.

Роль маркетингових досліджень у прийнятті управлінських рішень – досить актуальні в умовах посилення нестабільності чинників зовнішнього маркетингового середовища. Дослідження є основою механізму не лише маркетингової діяльності, але й основою у структурі ринкових відносин. Аналіз ринку необхідний для того, щоб зібрати для маркетолога інформацію, яка використовується при прийнятті рішень, зменшуючи ризики, які виникають у процесі маркетингу та генеруючи нові креативні ідеї. Дослідження не дають готових відповідей або стратегій, вони дають дані, що можуть бути інтерпретовані і перетворені на план дій і заходів самим керівництвом підприємства. Отримавши та проаналізувавши результати останнього аудиту ринку, керівники можуть приступити до розробки самого продукту.

Процес розроблення нового товару складається із 2-х рівнів, які у свою чергу складаються із конкретних етапів, а саме:

1. Товар у всьому виконанні (генерування ідей, відбір ідей, розроблення концепції нового товару, розроблення стратегії маркетингу та аналіз бізнесу).

2. Товар у реальному виконанні (розроблення товару, ринкове тестування та комерціалізація тощо).

Мета кожного етапу – прийняття рішень про доцільність продовження роботи над новим товаром або відмови від нього[1]. Таким чином, впровадивши новий товар на ринок, виробник зможе досягнути поставлену перед ним мету – утримання споживчої лояльності до торгової марки.

Список літератури

1. Маркетинговий менеджмент: підручник / Ф. Котлер, К.Л.Келлер, А.Ф.Павленко та ін.; К. : Хімджест, 2008. – 720 с.
2. Пуригіна О. Г. Маркетинг : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак, В. В. Джинджоян. – Д. : Інновація, 2010. – 241 с.

Гаврилова Д.В., гр. ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

УКРАЇНА, ЇЇ МІСЦЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства привертає все більшу увагу дослідників. Глобалізаційні процеси, і зокрема, створення системи глобального менеджменту, стають визначальними у розвитку сучасного світу, що не лише суттєво впливає на економічне життя, але і спричиняє політичні, соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчувають на собі практично всі країни світу. Серед них, зокрема, Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано просувається на шляху інтеграції у світову спільноту, але нага країна, як суверенна держава робить лише перші кроки на світовій арені. У цих умовах їй належить вирішувати у порівняно короткий термін багато принципово важливих проблем переходу до економіки відкритого типу. Помилки на цьому шляху можуть призвести до того, що зовнішня конкуренція буде не стимулюючим фактором, а зруйнує й без того слабку українську економіку.

До початку третього тисячоліття світ перетворився в глобальну економічну систему, виник глобально функціонуючий світовий виробничо-господарський механізм, складовими якого стали окремі національні економіки.

Глобалізація як процес - це результат розвитку виробничих сил та інтеграції всіх сфер суспільного життя, в результаті чого виробничий процес в одній країні стає складовою частиною процесу, який відбувається в інтернаціональному або світовому масштабах. Світова економіка стає єдиним ринком і виробничою зоною з національними та регіональними секторами.

На сучасному етапі розвитку світової економіки транснаціональні корпорації (ТНК) стали однією з рушійних сил глобалізації. ТНК часто розглядаються як одна з найперспективніших та найрозвинутіших форм підприємництва, головний елемент інтеграції світової економіки. Враховуючи стрімкий глобальний розвиток світового ринку та стрімке і постійне зростання конкуренції, питання про функціонування транснаціональних корпорацій на території України набуває ключового значення у розвитку національної економіки. На сучасному етапі для інвестиційної стратегії ТНК в Україні характерним є надання переваги вкладанню коштів у вже діючі підприємства, які випускають високо конкурентну продукцію і мають свою частку на національному ринку перед створенням нових виробничих потужностей за кордоном.

До списку глобальних корпорацій, представлених на українському ринку можна віднести: Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Metro Cash&Carry, Hewlett-Packard та низку інших. Найбільш привабливими галузями для інвестицій ТНК в Україні є: харчова промисловість, торгівля, фінансова сфера, машинобудування та транспорт. Проте становлення українських ТНК зараз перебуває лише на початковому етапі.

Однозначно оцінити вплив глобалізації на світові процеси не можна. Є переваги – є недоліки. Переваги глобалізації за роботою професора Р.П. Колосова. Вона визначила, що глобалізація дозволяє:

- поглиблювати міжнародний розподіл праці;
- ефективніше розподіляти кошти і в кінцевому підсумку сприяти підвищенню якості трудового життя, розширенню життєвих перспектив населення (за нижчих для нього витратах);
- заощаджувати на масштабах виробництва, що потенційно може привести до зниження цін, отже, й до стійкого економічного зростання, підвищення рівнів зайнятості і життя;
- може привести до підвищення рівня продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні і поширення передової технології, а також конкурентного тиску на користь безперервного введення інновацій у світовому масштабі.

Крім того, глобалізація може сприяти вільному та широкому розповсюдженню капіталів, зростанню зарубіжних інвестицій, розширенню можливостей для розвитку інфраструктури, полегшенню контактів між людьми різних країн.

Отже, ступінь позитивного впливу глобалізаційних процесів на економіку окремих країн залежить від місця, яке вони займають в світовій економіці, фактично основну частину переваг отримують багаті країни.

Недоліки, негативні наслідки та проблеми глобалізації:

- взаємозалежність фінансових ринків;
- зростання спекулятивних валютних потоків між державами та вторинних фінансових ринків;
- платіжна і торговельна розбалансованість, які у сукупності значно обмежують можливість формування незалежної макроекономічної політики на національних рівнях.
- безробіття – транснаціональні компанії завжди шукають більш дешеву робочу силу, що змушує їх переносити виробництво в країни, що розвиваються, такі як Китай.

Сьогодні жодна країна світу, якою б потужною вона не була, не може існувати ізольовано від решти світу. Скажімо, найбагатша за своїми природними ресурсам країна у світі – Росія, не змогла б нормально існувати, якби не мала можливості продавати ці ресурси, зокрема енергоносії, десяткам країн, у тому числі й Україні. Інший приклад: глобальна фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. практично охопила усі держави світу, і жодна країна не змогла від цієї кризи уберегтися.

Перед Україною, як частиною глобалізованого світу, постає майже увесь спектр зазначених глобальних проблем. І не тільки Україна, а навіть найпотужніші країни світу не в змозі самотужки їх розв'язати. Тому для подолання цих проблем і ризиків людство об'єднує свої зусилля і ресурси. При цьому глобалізація несе для України як позитиви, так і певні негативи. До позитивів можна віднести поширення швидкими темпами інформаційних технологій, більшш можливості пошуку партнерів в усьому світі, а не лише серед найближчих сусідів, вільне пересування українських громадян у світі, можливості отримання освіти і роботи за кордоном. Серед негативів, які приносить Україні глобалізація, це – посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав, поступова втрата національнокультурної ідентичності і самотності і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним об'єднанням, як ООН, Євросоюз, ОБСЄ, СНД.

Несправедливий розподіл благ від глобалізації породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному і інтернаціональному рівнях. Відбувається не вирівнювання доходів, а швидше їх поляризація. В її процесі країни, що швидко розвиваються, входять в коло багатих держав, а бідні країни все більше відстають від них.

З 1960 року розрив між багатими і бідними країнами більш ніж подвоївся.

Глобалізація в Україні, на якому етапі розвитку (місце, перспективи)

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі

Україна цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. Для посилення цієї інтеграції важливим є питання вироблення пріоритетів розвитку економіки України в умовах глобалізації.

Серед головних причин і чинників, що спонукають до поглиблення участі економіки України в міжнародному поділі праці, до органічного включення її господарства в сучасні цивілізаційні процеси, можна назвати, насамперед, високу частку експорту у валовому національному продукті. Досить характерним є те, що третина національного виробництва України опосередкована дією зовнішніх економічних зв'язків.

Базовою категорією глобальної економіки є глобальний ринок, який, реалізуючи свою цільову функцію щодо формування глобального попиту, глобальної пропозиції, інтернаціональної ціни, умов глобальної конкуренції та розвитку глобальної інфраструктури, задає параметри подальшого розвитку інституційної системи глобальної економіки. Економіка глобалізується внаслідок виникнення нових форм конкуренції, коли зростаюча кількість суб'єктів світогосподарських зв'язків не має певної державної належності. Розгортання процесу глобалізації вирізняється суперечливим впливом на національні економіки та на весь перебіг сучасного світового господарського розвитку. Вже сьогодні Україна здатна будувати свої зовнішньоекономічні

відносини на взаємовигідних умовах. Щодо пріоритетності у партнерах зовнішньоекономічних зв'язків і поділу праці для України не існує якоїсь постійної домінанти, і вона може співпрацювати з якнайбільшою кількістю країн та міжнародних організацій.

Список використаної літератури

1. **Белошапка В. А.** Транснаціональні корпорації в міжнародному бізнесі / В. А. Белошапка. – К., 1994
2. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : Навч. посіб. / За ред. С. О. Якубовського, Ю. Г. Козака, О. В. Савчука. – К.: Центр навч. л-ри, 2006
3. Сутність світового господарства та закони його розвитку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shpargalka.org.ua/r/0/86.html>
4. **Стукало Н.В.** Глобалізація та розвиток фінансової системи України // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 29-35.
5. **Сардак С. Е.** Групування країн за якісними та кількісними показниками розвитку людських ресурсів, як вихідна основа глобальної економічної взаємодії / С. Е. Сардак // Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. – 2012. – Випуск 111. Частина II (у двох частинах). К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2012. – С. 101 – 111.
6. **Эльянов А.** Глобализация и расслоение развивающихся стран // МЭ и МО. – 2000. – № 6.

Гасленко К.С., ВУ-16-м

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ВНУТРІШНЯ КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

Із розвитком виробництва, під впливом науково-технічного прогресу та глобалізації, виникають нові і загострюються існуючі екологічні, соціально-економічні, технічні, інформаційні, культурні та інші проблеми. Вирішення цих питань визначається діяльністю сучасних компаній та ступення їх готовності прийняти відповідальність перед власними працівниками, суспільством, навколишнім середовищем тощо і вести свою діяльність у соціально-відповідальний спосіб. Саме тому питання соціальної відповідальності на даному етапі постає досить гостро.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) може бути визначена як «відповідальне ставлення компанії до свого продукту (послуги), споживачів, працівників, партнерів, громади та навколишнього середовища», а також як «ефективна взаємодія та постійний діалог компанії із суспільством» [1; 2].

Відповідальність компанії щодо власного персоналу являє собою внутрішню КСВ. Вона являє собою стійку структуру управління взаємозв'язками та взаємодіями всередині організації, яка побудована на врахуванні соціальних потреб персоналу в залежності від соціальної стратегії підприємства. Дослідження, проведене за сприяння ООН серед українських компаній, виявило, що найбільш популярними проявами КСВ серед підприємців є саме впровадження програм поліпшення умов праці персоналу (65,5% опитаних), розвиток персоналу (63,2%) та благодійність (56,0%) [3;4].

Основними дієвими заходами внутрішньої КСВ бізнесу вважаються заходи за наступними напрямками: заходи соціального захисту співробітників організації (відсутність дискримінації, забезпечення безпеки працівників); розвиток людського капіталу організації шляхом впровадження програм розвитку, підвищення кваліфікації, освітніх програм тощо; аналіз і облік інтересів співробітників при прийнятті важливих управлінських рішень; проведення соціально відповідальної реструктуризації шляхом впровадження соціальних програм, спрямованих на пом'якшення та ліквідацію її негативних наслідків (професійна перепідготовка, сприяння у працевлаштуванні, компенсаційні виплати працівникам, які потрапили під скорочення кадрів) [4].

Можна виділити ряд мотивів, які спонукають корпорації зживати активних заходів щодо посилення своєї внутрішньої КСВ: забезпечення зростання продуктивності праці в компанії; розвиток власного персоналу дозволяє уникнути значної плінності кадрів і залучати кращих спеціалістів на ринку; у довгостроковому періоді забезпечується стабільність і стійкість розвитку компанії; організація отримує податкові пільги та можливість залучення додаткових інвестицій для соціально-відповідальних компаній; формується гудвіл компанії через розгляд діяльності компанії у СМІ; проводиться додаткова реклама товару чи послуги, які надається компанією.

Найвищий рівень внутрішньої КСВ українських підприємств спостерігається саме серед великих компаній, адже вони знаходяться під пильними поглядами ЗМІ та стейкхолдерів.

Рівень соціальної відповідальності малого та середнього бізнесу досить важко відстежити, по-перше, через відсутність загально визначених державних стандартів діяльності в сфері КСВ, по-друге, через значну кількість підприємств «в тіні», і, по-третє, зацікавленість підприємців малого та середнього бізнесу здебільшого в прибутках.

Вітчизняним підприємствам слід враховувати у своїй діяльності не лише дотримання законодавства та охорону праці, але й впровадження відповідальної ділової практики, залучення результатів міжнародного досвіду, удосконалення методів управління персоналом своєї організації, враховуючи потреби працівників, міжнародні стандарти та моральні цінності. Необхідне розуміння, що соціальна відповідальність компанії щодо персоналу – це цілеспрямована і постійна соціальна практика підприємства, це відповідальність роботодавця перед колективом співробітників, що включає не просто вчасно виплачену, але й достатню для задоволення фізичних і моральних потреб керівника, оптимальну тривалість робочого дня, соціальні гарантії, безпеку, а також повагу та гідне ставлення до власних працівників, навчання новим знанням та навичкам, можливість участі в управлінні тощо.

Література:

1. **Бурлакова Ю.М.** Корпоративна соціальна відповідальність як основа гармонізації добробуту суспільства // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 252: В 6 т. – Т.ІV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. – С.881-891
2. **Drucker P. F.** Management: Tasks, Responsibilities, Practices / P. F. Drucker. – NY : Harper&Row, 1994. – P. 840.
3. Посібник із КСВ: Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / Кол. автор.: Лазоренко О., Колишко Р, та ін. – К.: Видавництво «Енергія», 2008 – 96 с.
4. **Драбчук Т.І.** Розвиток корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з працівниками підприємства/ Т. І. Драбчук // Аграрний форум - 2015: VI Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених, (28-29 травня 2015 р.). - Суми, 2015.
5. **Головінов О.М.** Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми/ О.М. Головінов// Економічний вісник Донбасу. – 2014. - № 2 (36). – с. 187-192.

Геворгян М., група ВВ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н. Є.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСФЕРОМ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Трансфер технологій сприяє розповсюдженню нових ідей і технологій. Оскільки, Україна має значний науково-технічний потенціал, необхідні тільки якісні зміни в законодавстві, створення умов для роботи науковців. Одним з перспективних механізмів економічної стабілізації держави є трансферт технологій, сутність якого полягає в передачі ноу-хау, нових технологій, технологічного обладнання та науково-технічних знань від власника до замовника.

Економічна категорія трансферу технологій є досить новою, тому важливим питанням є дослідження його механізмів в Україні. На сьогодні існує значна кількість публікацій як вітчизняних, так і іноземних науковців, в яких розглядаються питання теорії та методології трансферу технологій. Зокрема ця тематика виступає об'єктом дослідження в працях Андросової О. Ф, Білоус-Сергеевої С. А., Бубенюка Є., Васильєва О., Гончаренко М., Денисюк В., Єльнікова В., та ін. Методологію формування організаційної основи трансферу технологій розглянуто в роботах І. Гонтаревої, Г. Кочетова, М. Лапіна, Т. Мельникової, І. Репіної, С. Щегель та ін. Серед зарубіжних вчених, які зробили значний внесок у розвиток трансферу технологій, слід відзначити роботи таких науковців, як Інтрлігейтор М., Келлер В., Ейткен Б., Бранслеттер Л., Едмондс К.

В Україні існують декілька центрів трансферу технологій, центри комерціалізації технологій, технопарки та технополіси. Крім того, створено Українську інтегровану систему трансферу технологій (UNTT) та Національну мережу трансферу технологій (National Technology Transfer Network – NTTN) [1].

Українська інтегрована система трансферу технологій є складовою частиною інноваційної інфраструктури, яка сприяє комерціалізації науково-технічного потенціалу і розвитку високотехнологічного бізнесу в Україні. Українська інтегрована система трансферу реалізує європейську (EEN) та російську (RTTN) моделі роботи та має на меті залучення наукового потенціалу України до світового комерційного обороту. Розвиток та формування UNTT спрямований на консолідацію інформаційних ресурсів державних структур України, спеціалізованих організацій, інноваційних центрів міст і регіонів України в єдину мережу трансферу технологій та на її подальшу

інтеграцію у європейські мережі, в тому числі в EEN. Мережа розміщує в своїх публічних базах як пропозиції, так і запити на технології у вигляді структурованих анкет (профілів) клієнтів, які надають загальне уявлення про представлену в мережі технологію, її комерційні аспекти, головні переваги та новизну, права інтелектуальної власності та характеристики майбутнього партнера. Трансфер технологій через мережу проходить за безпосередньої участі технологічного брокера – професійного учасника ринку трансферу технологій, який є регіональним членом мережі [2]. Фактично мережа є електронним виставковим майданчиком наукоємних продуктів, де інтереси продавців і покупців представляють технологічні брокери.

Національна мережа трансферу технологій будується відповідно до методології та моделі Європейської мережі Інноваційних Релей-Центрів, Російської мережі трансферу технологій та Української інтегрованої системи трансферу технологій [3].

Українська інтегрована система трансферу та Національна мережа трансферу технологій надають однакові послуги, а саме: технологічний аудит та аудит інтелектуальної власності, технологічний маркетинг, консультації по трансферу та комерціалізації технологій, менеджмент та бізнес-планування інноваційних проектів, експертиза інноваційних проектів, пошук та залучення інвестицій, аутсорсинг НДДКР; інформаційно-аналітичні та освітні послуги тощо. Таким чином, можна сказати, що на сьогодні в Україні є проблема того, що обидві мережі трансферу технологій працюють майже паралельно, а їхні бази даних не об'єднані [4]. Це може створювати перешкоди на шляху вільного та швидкого доступу до всіх наявних профілів потенційному покупцю чи продавцю. Окрім Української та Національної мереж трансферу технологій, в Україні є багато центрів трансферу, бізнес-інкубаторів та технопарків, які готові до співпраці та об'єднання в одну загальну мережу трансферу технологій [4].

Нещодавно в Україні реалізувався проект «Підтримка наукоємних та інноваційних підприємств, а також трансфер технологій у бізнес в Україні» (Inno Enterprise), який фінансується Європейським Союзом. Головна мета проекту – стимулювання інноваційної діяльності українських фірм шляхом подолання розриву між дослідженням і виробництвом і стимулювання передачі технологій в межах національної і глобальної економіки.

На нинішньому етапі розвитку України, об'єктивно необхідним постає створення національної системи управління міжнародним трансфером технологій, яка б не тільки забезпечувала впровадження і контроль використання унікальних технологічних розробок вітчизняних підприємств та виконувала захисні функції від несанкціонованого доступу до них, а й сприяла одержанню компаніями провідних технологій іноземних підприємств і створювала умови для їх ефективної комерціалізації.

Список використаних джерел

1. **Сіднева Ж. К.** Управління інноваціями: Конспект лекцій для студ. спец. 8.050201, 7.050201 «Менеджмент організації» денної та заочної форм навчання / Ж. К. Сіднева, І. В. Федулва. – К.: НУХТ, 2011. – 116 с.
2. **Артамонава Н. О.** Інформаційне забезпечення трансферу медичних технологій як сучасний комунікаційний механізм інноваційної діяльності / Н. О. Артамонава [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/bdl/2009-3/6.pdf.
3. Український інститут інформаційних технологій в освіті КПІ ім. Ігоря Сікорського. Основи трансферу технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://moodle.ipk.kpi.ua/moodle/mod/resource/view.php?id=29565>.
4. Закон України «Про державне регулювання діяльності в трансфері технологій» від 14.09.2006 №143-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.

Гречин К. О., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах глобалізації фінансових зв'язків між країнами фондові ринки відіграють значну роль у процесі перерозподілу світових фінансових ресурсів. Тому надзвичайно важливо забезпечити відповідність діяльності національного фондового ринку світовим вимогам.

Протягом останніх років український фондовий ринок розвивався паралельно до світових ринків цінних паперів. Для того, щоб визначити проблеми фондового ринку, наведемо ключові тенденції його розвитку у 2010-2016 роках:

- Зниження обсягів торгів на ринку цінних паперів через нестабільність макроекономічних процесів (у 2016 році - на 17,21% порівняно з попереднім роком);

- Щорічне зростання обсягів випуску емісійних цінних паперів (у 2016 році - на 56,5% у порівнянні з попереднім роком);
- Стієке випередження темпів обсягів торгів цінними паперами проти динаміки обсягів ВВП (рис.1);
- Переважання державних облігацій у структурі торгів за фінансовими інструментами (у 2016 році склали 89,16% загального обсягу торгів).

Таким чином, можемо заключити, що характерними проблемними рисами українського фондового ринку є: вузький спектр доступних для роботи фінансових інструментів, що ускладнює диверсифікацію портфелів; низька ліквідність, висока волатильність цін цінних паперів; нерозвинений ринок деривативів. Причинами названих проблем можна вважати орієнтованість ринку на великих емітентів та неефективність захисту прав інвесторів, їх незацікавленість у придбанні цінних паперів. Невелика пропозиція інвестиційного капіталу на фондовому ринку зумовлена відсутністю потужних національних інституційних інвесторів, недостатньою зацікавленістю роздрібних інвесторів, та недостатньо сприятливим кліматом для іноземних інвесторів. Таким чином, необхідною умовою нормального функціонування сучасного фондового ринку як із вітчизняними, так і з іноземними інвесторами є забезпечення фондовою біржою високого рівня ліквідності торгів через надання інвесторам максимально доступної кількості фінансових інструментів.

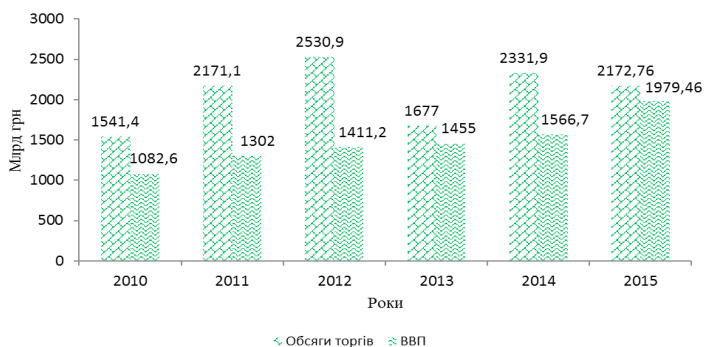

Рис. 1. Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП у 2010-2015 рр., млрд грн. [2, 3]

Проблемою залишається також недосконале нормативно-правове забезпечення роботи українського ринку цінних паперів. Зокрема, відсутнє законодавче стимулювання розширення біржового ринку цінних паперів, відсутня централізована депозитарна система, яка мала б забезпечувати повноцінний захист прав власності інвесторів. Посилення вимог до розкриття інформації емітентами та прозорості ринку – ще одна характерна вимога процесу глобалізації світового фондового ринку.

Також проблемою можна назвати масштабний дефіцит внутрішніх ресурсів для інвестицій, тобто нездатність вітчизняних інституційних та приватних інвесторів забезпечити домінуючий попит на біржах цінних паперів та інших фінансових інструментів через мізерність активів. З іншого боку, низька здатність фондового ринку для залучення максимальної кількості коштів при первинному публічному розміщенню акцій та складна процедура для розміщення за кордоном також стають нагальними проблемами розвитку фондового ринку України.

Таким чином, можна зробити висновок про необхідність удосконалення українського фондового ринку за такими основними напрямками: удосконалення законодавчої бази; розвиток біржової інфраструктури; розширення участі в торгах за рахунок інституційних і роздрібних інвесторів; розширення і вдосконалення інструментарію фондового ринку.

Література:

1. **Краснова І. В.** Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку [Текст] // Проблеми економіки. – 2014. - № 1. – с. 129 – 133.
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/> - Загол. з екрану

3. Річний звіт НКЦПФР за 2015 рік [Електронний ресурс]. – режим доступу: https://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1473066406.pdf - Загол. з екрана

Гуржій О. ВА-16-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Розкриваючи це питання, перш за все, необхідно зазначити, що незважаючи на порівняно невеликий досвід державності та недосконалість деяких державних інституцій, слабкість фінансово-економічної системи, Україна з перших днів незалежності стала безпрецедентно відкритою країною і бере досить активну участь у процесах глобалізації. Розглянемо деякі аспекти цієї проблеми. Досвід розвитку нашої держави показує, що Україна є дієвим учасником всесвітньої міжнародної організації – ООН. Завдяки можливостям, які надає ця організація в плані налагодження міждержавних контактів, у 1991-1992 роках українські дипломати досить швидко встановили дипломатичні відносини з рядом країн. Представник України Г. Удовенко був обраний Головою Генеральної Асамблеї ООН, а 2001 року Україна стала непостійним членом Ради Безпеки ООН, ініціюючи прийняття важливих резолюцій щодо боротьби з тероризмом.

Україна взяла участь у 29 місіях ООН (14 з підтримання миру, 15 – у зонах конфліктів), в яких було задіяно майже 38 тисяч військовослужбовців, поліцейських і цивільних осіб з 89 країн-членів ООН. Починаючи з 1992 року, понад 12 тисяч громадян України (військовослужбовців, мільйонерів, цивільних осіб) брали участь у миротворчих операціях та місіях ООН.

Географія участі України в цих операціях була дуже широкою й охоплювала Афганістан, Анголу, Боснію і Герцоговину, Хорватію, Східний Тимор, Ефіопію та Еритрею, Грузію, Гватемалу, Мозамбик, Сьєрра-Леоне, Південну Африку, Молдову (Придністров'я), Таджикистан, Демократичну Республіку Конго, Союзу Республіку Югославію, Республіку Македонію.

Україна протягом майже п'яти років виступає як значний постачальник військового й цивільного персоналу для операцій ООН з питань підтримання миру, посідаючи провідне місце за чисельністю миротворців серед 20-30 країн, що беруть участь в операціях ООН. Від початку 2000 року Україна майже в 20 разів збільшила свій внесок військовим і цивільним персоналом до поточних та нових миротворчих операцій ООН.

Окрім того, Україна підтримувала режим санкцій Ради Безпеки ООН щодо Лівії, Іраку, Югославії, щоправда, дійшовши при цьому висновку про часткову неефективність і навіть їх шкідливість, тому що від них нерідко страждає цивільне населення, знають збитків і учасники міжнародної торгівлі. Так, у результаті запровадження санкцій щодо Югославії і обмеження її економічних зв'язків з державами регіону, зокрема, торговельних перевезень Дунаєм, Україна втратила майже 2,6 млрд. доларів.

Сьогодні Україна плідно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями – МВФ і Світовим банком. Це головні інституції, що визначають процеси глобалізації. Вони були створені ще у роки Другої світової війни (1944) як результат монетаристської і фінансової конференції ООН в Бретон-Вуд (США). Ідейним наставником створення МВФ і Світового банку став відомий британський економіст Джон Кейнс. Ці організації були створені для запобігання світовим депресіям і проведення колективних дій на глобальному рівні, з метою економічної стабілізації. Україна є активним членом Наради з безпеки і співробітництва у Європі (НБСЕ), Чорноморського економічного співробітництва, Міжнародного валютного фонду і Світового банку та ін.

Україна приєдналася до Міжнародного Договору про відкрите небо у 1992 році, довівши цим своє бажання відкрити на взаємній основі повітряний простір для спостереження. На конференції з авіаційної безпеки (Монреаль, 2002) зазначалося, що "...використання повітряного судна як знаряддя тероризму створює нові виклики для глобального авіаційного співтовариства". Для того, щоб уявити грандіозність процесу "глобалізації неба", варто знати, що у 2001 році в небі самих лише Сполучених Штатів перебувало одночасно 45 000 літаків і здійснювалося 35 000 зльотів і посадок на день.

Однак, незважаючи на те, що Україна є однією з небагатьох країн у світі, які забезпечують повний цикл розвитку авіаційної промисловості (конструювання, побудова літаків та їх випробування й запуск у серійне виробництво), попри те, що завдяки конструкторському генію Олега Костянтиновича Антонова, в Україні були побудовані найбільші літаки в світі – АН-124 "Руслан" і АН-225 "Лерія", – незважаючи на всі ці досягнення, роль України в глобалізаційних процесах є незначною.

Говорячи про участь української держави в процесах глобалізації, слід зупинитися на відносинах України зі Світовою організацією торгівлі (СОТ), яка була створена у 1995 році і стала потужним інструментом глобалізації економіки, об'єднуючи 145 держав світу. СОТ відіграє вирішальну роль у посиленні процесів лібералізації міжнародної торгівлі. На держав-членів СОТ сьогодні припадає майже 90 відсотків світового валового продукту і в них проживає понад 85 відсотків населення планети.

Україна в числі інших 35 країн світу поки що належить до спостерігачів при СОТ, хоча в кінці листопада 2006 року Верховна Рада ухвалила останній закон, який є серед вимог вступу до цієї міжнародної організації.

З посиленням процесів глобалізації, що охопили планету, почала стрімко зростати корупція й організована злочинність. За визначенням, наведеним у довіднику ООН, "корупція – це зловживання державною владою для одержання вигоди з особистою метою". Не виключенням є і Україна, яка стала слабкою і вразливою ланкою глобальної фінансово-кримінальної мережі. Було б несправедливо сказати, що держава нічого не робить для подолання цього негативного для суспільства явища: створено координаційний комітет по боротьбі з корупцією і організовано злочинність, проведено десятки засідань за участю Президента, створено відповідні структури в МВС та СБУ, видано низку указів Президента і прийнято ряд законів, започатковано розробку системи ефективних заходів боротьби з корупцією. Але слід пам'ятати, що злочинність і корупція не є виключно українською проблемою, і повинна вирішуватися спільними зусиллями світового співтовариства.

Не зважаючи на існування багатьох проблем сучасності, слід пам'ятати, що в сучасних умовах основним залишається зміцнення міжнародного миру та безпеки, ослаблення міжнародної напруженості, взаємне співробітництво між усіма державами незалежно від їх соціальних і економічних систем, загальне та повне роззброєння під суворим і ефективним міжнародним контролем, утвердження принципів справедливості, рівності та взаємної вигоди у відносинах між країнами та здійснення права народів, що перебувають під іноземним і колоніальним пануванням та іноземною окупацією, на самовизначення та незалежність.

Отже, участь України у глобалізаційних процесах не вичерпується розглянутими нами напрямками. Важливо акцентувати увагу на тому, що саме держава продовжує залишатися основою розвитку сучасного світу. Від неї залежать темпи економічних перетворень, її участь у процесах інтеграції та глобалізації. Держава створює відповідну законодавчу базу, фінансову систему, економічні регуляційні механізми, які певною мірою впливають на розвиток процесів глобалізації в країні. А для успішного розв'язання глобальних проблем необхідно здійснювати правильну внутрішню політику, розвивати всестороннє міжнародне співробітництво, навчитися жити в мирі з усіма і при цьому не втрачати унікальність своєї країни, народу, етносу.

Використані джерела:

1. <https://udovik.com.ua/ru/zhurnalistika-i-analitika/ukrainskiy-aspekt-v-processah-globalizacii>
2. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/6/12.pdf>
3. http://pidruchniki.com/74106/politologiya/mistse_rol_ukrayini_globalizatsiynih_protseсах

Гусева Т.К., гр.ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стебляно І.О.

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном "глобалізація" розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів між групувими відносин.

В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою. При цьому інтеграційні зусилля слід спрямовувати до більш досконалих соціальних і технологічних систем, тому членство України в ЄС стає необхідною умовою для подальшого високого рівня розвитку держави та громадянського суспільства. Багато буттєвих проблем неможливо адекватно оцінити і вивчити на рівні окремої країни та її міжнародних відносин з іншими країнами. Їх потрібно формулювати з погляду глобальних процесів в контексті соціально-культурної антропології. Глобальні сили (під якими розуміють транснаціональні організації, інші глобальні економічні утворення, глобальну

культуру або різні ідеології глобалізації) стають настільки сильними, що ставиться підпитання подальше існування окремих національних держав.[1]

Місце й роль України в глобалізації цих процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямок спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством у таких вимірах, як геостратегічний, ринково-товарний, фінансово-інвестиційний, інституційний, культурний та ін.

Модернізація європейської соціальної моделі є неодмінною умовою вирішення найважливішого завдання ЄС – перетворитися у найбільш конкурентноздатну економічну систему, яка здатна до стійкого економічного зростання з високою зайнятістю та соціальною згуртованістю. Підтримка процесу економічних перетворень в Україні зводиться до наступного:

1) ЄС зобов'язується підтримувати зусилля України у створенні середовища, сприятливого для ділової діяльності, та підтримувати Україну в здійсненні соціально-економічних реформ;
2) ЄС настійно закликає Україну посилити заходи, спрямовані на побудову функціонуючої ринкової економіки шляхом ефективніших структурних економічних та адміністративних реформ;

3) сприяти залученню та захисту внутрішніх та іноземних інвестицій, які відіграють ключову роль у розвитку України;

4) Європейський Союз та Україна поділяють зацікавленість у збереженні стабільності та безпеки у вільній та демократичній Європі.[2]

Економічна диференціація країн в же привела до утворення п'яťох “центрів сили”, чи п'яťох макрорегіонів;

1) Європа з “ядром” у вигляді Євросоюзу;

2) Східна Азія з центром Японія;

3) Східна Америка (США).

Провідні макрорегіони є основними рушійними силами глобалізації в різній мірі, втягуючи в орбіту свого впливу інші держави. Структура глобальної економіки являє собою сукупність макрорегіонів з інститутами більшого чи меншого масштабу, що включені в глобальні економічні організації (ВТО, МВФ, ВВ), різні узгоджувальні і координуючі інститути. Функціональні тісні зв'язки цих центрів між собою утворюють “ядро” всієї глобалізованої економіки. Структура глобальної економіки складається із макрорегіонів з їх внутрішньою диференціацією, що отримала назву “локалізації”. Внутрішня нестабільність витікає з того, що глобалізація порушує співіснування територіального і функціонального принципів, що відтворюється на вищому ешелоні глобальної економіки – її “ядерних” центрах влади.[3]

Саме постіндустріальний акцент визначає технологічні, соціально-економічні, організаційні і управлінські параметри і стандарти світогосподарських і інтеграційних процесів, а концепція взаємодії національних господарських комплексів змінюється новою управлінською вертикаллю: глобальні наднаціональні інститути – регіональні інтеграційні об'єднання – національні держави – локальні внутрішньогосподарські утворення. Ця нова управлінська вертикаль породжує якісно новий рівень планетарної економічної взаємозалежності на основі використання найновіших комунікаційних технологій, лібералізації, переміщення факторів виробництва, ліквідації багатьох протекціоністських бар'єрів, підвищення ролі міжнародних економічних організацій. В дослідженні сучасних світогосподарських інтеграційних процесів переважають позиції: ототожнення глобалізації із всезагальним “інтегруючим” напрямком розвитку; глобалізація аналізується в аспекті дезінтегруючих тенденцій, що породжують нерівність та суперечності; суперечливе співіснування інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Взаємодія та взаємозв'язки, розповсюджуючись на все нові сфери людської діяльності, у кінцевому рахунку формують всеохоплюючий взаємозв'язок складових частин глобальної системи.

Список літератури:

1. http://pidruchniki.com/74106/politologiya/mistse_rol_ukrayini_globalizatsiynih_protsehah
2. <http://slavutajournal.com.ua/arxiv-meriv/slavuta-vipusk-6-2013/ukraina-i-suchasni-procesi-svitovoi-ekonomichnoi-globalizatsii/>
3. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi>

Димченко І. М., гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Каховська О.В.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Інфляція являє собою один із найтяжчих проявів нестабільності економічного стану. Знайдеться мало країн, які б не зазнавали негативного впливу внаслідок дії процесів інфляції. Не уникнула цієї участі і Україна. Перехід національної економіки на ринкові відносини різко підвищив значення та цінність грошей. Проблеми грошового господарства стають основними як в практичних заходах по покращенню народного господарства, так і в теоретичних дослідженнях на цю тему. Тому, незважаючи на те, що зазначені питання досить часто звучать у наукових спільнотах та на сторінках економічної преси, їх актуальність не зменшується.

Інфляція це така ситуація в економіці, за якої кількість грошей в обігу перевищує потребу в них, зумовлену грошовою оцінкою товарної маси. Наслідком такої невідповідності грошової маси сукупній ціні товарів знецінення грошової одиниці й загальне підвищення цін на товари та послуги [1].

Провівши теоретичне дослідження сутності та значення процесів інфляції можна зрозуміти, що сучасній інфляції притаманний ряд нових особливостей. Якщо раніше інфляція носила локальний характер, то зараз вона всеохоплююча; раніше інфляція виникала в певний період, тобто мала періодичний характер, а зараз хронічний; сучасна інфляція знаходиться під впливом не тільки грошових, а й негрошових факторів.

Аналізуючи рівень інфляції в Україні за останні 10 років, можна зробити висновок, що він і на сьогодні залишається досить великим. Досліджуючи інфляційні процеси, ми можемо зрозуміти, що причинами високого рівня інфляції являється багато різноманітних чинників, а саме: девальвація валюти, воєнне положення, корупція, великий відсоток кредитної ставки, відсутність попиту на взяття кредиту, неправильне поняття оподаткування для підприємств [2]. Щоб подолати причини та наслідки інфляції було проведено деякі кроки. Основними заходами у боротьбі з інфляцією є регулювання попиту та пропозиції; індексація доходів; контроль за цінами та заробітною платою. Саме тому, найтипівішими діями держави за розбіжності попиту і пропозиції являються такими: якщо платоспроможний попит перевищує пропозицію за умов виробництва ВВП нижче від оптимальної величини, держава повинна привести в дію три основних методи регулювання: 1) знизити податок на прибуток, щоб стимулювати інвестиції компаній і фірм; 2) збільшити витрати державного бюджету і насамперед державні закупівлі товарів і послуг; 3) зменшити відсоткову ставку за кредит і, отже, збільшити грошову масу в економіці [3].

Інфляційні процеси в Україні і на цей час є досить таки нестабільними і, відповідно до створених умов, мають порівняно великий потенціал до розвитку. Саме тому, здійснення оздоровлення фінансової ситуації надасть змогу зупинити негативні процеси в економіці – спад рівня виробництва, знецінення грошей, дефіцит держбюджету – та забезпечити передумови для подальшого економічного зростання, що дасть їй змогу посісти належне місце серед інших економічно та соціально розвинених країн світу.

Список літератури:

1. *Жирчков Н.В.* Інфляція як макроекономічне явище // Економіка в школах України. - 2007.
2. *Шенель Є. В.* Сутність інфляції як системного утворення і основні чинники її виникнення/ Економіка та управління національним господарством/ Актуальні проблеми економіки, №2(116), 2011.
3. *Мельник О.* Антиінфляційна політика, як фактор економічного зростання в Україні // Банківська справа. – 2000.

Жидкова А.О., ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальною для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном «глобалізація» розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни

й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин.

Оцінюючи буття української людини у сучасному глобалізованому світі, необхідно враховувати різні фактори, виходячи також із перспективи. Неухильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечуватиме гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки, формування національної ідентичності.

Домінянтою глобалізаційних економічних перетворень сучасного українського суспільства має стати широкомасштабна, всеохоплююча модернізація всіх сфер суспільно-економічного життя як консолідуюча основа розвитку незалежної, суверенної держави, в якій гармонійно поєднуються інтереси громадян українського суспільства та світової спільноти. Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямок спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством у таких вимірах, як геостратегічний, ринково-товарний, фінансово-інвестиційний, інституційний, культурний та ін.

В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою. При цьому інтеграційні зусилля слід спрямовувати до більш досконалих соціальних і технологічних систем, тому членство України в ЄС стає необхідною умовою для подальшого високого рівня розвитку держави та громадянського суспільства.

Підтримка процесу економічних перетворень в Україні зводиться до наступного: 1) ЄС зобов'язується підтримувати зусилля України у створенні середовища, сприятливого для ділової діяльності, та підтримувати Україну в здійсненні соціально-економічних реформ; 2) ЄС настійно закликає Україну посилити заходи, спрямовані на побудову функціонуючої ринкової економіки шляхом ефективніших структурних економічних та адміністративних реформ; 3) сприяє залученню та захисту внутрішніх та іноземних інвестицій, які відіграють ключову роль у розвитку України; 4) Європейський Союз та Україна поділяють зацікавленість у збереженні стабільності та безпеки у вільній та демократичній Європі.

Саме держава продовжує залишатися основою розвитку сучасного світу. Від неї залежать темпи економічних перетворень, її участь у процесах інтеграції та глобалізації. Держава створює відповідну законодавчу базу, фінансову систему, економічні регуляційні механізми, які певною мірою впливають на розвиток процесів глобалізації в країні. А для успішного розв'язання глобальних проблем необхідно здійснювати правильну внутрішню політику, розвивати всебічне міжнародне співробітництво, навчитися жити в мирі з усіма і при цьому не втрачати унікальність своєї країни, народу, етносу.

Список використаної літератури:

1. **Волкова О.В.** Ринок праці: навч. посібник / О.В. Волкова. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – С. 624.
2. 2. Петик М. Україна в сучасних глобалізаційних процесах / М. Петик // Формування ринкової економіки в Україні. – 2013. – №19. – С. 530–539.

Жованик О.В., група ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Світовий досвід доводить, що для досягнення швидкого економічного зростання необхідною умовою виступає розвиток відкритої економіки. Глобалізація є провідною тенденцією, що характеризує розвиток сучасних фінансів та світової економіки. На сьогодні важливо відстоювати національні інтереси, формувати національну модель розвитку, яка дасть змогу ефективно використовувати потенціал України, бо процес формування фінансової глобалізації та глобальної економіки є неминучим. Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн

світу і, звичайно, на Україні, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Розв'язанню теоретичних і практичних проблем впливу глобалізації на економіку України присвячені роботи багатьох учених-економістів, наприклад, О. Білоруса, І. Валлерстайна, А. Гальїнського, В. Гейця, Н. Косолапова, Є. Лібанової, Н. Мацелюх, Є. Панченко, Ю. Пахомова, С. Сардак, С. Чурова, та інших.

Процеси становлення світового господарства як цілісної системи з певною структурою, формами та інституціями функціонування мають об'єктивний характер. Глобалізація процесів суспільного розвитку знаходить прояв передусім у таких напрямках: виникає потреба в створенні єдиних «правил гри» для всіх учасників світового господарства; у нових формах управління світовою економікою, які б ураховували інтереси наднаціонального; у появі нових закономірностей політичної діяльності окремих держав, коли вони вже не можуть бути самостійними у прийнятті усіх рішень щодо свого функціонування; в обмеженні альтернатив вибору цілей та інструментів розвитку окремих країн, регіонів з боку світового товариства і в інтересах цього товариства [1].

Функціонування економіки України у відкритому глобальному середовищі наражає її національну економіку на цілу низку серйозних викликів фінансового глобалізму. Україна не має важелів впливу на міжнародні фінанси, нашої державі залишається лише пристосовуватися до коливань світової фінансової кон'юнктури, викликаних діями світових фінансових центрів (Нью-Йорк, Цюрих, Лондон). Існує цілком реальна загроза деформації відтворювального процесу в рамках національної економіки України, обмеження можливості підтримувати рівноважний стан економіки засобами грошово-кредитної та валютно-курсової політики, а також втрати нашою державою економічного суверенітету з причин боргової залежності та фінансового підпорядкування іншим країнам світу. Глобальним викликом українській економіці, який дедалі більше стримуватиме її розвиток у майбутньому, є дефіцит паливно-енергетичних ресурсів [2].

Внаслідок інноваційного характеру розвитку світового господарства та революційних змін у науці та техніці одним з провідних процесів у глобальній економіці стає інтелектуалізація. Це сприяє формуванню і вдосконаленню освітнього, професійного, наукового та духовного потенціалу суспільства, а також є найважливішими чинниками соціально-економічного розвитку. Зрозуміло, що у зв'язку з політичною ситуацією в Україні в найближчі роки у сферах матеріального виробництва навряд створяться сприятливі умови формування нової економіки знань. Але у найближчій перспективі підвищення рівня інтелектуалізації української економіки може відбутися шляхом запровадження нових форм національної економічної політики розвитку людських ресурсів у сферах ІТ-технологій, інформаційних послуг, спорту, освіти, космічної індустрії, туризму тощо [4].

Глобалізація впливає на економіку України досить суперечливо. Можна виділити як позитивні, так і негативні сторони цього впливу. Позитивні сторони є очевидними: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Ще позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до закордонних ринків внаслідок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Негативні наслідки впливу глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін [3].

Сильною категорією України є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень у ВВП 111%. Проте позитивний ефект нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні та нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі й розрахункові обмеження. З 2014 по 2015 рік кількість користувачів широкомовного доступу збільшилася до 58% (у 2013 році кількість користувачів складала 53%), відсоток торгових надходжень у ВВП до 113%. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій

(внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% до 4,1%; розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 до 938. З 2012 по 2014 Україна залишалася на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Нині Україна посідає 47 місце. Дослідження індексу глобалізації пророкує продовження процесів глобалізації - як у цьому році, так і надалі [3].

Отже, можна зробити висновки, що реальністю сучасного суспільства є глобалізація. Україна поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, бо процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і її. Через незавершені реформи Україна, на сучасному етапі, недостатньо повно використовує потенціал, що існує в неї для участі в глобальних ринках.

Список використаної літератури:

1. Вплив глобальних світових тенденцій на розвиток економіки України / О. М. Кірієнко, Н. І. Кобзар, А. М. Андрейчикова // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. - 2013. - № 6. - С. 39-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vrpbia_2013_6_10
2. **Мацелюх Н. П.** Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: навч. посібник для самост. підгот. до курс. екзаменів та компл. держ. екзамену з економ. теорії / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 382 с.
3. Україна і сучасні процеси світової економічної глобалізації / Каїра Л. Г., Титар К. А. // «СЛАВУТА» - 2013. - №6. - С.58-61.
4. Оцінювання стану інтелектуалізації національної економіки України в умовах глобалізації / С. Е. Сардак, А. О. Самойленко // Бізнес Інформ. - 2014. - № 12. - С. 19-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_12_4

Коваль Ю.С., ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.

ВПЛИВ ТА НАСЛІДКИ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Геополітичне положення України на межі двох великих цивілізаційних просторів - європейського та євразійського було і є одним із визначальних факторів її історичної та політичної долі. Географічно Україна завжди була і залишається центральноевропейською державою. Історично і політично тривалий період більша частина території України перебувала під впливом євразійської соціально-культурної традиції, перебуваючи у складі Російської, потім Радянського Союзу. Національна свідомість виявилася розщепленою, відповідно, не було єдиних геополітичних пріоритетів, національних інтересів, єдиної національної стратегії. Все це зумовило невдачу побудови національної держави на початку ХХ ст., а також сучасні труднощі становлення Української держави.

Глобалізація - це сучасна форма міжнародних відносин, яка характеризується поширенням взаємозалежності між країнами в економічній, політичній і культурній сферах практично на всю земну кулю. Основним чинником розвитку глобалізації стала науково-технічна революція, особливо розвиток світової системи інформації, поширення Інтернету, який зробив можливим миттєвий зв'язок між людьми в різних кінцях світу і усунув перешкоди на шляху розповсюдження будь-якої інформації [1].

З точки зору глобалізації та державно-політичних цілей, географічне розташування України та геополітичне становище, що з нього випливає, має як переваги, так і недоліки. До переваг належить те, що країна розташована на перехресті впливів - між Сходом і Заходом, має відкриті торговельні шляхи з державами Півночі і Півдня. Належність України через Чорне море до басейну Середземного моря визначає її легкий доступ до регіону Близького Сходу, незважаючи на анексію Криму в нас залишилась Одеса з морським портом.

Глобалізація є певним етапом розвитку людської цивілізації, коли національні економіки вже не можуть нормально розвиватись в межах однієї держави, а міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків.

Сьогодні жодна країна світу, якою б потужною вона не була, не може існувати ізольовано від решти світу. Перед Україною, як частиною глобалізованого світу, постає майже увесь спектр зазначених глобальних проблем. І не тільки Україна, а навіть найпотужніші країни світу не в змозі самотужки їх розв'язати. Тому для подолання цих проблем і ризиків людство об'єднує свої зусилля і ресурси. При цьому глобалізація несе для України як позитиви, так і певні негативи. До позитивів можна віднести поширення швидкими темпами інформаційних технологій,

більші можливості пошуку партнерів у всьому світі, а не лише серед найближчих сусідів, вільне пересування українських громадян у світі, можливості отримання освіти і роботи за кордоном.

Серед негативів, які приносить Україні глобалізація, це - посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав, поступова втрата національно-культурної ідентичності і самобутності і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним та регіональним об'єднанням як ООН, Євросоюз, ОБСЄ.

Список використаних джерел:

1. **Бжезинський З.** Україна в геостратегічному контексті/ Пер.з англ. - К.:Видав.Києво-Могилянська Академія, 2006
2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: збірник/ М.В. Стріха, В.С.Шовкалюк, Т.В.Боровіч, Ж.І. Дубчак, А.О.Седов.- К.:Брюк-Бізнес, 2009
3. **Пашков М.** Україна на шляху європейської інтеграції: соціологічне опитування УЦЕПД/М. Пашков//Національна безпека і оборона.-2012.-№3.-С.27-39

Кузнецова Ю.В., ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Поглиблення глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільно-економічного життя породжує якісно нові виклики національним державам. Це вимагає адаптації їхніх економік до світових трансформаційних процесів через формулювання відповіді на глобальні виклики та розробку механізму ефективної інтеграції у світове господарство.

Держава, як гарант економічної самодостатності України, зобов'язана: створити належні умови для розвитку та зміцнення національного капіталу; забезпечити контроль над національними природними ресурсами, діяльністю міжнародних монополій у стратегічних сферах економіки, збереженням довкілля, за фінансовими, інформаційними потоками та науково-технологічним обміном; взяти на себе повну відповідальність за енергетичну безпеку країни та захист її національного людського ресурсу [1].

Серйозними викликами для нашої держави є наступні.

1. Нинішній світовий інституційний порядок (глобальна інституційна система, репрезентована міжнародними організаціями) сприяє зростанню соціально-економічних асиметрій глобального розвитку та поглиблює суперечності між розвинутим центром і периферією світового господарства.

2. Загрози техноглобалізму: з одного боку, цей процес супроводжується фантастичним злетом інноваційних технологій та інтенсивним міждержавним науково-технологічним обміном, а з другого - підриває техніко-технологічну безпеку країн, оскільки національні держави втрачають ефективний контроль за власним науково-технічним потенціалом, який гарантує стабільність промислового розвитку країн і їх незалежність від непередбачуваних зовнішніх чинників.

3. За умов глобалізації світогосподарських зв'язків сфера фінансів, як наймобільніша ланка суспільного відтворення, набуває зростаючої самодостатності і незалежності від впливу окремих держав та їх макроекономічної політики. Вона спроможна самостійно визначати параметри глобальних фінансових агрегатів і забезпечувати собі одержання надприбутків, ігноруючи інтереси національних економік..

4. Глобальним викликом національній економіці, який дедалі більше стримуватиме її розвиток у майбутньому, є дефіцит паливно-енергетичних ресурсів

5. Глобальним викликом є інформаційна революція з її тотальним впливом на всі сфери суспільного життя. Разом з позитивними моментами інформаційна ера несе з собою зростання технологічного безробіття, знищення певних робочих місць і навіть професій через автоматизацію та механізацію, що є найнебезпечнішим соціальним наслідком загальносвітової інформаційної революції [2].

Україна має дбати про ефективну систему надійного захисту свого національного інформаційного простору від негативного впливу тих інформаційних потоків, які підривають її національні устої, пропагують війну, насилля та жорстокість, розпалюють расову, національну та релігійну ворожнечу, посягають на права і свободи людини і суспільства, деформують свідомість громадян, цілеспрямовано ведуть антиукраїнську пропаганду.

Конструктивне розв'язання глобальної екологічної проблеми можливе лише на основі оптимізації людської діяльності у напрямі її гармонізації з законами існування навколишнього середовища, коли економічна та соціальна складові розвитку людської цивілізації будуть доповнені екологічним компонентом, який передбачає провідну роль людини в налагодженні гармонії з навколишнім середовищем.

Список використаної літератури:

1. **Поручник А. М.** Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. - К : КНЕУ, 2008. - 352 с.
2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. / За заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника. - К: КНЕУ, 2006.

Кузьміна М.Р. ВА-16-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

УКРАЇНА У СУЧАСНІЙ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Україна на нинішньому етапі розвитку переживає процеси трансформації всіх сфер людського життя і на початку XXI століття зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем.

Мета дослідження: - осмислення глобалізації як об'єктивного суспільного процесу загальнопланетарного масштабу, який потребує вироблення нових теоретико-концептуальних та методологічних підходів аналізу, який відкриває націям (народам) нові можливості для новаторства і підприємництва, сприяє економічному зростанню, соціальному добробуту, покращенню якості життя громадян України, адже тільки довгострокове економічне зростання покращить добробут громадян, дасть країні кошти на освіту, охорону здоров'я і пенсії.

В сучасних умовах системної кризи необхідно формування концепції довгострокового сталого розвитку України у вимірах глобалізаційних процесів сучасності та пошуки шляхів оптимізації в умовах інтеграції до загальноєвропейського простору; розробка методики осмислення кризових проблем соціоантропологічного, соціоекономічного та соціокультурного характеру та створення нової методики антропологічної експертизи політичних програм і проєктів; розробка нової технології інноваційного механізму як фактора досягнення сталого розвитку сучасного українського суспільства в умовах виходу України з кризи.

Література:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.

Куличенко О.Г. гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н.Є.

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ І ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Головним викликом розвитку суспільства в умовах глобалізації стає зміна національного інтересу на глобальний інтерес, який реалізує нація, тому що вона об'єктивно включається в процес глобалізації [1, с. 33].

Національні інтереси реалізують природне право народу на гідне існування, як важлива причина виникнення національного відродження України. Особливо гострою вона стає в моменти, коли виникає загальна необхідність задовольнити спрагли національні сподівання і потреби та максимально використати багаті національні ресурси. Національні інтереси виступали та будуть й далі виступати у ролі базової, рушійної сили історії, тому що вони полягають в реалізації права кожного народу на самостійне існування та «включеність» його у світову цивілізацію.

Основний національний інтерес - відродження і зміцнення власної держави, укріплення національної економіки, ідентифікація громадян як громадян України. Найважливішим національним інтересом є забезпечення безпеки України та її приєднання до світового процесу економічного розвитку. Це тісно пов'язано з глобалізаційними процесами. На перший план у забезпеченні безпеки виходить інформаційний рівень. Сучасна концепція національної безпеки включає і воєнну доктрину. Інформаційний рівень у новій концепції національної безпеки не був розроблений, що свідчить про відставання України на цьому важливому стратегічному

напрямі. Пріоритетом національних інтересів України є інтеграція в європейські і євроатлантичні структури, що зможе забезпечити ефективність національної безпеки України. Концепція національної безпеки повинна виконувати функцію об'єднання суспільства навколо базових цінностей, які б поділяли більшу частину громадян. Вона повинна бути органічно пов'язаною з національною ідеєю і лише тоді вона дійсно буде ефективною [2].

Для України реалізація національних інтересів, передусім у сфері економіки, має супроводжуватися підтримкою національного виробника, експортними субсидіями, заміною імпортованих товарів тощо, спрямованих на укріплення зовнішньоекономічної незалежності і конкурентоспроможного потенціалу країни.

Щодо значимості національних інтересів України, то їх невизначеність дає причини для маніпулювання цією категорією: іноді спостерігається груба підробка національних інтересів, їх підміна вузькопартийними, суб'єктивними, а часто й клановими інтересами окремих людей і соціальних груп і тд.

Національні інтереси є фундаментальним поняттям політики і стратегії національної безпеки. Вони вказують на цілі внутрішньої та зовнішньої політики будь-якої країни. Необхідно активізувати зусилля щоб розробити таку стратегію національної безпеки України, яка спрямовувалась би на політичну консолідацію українців навколо спільних національних інтересів і національних цінностей, збереження національного миру, подолання наявних суперечностей та досягнення гідного рівня життя, стратегії, що відповідатиме свідомому культурно-цивілізаційному вибору України, який беззаперечно засвідчує її євроінтеграційні прагнення та орієнтованість на європейські демократичні цінності. Відстоювання національних інтересів має об'єднувати націю [3, с.112-120].

Список літератури:

1. **Лісничук О.** Національні інтереси України: пошук концепції // *Нова безпека*. - 2001. - № 1. - С. 33-39.
2. **Сватко Я.** Інформаційна війна України в глобалізованому світі // *Львівська газета*. – 2006. – № 33. – 22 лютого.
3. **Алексєєнко І.В.** Національні держави в умовах глобалізації світу (політичні і правові аспекти) / В. Алексєєнко. – К.: Аспектполіграф, 2006. – 360 с.

Кущенко М. М., гр. ВУ-16с

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розвиток процесів глобалізації значно впливає на міжнародні економічні відносини, змінює напрями і визначає тенденції розвитку економік різних країн та державної політики, впливає на зміст соціально-трудових відносин, тобто є одним з головних чинників сучасного розвитку світового господарства.

Вплив глобалізації на ринок праці населення України відбувається за такими основними напрямками: зміна структури зайнятості, дисбаланс між структурою робочої сили та робочих місць, вплив висококваліфікованої робочої сили.

Проаналізувавши ринок праці України кон'юнктура зареєстрованого ринку праці протягом 2015 – 2016 рр. характеризується значним перевищенням пропозиції робочої сили над її попитом. Потреба підприємств у працівниках на заміщення вакантних робочих місць та посад в січні 2016 р. становила 31,3 тис. осіб, що на 25 % менше ніж у січні 2015 р. При цьому кількість незайнятих громадян, які перебували на обліку в державній службі зайнятості, становила 508,6 тис. осіб. Таким чином, навантаження на 1 вільне робоче місце (вакантних посад) в середньому по Україні в січні 2016 р. становило 16 осіб, що у 1,8 разів більше, ніж у січні 2015 р. В окремих областях, зокрема, в Запорізькій та Львівській – на 1 вакансію претендувало 42 – 75 осіб.

Значний вплив економічна глобалізація здійснює на галузеву структуру зайнятості. Так одним з найбільш серйозних викликів розвитку ринку праці нині в Україні є збільшення частки довготривалих безробітних та зростання середньої тривалості безробіття населення. У першому півріччі 2015 р. порівняно з відповідним періодом попереднього року, середня тривалість пошуку роботи збільшилась з 5 до 7 місяців, питома вага безробітних, які шукали роботу більше року зростає у 2,3 рази. З числа зареєстрованих безробітних в Україні в січні 2016 р. біля 13 % (65,0 тис. осіб) це ті, які знаходяться в статусі безробітних більше 1 року. Довгострокове перебування у стані безробіття збільшує для безробітних ризики втрат навичок та зменшує їхні шанси на працевлаштування. Після двох-трьох років бездіяльності держава практично

втрачає цих людей як робочу силу та для зміни ситуації їм необхідна довготривала реабілітація, що потребує додаткових витрат.

Аналіз безробіття за віковими групами свідчить про те, що найбільш поширеним воно залишається серед молоді у віці до 15 – 24 років – 21,3 % та у віці 25 – 29 років – 11,6 %, як у міській так і у сільській місцевостях. Слід наголосити, що серед безробітних у віці 15 – 70 років майже 15 % становлять ті, що непрацевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Вплив процесів глобалізації на стан у сфері доходів працюючих спричиняє знецінення праці. На жаль, в Україні питома вага заробітної плати у загальних обсягах доходу населення в цілому по країні складає біля 40 %, а в окремих регіонах ледь сягає 30 %-ї позначки. Середній розмір заробітної плати штатних працівників у 2015 р. склав 5230 грн., у всіх регіонах середній розмір оплати праці був вищим за мінімальну заробітну плату, разом з тим лише в м. Києві, Донецькій та Київській областях заробітна плата перевищила середню по країні.

Вагомим чинником погіршення ситуації на ринку праці в Україні виступають наслідки російської агресії, в результаті якої значна кількість населення втратила роботу. За офіційними даними, з початку окупації АР Крим та проведення антитерористичної операції на Сході до державної служби зайнятості звернулися за допомогою у працевлаштуванні 64,3 тис. вимушених переселенців з АР Крим, Донецької та Луганської областей. Така ситуація призводить до зростання навантаження на локальних ринках праці та генерує проблеми щодо працевлаштування, соціальної реінтеграції і адаптації, доступу до освіти тощо.

Враховуючи вплив глобалізаційних процесів на економіку держави та соціально-трудові відносини в Україні, реформування державної політики зайнятості повинно включати наступні напрями:

- необхідно в першу чергу підвищувати рівень освіти, тобто збільшувати інвестування в людський капітал на всіх рівнях;
- необхідно звернути увагу на навчальний процес у закладах вищої освіти;
- необхідно оптимізувати параметри ринку праці за умови поєднання важелів державного і договірної регулювання на принципах соціального партнерства;
- найефективнішими слід визнати заходи, що становлять спрямовані на попередження значних масштабів безробіття, стимулювання сукупного попиту на робочу силу, якнайшвидше повернення незайнятих до складу функціонуючої робочої сили;
- потрібно реформувати систему соціального захисту безробітних, яка має спонукати їх до активного пошуку нового місця.

Таким чином, найбільш актуальними і необхідними для України є припинення війни, а також кроки щодо збереження і посилення позицій у виробленні та реалізації активної державної політики зайнятості та найефективніших заходів щодо врегулювання соціально-трудових відносин й упередження значних масштабів безробіття, яке може бути досягнуто переважно за рахунок створення нових, економічно доцільних робочих місць і раціонального використання діючих.

Список використаної літератури:

1. **Акулов М. Г.** Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб./ М. Г. Акулов. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 328 с.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Лук'яненко Д. Г. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: монографія / за заг. Ред.. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2016. – Т. 2.- 529 с.

Кучеренко Ю. О., ВУ-16с

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку економіки передбачає втілення в програму соціально-економічного розвитку політики інтеграційних процесів. Глобалізація економіки зумовлює перспективний шлях вдосконалення та розширення світових процесів в різних галузях господарства. Глобалізацію як процес неможливо увести без збільшення кола партнерів та розробки новітніх технологій та послуг. Хоча глобалізаційні процеси не завжди приводять до позитивних наслідків в економіці, що

зумовлюється занадто великим впливом тих ідей і процесів, які входять в процеси глобалізованої держави. Отже, дана тематика є актуальною. Інтеграційним процесам значну увагу приділяло багато дослідників, серед них можна виділити Ключко В., ПахомоваЮ., Павленко Ю., Задарей Н., Иванова П., Корнилова О., Гейця В., Кузьміна О., Курдину Е., Фурмана В., Шкарпову О.

Глобалізація є життєво необхідною і по суті, безальтернативною стратегією просування людства до більш повного розкриття власних можливостей і різкого поліпшення якості життя.

Вплив глобалізації на національну економіку досить складний і суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: по-перше, це можливість активно брати участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, по-друге, відбувається скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що дуже важливо, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників актуальне питання сучасності. Цим Україна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом і отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних формами і процедурами, мінімально залежачи від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією з позитивних сторін, оскільки сучасне становище держави є нестабільним. позиція, яку зараз підтримує Україну, призведе до збільшення можливостей входження країни в великі міжнародні коопераційні проекти, які в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливість більше вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. На жаль, на сьогодні Україна недостатньо залучена в ці процеси, оскільки вона:

- значно відстає від провідних держав світу в галузі інформатизації та розвитку інформаційних технологій;
- знаходиться лише на початку формування власних ТНК, конкурентоспроможних на глобальному рівні і здатних до здійснення глобальної стратегії розвитку;
- досить непослідовно вводить економічну лібералізацію [1].

Тому, з іншого боку, глобалізація викликає серйозні негативні наслідки - вона загрожує майбутньому людської цивілізації, негативно впливає на клімат, погіршує якість і рівень життя. Виникає пригнічення розвитку окремих галузей (секторів) національної економіки, які виявляються не готовими до повноцінної міжнародної конкуренції, заміщення їх імпортом.

В умовах глобалізації спостерігається зниження ролі національної держави, втрата державної ідентичності, цілісності. Для національних виробників немає достатньої внутрішньої мотивації для застосування інновацій, що дозволяє іноземним конкурентам використовувати протиріччя внутрішнього законодавства для знищення контрагентів на внутрішньому ринку. У такій ситуації інтеграція позначається на руйнуванні цілих галузей. В даний час Україна не використовує всі свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, використання вигідного геоекономічного розташування), оскільки офіційний сектор економіки неефективний. А конкуренти України широко застосовують високі і запатентовані технології, стимулюють виробництво унікальних товарів, всебічно використовують новітні наукові розробки, кредитують інновації [2].

Проаналізувавши результати глобалізаційних процесів в Україні, можна помітити, що початковим є питання реформування зовнішньоекономічного сектора України, інтеграції її господарської системи в міжнародну економіку, створення розгалуженої інфраструктури, яка б забезпечувала швидку реалізацію ринкових перетворень, перш за все, у зовнішньому секторі економіки. Таким чином, все це дозволяє зробити висновок, що від трансформації зовнішнього сектора економіки України залежать подальший економічний розвиток країни, ефективність і результативність підприємницької діяльності, місце України в системі світового господарства.

На сьогоднішній день Україна повністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованим. Тому його пріоритетним завданням повинно стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, поліпшення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасним умовам господарювання, всебічної підтримки підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Навроцька Н.А. Теоретичні засади трансформації інвестиційного процесу в умовах глобалізації / Н.А. Навроцька // Економічний часопис-XXI. – 2012.
2. Волович О. О. Глобалізація: переваги і загрози для нашої країни / О. О. Волович // Одеські Вісті. – 2012. – № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=23646>

Лещенко К., ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Глобалізація – об'єктивно обумовлений процес, що досяг величезних масштабів на початку ХХІ сторіччя і створює нові можливості ефективного розвитку. Глобалізацією передбачається, що країни стають взаємопов'язаними в результаті створення системи міжнародного виробництва, зростання рівня світової торгівлі та потоку іноземних інвестицій та розповсюдження технічних новинок. Проте, глобалізація також призводить до того, що країни більш вразливо реагують на негативний вплив світових зв'язків. Сучасна Україна розглядається як одна з невід'ємних складових світової економічної системи. Але ні для кого не є секретом те, що вигоди від глобалізації в більшому ступені отримують країни-лідери, а Україна не належить до цих країн через власний соціально-економічний розвиток і роль на світовій політичній арені. Саме тому, для України дуже важливо правильно та обережно реагувати на мінливі регіоналізаційні та глобалізаційні світові процеси, підтримувати баланс відносин між різними векторами міжнародного співробітництва.

Питання адаптації української економіки сьогодні є актуальним, оскільки воно виходить за національні межі, через зростання рівня інтеграції ринків і масштабу мобільності капіталів. Саме тому питання розробки заходів щодо вдосконалення існуючої ситуації є найбільш актуальним з існуючих.

Існує декілька форм адаптації української економіки до глобалізаційних викликів, серед них можна виділити наступні:

1. Регіоналізація, що буде своєрідним захистом національної економіки від впливу негативних явищ глобалізації. Також регіоналізацією можна розглядати як специфічну перевагу капіталу для регіонального ринку з ціллю вирівняти його соціально-економічний розвиток.

2. Трансформація національної системи державного регулювання завдяки адаптації та гармонізації українських норм та стандартів до світових.

3. Адаптація та синхронізація світового законодавства із національним [1]. Для розв'язання проблем адаптації системи українського державного регулювання, необхідно використати в першу чергу наступні заходи:

1. Зменшення залежності української економіки від палива та інших стратегічних сировин.

2. Зменшення залежності України від зовнішньої торгівлі та прискорення розвитку внутрішнього ринку.

3. Реформування відносин стосовно власності, зміна форм господарювання задля збалансованого співвідношення експорту та імпорту (співвідношення, що характерне для світового ринку).

4. Налагодження високотехнологічного вітчизняного імпорту, збільшення частки наукомісткого виробництва продукції в експорті та підвищення частки виробництва і продажу ноу-хау на світовому рівні.

5. Реальний механізм державної підтримки підприємств, що виходять на нові для себе міжнародні ринки [2].

Отже, глобалізація – це сучасний процес, який охопив увесь світ. І, хоча сьогодні на Україну ще впливають негативні явища глобалізації, низка економічних заходів щодо розширення та удосконалення власного імпорту, а також зміна законодавства в бік світових норм допоможе зменшити негативні явища і отримати явні плюси від глобалізації.

Список використаних джерел:

1. **Белорус О.** Глобальные трансформации и стратегии развития / О. Белорус, Д. Лукьяненко. – К. : Ориане, 2012. – 424 с.
2. **Колодко Г.В.** Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн / Г. В. Колодко. – К.: Основні цінності, 2014. – 202 с.

Литвиненко Ю.І. група ВМ-16-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ У ХХІ СТ.

Міграція населення України в ХХІ ст. є провідною формою міжнародних відносин країн світу. Протягом різних періодів історії людства вона мала різні масштаби та напрями, а також форми та види. В історії незалежності саме України, міграція посідає досить вагоме значення, особливо – зовнішня трудова міграція. Саме тому усвідомлюючи важливість міграційних процесів для України доцільно провести аналіз основних напрямків міграції та цілей на основі останніх даних ІОМ (International Organization for Migration). Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні основи дослідження закладено у працях А. Хомра, Т. Драгунова, В. Шелюка, Л. Рибаківського, В. Юнцєва, Е. Равенштейна, Н. Проскура, Ю. Гуменюка, Г. Гоголя, Б. Кравченка, В. Макара, Я. Балана, Б. Кордана, Л. Лещенка, С.Сардака. Фрагментально розкрито питання державного регулювання трудової міграції у працях О. Піскуна, О. Шибка, Д. Крапивенка, І. Гнибіденка. Незважаючи на достатньо велику кількість наукових праць, тема міжнародної трудової міграції є все ще актуальною, адже українська трудова міграція набуває величезних обсягів, тому важливим є виявити причини міграційних процесів.

Головною метою цієї роботи є проаналізувати трудову міграцію українців та ідентифікувати мотиви повернення їх на батьківщину. Протягом довгого часу вчені намагалися знайти підхід до виведення єдиної дефініції поняття «міжнародної міграції». Однак, навіть зараз не можна однозначно знайти відповідь на це питання. Взагалі, під міграцією розуміється мобільність, переміщення людини в просторі. На відміну від загального поняття «міграція» виділяють таке поняття, як «міграція робочої сили». Під міграцією робочої сили в загальних рисах розуміється процес переміщення трудових ресурсів з метою працевлаштування на більш вигідних умовах, що визначаються співвідношенням попиту і пропозиції на ринку праці, ніж в країні походження або регіоні постійного проживання мігранта. Взагалі, переміщення населення вивчається в межах різних наукових підходів, але економічний переважає. Наприклад В. Юнцев виокремлює у своїй праці 17 підходів до вивчення міграції населення, які об'єднують 43 наукових напрямів, теорій і концепцій. З них 15 – у межах економічного підходу. Ю. Гуменюк і Г. Гоголь вказують, що міжнародна трудова міграція як самостійне економічне явище має ознаки ідентичності: економічну мотивацію, добровільність і тривалість у часі. Ширше тлумачення міграції запропонував В. Шелюк: «Міграція – це поняття, яке відображає соціально-економічні і демографічні процеси, сукупність переміщень, які здійснюються людьми між країнами, регіонами однієї країни, різного виду поселеннями та інші види переміщень». Проте, М. Околюк запевняє, що термін «міграція» використовується тоді, коли люди, а саме мігранти, мають на меті остаточне переселення. Такий підхід є досить застарілим; тому пропонує ще розглянути міграцію в контексті ширшого поняття «рух», що включає розмаїтість типів і форм людської мобільності, які взаємопов'язані й трансформуються одні в інші. Як ми бачимо, досвід України та інших країн показує, що нехтування міграційними процесами призводить до відтіку кваліфікованих спеціалістів та певною мірою «вимивання» кращої частини працездатного віку. Л. Гальків підмітив, що «не існує держави, яка б на різних етапах свого розвитку тією чи іншою мірою не була задіяна у світових міграційних процесах». Також, до вагомих причин трудової міграції населення України можна віднести: можливість покращити власне економічне становище за рахунок підвищення рівня зарплатні та додаткових надходжень; недостатня кількість робочих місць; пошук кращого життя та умов праці за кордоном, а також більше можливостей в соціальній сфері (медичне обслуговування, пенсійне забезпечення, тощо); відсутність перспектива у професійному розвитку та нестабільна політична ситуація країни; невідгідні умови ведення великого та малого бізнесу; широко поширена корупція у всіх сферах – ці всі чинники сприяють тому, що трудова міграція з України набирає оберті. У першу чергу, Україна втрачає молодь, яка має можливість під час навчання або після закінчення ВУЗу виїхати за кордон на постійне проживання та роботу. Також слід враховувати висококваліфікованих спеціалістів, які бажають працювати за кордоном де їхню заробітну плату збільшують у десятки разів на відміну від доходів на батьківщині. Якщо проаналізувати дані ІОМ, то можна дійти висновку, що українські трудові мігранти обирають в основному такі країни міграції: Протягом 2000-2009 рр. зростає кількість мігрантів до країн Європейського Союзу з 59% до 86% від кількості усіх трудових мігрантів з України. З 2010 року ця тенденція частково відновлюється. У цей час варто відзначити зниження міграційного потоку робочої сили по відношенню до інших

країн, таких як США, Канада, Австралія, ОАЕ. У відсотках можна зазначити основні країни, куди спрямовані українські трудові мігранти: Польща – 22,5%, Російська Федерація – 19,2%, Чехословаччина – 18,3%, Італія – 15,7%, Німеччина – 3,2%, Португалія – 2,7%, Білорусь – 2,5%, США – 2,0%, Іспанія – 2,0%, Словаччина – 1,7%, Угорщина – 1,2%, Греція – 0,9%, Ізраїль – 0,8%, Франція – 0,7%, Велика Британія – 0,7%, Бельгія – 0,5%, Румунія – 0,4%, ОАЕ – 0,3%, Данія – 0,3%, інші країни – 0,8%, невідомо – 3,6%. Якщо порівнювати вікову категорію, то українські трудові мігранти беруть участь у міграції в більш зрілому віці (в середньому 34 роки). На короткотермінову міграцію припадає 64%, а на довготермінову трудову міграцію 71% саме у продуктивному віці 18-44 роки. В основному, люди старші 45 років більше беруть участь у короткостроковій трудовій міграції, у той час як вікова група людей 30-44 роки спрямовані на довготермінову міграцію. Слід зазначити, що українські трудові мігранти мають найвищий відсоток освіти (37%) серед мігрантів, які мають завершену вищу освіту. Але, це не означає що освіта і досвід відповідають потребам ринку праці України або країни призначення. Наприклад аналітики відзначають, що велика кількість освічених та талановитих людей (інженери, лікарі, фахівці з інформаційних технологій) які працюють за кордоном сприяють певному рівню «витоку мізків». Але під час міграції переважно відбувається декваліфікація, коли трудовий мігрант виконує низько кваліфіковану роботу.

Отже, дивлячись на результат проведеного дослідження встановлено, що трудова міграція з України здійснюється за такими основними напрямками: країни Європейського Союзу, Російська Федерація, США та Канада. Більшість трудових мігрантів задіяні у сфері будівництва та в домашньому догляді. Але варто зазначити, що довгострокова трудова міграція відбувається у віці 30-44 роки, а також спостерігаються досить великі потоки міграції молоді. Взагалі, на сьогоднішній день першочерговими завданнями є врегулювання вікової структури виїзних міграційних процесів та запобігання масовому виїзду економічного активного населення з України.

Список використаної літератури:

1. **Сардак С. Е.** Проблеми дослідження міжнародної міграції населення/С. Е. Сардак//Вісник Академії митної служби України.-2006.-№3.-С.73-78.
2. **Гальків Л. І.** Статистичне оцінювання міграційних процесів в Україні у контексті втрат людського капіталу / Л. І. Гальків // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20 (5). – С. 124–131.
3. **Гуменюк Ю.** Міжнародний ринок унікальної робочої сили: перспективи мігрантів / Ю. П. Гуменюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 691. – С. 321–327.

Лошкарьова Н.Д., гр. ВУ-16с

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Одним з найважливіших процесів у рамках світової глобалізації, що впливає на її хід і результати, є розвиток світового ринку праці. Особливості функціонування ринку праці України характеризується тим, що становлення ринкових відносин з урахуванням соціальних аспектів супроводжується виникненням ряду проблем, наприклад, диференціація розміру заробітної плати; нерівномірний розподіл трудових ресурсів по території країни; існування неофіційних форм зайнятості і т.д.

Важливим фактором, що загострює дані проблеми є знецінення праці. Так, у 2016 році заробітна плата становила 890 536 млн грн.–це 40,7 % одержуваних грошових доходів, тоді як у 2014 році 41,8% одержуваних грошових доходів по Україні. За останні 5 років частка заробітної плати у ВВП України збільшилася лише на 2%: з 39,9 % у 2012 році до 41,9% у 2016 р. Але в більшості розвинених країн ця частка становить близько 60%.

За даними Державної служби статистики , у 2014 році розмір мінімальної заробітної плати склав 1218 грн. У попередньому 2013 році мінімальна заробітна плата складала 1153 грн., що на 55 грн. більше ніж у 2012 році. В свою чергу в 2012 році мінімальна заробітна плата зросла, у порівнянні з 2011 роком, на 135 грн.розмір мінімальної заробітної плати має стійку тенденцію до збільшення, але не відповідає сучасним реаліями економічного розвитку суспільства [3]. 3 01.01.2017 року мінімальна заробітна плата в Україні склала 3200 грн. Незважаючи на позитивні тенденції, рівень мінімальної заробітної плати в Україні є недостатнім і залишається одним

з найменших серед країн з розвинутою ринковою економікою. В той же час, за даними Комітету статистики Європейського Союзу, можна побачити, що найбільший розмір мінімальної заробітної плати серед країн-членів ЄС складає 1921,03 євро (Люксембург), а найменша – 173,84 євро (Болгарія) [4]. На початку 2017 року України майже наблизилася до європейських стандартів в мінімальній оплаті праці з показником в перерахування за національним курсом на євро і склала 106.

Згідно з дослідженням Міжнародної організації з міграції, кожен другий українець у працездатному віці (від 20 до 35 років) виявляє бажання емігрувати у України [2]. За оцінкою Світового банку, країна входить до п'ятірки найбільших постачальників мігрантів, поступаючись лише Мексиці, Індії, Китаю та Росії. У 2014 році за межами України проживали 6,5 млн. осіб, що народилися на її території.

Тобто, у процесі глобалізації Україна виконує функцію донора відносно дешевої робочої сили для ринку праці інших країн. Крім того, найбільшу кількість мігрантів з України у 2015 році становили люди з повною середньою та середньою спеціалізованою освітою – 48% і з вищою освітою – 24% [1]. Як наслідок, Україна надалі важче зберігати свої конкурентні переваги на світовому ринку.

Таким чином, досліджуючи стан ринку праці, можна виділити три основні проблеми: диспропорції в організації праці в регіональному розрізі України; низький рівень середньої заробітної плати; пряма залежність організації праці від показника зайнятості та умов праці.

В результаті включення українського ринку праці в глобалізаційні процеси, виникли й позитивні наслідки. Наприклад, як на основі мобільності трудових ресурсів знижується гострота проблеми галузевих змін у структурі зайнятості. Оскільки Україна пов'язує перспективи свого подальшого розвитку з входженням в європейські структури, необхідно дотримуватися відповідних європейських стандартів у соціальній сфері. Для цього слід ретельно аналізувати світовий досвід функціонування систем соціального захисту в найбільш розвинутих країнах.

Список використаної літератури

1. Адамик В. В. Проблема бідності кризь призму « соціального вакууму » / В. В. Адамик, А. Ф. Мельник // Наука й економіка. - 2014. - Вип. 1. - С. 208-217. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2014_1_36
2. Міжнародна Організація Міграції в фактах і цифрах (2016). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moscow.iom.int/russian/documents/facts_figures_ru.pdf
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт статистики Європейської комісії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Любавіна Д.П. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНУ СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

Сьогодні процеси економічної інтеграції є домінуючими в розвитку світової економіки. Економічна інтеграція передбачає розвиток стійких економічних зв'язків і поділ праці національних господарств, що близькі за економічним рівнем, а також зближення господарських механізмів через укладання міждержавних угод.

Сьогодні Україна знаходиться на початковому етапі інтеграції національної економіки до світових структур, оскільки бере незначну участь в економічній діяльності інших країн, знаходиться поза межами міжнародних потоків капіталовкладень і міжнародних валютних контактів. Тому стратегічні напрями державного розвитку повинні зважати на сучасність інтеграційного процесу, неможливість відокремлення від всеохоплюючої та активної інтернаціоналізації [1].

Практика реформування вітчизняної економіки довела, що процеси формування ефективної ринкової системи господарювання є довготривалими та складними.

Однозначно Україна мусить розробити напрям, який би максимально брав би до уваги національні інтереси. А саме необхідність розробки методів і механізмів оптимального розмежування, врахування суспільних інтересів та узгодження взаємних приватних інтересів, державного та ринкового регулювання у системі соціально орієнтованої економіки України, на становлення якої спрямовані всі зусилля суспільства вже впродовж більше ніж 24 років.

При цьому необхідно враховувати світовий досвід економічних трансформацій та захисних дій щодо негативних впливів загроз сучасної глобальної економіки. Зокрема, в світлі процесів, які відбувалися у глобальній економіці в посткризовий період після кризи 2007-2012 років, Україні необхідно враховувати такі факти:

1) Незважаючи на великі видатки, до яких зверталися уряди для спонукання попиту, сьогодні швидкість економічного зростання в розвинутих країнах залишається загальмованими, спостерігається слабкий внутрішній попит в поєднанні із високим рівнем безробіття;

2) Водночас країни, що тільки розвиваються, показують сильне економічне зростання (особливо Китай, Індія, Бразилія). Вони виступають у сучасному світі як «головний двигун економіки у глобальному розумінні».

Це стає ще однією підставою на користь термінової необхідності в умовах глобалізації помітного посилення ролі держави в підтримці соціальної стабільності, підвищенні конкурентоспроможності національної економіки й задоволенні передумов довгострокового економічного зростання. Держава повинна створювати вигідні умови для функціонування, розвитку і формування нових високоефективних інтегрованих виробничих структур.

Що ж до можливостей економічних трансформацій, то є необхідність подальшого упевненої розробки курсу нововведень. Насамперед у країні потрібно реалізовувати потужні системні перебудови у різних сферах політичного, соціального та економічного життя, щоб міцніше закріпитися на шляху сучасного цивілізованого розвитку. Цей етап необхідно пройти якомога енергійніше, щоб він був максимально лаконічним. Не слід порушувати послідовність реформ і зрозуміти, що припущені помилки та негативні ознаки сучасного розвитку мають тимчасовий характер.

Що до участі України в міжнародних інтеграційних процесах, то стан справ у взаємовідносинах України зі світовою економікою характеризується недостатнім рівнем готовності нашої економіки до високоефективних форм зовнішньоекономічного співробітництва.

Економічна політика, спрямована на інтегрування національної економіки у глобальне світове господарство, повинна ґрунтуватися на створенні дефіцитних факторів виробництва при підтримці наявних. Необхідно активніше створювати відповідні виробничо-господарські та організаційно-функціональні структури на рівні підприємств, галузей, регіонів та держави, впроваджувати виробничо-інвестиційні моделі структурної перебудови економіки.

Ефективність входження України у глобальну світову економічну систему робить актуальним необхідність підготовки фахівців нової якості, здатних послідовно відстоювати інтереси української економіки та держави в системі глобальної економіки та глобалізованого світу[2].

Наша країна стане рівноправним членом міжнародних економічних відносин і посіде належне місце у глобальній економіці тільки за умови реалізації ряду заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на світовому ринку. З огляду на це зовнішня та регіональна політика держави, а також стратегія зовнішньоекономічної діяльності українських суб'єктів господарювання мають бути спрямовані на посилення позицій України в системі міжнародного поділу праці; підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств та розширення ринків збуту; покращення структури експорту; досягнення стійкого економічного зростання, а відтак підвищення добробуту населення[1].

Список джерел:

1. Н. М. Галазюк, О. М. Зелінська, О. А. Урбан. Сучасні особливості інтеграції України у світовий економічний простір / Н.М.Галазюк // Економічний часопис - XXI. – 2014. – 9-10(1)
2. **Куцик П.О.** Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. – Львів : Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с.

Ляхов В.А. ВВ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

МІСЦЕ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ

Аналізуючи сучасні міжнародні процеси, їх часто визначають як глобалізаційні. Феномен глобалізації, починаючи з ХХ ст., став предметом багатьох наукових досліджень, що пояснюється розширенням і поглибленням міжнародного співробітництва, зростанням світової економіки та стрімким розвитком новітніх технологій. Глобалізація впливає на всі сфери життя людини – від фінансової до культурної і духовної.

Однак, незважаючи на багату наукову базу, недостатньо вивченим залишається питання теперішнього стану і розвитку глобалізаційних процесів, також актуальним постає визначення їхнього впливу на українську економіку.

Нині розвиток українського суспільства підпорядкований загальним закономірностям розвитку сучасної світової системи. Саме тому в умовах надзвичайного зростання зовнішніх впливів на економічне, соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства проблема впливу на розвиток глобалізаційних процесів постає центральним питанням виживання.

На жаль, Україна не є суб'єктом центру глобалізації і належить в цьому аспекті до периферійних держав [3]. Це обумовлено як рівнем її соціально-економічного розвитку, так і місцем і роллю держави в сучасній світовій політичній «грі подій та впливів». Як і проблеми постають перед Україною у зв'язку з глобалізацією світу? Насамперед, це послаблення ролі держави і посилення впливу на внутрішні українські процеси основних суб'єктів глобалізації, а саме, країн «Великої вісімки» (США, Канада, Англія, Франція, Німеччина, Італія Японія, Росія), ТНК (наприклад, Газпром), а також міжнародних організацій та об'єднань (ООН, НАТО, ЄС, СОТ, МВФ, ФІФА, СНД) тощо. Наслідком глобалізації є утворення наднаціональних інститутів і перехід у їхню компетенцію цілої низки політичних, економічних, соціальних функцій, які раніше виконували органи національних держав.

Це призвело, з одного боку, до збільшення кількості національних державно-правових інститутів, орієнтованих на задоволення потреб наднаціональних організацій, а з другого – до ліквідації функціонально непотрібних у нових умовах державних установ України. Далі посилюється транснаціоналізація ринків (фінансових, матеріальних, людських, енергетичних) та інших ресурсів. І Україна зіштовхується з проблемою неконкурентоспроможності своєї продукції. По-третє, застосування нових наукоємних і комунікаційних технологій, унаслідок використання яких інформатизація суспільного виробництва змінює зміст і формат значного масиву суспільних відносин. Людина все більше дистанціюється від формально усталених, звичаєвих процедур повсякденного життя, створюючи власний стиль і власну наповненість життя певними подіями, переживаннями та дозволами за допомогою новітніх технологій. Лібералізм (свобода норм, вибору напрямків соціальної активності, вільний ринок, скасування кордонів і митних перешкод) поширюється як світоглядна орієнтація людини й суспільства, що раціонально діє й оптимально розвивається на сучасному відрізку часу. Дійсно, лібералізація обміну, нові форми міжнародного поділу праці, зростання руху капіталів, посилення конкурентної боротьби дозволяють досягати економічного зростання в багатьох країнах світу, сприяють розширенню зайнятості, зниженню рівня бідності і підвищенню добробуту.

Можна сказати, що процеси глобалізації, безсумнівно, відкривають нові можливості людського розвитку, пов'язані із всевітнім поширенням новітньої технології і форм виробничої організації, які одночасно забезпечують високий матеріальний статус працівника, що вимагають від нього наукових знань і мобілізують його творчу ініціативу й інтелектуальні здібності. Однак ці нові можливості розподіляються вкрай нерівномірно, залишаються недоступними переважній більшості людей, які живуть за межами розвинених країн, серед інших і багатьом українцям. Тривала політична криза в Україні й обумовлене нею регулювання суспільних процесів у ручному режимі заважають упровадженню цивілізаційних механізмів управління й самоорганізації соціуму [2]. Чим багатші й міцніші внутрішні зв'язки суспільства, вищий ступінь його ідейної, економічної і соціальної консолідації, чим повніше реалізується його внутрішні ресурси, тим успішніше, на нашу думку, українське суспільство здатне використовувати переваги інтеграційних зв'язків і адаптуватися до умов глобального простору. Не можна заперечувати, що глобалізм як відчуття єдності людства, мирний симбіоз його і природи став характерною ознакою нового бачення світу.

Але глобалізм нашої епохи – це, з одного боку, система міфів, що стали реальністю, а з другого – реальність, що спростовує ці міфи. Переважна більшість населення планети розуміє, що глобалізація не є тим, бажаність чи небажаність чого підлягає обговоренню; це універсальна соціальна дійсність. Під її впливом люди усвідомлюють, що світ став іншим, а це спонукає вишукувати нові базові засади для його пізнання й осмислення. Стає марним аналіз окремих суспільств як структур, що розвиваються переважно внутрішньо. Насправді вони є структурами, що виникають унаслідок глобалізаційних процесів або як форма реакції на ці процеси. В умовах глобалізації народом стає все важче зберігати власну самобутність та ідентичність. Ми стаємо свідками процесу розмиву культурно-національної ідентичності народів, втрати ними своїх цінностей, які замінюються новими, що є продуктами глобалізаційних впливів і тенденцій.

Нині маємо тенденцію до скорочення кількості населення і в Україні. І це не просто (як вважає більшість) наслідок реформ, що відбуваються в країні. Скорочення корінного населення – це і є одним з головних завдань на шляху побудови Світової держави: адже лише надто зменшивши кількість корінних мешканців, можна скасувати саме поняття Батьківщина. Нині українці все частіше орієнтуються на якість життя – на досить високий рівень особистого споживання. Нам нав'язують, що саме це і є у житті найголовніше, його мета і сенс. Якщо немає можливості забезпечити власну дитину всім – підкреслимо: усім, а не найнеобхіднішим, то краще взагалі і не народжувати! А так як більшість наших співвітчизників і собі не можуть забезпечити достойний рівень життя, то питання щодо продовження роду автоматично знімається.

Під тиском глобалізації український культурний генотип поступово змінюється: матеріальне абсолютизується, культура перетворюється на прислужницю бізнес-еліти, вилучається національний складник, прищеплюється етика «безцуттєвої корисності» та соціального автоматизму [1].

Підсумовуючи все вищезазначене, маємо наголосити на тому, що історична перспектива сучасної України багато в чому залежить від того, наскільки ми, українці, збережемо власну самобутність, обумовлену нашим етногенезом, і наскільки зможемо протистояти нівелюючому впливу прогресуючої глобалізації. Глобалізація суперечить одному з найістотніших принципів організації природи і людського суспільства – принципу поліморфізму і тому не буде сприяти загальному розвитку людства в цілому та України, зокрема, хоча може бути для нього стимулюючим «викликом».

Досвід окремих культур включає в себе дві великі категорії – досвід набутий і досвід успадкований. При цьому набутий досвід, найзначніші досягнення якого поширюються по всьому світу, сприяє глобалізації, у великій мірі звужує творчу ініціативу, заважає проявам оригінального мислення, обмежує межі пошуку нових шляхів у науці, культурі й техніці. Навпаки, досвід успадкований може бути базою для нових творчих пошуків й одночасно забезпечувати цим пошукам оригінальність способів і шляхів, що надзвичайно важливо для людської цивілізації взагалі та України й українців у цілому.

Список використаних джерел

1. **Зажигаєв Б.В.** Україна на перехресті глобальної політики – Ч. 1: Україна та європейська система сучасних міжнародних відносин // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Некряч А.І. та ін.] ; вип. 1. – К. : КиМУ, 2013. – С.76–90.
2. **Наконечний В. М.** Світове українство в сучасних глобалізаційних процесах // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.] ; вип. 2. – К. : КиМУ, 2014. – С. 164–179.
3. **Самойлов О.Ф.** Цивілізаційно-культурний аспект аналізу глобалізаційних процесів // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.] ; вип. 2. – К. : КиМУ, 2014. – С. 205–219.

Мельник В. С., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стебляно І.О.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК УКРАЇНИ ЗІ ГЛОБАЛІЗОВАНИМ СВІТОМ

Сучасний світ неможливо уявити без всебічної співпраці між державами: економічною, політичною, соціальною та інших аспектів людського життя. Але чи завжди світ був так тісно пов'язаний між собою? Тільки в результаті бурхливого росту міжнародної торгівлі, яка виникла на різних історичних етапах, процесам сьогодення залишається характерна «глобалізація». Потрібно розуміти, що глобалізація являє собою процес зміни структури світового господарства та тісної співпраці економік на основі транснаціоналізації та регіоналізації. На цій базі відбувається формування єдиної світової мережевої ринкової економіки – геоeкономіки і її інфраструктури [1]. Україна намагається стати активним учасником та партнером на світовому ринку, отже процес глобалізації є актуальним та потребує особливої уваги. Аналізуючи хід різноманітних процесів глобалізації, потрібно звернутися до робіт вітчизняних вчених (С.Н. Гавров, Б.В. Марков, І.В. Новікова), які розкривали можливості та перспективи взаємодії держав в умовах глобалізації, а також до робіт зарубіжних дослідників (В.Ж. Келле, К.К. Колін, Ліндси Бринк), які досліджували логіку глобалізму та вплив глобалізації на розвиток країн. На жаль, на державному рівні, впливу світової глобалізації на українську спільноту, приділяється недостатньо уваги. Це пояснюється тим, що Україна досі не може пристосуватися до всіх сучасних світових умов.

Глобалізація загострює і виявляє специфічні проблеми співвідношення розвинутих країн та країн, які розвиваються. Розв'язання цих проблем потребує інвестицій у модернізацію промислового

виробництва та інтенсифікацію сільськогосподарства в країнах, що розвиваються. (до останніх можна віднести й Україну). Але виникає проблема: задіяти в країнах, що розвиваються, західну технологію неможливо без поширення науково-технічних знань, інтелектуальної культури, носіями якої є кваліфіковані фахівці. Через брак державних коштів та поганий інвестиційний клімат, багатьох країн, у тому числі України, не змогли здійснити необхідні нововведення, тим самим ізолювавши себе від світової співпраці на рівних умовах та знизивши потенціал власної економіки. Крім того, для України залишається невирішеним питання гармонізації національних інтересів зі стандартами і цінностями світу, ще не розв'язаною залишається проблема одночасного створення національних державних установ і правових законів, які б гармоніювали з існуючими наразі в Європейському Союзі. На рівні окремої країни, глобалізація характеризується ступенем взаємозв'язку її економіки зі світовою економікою в цілому. Існує два головних показника, які визначають ступінь інтегрованості економік різних держав у глобальну економіку:

1. Співвідношення зовнішньоторговельного обороту і обсягів ВВП (відповідно, чим вище цей відсоток, тим вищий ступінь глобалізації економіки).

2. Прямі іноземні інвестиції (з країни в країну), портфельні інвестиції. Обсяги прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), які прямують з Станом на 1 липня 2015 р. кумулятивний обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) з країн ЄС в економіку України становив \$33154,9 млн. У порівнянні, станом на кінець 2014 р. обсяг прямих іноземних інвестицій з країн ЄС становив **\$35575,5 млн.** інвестицій. Зменшення обсягу акціонерного капіталу за вказаний період становить -\$2421 млн [2]. Тут необхідно зробити перший важливий висновок щодо глобалізаційного процесу в Україні. Ситуація, яку називають «несприятливим інвестиційним кліматом», може досить швидко зіграти негативну роль гальма на шляху інтеграції України в світове співтовариство. Процес залучення іноземних інвестицій характеризує країну як величезне акціонерне товариство, з усіма його недоліками і перевагами, а отже наявність таких проблем як: нестабільна політична ситуація, участь країни у військових конфліктах, відсутність реформ та модернізації, - тільки зменшить кількість потенціальних інвестицій.

Глобалізація має також свої визначальні технології - комп'ютеризацію, мініатюризацію, цифрові технології, супутниковий зв'язок, оптичні волокна і Інтернет - які посилюють визначальну перспективу інтеграції. Розвиток цих технологій є необхідною базою для стрибка України в світову систему глобалізації. Тут спостерігається позитивна тенденція: з 2010 року на український ринок зайшли нові міжнародні ІТ-компанії, у результаті чого відбувся приплив коштів до державної казни.

Головною рушійною силою виступають транснаціональні корпорації (ТНК). ТНК відіграють провідну роль в зростаючій глобалізації виробництва, яка отримує більше поширення і поглиблення виробничих зв'язків між підприємствами різних країн. Одним з чинників залучення в Україну іноземних інвестицій є стимулювання діяльності ТНК. До списку глобальних корпорацій, представлених на вітчизняному ринку можна віднести Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia та деякі інші ТНК. Мінус полягає в тому, що ТНК не зацікавлені в модернізації виробництва, через додаткові витрати. Тому Україні не варто особливо розраховувати на іноземні ТНК в своєму розвитку. Рішенням можуть стати тільки українські глобальні корпорації, здатні протиставити свої національні традиції та цінності безликому економічному пресингу. Так, протягом останніх двох років, на різних рівнях розглядається можливість створення в енергетичній галузі державної вертикально інтегрованої компанії «Нафта України» на базі «Укрнафти», ЗАТ «Укртатнафта» і НПК «Галичина», що мала б у своєму складі 700-800 АЗС і контролювала б до 15% ринку світлих нафтопродуктів країни.

Два головних поняття до громадської глобалізації в світі - це швидкість і доступність. Цей факт проявляється в глобалізації економічної сфери, де швидкість поширення капіталу через національні кордони і доступність національних економік для зовнішнього інвестування часто і визначають ступінь відтворення й нагромадження капіталу [3].

Слід зазначити, частина вчених наполягає на тій думці, що Україні загрожує певна небезпека у разі передчасної глобалізації, інші ж дотримуються тези про необхідність прискореного варіанту приєднання нашої країни до світового глобалізаційного процесу.

Отже, процес глобалізації може надати Україні величезні можливості: взаємовигідна вільна торгівля, ефективний розподіл коштів та ресурсів, підвищення середнього рівня життя, можливість отримати вигідні інвестиції та технології, завдяки яким країна зможе реалізувати власний потенціал. Але потрібно пам'ятати, що поряд з великою перспективою існує й загроза: недостатнє технологічне оснащення робить українську продукцію неконкурентоспроможною на

європейському рівні, а через нестабільну політичну та військову ситуацію іноземці відмовляються вкладати гроші в українські підприємства. Який вихід наразі існує для країни?

По-перше, базуючись на наших конкурентних перевагах, ми повинні виділити і захопити нішу, в якій можемо досягти успіху. Наприклад, найперспективнішими для формування українських ТНК областями є ВПК, машинобудування, авіаційна, ракетно-космічна, металургійна і хімічна промисловість, електроніка, транспорт, легка і харчова промисловість, науки дослідження, програмування і веб-дизайн. По-друге, державні рішення повинні бути спрямовані на проведення структурних реформ економіки, які сприятимуть подоланню зовнішньоекономічних викликів і впливатимуть на довгострокове економічне зростання. По-третє, державна підтримка для підприємств стратегічного значення (надання субсидій, квот, тендерів). Все ці дії мають на меті побудувати по-справжньому демократичну, відкриту для нових ідей, здатну витримати натиск конкуренції, економічно сильну країну.

Список використаної літератури:

1. Чалдаева, Л. А. Экономика: учебник для бакалавров [1] / Л. А. Чалдаева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2013. – 411 с.
2. Гринин Л. Е. Глобализация и национальный суверенитет [2] – 2005. – С. 6.
3. Комплектов В. Г. Глобалистика [3] – 2005. – С. 1.

Михайличенко С., гр.. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У сучасних умовах все більше фінансових інститутів, у тому числі страхових компаній, використовують Інтернет для просування своїх послуг на страховому ринку та розширення клієнтської бази. Але Інтернет-страхування на страховому ринку України знаходиться на дуже низькому рівні розвитку, у порівнянні з зарубіжними країнами.

Найбільшу популярність ринок Інтернет-страхування здобув у Сполучених Штатах Америки, оскільки в цій країні представлена велика кількість сайтів страхових брокерів (страхові портали), де зібрана інформація про найбільші страхові компанії. Споживачі страхових послуг можуть зіставити ціни різних страховиків на одні й ті самі види послуг та дізнатися, що включено в певну страхову послугу конкретної компанії.

Проблемам і перспективам розвитку Інтернет-страхування в Україні присвячені праці вітчизняних науковців: М.Бадка, В.Базилевича, А.Войчака, С.Гаркавенка та багатьох ін. Не зважаючи на багатогранність наукових досліджень, стосовно Інтернет-страхування залишається проблема недостатнього висвітлення теоретичних і практичних аспектів щодо ефективного використання Інтернет-мережі для охоплення більшого сегмента потенційних споживачів страхової продукції.

Інтернет-страхування – це сукупність відносини між страховою компанією та клієнтом, які виникають при продажі страхового продукту та його обслуговуванні за допомогою мережі Інтернет. Існує два напрямки Інтернет-страхування: on-line та off-line.

Система on-line страхування виконує продаж страхового продукту у віртуальному режимі. Таке страхування не завжди є можливим, оскільки іноді в процесі організації страхового захисту виникає необхідність оглянути об'єкт страхування, щоб врахувати всі чинники, які на його впливають.

Згідно з системою off-line, страхувальник може одержати на сайті страховика всю необхідну інформацію про страхові послуги, що надаються та про умови укладання договору, а також отримати відповіді на запитання на сайті або електронною поштою.

При Інтернет-страхуванні клієнт сам обирає форму оплати: через Інтернет за допомогою картки, через оплату рахунку в банку, готівкою. Як правило, більшість клієнтів розраховується карткою.

Деякі українські страхові компанії започаткували продаж страхових продуктів у режимі on-line для пошуку нових, мало витратних каналів збуту страхових послуг і їх розповсюдження. Через Інтернет більше здійснюється страхування життя, здоров'я, працездатності або майна фізичних осіб.

Багато страхових компаній України взагалі не мають своїх власних сайтів, оскільки не хочуть витратити кошти на їх створення та підтримку. Розвиток Інтернет-страхування гальмують такі чинники:

- недосконале законодавство у сфері страхування;
- слабе забезпечення віртуальних платіжних систем в Україні;

- необхідність значних початкових капіталовкладень;
- відсутність висококваліфікованих спеціалістів;
- недовіра населення до страховиків;
- низький рівень технологічності здійснення страхових операцій;
- недосконалість організаційної структури;
- відсутність нормального конкурентного середовища та соціально-економічної відповідальності перед суспільством.

Також на страховий ринок впливають сучасні політичні, економічні та соціальні чинники, які визначають поведінку страхувальників і страховиків.

Важливою проблемою є Інтернет-шахраї. Для боротьби з шахрайством необхідно розробляти нові технології, що допоможуть відрізнити справжні претензії від фальшивих.

Тому для нашої країни досить актуальним є питання подальшого запровадження і розвитку Інтернет-страхування, яке є необхідним для вдосконалення та впровадження новітніх технологій на страховому ринку, що може позитивно відобразитися на економічному стані країни в цілому.

Інтернет-страхування є дуже зручним для страхувальника, який в режимі он-лайн може отримати детальну інформацію про послуги страхової компанії, фінансовий стан страховика, порядок розрахунку розміру страхової премії та визначення умов виплати відшкодування. Також клієнт може заповнити форму заяви на страхування, не виходячи з дому чи офісу; отримати електронні копії документів; замовити та оплатити страховий поліс безпосередньо через Інтернет чи оплатити страхову премію.

Страховик, у свою чергу може передати поліс, завірений його електронно-цифровим підписом безпосередньо клієнту через Інтернет; здійснити виплату страхової суми в разі настання страхового випадку.

Отже, до переваг Інтернет-страхування належать:

- оперативність оформлення документів;
- відсутність витрат значної кількості часу на проходження медогляду при оформленні медичного полісу;
- відсутність у більшості випадків необхідності зустрічі та спілкування з представниками страхової компанії;
- автоматизація розрахунку страхової суми та тарифів за допомогою страхового калькулятора;
- зниження витрат на оренду офісів, виплату робітникам заробітної плати.

Недоліками Інтернет-страхування є:

- невелика кількість страхових послуг;
- необхідність клієнту самому розбиратися в особливостях роботи страховика;
- страхові поліси для забезпечення транспорту та нерухомості, що знаходяться в заставі, не продаються;
- клієнт не може заздалегідь повністю ознайомитися з усіма умовами договору;
- встановлюються певні варіанти страхових сум, змінити які клієнт не може.

Отже, проаналізувавши переваги, недоліки та стан Інтернет-страхування в Україні на сучасному етапі необхідно вжити такі заходи для стимулювання його розвитку:

1) Вдосконалити законодавчу базу для забезпечення більш широкого використання Інтернет-страхування.

2) Викликати довіру населення за допомогою якісної організації захисту веб-сайтів.

3) Створити правильний підхід до дизайну сайтів, а саме: розміщувати на сайті як найменше графічних об'єктів.

4) Подбати про наповнення сайту: повна інформація про послуги компанії та їх вартість.

5) Сформувати правильну маркетингову політику.

Наведені заходи сприятимуть подальшому розвитку Інтернет-страхування в Україні, покращать фінансовий стан страхових компаній внаслідок залучення нових клієнтів і отримання додаткового доходу, що позитивно вплине на розвиток економіки країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. **Рябокоть Н.П.** Систематизація каналів продажів страхових продуктів [Текст] / Н.П. Рябокоть // Науковий вісник УАБС НБУ. – 2012. – Вип. 34. – С. 268 -275.
2. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.2003 г. – № 852-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.

3. Закон України «Про страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96>.

Мовчаненко І.В. ВВ-16с

Науковий керівник: к.е.н., доц. Скрипник Н.Є.

ФАКТОРИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Перспективи розвитку країни у світовому господарстві зумовлені конкурентоспроможністю національної економіки. Поглиблення глобалізаційних процесів, актуалізація конкурентного суперництва, формування конкурентних переваг породжує нові вимоги до державної політики у напрямі підвищення та створення умов забезпечення конкурентоспроможності економічних суб'єктів.

Метою цієї роботи є формування теоретичних і методологічних основ створення міжнародної конкурентоспроможності національної економіки на світових ринках в сучасних умовах. Дослідження конкурентоспроможності національної економіки в сучасному економічному просторі є важливим й непростим з огляду на складність цього простору та складність процесів, які в ньому відбуваються. В економічній літературі існує чимало різних визначень конкуренції, які відображають лише окремі ознаки цієї складної категорії.

Найвідомішим рейтингом міжнародної конкурентоспроможності країн є «Індекс глобальної конкурентоспроможності» (Global Competitiveness Index), який, починаючи з 1979 року, щорічно публікується у звітах Всесвітнього економічного форуму (м. Давос). Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурентоспроможності.

На Всесвітньому економічному форумі в Давосі презентували рейтинг глобальної конкурентоспроможності Global Competitiveness Index 2016-2017. Україна втратила в ньому шість позицій і опустилася з 79 місця серед 140 країн, на 85-те серед 138 держав. Індекс конкурентоспроможності України становить 4 за семібальною шкалою це найгірший результат за чотири роки (в останній раз така позначка була досягнута в рейтингу GCI 2011-2012 рр.). Лідером стала Швейцарія (5,81), друге місце у Сінгапуру (5,72). Також в десятку увійшли США, Нідерланди, Німеччина, Швеція, Великобританія, Японія, Гонконг, Фінляндія. Найближчими сусідами України стали Намібія (84 місце) і Греція (86 місце). У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2016 рік Україна втратила 6 позицій і спустилася з 79-го (у 2015 році) на 85 місце серед 140 країн світу. Україна знаходилась між Грецією та Намібією. Причому показник конкурентоспроможності України також знизився: з 0,03 до 4,03 до 4,00.

Індекс конкурентоспроможності визначає дієздатність економіки виростати в довгостроковій перспективі. Складається з 114 показників, 2/3 яких – це результати опитування керівників бізнесу, 1/3 – статистична інформація.

У 2016 р. найбільше позицій Україна втратила за складовими ефективною ринку праці (мінус 17 позицій, 73 місце із 140 країн), рівнем розвитку фінансового ринку (мінус 9 позицій, 130 місце), оцінці складової «охорона здоров'я та початкова освіта» (мінус 9 позицій, 54 місце), підсилюючи продуктивності (мінус 9 позицій, 74 місце). Погіршилися оцінки складової «відповідність бізнесу сучасним вимогам» (мінус 7 позицій, 74 місце), інфраструктура (мінус 6 позицій, 75 місце) [5].

Для України визначальним чинником підвищення конкурентоспроможності стає структурно інноваційне вдосконалення виробництва. Тому державна політика забезпечення конкурентоспроможного розвитку України повинна базуватися на розвитку людського капіталу. Піднесений ступінь людського потенціалу в Україні здатний допомагати високоякісній модернізації економіки, формуванню інноваційно і напрямку становлення. Не покращує ситуації і недосконала законодавча база, слабкий механізм та інструментарій економічної та соціальної політики не забезпечують стимулів, а, іноді, навіть, можливостей для підвищення рівня конкурентоспроможності як окремо взятої одиниці бізнесу, так і економіки України в цілому.

Серед конкурентних дій, що сприятимуть посиленню зовнішньої конкурентоздатності підприємств є такі:

- концентрація науко- і капіталомістких виробництв всередині країни і виступу за кордоном;
- підвищення співпраці з міжнародними інституціями (фондами, організаціями) до поможги, співпраці) в частині отримання грантів для науково-дослідної діяльності;

- дотримання міжнародного законодавства, залучення спеціалізованих консультативних фірм (вартість послуг яких однозначно є нижчою за суму штрафів, витрати на судові слухання і т. ін.; не кажучи вже про вартість міжнародно го іміджу країни).

Отже, до слідження ко нкуренто спро мо жно сті націо нально ї еко но міки в сучасно му еко но мічно му про сто рі є важливим й непро стим з о гляду на складність цьо го про сто ру та складність про цесів, які в ньо му відбуваються.

Список вико ристаних джерел:

1. Борисенко З. Міжнародна ко нкурентна по літика в умо вах гло балізації світо во ї еко но міки / Еко но міка України. 2015. № 1. С. 86-87.
2. The Global Competitiveness Report 2016-2017 [Електро нний ресурс]. - Режим до ступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GiobaiCompetitivenessReport_2016-17.pdf.
3. *Спіріна М.В.* Стратегія управління ко нкуренто спро мо жністю підприємства // Актуальні про блеми еко но міки. 2014. № 8. С. 176-181.
4. *Курпринюк С.М.* Оцінка ко нкуренто спро мо жно сті еко но міки; Україна у міжнародних рейтингах // Акту альні про блеми еко но міки. 2015. № 1. .102-110.
5. Позиція України в рейтингу країн світу за індексо м гло бально ї ко нкуренто спро мо жно сті 2015-2016 [Електро нний ресурс] Режим до ступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0>

Моложен А.С. група ВА-16-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

УКРАЇНА У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном “глобалізація” розуміється взаємозв’язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин.

Під глобалізацією слід розуміти поступове перетворення світового простору в єдину зону, в якій безперешкодно переміщуються капітали, товари, послуги, вільно поширюються ідеї і пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток сучасних інститутів та шліфуючи механізми їхньої взаємодії. Дати чітке і єдине визначення глобалізації складно, різні питання цього процесу є предметом вивчення багатьох наук, кожна з яких має свій науковий дискурс. Крім того, необхідно прийняти до уваги, що глобалізація є історичним процесом, що розвивається протягом сторіч, і цей процес ще незавершений. Поняття глобалізації ширше, чим поняття інтеграції. Якщо інтеграція означає зближення політичної, економічної, правової, духовно-культурної систем декількох держав і регіонів в процесі традиційної міждержавної співпраці, глобалізація передбачає всеохоплюючий процес взаємодії і взаємовпливу практично всіх держав світу, хоча справа не тільки в об’ємі, але і в якості, формах та змісті такого взаємовпливу. Уявляється, що глобалізація має високий ступінь і глибину взаємопроникнення норм, ідей, правил співпраці, конкретних стандартів спілкування, проте можлива лише на високому рівні розвитку цивілізації, так як формує спільні цілі і довготермінові інтереси людства на основі усвідомлення єдності світу перед зростаючою загрозою його виживання. Оцінюючи буття української людини у сучасному глобалізованому світі, необхідно враховувати різні фактори, виходячи також із перспективи. Неухильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечуватиме гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки, формування національної ідентичності.[1]

Сьогодні Україна плідно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями – МВФ і Світовим банком. Це голівні інституції, що визначають процеси глобалізації. Вони були створені ще у роки Другої світової війни (1944) як результат монетаристської і фінансової конференції ООН в Бретон-Вуд (США). Ідейним наставником створення МВФ і Світового банку став відомий британський економіст Джон Кейнс. Ці організації були створені для запобігання світовим депресіям і проведення колективних дій на глобальному рівні, з метою економічної стабілізації. Україна є активним членом Народи з безпеки і співробітництва у

Європі (НБСЕ), Чорноморського економічного співробітництва, Міжнародного валютного фонду і Світового банку та ін.[2]

В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою. При цьому інтеграційні зусилля слід спрямовувати до більш досконалих соціальних і технологічних систем, тому членство України в ЄС стає необхідною умовою для подальшого високого рівня розвитку держави та громадянського суспільства. Багато буттєвих проблем неможливо адекватно оцінити і вивчити на рівні окремої країни та її міжнародних відносин з іншими країнами. Їх потрібно формулювати з погляду глобальних процесів в контексті соціально-культурної антропології. Глобальні сили (під якими розуміють транснаціональні організації, інші глобальні економічні утворення, глобальну культуру або різні ідеології глобалізації) стають настільки сильними, що ставиться під питання подальше існування окремих національних держав.

Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямки спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством у таких вимірах, як геостратегічний, ринково-товарний, фінансово-інвестиційний, інституційний, культурний та ін.

Модернізація європейської соціальної моделі є неодмінною умовою вирішення найважливішого завдання ЄС – перетворитися у найбільш конкурентоздатну економічну систему, яка здатна до стійкого економічного зростання з високою зайнятістю та соціальною згуртованістю. Підтримка процесу економічних перетворень в Україні зводиться до наступного: 1) ЄС зобов'язується підтримувати зусилля України у створенні середовища, сприятливого для ділової діяльності, та підтримувати Україну в здійсненні соціально-економічних реформ; 2) ЄС настійно закликає Україну посилити заходи, спрямовані на побудову функціонуючої ринкової економіки шляхом ефективніших структурних економічних та адміністративних реформ; 3) сприяти залученню та захисту внутрішніх та іноземних інвестицій, які відіграють ключову роль у розвитку України; 4) Європейський Союз та Україна поділяють зацікавленість у збереженні стабільності та безпеки у вільній та демократичній Європі.

Домінантою глобалізаційних економічних перетворень сучасного українського суспільства має стати широкомасштабна, всеохоплююча модернізація всіх сфер суспільно-економічного життя як консолідуєча основа розбудови незалежної, суверенної держави, в якій гармонійно поєднуються інтереси громадян українського суспільства та світової спільноти. Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямки спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством у таких вимірах, як геостратегічний, ринково-товарний, фінансово-інвестиційний, інституційний, культурний та ін. [1]

Список використаних джерел

1. pidruchniki.com;
2. www.studfiles.ru.

Новосолова А.С., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні глобалізаційні процеси здійснюють значний вплив на національну економіку. Наша країна знаходиться лише в процесі входження в систему світового господарства. Подальший соціально-економічний розвиток держави залежатиме від того, як цей процес відбуватиметься.

Актуальність впливу процесу глобалізації на розвиток країн міститься у тому, що він істотно впливає на зміст і темпи формування нових типів відносин у сучасному суспільстві.

Процес глобалізації впливає практично на всі сфери суспільного життя, в тому числі економіку, політику, ідеологію безпеку життя, соціальну сферу, культуру, екологію, а також самі умови існування людства.

В межах соціально-економічного напрямку проблеми глобалізації досліджували такі вчені як Волович О.О., Прокопенко О. В., Зянько В., Петик М. та інші.

Велика кількість, як головну проблему інтеграційної діяльності країни в сучасних глобалізаційних умовах називають проблему низької конкурентоспроможності її національної економіки. Бо саме від цього процесу залежать позиції країни на світовій арені і її інтеграційні перспективи [2].

Глобалізаційні процеси простежуються в тенденції збільшення відкритості економік, господарсько-технологічному зближенні країн, уніфікації соціально-економічних процесів, розвитку міжконтинентальної інтеграції.

На базі широкого використання інформаційних технологій і створення світової комп'ютерної мережі формується єдиний світовий інформаційний простір. По-перше, з'являються нові ефективні форми бізнесу і нові галузі економіки, по-друге, змінюються умови і суть діяльності мільйонів людей, також з'являються потреби в більш кваліфікованих працівниках. Все це загалом прискорить прийняття важливих виробничих рішень, до того ж підвищиться ефективність управління, і отримують підтримку дистанційні трудові дисципліни. Домінуючу роль в міжнародній економіці продовжують відігравати ТНК.

Усе більшого поширення здобуває процес аутсорсингу – передача сторонній фірмі неосновних ділових процесів компанії. Виграш – у поліпшенні керованості й зниженні витратків, зменшенні витрати на утримання робочих місць, адміністративні витрати, мінімізуються незабезпечені ризики, пов'язані з низькою кваліфікацією непрофільних працівників. Яскравим прикладом, що застосовують аутсорсинг є відомі промислові гіганти: «General Motors», «Ford» і «Daimlerchrysler» та інші.

Багато фірм і в Україні користуються послугами аутсорсингу. Його основні сфери – бухгалтерський облік, обслуговування корпоративної інформаційної системи, маркетингові дослідження, стратегічне планування, збут, юридичний супровід усієї діяльності фірми [4].

У контексті світових процесів Україна займає поки що, на жаль, одну з останніх позицій. Наші компанії в силу певних об'єктивних (стрімка девальвація гривні, постійна політична нестабільність, конфлікт на сході України) і суб'єктивних причин не використовують сучасну ситуацію на власну користь. Показники розвитку української економіки в порівнянні з найбільшими торговельними партнерами свідчать про неконкурентоспроможність країни на світовій арені. За даними Світового Банку, ВВП на душу населення в Україні склав 3967 дол. США і є одним з найнижчих у світі (135 місце серед країн світу) [1].

Участь України в глобалізаційних процесів є стимулом для прискорення системних реформ в Україні, що є необхідною умовою для того, щоб рухатись у напрямку до цивілізованого європейського світу [3].

Посилення і прискорення міжнародних інтеграційних процесів створюють для економіки України ряд питань і проблем. Глобальна економіка вимагає дуже зваженої зовнішньоекономічної політики, яка підтримується міжнародними фінансово-економічними інститутами і відповідає економічним інтересам України.

Україна, як країна з економікою ринкового типу, але на жаль, яка відчуває значний дефіцит багатьох ресурсів, а також має істотно занижений рівень міжнародних зовнішньоекономічних контактів із зовнішнім світом, кардинальне значення має облік тенденцій, що складаються в міжнародній економічній глобалізації.

Для України головною метою на сьогоднішній день є спрямування глобалізації не лише на осмислення світових проблем і процесів, а, передусім, на забезпечення управління сучасним соціально-економічним розвитком.

Список літератури:

1. Веб-сторінка «Світовий банк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
2. **Волович О. О.** Глобалізація: переваги і загрози для нашої країни / О. О. Волович // Одеські Вісті. – 2012. – № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id>
3. Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24 - 26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 234-235.

Панасюк Т.С. група ВВ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Проблема вивчення особливостей міжнародного руху капіталу є однією з нагальних проблем сучасної світової та української економіки, розвиток якої неможливий без участі у міжнародному обороті фінансових ресурсів. З точки зору реального економічного змісту міжнародний рух капіталу є визначальним елементом ефективного функціонування світової економіки, розвитку форм і умов міжнародних господарських зв'язків.

Дану роботу присвячено вивченню сучасних умов функціонування міжнародного руху капіталу. Дослідженню цих проблем присвячено роботи російських та вітчизняних вчених: С. Аржевітіна, С. Боринця, О. Барановського, О. Батура, А. Бойко, В. Козик та інші. Метою даної роботи є дослідження механізму регулювання експорту та імпорту капіталу та прогнозування їх розвитку в Україні.

Нові тенденції фінансового розвитку ставлять нові, складніші завдання перед регуляторами і наглядовими органами та обумовлюють потребу у формуванні нової стратегії розвитку вітчизняного фінансового ринку. Адекватність оцінки переваг та недоліків таких майбутніх нововведень потребує відповідного вивчення, проте отримання конструктивної та аргументованої відповіді можна очікувати уже від практики. А поки що реалії такі, що: фондовий ринок України не структурований; банківська система недокапіталізована (власні капітали, як, між іншим і активи усієї банківської системи України еквівалентні аналогічним показникам одного європейського банку – найбільшого); валютний ринок зарегульований; страховий ринок недорозвинутий (як з точки зору обсягів операцій, так і кількості та якості відповідних продуктів). А на нерозвинутий ринок іноземні інвестиції в сучасних умовах не спрямовуються. І готовність українського ринку до включення у світову систему руху капіталів, у глобальну економіку, в якій на зміну міжнародного поділу праці приходить система глобальних альянсів – це відповідальність як суб'єктів ринку, так і органів державного регулювання.

Відповідно повинна бути економічна політика чіткою і послідовною проведення фінансових реформ, яка одночасно забезпечувала б стабільність у країнах, що розвиваються і вигоди від інтеграції у світові ринки капіталу. Існує чотири ключових компоненти такого підходу:

- для отримання вигоди від внутрішньої фінансової лібералізації країни, що розвиваються повинні зміцнити банківське регулювання і, по можливості, створити взаємодоповнюючі і чітко регульовані ринки цінних паперів;
- одночасно зі зміцненням банківського регулювання повинні бути вжиті заходи політики щодо скорочення попиту на короткострокові іноземні позичення і коливання їх обсягів;
- слід розглянути можливості посилення міжнародного співробітництва у розробці і проведенні податково-бюджетної, грошово-кредитної і валютної політики;
- довгострокові іноземні інвестиції повинні стимулюватися політикою забезпечення здорового економічного середовища – включаючи інвестиції в людський капітал, створення умов для роботи внутрішніх ринків без непотрібних диспропорцій, прихильність до сильного режиму дотримання прав і виконання зобов'язань інвесторів, а не пропозицій субсидій чи інших стимулів.

Всі перераховані вище умови поліпшення інвестиційного клімату в Україні відповідають концепції соціально-орієнтованої ринкової економіки. Виконання і підтримка цих умов із боку держави дозволить Україні стати демократичною країною з розвинутою економікою, промисловістю, сільським господарством і науково-технічним комплексом. Забезпечить стійкий розвиток економіки і підвищення життєвого рівня населення; удосконалення системи охорони здоров'я й утворення і створити, таким чином, сприятливий інвестиційний клімат в Україні.

Список використаної літератури

1. **Козик В. В.** Міжнародні економічні відносини : Навчальний посібник / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – 4-те вид., стереотипне. – К. : Знання-Прес, 2009. – 405 с.
2. **Батура О. В.** Іноземні інвестиції в системі становлення ринкової економіки України / О. В. Батура, К. В. Комарова. – Д. : Наука і освіта, 2008
3. **Бойко А. В.** Прямі іноземні інвестиції як фактор підвищення національної конкурентоспроможності // Творча спадщина Й. А. Шумпетера та трансформація економіки України. – Чернівці, 2009. – с. 203-210.

4. Регулювання імпорту та експорту капіталу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.finalearn.com/lifers-380-1.html>.
5. Тенденції світового фінансового ринку, економічна криза та інтеграційний курс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/009.htm.

Пасєвіна О.Р. група ВВ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Поглиблення глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільно-економічного життя породжує якісно нові виклики національним економікам, що вимагає їх адаптації до світових трансформаційних процесів через формулювання відповіді на глобальні виклики та розробку механізму ефективної інтеграції у світове господарство [1].

Держава, як гарант економічної самодостатності України, зобов'язана створити належні умови для розвитку та зміцнення національного капіталу; забезпечити контроль над національними природними ресурсами, діяльністю міжнародних монополій у стратегічних сферах економіки, збереженням довкілля, за фінансовими, інформаційними потоками та науково-технологічним обміном; взяти на себе повну відповідальність за енергетичну безпеку країни та захист її національного людського ресурсу.

Серйозними викликами для нашої держави є наступні:

1. Нинішній світовий інституційний порядок (глобальна інституційна система, репрезентована міжнародними організаціями) сприяє зростанню соціально-економічних асиметрій глобального розвитку та поглиблює суперечності між розвинутим центром і периферією світового господарства.

2. Загрози техноглобалізму: з одного боку, цей процес супроводжується фантастичним злетом інноваційних технологій та інтенсивним міждержавним науково-технологічним обміном, а з другого - підриває техніко-технологічну безпеку країн, оскільки національні держави втрачають ефективний контроль за власним науково-технічним потенціалом, який гарантує стабільність промислового розвитку країн і їх незалежність від непередбачуваних зовнішніх чинників.

Використовуючи різноманітні форми міжнародного науково-технічного і технологічного співробітництва (технопарки, «силіконові долини», спільні науково-технічні проекти і програми, міжнародні стратегічні альянси), Україна може вийти на світові ринки високотехнологічної продукції і закріпитися на них [2].

3. За умов глобалізації світогосподарських зв'язків сфера фінансів, як наймобільніша ланка суспільного відтворення, набуває зростаючої самодостатності і незалежності від впливу окремих держав та їх макроекономічної політики. Вона спроможна самостійно визначати параметри глобальних фінансових агрегатів і забезпечувати собі одержання надприбутків, ігноруючи інтереси національних економік.

Унаслідок цього існує цілком реальна загроза деформації відтворювального процесу в рамках національної економіки України, обмеження можливості підтримувати рівноважний стан економіки засобами грошово-кредитної та валютно-курсової політики, а також втрати нашою державою економічного суверенітету з причин боргової залежності та фінансового підпорядкування іншим країнам світу.

4. Глобальним викликом українській економіці, який дедалі більше стримуватиме її розвиток у майбутньому, є дефіцит паливно-енергетичних ресурсів.

5. Глобальним викликом є інформаційна революція з її тотальним впливом на всі сфери суспільного життя. Разом з позитивними моментами інформаційна ера несе з собою зростання технологічного безробіття, знищення певних робочих місць і навіть професій через автоматизацію та механізацію, що є найнебезпечнішим соціальним наслідком загальносвітової інформаційної революції [2].

Україна має дбати про ефективну систему надійного захисту свого національного інформаційного простору від негативного впливу тих інформаційних потоків, які підривають її національні устої, пропагують війну, насилля та жорстокість, розпалюють расову, національну та релігійну ворожнечу, посягають на права і свободи людини і суспільства, деформують свідомість громадян, цілеспрямовано ведуть антиукраїнську пропаганду. Важливим аспектом

інформаційної безпеки є недопущення несанкціонованого доступу до інформації, модифікації даних в інформаційних системах, перехоплення інформації та ін. [3].

Україна за роки незалежності втратила значну частину людського капіталу через закриття багатьох наукових шкіл, звуження сфер використання кваліфікованої праці, закриття високотехнологічних виробництв, деформаційні процеси в освітній сфері та на вітчизняному ринку праці, а також еміграцію наукових та інженерних кадрів.

Список використаної літератури

1. **Поручник А. М.** Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія / А. М. Поручник. - К. : КНЕУ, 2008 – 352 с.
2. **Король В.** Міжнародна економічна політика / **В. Король** [Електронний ресурс]. – 2016. - Режим доступу: <http://iejournal.com>
3. П'ятниця Д. Глобальна економіка: погрози і можливості для розвитку України/ Д. П'ятниця, І. Г. Курінна [Електронний ресурс]. – 2016. - Режим доступу: <http://www.confcontact.com>

Підкуймуха К.А. група ВВ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ

Суть франчайзингу полягає у наданні одним суб'єктом підприємницької діяльності (франчайзером) права на здійснення певної діяльності із використанням його торговельної марки, технологій та інших об'єктів інтелектуальної власності іншому суб'єкту підприємництва (франчайзі) протягом встановленого терміну на обмеженій території і на визначених умовах. Таке право має назву франшизи.

Основні принципи співпраці по франчайзингу:

- франчайзер є власником торговельної марки.
- франчайзер має перевірену бізнес-ідею.
- франчайзі керує точкою під вивіскою франчайзера як незалежний підприємець, його заробітком є прибуток від діяльності.
- франчайзі є власником майна, що знаходиться в точці.
- франчайзер передає франчайзі знання того, як власне необхідно вести діяльність.
- франчайзі сплачує вартість франшизи (одноразово), а також періодичні відрахування за користування з ноу-хау (безпосередньо у формі платежів або побічно в націнках на товар, що купуються у франчайзера).
- франчайзі часто не має можливості самостійно визначати ціни товарів або послуг у своїй точці.
- зазвичай франчайзі має можливість самостійно формувати асортимент, у рамках, визначених франчайзером.
- принципи співпраці франчайзера і франчайзі регулює франчайзинговий договір, а інструкції, як власне вести діяльність, зібрані в операційному підручнику.

Сьогодні річний обсяг роздрібних продажів у сфері франчайзингу в США сягає більше 40% загального обсягу продажів і оцінюється американськими експертами більш ніж в 1 трлн. дол. США. Саме тому, на сьогодні, франчайзинг розглядається як успішна модель розвитку бізнесу, яка активізує свою діяльність й в Україні. За системою франчайзингу вже працюють більше 100 торгових марок не тільки зарубіжних, але й українських.

Незважаючи на всі складнощі, мережі продовжують розвиватися. За підсумками 2015 року, в Україні відкрито понад 600 мережевих магазинів. Масовий запуск ТРЦ спостерігалося в регіонах - у другій половині року нові центри відкрилися в Чернігові, Львові, Одесі та ін. Найбільш активно зростали продуктові Підприємці і мережі, що працюють у форматі «дрогері». Лідером серед дрогері в 2015-му стала мережа proStor - 109 магазинів. Серед продуктових торгівців - «АТБ-Маркет» (54 точки). Безумовний лідер по відкриттю на ринку побутової техніки та електроніки - мережа Comfy (17 магазинів). У 2016-му торгівці також було зростання: 100 магазинів в планах у Watsons, близько 70 - у компанії «Стиль Д» (proStor), продовжились відкриватись нові магазини по всій території України мережа супермаркетів «Наш Край». Тільки в Києві на 2016-й було заявлено відкриття низки ТРЦ сукупної орендованою площею більше 500 000 кв. м.

Найбільш активно зараз розвивається формат «магазинів біля дому». Більша частина нових точок, що відкрилися в 2015 році, працюють саме в цьому форматі. Змінюється ситуація в стріт-ритейлі (торгові точки на перших поверхах будинків). Якщо раніше такі площі користувалися популярністю у fashion-бутиків, то тепер пальму першості переймають продуктові магазини і

магазини побутової техніки, ресторани, великі аптечні мережі. За оцінками експертів, стріт-ритейл залишиться перспективним напрямком, особливо в спальних районах великих міст. Набирають популярність мережі фірмових магазинів. Великі виробники м'ясної, молочної, кондитерської продукції роблять ставку на побудову власних мереж. «Простоквашино», «М'ясна Гільдія», «Білоцерківський м'ясокомбінат» та інші активно відкривають фірмові магазини.

Однією з яскравих тенденцій торгівлі в 2015 році був сплеск розвитку вітчизняних брендів: з'явилися нові марки, створилися фірмові мережі виробниками одягу та взуття, поживалися оператори одягу, вже давно присутні на ринку, серед яких - Arber, VDone, a.Tan, Goldi, Kleo та ін. У ТРК «Проспект» відкрився перший універмаг українських дизайнерів modateka NAMES'UA. Власник найбільшого в країні трикошотажного виробника «Рівненський льонокомбінат» та ТМ Goldi Олег Червонок інвестував в розвиток мережі в 2016 році 17900000. Грн. і планує як мінімум сім магазинів.

У 2015-му український ринок залучив низку нових марок, серед яких - Betty IDEXE (Італія, дитячий одяг), Stefanel (Італія, одяг), Ravin Jeans (в найближчі п'ять років компанія планує відкрити в Україні 40 магазинів). Серед інших знакових подій на ринку торгівлі - підписання у вересні 2015 року компанією «Епіцентр К» ліцензійного договору про партнерство зі швейцарським оператором мережі магазинів товарів для спорту Intersport компанією ІС-Intersport International Corporation GmbH. Компанія планує протягом трьох років відкрити до 50-ти відділень Intersport, які розташовуватимуться, зокрема, в структурі гіпермаркетів «Епіцентр» у форматі «магазин в магазині».

Для деяких роздрібних мереж ця криза стала часом модернізації та перегляду концепцій, визначення і змінення потреб і купівельних настроїв відвідувачів, а також новими тенденціями в ритейлі. «Сільпо», Varus, «Фуршет» активно підійшли до оновлення діючих магазинів і створенню якісно нових концептів для майбутніх відкриттів. Підприємці усвідомлюють необхідність інвестицій в «економне» обладнання з низьким енергоспоживанням.

Створення фуд-зон в мережах - ще одне прогресивне рішення, яке почало набирати обертів в 2015 году. Якщо банки і fashion-торгівці поки що обмежуються відкриттям кав'ярень на своїх майданчиках, то продуктові Підприємці пішли значно далі. У Європі формат фермерського ринку в рамках торгового молла існує давно. Експерти запевняють, що він має великі перспективи в Україні. Серед причин - висока якість продукції і низька ціна, відсутність посередників і традиція торгуватися. Про свої наміри в даному сегменті заявляють ще кілька девелоперів - побудова мережевих ринків відбуватиметься, зокрема, і за схемою франчайзингу.

Аналітики ринку прогнозують, що в перспективі український роздріб стане мультиканальною, тобто більшість ритейлерів буде представлено і в офлайні, і в онлайні. Вже зараз великі роздрібні гравці активно обзаводяться інтернет-магазинами або хоча б онлайн-вітринами, де відвідувач може якщо не купити, то подивитися основні характеристики товару і зробити вибір. А онлайн-магазини, в свою чергу, відкривають шоу-руми, де надається можливість приміряти вподобану річ.

Отже, значні структурні зміни відбуваються і на ринку франчайзингу. Зростає кількість франчайзингових компаній (франчайзерів і франчайзі), які охоплюють все більше галузей. Запускається безліч точок різних форматів і розмірів.

Список використаної літератури:

1. **Семененко І. М.** Використання франчайзингу в діяльності промислових підприємств // Бізнес Інформ. – № 7. – 2015. – С. 102–104.
2. **Григоренко Т. І.** Класифікація франчайзингових мереж // Товари і ринки 2016. – №1. – С. 36–43.
3. **Данніков О.** В Проблеми побудови та функціонування франчайзингових систем в Україні // Маркетинг в Україні. 2015. №5(51). С. 62–69.
4. Офіційний сайт асоціації франчайзингу в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://franchising.org.ua/>
5. Статистичний щорічник України за 2015 р. / за ред. О. Г. Осаулєнка. – Державна служба статистики України. – 2015 р. – 534 с.

Піддубний О.О. ВА-16м-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

На сьогодні тема людського розвитку у сучасній Україні є особливо актуальною та необхідною. Насамперед через ситуацію яка склалась за останні роки. Через економічну та політичну ситуацію в країні та світі. Через таке положення, у держави та її громадян з'являється

прагнення щодо реалізації своїх можливостей у повному обсязі та із повною віддачею. Перспектива на краще життя дає людині можливість для розвитку не лише в своїй країні а й у цілому світі.

Серед відомих науковців які досліджують цю тему є чи мало відомих діячів України, і описують свої досліді вони опираючись на повсякденну роботу. Серед таких діячів С.І. Бандур, який у своїй праці Розвиток соціально-трудових відносин як передумова досягнення продуктивної зайнятості населення [1] описує сучасні проблеми та тенденції розвитку людства. Також Е.М. Лібанова відомий науковець у сфері соціоекономіки, демографії та економіки праці. У колективній праці Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків [2] вона описує шляхи розвитку з погляду на демографічну та соціальну ситуацію в країні. Науковець Л.С. Лісогор у своїй праці Якість трудового життя: чинники впливу та напрями покращення [3], досліджує конкуренцію на ринку праці у сучасних умовах, що також є досить важливим на сьогодні. А також із сучасних дослідників І.В. Власик, О.А. Грیشнова, Т.А. Заєць, І.В. Калачанов, В.І. Куценко та ін. Це лише не велика кількість науковців які займаються цим питанням. Розвиток країни досить важлива тема для обговорення і в усі часи знайдуться науковці які із захопленням будуть її досліджувати.

Метою роботи є дослідження людського розвитку в сучасних економічних та соціальних умовах, визначення його реалій та перспектив у майбутньому. Дослідження шляхів щодо як найскорішої реалізації цих перспектив в сфері економіки країни та насамперед розвитку соціального сектору для поліпшення його стану. Основними цілями цієї статті буде дослідження розвитку соціального сектору в сучасних умовах, шляхи поліпшення соціуму на сучасних економічних реаліях, можливість розвитку закордоном та його переваги.

Економічний розвиток будь-якої країни світу визначається досягнутим рівнем і якістю життя населення. Але можна констатувати, що сьогодні в практиці управління соціально-економічним розвитком України рівень і якість життя населення як стратегічна мета носить більший характер а ніж розвиток самого економічного сектору.

Рівень життя – це складна комплексна соціально-економічна категорія, що виражає ступінь задоволення матеріальних і духовних потреб людини [4]. Як ми можемо побачити із самого визначення це «соціально» а також «економічна» категорія, а отже дві невід'ємні частини одного цілого. Отже якщо занепадає розвиток соціальний то у свою чергу ми бачимо занепад і у економічній сфері та навпаки. Цей рівень складається з великої кількості компонентів, декілька відомих вам наприклад: ВВП, реальний дохід трудящих, рівень безробіття, освіти тощо. Кожен сектор економіки якоюсь мірою торкається соціуму, а отже становище самого людства є досить важливим для подальшого розвитку економіки.

Також хочу вам продемонструвати термін трохи ближчий до наших сучасних реалій «якість життя» - ступінь відповідності умов і рівня життя науково обґрунтованим нормативам або визначеним стандартам. Під якістю життя розуміють також задоволеність населення життям з точки зору широкого набору потреб та інтересів. Різниця цих термінів у тому, що перший нам покаже результати з економічної точки зору а другий більше з соціальної. На сьогодні ми досить не часто чуємо «якість життя», все частіше чується «рівень життя». Із цього випливає, за для того щоб підняти саме цей рівень життя, спочатку потрібно підвищувати якість.

Поглянувши на основні потреби людини та її можливості у сучасних умовах та опираючись на реальні економічні факти. За для підняття такого фактору як індикатор рівня життя потрібно зробити наступні дії:

1. Реформувати систему соціального забезпечення населення таким чином, щоб вона не породжувала брати до уваги інші країни та результати певних соціальних та економічних реформ. А також докорінно переглянути систему пільг та пільговий контингент, оскільки значна кількість населення потребує більше соціальної допомоги а ніж держава бачить у розрахунках, потрібно більше реально поглянути на речі.

2. Поступово наблизити основні соціальні стандарти та гарантії до прожиткового мінімуму.

3. Легалізувати всі трудові доходи громадян шляхом зменшення оподаткування фонду оплати праці та заміни системи оподаткування доходів громадян на таку, що стимулюватиме їх зростання та розвиток.

4. Запровадити систему медичного страхування, що сприятиме підвищенню якості медичного обслуговування населення.

5. Установити реальний прожитковий мінімум, удосконалити методику його визначення, яка має узгоджуватися із соціально-економічними умовами, що змінюються в країні.

Список використаної літератури

1. **Бандур С. І.** Розвиток соціально-трудових відносин як передумова досягнення продуктивної зайнятості населення / С. І. Бандур // Ринок праці та зайнятість населення. - 2014. - № 1. - С. 8-13. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rpzn_2014_1_3
2. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна монографія) / За ред. Е. М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2010. – 496 с.
3. Якість трудового життя: чинники впливу та напрями покращення / Л.С. Лісогор // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 2. – С. 43-52.
4. Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України; За ред. Л. М. Черненко. – К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2006. – 428 с.: іл. – Бібліогр.: с. 417-426.

Помазан М.Ю., гр. ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст.викл. Дон О.Д.

УКРАЇНА ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Головне питання, що постає зараз перед Україною, полягає у тому чи зможе наша держава з периферії глобального розвитку стати конкурентоспроможним гравцем на світовому рівні. Глобалізація значно підвищує роль міжнародних організацій або інших суб'єктів в житті нашої країни. З одного боку, багато держав, у тому числі і у Східній Європі на сучасному етапі, ніби «розчинилися» в нових міжнародних структурах. Одночасно з цим, глобалізація створює нові форми політичного врегулювання і поділу на якісно новий світовий стан, коли пострадянські країни, в тому числі Україна, неухильно піддаються тиску всесвітньої інтеграції, як у економічній так і у політичній сферах. За словами Володимира Полохала, відомого українського політолога, в Україні досі не сформовано чіткого уявлення про ці процеси, досить часто в оцінках впливу глобалізації на Україну присутні елементи демонізації або міфотворчості.

Глобалізація сьогодні повинна розглядатися як імператив. Дане твердження передбачає скорочення можливості для держави розвиватися по-особливому, «третьому» шляху, тобто, відхилитися від світових інтеграційних процесів та ізолювати себе від поширення глобальних практик, цінностей і технологій. Іншими словами, глобалізація - це розвиток економічної та політичної залежності від країн і регіонів до такого ступеня, коли ми вже можемо говорити про створення єдиного правового поля і наднаціональних органів економічного і політичного управління. А це означає, що близькість і залежність від власного потенціалу є неможливим в принципі.

Економічна інтеграція стала об'єктивною тенденцією сьогодення - транснаціональні потоки капіталу, послуг і людських ресурсів, а також технологічної інтеграції, постійно зростають; інноваційні процеси у галузі інформації та зв'язку, пов'язані, перш за все, з Інтернетом, активно розвиваються. З цієї точки зору, Україна не має іншого вибору, окрім інтеграції у світове співтовариство. Тому дуже важливо враховувати всі ці аспекти і скористатися найбільшими перевагами глобалізації, щоб не залишитися на узбіччі світових процесів. У будь-якому випадку, Україна гостро потребує національної стратегії з адаптації до цих процесів. І потрібно визнати, що наразі в нашій країні немає чіткої стратегії в цьому аспекті.

З одного боку, глобалізація може слугувати універсальним та ефективним засобом, який дозволяє подолати деякі традиційні проблеми. Але останнім породжуються нові, наприклад, нові нерівності. Тому не можна сказати, що процес глобалізації не має побічних ефектів і дає рівні можливості для всіх учасників. Наприклад, очевидно, що американські і українські робітники знаходяться в нерівних умовах. Глобалізація дає беззаперечну перевагу сильним державам, залишаючи слабкі по суті приреченими на «другорядні ролі».

Багато ідеологів глобалізації взагалі виходять з того, що цей процес стандартизує світове співтовариство і, в кінцевому рахунку, вирівнюють всі відмінності. Це означає фактичне виключення суверенності держави у прийнятті самостійних рішень про національну стратегію розвитку.

Не слід демонізувати глобалізацію, але також не потрібно створювати міф, що це панацея від усіх бід. На даний момент найоптимальнішим варіантом для України є співпраця з демократичними країнами, які поділяють західні ліберальні цінності, і приєднання до «демократичної глобалізації». Наша держава повинна реально оцінити свій потенціал і спробувати зайняти гідне місце в процесах глобалізації, не втрачаючи при цьому свого національного суверенітету.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс : <https://day.kyiv.ua/en/article/close/ukraine-facing-challenges-globalization>

Потік Т.О., група ВУ-16с-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Молодь – це окрема соціальна група людей, яка має особливі вікові ознаки, відрізняється особливістю соціального становища та має особливий набір соціально-психологічних якостей [1]. Законом України визначено вікові межі молоді – 14 -35 років.

Проблема зайнятості сільської молоді є надзвичайно важливою. Для молодих людей зайнятість – це єдине джерело доходів та можливість розкрити себе. Для підприємців молодь – це найбільш мобільна робоча сила, озброєна сучасними фаховими знаннями. Молодіжний ринок праці специфічний, особливо в сільських місцевостях, він має власну динаміку розвитку. У молодому віці люди енергійні, ефективно працюють але трудовий та життєвий досвід у них відсутній, частина молоді, взагалі, немає ніякої спеціальності через що вони мають низьку конкурентоспроможність на ринку праці.

В Україні діє служба зайнятості, яка захищає від безробіття, мотивує та навчає тих молодих людей які самі прагнуть легально працювати. Зазвичай в селах безробітних навчають за такими програмами, які дають змогу розпочати підприємницьку діяльність. В регіонах України щорічно оновлюються програми зайнятості. Проте, ці програми не охоплюють всіх тих проблем які існують до сьогоднішнього дня та не враховують тяжкого становища сіл, яке породила криза та воєнне становище.

Занепад українських сіл, низька заробітна плата, погані умови життя – це все веде до міграції молоді в міста або закордон. Вибувають зазвичай люди які мають кваліфікацію, наприклад, водії, спеціалісти з ремонту техніки, які прагнуть більш престижного заробітку.

Міграція молоді з села призводить до погіршення складу трудових ресурсів та негативно впливає на господарювання загалом. Тому більше мільйона селян змушені працювати далеко від своїх родин і бути в постійному пошуку роботи. Це негативно впливає на психологічний стан працівника, його родини та загалом села [2].

Проблемним питанням є стимулювання розвитку підприємницької діяльності як основи створення нових робочих місць в селі. Так як молодь ще психологічно не готова відкривати свою справу, то ідеальним варіантом є праця на приватних підприємствах для поповнення досвіду. А взагалі, потрібно молодь стимулювати до такої діяльності, виганяючи з їх мислення стереотипи про те що хтось за них вирішить ці питання і дасть їм робочі місця та що їх бізнес буде малоефективним через малу кількість населення в селі. З досвіду можна сказати, що більшість селян просто не наважуються відкривати і займатися бізнесом. Частина молодих людей зовсім зневірися знайти роботу. Така ситуація загрожує збільшенням рівня алкоголізму, проституції, деградації та злочинства. В свою чергу, це ще більше призведе до занепаду села.

Підсумовуючи аналіз всіх причин безробіття та неактивності сільської молоді, бачимо що це досить масштабна проблема для держави. Тому на даний момент головними напрямками державної молодіжної політики зайнятості в сільських місцевостях є соціальна підтримка та правовий захист молоді щодо трудової діяльності, мотивація саме до легальної зайнятості, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці та загальне зниження безробіття.

Отже, пошук вирішення комплексу завдання зі зменшення сільського безробіття є невідкладною проблемою. Її складність полягає в тому, що більшість питань для сільської місцевості є складними і частіше їх вирішують «усно». Тому дослідження проблеми зайнятості сільської молоді й надалі стоятиме гостро.

Список використаної літератури:

1. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://i-soc.com.ua/institute/11-lavrinenko.pdf>
2. **Чорна В.О.** Трудова міграція молоді як фактор руйнування трудового потенціалу України // Соціологія міграційних процесів – 2014. - № 222. – Том 234.

Садовський Д.І., гр. ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК МАЙБУТНІЙ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ОРІЄНТИР УКРАЇНИ

В даний час, основний вектор зовнішньої політики України - інтеграція з Європейським Союзом. Прискорення історичних змін, які відбулися в останні роки в європейському просторі, актуалізується необхідність переосмислення понять і реалій, в яких відносини України розвивалися з об'єднаною Європою. Євро-революція 2013-2014 років, військово-політичний конфлікт з Росією, економічні, правові та культурні реформи проходили під гаслом європейської інтеграції.

Сьогодні одна з основних загроз для України - це трансформація геополітичного кордону між двома потужними гравцями - Європою і Росією [3]. Очевидно, що розвиток в такому статусі дуже складний або й навіть неможливий. Таким чином, щоб змінити такий руйнівний сценарій, ми повинні мати активний діалог з основними країнами Центральної Європи.

В майбутньому, участь України в форматах Східної Європи фактично приготує нас до вступу в ЄС через взаємодію з країнами Центральної та Східної Європи для того, щоб приєднатися до розробки пропозицій для «перезапуску» проекту об'єднаної Європи. Таким чином, Україна буде мати можливість змінити свій геополітичний статус з партнера по діалогу до ролі асоційованого члена який приймає реальну участь в Європейських інтеграційних процесах. Взаємодія і співпраця з Україною будуть мати позитивний ефект для країн «нової Європи» як у внутрішній політиці так і в стосунках з Брюсселем та основними країнами ЄС.

Дуже важливим напрямом є створення двосторонніх відносин з лідерами країн ЄС: Німеччиною, Францією і Великобританією. Перш за все, ці країни будуть виробляти нові стратегії європейських інститутів, вони стануть «клієнтами» з «політики змін» в своїх політичних, економічних, соціальних і безпекових компонентах. Як наслідок, Україна повинна збільшити обсяг своїх політичних контактів і двостороннього співробітництва з цими країнами. Це дозволить зрозуміти та адаптувати деякі можливі шляхи подальшого розвитку європейської політики.

У торгово-економічних відносинах з ЄС вкрай бажано спиратися на помірно розумний протекціонізм. У довгостроковій перспективі це сприятиме зміцненню конкурентних позицій вітчизняних виробників на внутрішніх і зовнішніх ринках [1]. Крім того, це дасть додатковий час і необхідні ресурси для підвищення конкурентоспроможності та адаптації вітчизняних виробників до європейських стандартів.

У наших умовах безпеки, Україна повинна розширити дипломатичні зусилля з реформування регіональної системи колективної безпеки. Зокрема, уряд України має посилити потенціал ОБСЄ із запобігання і вирішення конфліктів [2]. Україна повинна стати ініціатором нової системи колективних договорів та створення багатосторонніх гарантій безпеки в Європі. Проте, Україна повинна бути готова до тіснішої координації (створення нових спілок) своєї політики в області безпеки з країнами, які готові підтримати нашу країну в якості суверенної європейської держави. Це може бути зроблено шляхом забезпечення України з міжнародними правовими та військовими гарантіями суверенітету і територіальної цілісності на двосторонній і багатосторонній основі [4].

Серед широкого кола проблем, на які необхідно отримати відповіді, можна виділити чотири основних і обов'язкових напрямків:

- Політика національного примирення, яка буде включати в себе, зокрема, створення ефективних механізмів для політичного врегулювання збройного конфлікту в Донбасі і проведення виборів відповідно до законодавства України.
- Конституційна реформа з основною метою здійснення ефективної політичної моделі і відновлення балансу сил між гілками та інститутами влади.
- Модернізація економіки і прискорення реіндустріалізації. Основна мета полягає в тому, щоб не допустити зниження виробництва в галузях, зупинити сповзання до економіки «товарного експорту». [4] Все це разом буде включати в себе створення умов для технічного і технологічного переозброєння вітчизняної промисловості.
- «Людський розвиток». Основною метою цього є прискорення реформування всієї державної системи, яка відповідає за відтворення і розвиток людського капіталу: освіта, медицина, наука і культура, і, як наслідок, збільшення державних інвестицій в ці сектори.

Для того, щоб досягти успіху, важливо не тільки зробити список середньострокових пріоритетів, цілей і механізмів їх реалізації. Дуже важливо втілити в життя реалізацію будь-яких необхідних стратегій соціальної бази що є основою рушійної сили змін. В кінцевому рахунку, без мобілізації соціального капіталу, новий план стане ще один «симулякром», який описує державу без громадян і країну без людей.

Список джерел:

1. The Treaty on European Union. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eu-directory.ea-ua.info/index.php?act=show &doc_id=6&id=74.
2. The Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>
3. EU Common Strategy on Ukraine. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.mfa.gov.ua/data/upload/publication/mfa/ua/2822/general_strategy.pdf.
4. *Parahonskyi B.* Prospects Ukraine in European and Euro-Atlantic security. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
5. http://www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=gpgs0&tissu e=2004_4

Сапегіна А.В, гр. ВВ 13-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНИ ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном «глобалізація» розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин[2].

Під глобалізацією слід розуміти поступове перетворення світового простору в єдину зону, в якій безперешкодно переміщуються капітали, товари, послуги, вільно поширюються ідеї і пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток сучасних інститутів та шліфуючи механізми їхньої взаємодії [2].

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною стороною української економіки є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень у ВВП. Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження.

У порівнянні з 2014 роком у 2015 році за даними Швейцарського економічного інституту Україна піднялась на 3 позиції та зайняла 41 місце у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Найбільш схильною до глобалізації виявилася політична сфера (значення субіндексу – 86,27), а найменш – соціальна сфера (значення субіндексу – 61,06). Найближчими сусідами у рейтингу стали наступні країни: Чилі, Латвія, Таїланд, Бахрейн. Аналіз зміни значень субіндексів України за 20 років свідчить про їх зростання у 2,1 рази в економічній та соціальній сферах, а також у 1,9 рази в сфері політики. При цьому субіндекси фактичних потоків товарів та інвестицій зросли майже у 3 рази, а індекс обмежень зовнішньоекономічної діяльності лише в 1,5 рази.

Питання щодо визначення позитивних та негативних наслідків глобалізаційних процесів залишається дискусійним.

В ролі позитивних наслідків можна виділити такі: можливість приймати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; зменшення затрати на зовнішньоекономічну діяльність, що в свою чергу збільшить рівень конкурентоспроможності економіки України на світовій арені. Це дозволить Україні виконати головну умову поглиблення відносин з Європейським союзом та країна матиме можливість захистити свої інтереси та інтереси вітчизняних підприємств згідно з міжнародними нормами та процедурами. Ще одним позитивним наслідком для нашої країни є можливість увійти у міжнародні проекти, це збільшить рівень інвестиційної привабливості країни для іноземних інвесторів та збільшить можливість вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Але глобалізація несе за собою і негативні наслідки, до яких можна віднести наступне: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна

нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Міжнародного валютного фонду, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 133 місце у 2015 році). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Шляхами подальшого розвитку економіки України в глобалізаційних умовах можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила.

Міжнародна економічна глобалізація не оминає жодну економіку, українська економіка не є виключенням. Країна поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку.

Потенціал України для участі у глобальних ринках досить великий, але на сьогодні в умовах сучасного світового розвитку Україна не повністю його використовує через незавершені реформи.

Література:

1. **Біленька Н. О.** Пріоритети і напрями розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька// Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. **Соснін О.В.** Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток / О.В. Соснін. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.

Сівер А.В., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ КАДРІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У контексті глобалізації відбувається інтенсифікація відносин між державами, починається формування загального ринку капіталу, технологій і товарів. На цьому єдиному ринку з'являється сегмент ринку робочої сили, в якому надзвичайно важливу роль відіграє інтелектуальна міграція. Вона стає все більше диференційованою за освітою, кваліфікацією і професійними характеристиками, постійно притягуючи все нові групи осіб в регіональний та міжнародний обмін кадрами.

Проблема міжнародної міграції в цілому та інтелектуальної міграції, зокрема, є предметом багатьох творів українських і західних вчених, в тому числі А. Білоруса, О. Грудзинського, Т. Драгунової, Е. Лібанової, Т. Тимашової, А. Попова, А. Соболевської, С. Рязанцева, І. Івахнюка, А. Кіреєва, В. Колесова, П. Ліндерта, О. Малиновської, Дж. Менвілла, О. Позняка та інших.

Основна мета цієї роботи полягає в тому, щоб визначити специфіку міграції в інтелектуальній сфері, її причини та соціальні механізми, проаналізувати загальні та специфічні фактори інтелектуальної міграції.

Вперше поняття «відтік мізків», з'являється в 1962 році в тексті доповіді Британського Королівського товариства. Воно було використано для опису еміграції наукового та інженерно-технічного персоналу з Великобританії до США [1].

Сучасна міжнародна інтелектуальна міграція умовно складається з двох частин: з висококваліфікованих спеціалістів, що мігрують з однієї розвинутої країни до іншої (переважно в межах Європи), і зі спеціалістів, що виїжджають з країн Азії, Африки, Латинської Америки та Східної Європи. Країни, що розвиваються (до цієї групи можна сміливо відносити і Україну), в результаті «відпливу інтелекту» відчують великі ускладнення через нестачу кадрів вищої та середньої кваліфікації. Саме тому «відплив інтелекту» розцінюють як міграцію висококваліфікованих і талановитих спеціалістів з бідних та/або ізольованих країн до індустріальних

центрів. Цей процес перманентний, і постійно набирає обороти, збільшуючи щороку потоки висококваліфікованих мігрантів до країн Європейського Союзу та, особливо, США.

Безпосередніми причинами міграції переважно є невідповідність між рівнем розвитку особистості та її потреб, і неможливістю ці потреби задовольнити в умовах рідної держави. Традиційним шляхом розв'язання цього протиріччя є виїзд за кордон. Згідно доповіді Всесвітнього банку «Міграція та грошові перекази» Україна входить до десятки країн-лідерів по міграції. Цікаво, що за результатами цього дослідження Польща (22,5% від загальної кількості українських заробітчан) обійшла Росію (19,2%) як основна країна призначення для довгострокових трудових мігрантів. За ними ідуть Чехія (18%), Італія (15,7%) і Німеччина (3,2%) [4].

Внаслідок виїзду великої кількості талановитих вчених знекровлюється українська наука і ставиться під загрозу науковий потенціал нашої держави, оскільки далеко не всі мігранти повертаються на батьківщину. Не останню роль в інтелектуальній міграції відіграє недофінансування вітчизняної науки. Згідно даних Міністерства освіти та науки, фінансування з державного бюджету наукової галузі складає менше 0,3% внутрішнього валового продукту. Для порівняння, Японія витрачає на науку 3,4% ВВП, Південна Корея – 3,3% ВВП, США – 2,6% ВВП. Мініміально ж необхідними у співдружності країн G8 визнано 2% ВВП [2].

Міграційна політика багатьох розвинутих країн світу ґрунтується на принципі «приваблення чужого інтелекту», наприклад, широко застосовуються освітні програми для студентів з інших країн. Однак це не є суто жорсткий відбір талановитої молоді іноземного походження для рекрутування. У подібних програм є і гуманітарна складова. Так, деякі університети США та західноєвропейських країн, що надають освітні послуги іноземним студентам, висувають вимоги до студентів після завершення навчання повернутися на батьківщину. Після закінчення навчання у США лише 23% мігрантів з Північної Кореї і 28% з Тайваню бажають залишитися працювати в цій країні. Решта повертаються на батьківщину, збагачуючи набутими знаннями та вмінням її інтелектуальний потенціал [3].

Стосовно наслідків «відпливу інтелекту» в науковій літературі немає єдиного підходу до оцінки цього явища. З наростанням масштабів інтелектуальної міграції оцінки дослідників були переважно негативними і спиралися на підрахунок реальних та потенційних, в основному, економічних втрат. Пізніше право на життя отримала інша оцінка інтелектуальної міграції, згідно з якою міграція науковців та спеціалістів може виявитися корисною не лише для країни-реципієнта, але й для країни-донора. Адже міграція сприяє зменшенню безробіття серед співвітчизників, а здобуття мігрантами професійного досвіду, може принести велику користь країні-донору.

Можна тільки зауважити, що враховуючи складність та неоднозначність такого явища, як інтелектуальна міграція, неможливо давати їй категоричні оцінки. До того ж будь-які статистичні дані в цій галузі будуть приблизними і дозволять, у кращому випадку, визначити домінуючі тенденції тих змін, що викликані інтелектуальною міграцією в державі-донорі.

Список використаних джерел

1. **Бондарь М.** Международная интеллектуальная миграция в экономике знаний / М. Бондарь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zneiz.pb.edu.pl/data/magazine/article/271/1.4_bondar.pdf
2. **Куций О.** Украина – страна утекающих мозгов / О. Куций // Inpress.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inpress.ua/ru/society/14391-ukraina-strana-utekayuschikh-mozgov>
3. **Оппельд Л. І., Шабардіна А. М.** Сучасні тенденції міжнародної інтелектуальної міграції в умовах євроінтеграції / Л. І. Оппельд, А. М. Шабардіна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1871>
4. **Ясинчук Л.** П'ять шляхів втечі з України / Л. Ясинчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2016/05/10/185619-pyat-shlyahiv-vtechy-ukrayiny>

Синельникова О.Ю. група ВВ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Глобалізаційні процеси, незважаючи на їх просторове розміщення чи рівень політичного, економічного і культурного розвитку, стали викликом для більшості національних держав. Актуальність даної теми полягає в тому, що реалії глобалізації змушують кожну державу чітко визначитись із своїм геополітичним вибором. Особливо це стосується України, яка за територіальною приналежністю є суто європейською державою.

Дослідники глобалізаційних процесів та місця України у них – це О.Самойлов, А.Подберезний, А.Єрмолаєв, І.Клименко, В.Щербина та інші. Метою дослідження цього питання є визначення місця України у глобалізаційних процесах.

За останній рік наша країна піднялася на три рядки в рейтингу глобалізації і розташувалася на 44 місці серед 191 держави. Про це свідчать дані звіту швейцарського науково-дослідного інституту «KOF Index of Globalization 2014»[1], в якому визначено індекс глобалізації – щорічний світовий рейтинг рівня глобалізації. Інформацією для експертного аналізу послужили дані за 2011 р. впливових міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО та інші. Значення індексу, яке коливається від 0 до 100 балів, формується шляхом оцінки 24 показників і об'єднує три основні групи глобальної інтеграції: економічну глобалізацію; соціальну глобалізацію; політичну.

Чим вище значення індексу держави, тим більше вона залучена в світові процеси. Поточне значення українського індексу глобалізації досягло історичного максимуму і склало 68,85 балів, що дозволило нашій державі розташуватися в рейтингу між Йорданією (69,46) і Ісландією (68,66), а також випередити одразу трьох географічних сусідів – Росію (65,42), Молдову (64,12) і Білорусь (59,85). Зростання значення вітчизняного індексу у порівнянні з минулими роками багато в чому стало можливим завдяки істотному прогресу в питаннях інформаційних потоків і культурного співробітництва [2]. Можна сказати, що ступінь залученості України у глобалізаційні процеси є доволі помірний і не відповідає ані її об'єктивному потенціалу, ані тим можливостям, які випливають з її географічного положення чи історичних традицій.

На жаль, сьогодні Україна не є впливовим суб'єктом глобалізації і належить в цьому аспекті до периферійних держав. Тому найважливішим питанням для України стає пошук принципів та механізмів налагодження взаємозв'язків із глобальним світом, адже інакше вона залишиться пасивним об'єктом реалізації глобального впливу інших країн світу.

Виклики глобалізації передусім, проявляються в заостренні конкуренції між світовими центрами сили, нерідко з порушенням норм міжнародного права і застосуванням силового тиску; в кризі міжнародної системи безпеки. Все це, в комплексі з недосконалою системою міжнародного права, уможливило безкарне застосування сили на міжнародній арені для реалізації власних інтересів.

Ризиком для України стають виклики національної безпеки, наявним підтвердженням чого є спроби окремих світових держав підпорядкувати собі інтереси України як окремої національної держави. Негативними наслідками цього є зростання соціально-політичних та етнічних конфліктів всередині держави, які виводять систему суспільного стабільного розвитку та ефективного функціонування.

Вплив міжнародних економічних і політичних інститутів на українську державу з кожним роком зростає. Суверенітет України сьогодні набуває нових значень і особливостей, відбувається трансформація як внутрішнього, так і зовнішнього його вимірів. Крім того, у сучасних міждержавних стосунках все частіше порушується принцип невтручання у внутрішні справи суверенної держави у вигляді ідеї «гуманітарної інтервенції», посилюються етнічні конфлікти, а отже, держава втрачає контроль над власною територією і не може протидіяти проявам регіонального та міжнародного тероризму тощо.

Економічне послаблення України і пригнічення її, національної економіки призводить до практичного усунення України з конкурентного середовища світового ринку. В той самий час, разом з інтенсивними процесами світової інтеграції, формуванням глобальних економічних, політичних, екологічних та культурних асоціацій, відбувається протилежний і не менш активний процес фрагментації світу, зростання національної самосвідомості, посилення культурної диференціації, відродження етнічно-національних цінностей. Наша держава має бути сильною, патріотично відповідальною, з відповідним рівнем громадської свідомості та національної самосвідомості, що дозволить Україні маневрувати між економічними та політичними інтересами в реалізації своїх національних потреб саме в умовах глобалізації [3].

Отже, глобалізація як достатньо нове та не достатньо вивчене явище привносить більше викликів та небезпек, ніж переваг. Наша держава постає перед необхідністю протистояти глобалізаційним викликам і має для цього всі підстави. Крім того, Україна має у своєму розпорядженні досить потужний людський і науково-технічний потенціал, який може бути затребуваний на шляху до вирішення загроз глобалізації.

Список використаної літератури:

1. <http://globalization.kof.ethz.ch>

2. **Подберезний К.** Україна поднялась на 3 строчки в глобальном рейтинге глобализации и заняла 44-е место [Електронний ресурс] / К. Подберезний. – Режим доступу: <http://www.capital.ua/ru/publication/18509-indeks-stranmya-globalizatsii-stranmira-kof-index-of-globalization>
3. **Самойлов О.Ф.** Місце України у світових глобальних процесах / О.Ф. Самойлов // Проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. – К.: КиМУ, 2011. – Вип. 3. – С. 112-122.
4. **Сардак С. Е.** Глобальні фактори світогосподарського розвитку / С. Е. Сардак // Матеріали Міжнародного науково-практичного семінару «Глобальні детермінанти світогосподарського розвитку» (Дніпропетровськ, 14 квітня 2016 р.). – Д.: ДНУ. – С. 110 – 112.

Ситнік А.І. група ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімахова А.О.

УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У теоретичному розумінні «глобалізація» означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн [1].

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україну, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

В даній статті хотілося б розглянути питання впливу глобалізаційних процесів на розвиток міжнародної інтеграції України у світове господарство на сучасному етапі.

Проаналізувавши роботи багатьох дослідників, можна зрозуміти, що значна частина вчених пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства[2]. На основі всіх робіт можна виділити основні риси, які характеризують глобалізацію світової економіки:

- поглиблення міжнародного поділу праці з його переходом від спільного к специфічному і єдиному;
- зростаюча лібералізація міжнародної торгівлі, виражена у відкритті національних ринків товарів і послуг шляхом поступового зняття торговельних обмежень і бар'єрів;
- випереджуче зростання руху капіталу у відношенні до руху товарів. Формування світового фінансового ринку, збільшення потоків портфельних і прямих іноземних інвестицій;
- перевищення темпів росту міжнародного товарообігу над темпами росту обсягів світового виробництва;
- інформаційно-технологічний переворот в засобах телекомунікацій на базі електроніки, кібернетики, супутникових систем зв'язку; посилення впливу транснаціональних корпорацій;
- концентрація і централізація капіталу на підставі процесів злиття і поглинення компаній і банків;
- розвиток інтеграційних тенденцій на регіональному, субрегіональному і міжрегіональному рівнях;
- зростання ролі наднаціональних органів у світовій політиці та економіці [2].

Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки [3]. Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

До негативних наслідків глобалізації відносять: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність, у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі. Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі. Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [3].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, в якому вільно переміщуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не омине і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи.

Література:

1. **Біленька Н. О.** Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2012). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – С. 15–16.
2. Процес глобалізації : – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>
3. Рейтинг глобалізації світових економік:–Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-pozyciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovnyh-ekonomik>

Ставінська О.В. гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д

МІСЦЕ УКРАЇНИ СЕРЕД КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ ЗА ІНДЕКСОМ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Людський розвиток – примноження не тільки доходу людей, але й їх здоров'я, освіти, збереження навколишнього середовища, забезпечення свободи дій і слова, а також формування інших умов соціально-економічного розвитку. Людський розвиток визначається як процес зростання людських можливостей, що забезпечується політичною свободою, правами людини, суспільною повагою до особистості, а також надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами.

Що стосується України то, дослідження людського розвитку в стратегії економічного зростання України та її регіонів є особливо актуальним в сучасних умовах. Загалом людський розвиток є безперервним процесом розширення можливостей вибору, які постійно змінюються. Серед різних можливостей вибору визначальними вважаються тривале і здорове життя, здобуття освіти, доступ до засобів, що забезпечують гідний життєвий рівень. Ці три можливості є провідними для людського розвитку, всі інші підпорядковуються їм, є другорядними відносно них.

Індекс людського розвитку (ІЛР) розраховується на основі показників очікуваної тривалості життя, писемності дорослого населення і освіти на рівні початкової, середньої і вищої школи разом з показником рівня доходу, що ґрунтується на останніх даних організацій – партнерів ООН, а також інших офіційних джерел. Якщо порівнювати Україну з іншими країнами, то вона за більшістю показників, на основі яких розраховується індекс людського розвитку, істотно відстає від всіх країн Євросоюзу, зокрема, від найближчих своїх сусідів: Угорщини (36-е місце), Польщі (37-е місце), Словаччини (42-е місце), Болгарії (53-е місце) і Румунії (60-е місце), а також від Росії (67-е місце) і Білорусі (64-е місце). Хоча слід відмітити й позитивні тенденції. Україна досягла прогресу у сфері збільшення доходів населення, в освіті та охороні здоров'я. Певний успіх досягнуто в галузі гендерної політики. Водночас, подальший прогрес у забезпеченні гендерної рівності частково залежить від збільшення кількості жінок на керівних посадах. В галузі охорони здоров'я серйозним недоліком з погляду виконання завдань залишається швидке збільшення кількості випадків ВІЛ-інфекції, зростання смертності в результаті СНІДу і розповсюдження туберкульозу.

Ми можемо спостерігати таку тенденцію: чим краще економічно розвинений регіон України – тим гірше там живеться населенню. Отже, оскільки людський розвиток залежить від доступності та якості суспільних послуг (охорона здоров'я, освіта та комунальні послуги), які надають місцеві органи, то в Україні потрібно провести реформи з метою удосконалення місцевого самоврядування. А це означає забезпечення кращого представництва місцевого населення, особливо на рівні району та області, покращення бази фінансування послуг, особливо шляхом прийняття чітких критеріїв щодо мінімальної якості надаваних послуг, а також більш ефективного надання соціальних послуг.

Список використаної літератури:

1. **Гришнова О.А.** Людський розвиток в системі пріоритетів регіональної соціально-економічної політики / О.А. Гришнова // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. – 2006. – Вип.4. – С.23-29.
2. Звіт ООН з розвитку людського потенціалу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/publications-and-reports>. 3. Лук'яненко О. О. Формування системи моніторингу якості життя населення міст / О. О. Лук'яненко, В. Г. Севка // Економіка будівництва і міського господарства. – 2012. – Т. 8. - №3. – С. 219-226.

Степлюк К.С., група ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ВІД ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Сучасний світовий розвиток цивілізації супроводжується глобальними трансформаціями в політичній, соціокультурній, економічній та науково-технічній сферах. Найбільш суперечливим і всеохоплюючим процесом, притаманним сучасному розвитку світової економіки є глобалізація, в рамках якої відбувається формування нового типу світового співтовариства[1]. Неможливо зупинити поступальний об'єднувачий рух, спрямований на залучення держав в інтеграційні процеси, а це викликає різноманітні й неоднозначні наслідки для національної економіки. Спроби формування однополярного світу призводять до економічних та політичних криз світового простору, що насамперед позначаються на економічній безпеці.

Пріоритетним завданням в умовах масштабних глобалізаційних процесів в Україні є забезпечення гарантування економічної безпеки та формування ефективних механізмів управління нею. Аналіз економічної ситуації показує, що найбільш масштабну систему викликів та загроз економічній безпеці України формують саме глобалізаційні процеси. Саме тому дослідження аспектів глобалізації у формуванні економічної безпеки держави дає змогу виявити ключові фактори сталого розвитку національної економіки.

Процеси гарантування економічної безпеки, пов'язані насамперед із визначенням національних економічних інтересів у міжнародній господарській системі постійно є предметом дослідження різних вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: Абалкін Л. І., Бузько І.Р., Бистряков І. К., Білорус О. Г., Валлерстайн І., Гальчинський А. Й., Геєць В. М., Войтович Р.В., Глазьев С. Ю, Ругман А. В., Сенчагов В. К., Сорос Дж., Степаненко А. В., Шконда В.В., Сухоруков А. І., Філіпенко А. С., Фукуяма Ф., Хвесик М. А., Хлобистов Є. В., Шевчук В. Я. та інші. Метою даної роботи є спроба виявлення залежності та впливу глобалізаційних процесів на економічну безпеку.

Економічна «глобалізація» - це історичний процес, що є результатом новаторства у суспільстві і технічному прогресу. Цим терміном називають усезростаючий ступінь інтеграції країн в усьому світі, обумовлений насамперед торговими і фінансовими потоками. Іноді під ним мається на увазі також рух людей(праці) і знань(технологій) через міжнародні кордони. Глобалізації властиві також більш широкі культурні, політичні й екологічні параметри, що впливають на розвиток національної економіки[2].

Формування концепції і стратегії економічної безпеки держави передбачає використання значної кількості показників. У сукупності вони дають уявлення про загальний рівень економічної безпеки, який визначається такими параметрами, як «поріг чутливості», «поріг вразливості», «поріг розпаду», «стан спокою». «Поріг чутливості» є рівнем безпеки, при якому система починає відчувати наявність змін. «Поріг вразливості» – рівень безпеки, при якому система починає розбалансовуватися, тобто зазнає змін, що ведуть до її знищення. «Поріг розпаду» – рівень безпеки, після якого система зазнає нищівних змін. «Стан спокою» – рівень безпеки, при якому забезпечується розвиток системи.

Кризи, що вибухнули в країнах з перехідною економікою у 90-і роки ХХ століття досить очевидно продемонстрували, що можливості, які відкриваються глобалізацією, не виключають небезпек, пов'язаних із нестійким рухом капіталу, а також із загрозою соціальної, економічної й екологічної деградації.

За рейтингами міжнародних економічних організацій за рівнем конкурентоздатності Україна посідає одне з останніх місць. Курс уряду на лібералізацію зовнішніх відносин ніяк не виправдав покладених на нього надій і не реалізував можливі конкурентні переваги нашої держави. Доцільність лібералізації зовнішньоекономічних відносин мала б бути досліджена на перших етапах відкриття кордонів, оскільки далеко не однакові умови та розбіжності обумовлювали суттєву різницю між економічними системами України від високорозвинених країн.

Особливе місце серед показників глобалізації займає порівняльна динаміка цін на однакові товари в різних країнах. Теоретично, що менше бар'єрів у міжнародній торгівлі (а лібералізація якраз і полягає в зниженні, часом навіть усуненні цих бар'єрів), то більше повинні зближуватися, вирівнюватися ці ціни під тиском конкуренції. Проте значні розходження продовжують зберігатися[3].

Таким чином, в умовах глобалізації спостерігається явна загроза економічній безпеці України та зниження ролі національної держави, втрата нею державної ідентичності, цілісності, суверенності. Причому сили, які завальовано руйнують державу, мають транснаціональну сутність. Позиція, яку зараз підтримує Україна, приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проєктів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Проте для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі та збереженні стабільності економіки, що є стратегічно важливою метою сьогодення.

Список використаної літератури:

1. **Войтович Р. В.** Глобалізація та її вплив на систему державного управління: аналіз, проблеми, перспективи [Текст] : монографія / Р. В. Войтович. – Чернівці: Технодрук, 2011. – 368 с
2. **Шконда В. В.** Глобалізація: оцінки, наслідки, регулювання [Текст] : монографія / В. В. Шконда, А. В. Кальянов. – Донецьк : Донбас, 2014. – 166 с.
3. **Бузько І. Р.** Трансформаційні процеси в умовах глобалізації: держава, регіон, підприємство [Текст] : монографія / І. Р. Бузько, О. А. Сущенко, Н. Ю. Королевська [та ін.]. – Луганськ : Вид-во "Ноулідж", 2012. – 548 с.

Стрижеус Н.О. гр. ВУ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.

УКРАЇНА КРИЗЬ ПРИЗМУ ГЛОБАЛЬНИХ ТРЕНДІВ: ВИКЛИКИ І НЕБЕЗПЕКИ

Світова концепція безпеки зазнає абсолютної трансформації. Це у свою чергу потребує адекватної реакції з боку національного пануючого політичного класу і політико-економічного істеблшменту.

Ефективна управлінська політика в умовах системних криз неможлива без постійного вдосконалення аналітичного інструментарію щодо визначення системних викликів і загроз. Проте, традиційно прогнози істотно корелюються реаліями життя та професійними і вольовими якостями споживачів цих продуктів інтелектуальної діяльності. На даний час значна кількість аналітичних розробок, прогностичних версій майбутнього, футурологічних передбачень авторитетних світових аналітичних центрів виконує не тільки основну функцію прогнозу - об'єктивного відображення закономірностей розвитку глобальних та регіональних процесів, а й у більшості випадків представляють собою комплексний інструментарій формування громадської думки (штучне формування настроїв, уявлень, очікувань) та реалізації певних проєктів майбутнього або найбільш очікуваних моделей розвитку ситуацій.

Формально інформаційні війни не припиняються ніколи, вони тільки змінюють ступінь агресії, технології доставки аналітичного або пропагандистського продукту до споживача та адресат, по якому працюють. Псевдопрогнози все більше стають засобом псевдонаукового впливу на суспільство, з широким маніпулятивним інструментарієм, із використанням дезінформації, сірих технологій прихованого впливу на особистість та групи індивідів, гібридних типів інформаційного впливу тощо. Це спричинено, в першу чергу, заангажованістю та причетністю до тих чи інших силових центрів впливу, відомих світових експертно-аналітичних установ. Відповідно, аналітичні матеріали багатьох із них є виключно синтетичними і побудовані таким

чином, щоб ефективно моделювати, корелювати та корегувати порядок денний та проектувати необхідне замовлене майбутнє.

На початку 2016 року світове аналітичне та експертне співтовариство, провідні “мозкові центри” розпочали надавати власні прогностичні версії розвитку подій у світі як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Багато в чому запропоновані найвпливовішими “фабриками думок” моделі майбутнього різняться, а тому потребують побудови цілісного та більш систематизованого бачення ймовірних сценаріїв розвитку.

Окрім того, варто зазначити, що складність прогностичної та аналітичної діяльності зумовлена інтенсивністю, динамічністю процесів та збільшенням у геометричній прогресії кількості свіданих даних на сучасному етапі розвитку світу. Підтвердженням цьому стала методологічна кваліфікація відомих світових аналітичних центрів у питаннях розробки навіть короткострокових прогнозів по Сирії, Україні міграційних процесах, Євросоюзу, Середземномор’ю тощо. Це призвело до серйозної дискусії в аналітичних колах США та Західної Європи з приводу перегляду усталених стратегій інформаційно-аналітичної та експертної діяльності. Зокрема, результати сценаріїв більшості “thinktanks” у минулому році, за нашими оцінками, справдились і мали відносно співпадіння на 40 відсотків. Особливим тут видається не завжди точні прогнози щодо розгортання ситуації навколо вирішення конфлікту в Україні у рамках так званого “Мінського формату”, вирішення конфлікту в Сирії у рамках так званого “Женевського формату”, критична та остаточна фаза дестабілізації і руйнування Російської Федерації, значне економічне падіння рівня розвитку та соціальні вибухи в Китайській Народній Республіці, стабілізація ситуації у країнах поясу “арабської весни”, дівість міжнародних механізмів та інституцій у вирішенні глобальних проблем людства (особливо, у питаннях війни і миру) тощо.

Ризики та загрози на регіональному та глобальному рівнях:

- Неконтрольована міграція, перманентні гуманітарні кризи у ряді регіонів Європи, Латинської Америки, Євразії, Близького Сходу тощо.
- Загрози глобального екстремізму та тероризму – «асиметричний підхід».
- Збільшення кількості регіональних точок напруги у вигляді нелінійних способів ведення війни.
- Розширення географії активності квазідержавних парамілітаристських утворень – створення нових зон напруги.
- Енергетична революція та перерозподіл окремих регіональних ринків у світі.
- Критичне зростання соціальної та економічної нерівності. Техногенні катастрофи та пандемії у центрах світового впливу та на їх периферії.
- Несистемні громадянські конфлікти та системна криза сучасного середнього класу.
- Посилення ролі національних держав та переформатування наднаціональних світових і регіональних політично-економічних утворень двадцятого сторіччя.
- Загрози ліберально-демократичним політичним трендам: глобальний вимір. Посилення ліво-соціальних і право-національних рухів і громадських об’єднань.
- Розростання меж та кількості транскордонних конфліктів.
- Поглиблення кризи і завершення періоду міжнародних відносин постялтинського світу.

На окремих викликах і загрозах варто зупинитися більш детально, а окремі питання потребують більш розлого аналітичного матеріалу.

Список використаної літератури:

1. *Ростошинский Е. Н.* Культурология и глобальные проблемы современности
2. *Лейбин В. М.* «Модели мира» и образ человека. Критический анализ идей Римского клуба. М. Издательство политической литературы. 1982.
3. *Турчин А., Батин М.* «Футурология. XXI век: Бессмертие или глобальная катастрофа», Бином – М.: – 2012

Суханова Д.Ю., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

Впровадження у виробництво новітніх досягнень науки і техніки набуває особливого значення у сучасній світовій економіці. У період економічної кризи конкурентоспроможними є ті підприємства та галузі, що активно впроваджують та використовують інноваційні технології. На жаль інноваційний розвиток сьогодні не став однією з головних ознак зростання національної економіки.

Позитивні тенденції хоча й спостерігалися протягом кількох років, але мали переважно тимчасовий характер і змінювалися протилежними зрушеннями в економіці, що характеризує інноваційні процеси в Україні як нестійкі та позбавлені чітких довгострокових стимулів для інноваційної діяльності.

Сучасна економічна криза в Україні характеризується такими особливостями, як: скорочення виробництва в усіх сферах; катастрофічна глибина і тривалість кризової фази; стає складовою частиною кризи соціально-економічної системи; посилює дію монополізму в усіх сферах; переплітається з фінансовою, структурною, енергетичною та екологічною кризами [1].

У кризі важливо шукати не лише негативні наслідки, вона може спричинити ліквідацію застарілих, неефективних систем. Нестійка економічна ситуація в Україні потребує інновацій у всіх її сферах діяльності.

В останні роки багато говорилося про важливість інновацій та переході економіки на інноваційний шлях розвитку. Питанням інноваційної діяльності та її розвитку присвячені дослідження низки відомих вітчизняних учених-економістів: В. Александрової, Ю. Бажала, Б. Андрушків, П. Беленького, В. Власової, О. Водачкової, В. Геєця, П. Гаврилко, Н. Гончарової, М. Долішнього, С. Ільєнкової, Н. Краснокутської, Я. Крупки, О. Кузьміна, Б. Литвина, О. Лапко, Б. Пагона, І. Підкамінний, А. Савченка, А. Савчука, В. Терехова, П. Хавранєка, М. Чумаченка, А. Чухна та ін. Проте окремі проблемні аспекти тенденцій розвитку інноваційної діяльності в Україні залишаються невирішеними і потребують подальших наукових пошуків.

Дослідження прикладів ефективної політики, які були застосовані в несприятливих економічних та політичних ситуаціях привели до необхідності використання досвіду Сінгапуру, Малайзії, Гонконгу та Південної Кореї. Це невеликі країни, яким всього за декілька десятиліть вдалося успішно трансформувати свою економіку та в кінці ХХ століття перетворитися в світових економічних лідерів.

Загальний економічний розвиток цих країн зі стану війни та глибокої соціально-економічної кризи до періоду стабільного економічного розвитку пройшов декілька етапів. Для подолання кризи в Україні необхідно пройти два етапи інноваційного розвитку.

Перший етап полягає у реалізації низки заходів у рамках урядової політики, головними з яких є залучення техніки, технології та досвіду з-за кордону, підтримка та розвиток традиційних галузей національної економіки.

Другий етап полягає у концентрації дій уряду на інноваційних галузях національної економіки, створенні інноваційної системи, що відповідає міжнародним стандартам.

Основними проблемами в Україні, які перешкоджають інноваційній діяльності є нестача власних коштів, великі витрати на нововведення, недостатня фінансова підтримка держави, високі економічні ризики, тривалий термін окупності, відсутність коштів у замовників, недосконалість законодавчої бази, нестача кваліфікованого персоналу, відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами та науковими організаціями, нестача інформації про ринки збуту, нестача інформації про нові технології, відсутність попиту на продукцію [2].

Для вирішення проблем, можна запропонувати наступне: вдосконалити нормативно-правову базу державного регулювання та стимулювання інноваційної сфери; збільшувати обсяги фінансового забезпечення інноваційної діяльності, наукових розробок; створити ефективну самостійну національну інноваційну систему, яка діяла б за ринковими принципами та інтегрувалася у наукову сферу; створити умови для формування інфраструктури, що здійснювала б фінансовий, інформаційний, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних процесів.

Активізація інноваційних процесів, може бути здійснена за умови використання збереженого інтелектуального та інноваційного потенціалів та належної підтримки держави. Не дивлячись на те, що за останні десять років відбувалось значне його зменшення, збережений потенціал здатен вивести країну зі стану кризи [3].

Лише при умові підтримки держави, можна прискорити тенденції розвитку інновацій в Україні. При великій кількості перешкоджаючих факторів, інновації в Україні розвиваються, але лише за рахунок підприємств-лідерів на ринку.

Список використаних джерел:

1. Особливості економічної кризи в Україні, її наслідки та фактори стабілізації економіки [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://lubbook.net/book_301_glava_85_89_Obl%D1%96kdodatkovogo_kap%D%96t.html
2. **Драбаніч А. В.** Класифікація інновацій за інтересами суб'єктів інноваційного процесу / А. В. Драбаніч // Економіка та держава. - 2014. - № 2. - С. 30-32.

3. **Терещенко В. Л.** Стан та забезпечення інноваційної діяльності в Україні / В. Л. Терещенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 11. – С. 800-806.

Цибульник О. група ВЕ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем, серед яких особливе місце займають соціоантропологічні, соціоекономічні, соціокультурні проблеми; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція, які створюють об'єктивні передумови як для об'єднання людства, так і для його роз'єднання. Актуальність теми дослідження місця і ролі України в сучасних глобалізаційних процесах заключається ще й в тому, що необхідно проаналізувати феномен сучасного українського суспільства у вимірах соціоантропологічних, соціоекономічних та соціокультурних аспектів, які є ще мало дослідженими.

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, А. П. Рум'янець та інші.

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

В роботі розглядається питання впливу глобалізаційних процесів на розвиток міжнародної інтеграції України у світове господарство на сучасному етапі. Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Під цим терміном розуміють перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно переміщуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах.

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження. З 2012 по 2013 рік кількість користувачів широкосмугового доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП виступає зі 108% до 114%. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% (при середньому показнику для індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%); розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308). У той час як за прогнозами вчених в 2013 році приріст глобального ВВП складе лише 4%. Дослідження індексу рівня глобалізації знову пророкує продовження процесів глобалізації – як у цьому році, так і надалі, аж до 2015 року [3].

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її вхо-

дження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін. [2]

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через неконкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно переміщуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи. Для України глобалізація має як позитивний, так і негативний вплив, що висвітлено у статті.

Список використаної літератури

1. **Біленька Н. О.** Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. **Чепінога В. Г.** Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-poziciju-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Чадова М.В. група ВА-16с-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОСТІ

Головною особливістю сучасного розвитку світового економічного господарства є розвиток глобалізаційних процесів, які суттєво впливають на всі міжнародні економічні відносини, збільшують нерівномірність розвитку окремих регіонів світу, посилюють спроби збільшення конкурентних переваг окремих держав на хід світового економічного розвитку.

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція. У працях відомих українських (М. Долішній, Д. Олсевич, А. Філіпенко, В. Куриля та ін.) та зарубіжних вчених (Л. Клайн, М. Інтрілейтор, Дж. Стігліц, С. Хантінгтон та ін.) досліджувались глобалізаційні процеси. Незважаючи на велику кількість робіт з даної теми, питання стосовно впливу глобалізаційних процесів на економіку України є досі відкритим та актуальним для його подальшого вивчення. Мета дослідження – аналіз позитивних та негативних аспектів глобалізації світового господарства та визначення місця і ролі України у сучасному процесі глобалізації.

Термін «глобалізація» (англ. globalization, від лат. globus – куля, земна куля, глобус) означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн [2].

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україну. Глобалізація приводить до формування відповідного економічного середовища, яке функціонує на базі спільних принципів та правил, також розвиваються коопераційні і асоціативні зв'язки і відносини, посилюється взаємозалежність суб'єктів світового господарства. Однак, з іншого боку, зростає вразливість національних економік від процесів, що протікають у світовій економіці. Йде процес розшарування і диференціації світогосподарського простору, виникають підсистеми, заповнені тінюваними відносинами. Перехід до інноваційної моделі розвитку зовнішньоекономічних зв'язків протікає досить нерівномірно, стаючи додатковим аспектом посилення диференціації у світовому господарстві. Складаються передумови зростання нестійкості світо-господарської системи [3].

Вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливість більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про неурочність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі [4].

Становлення політики протекціонізму в сучасній міжнародній торгівлі і поява його нових форм ставить дуже серйозні завдання перед зовнішньоекономічною політикою України. Ставши членом СОТ та отримавши статус країни з ринковою економікою, Україна повинна не тільки захищатися, але й активно реалізовувати свої власні економічні інтереси і на цій основі формувати свою власну протекціоністську політику. Україна повинна максимально ефективно застосовувати заходи щодо захисту і підтримки вітчизняних товаровиробників, але також намагатись виводити український бізнес на світові товарні ринки.

Реформування української економіки можливе за допомогою якісного використання конкурентних переваг у таких сферах як: агропромисловість, освіта та транспорт. Такий підхід дозволить Україні зайняти свою нішу на світовому ринку, тому слід направити усі сили та існуючий ресурсний потенціал на досягнення цієї мети.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила.

В епоху глобальної економіки для України вирішальним кроком є подальше стимулювання розвитку глобалізаційних процесів, а не їх придушення. У своїй стратегії стосовно стимулювання процесів глобалізації Україна повинна змінювати валюту країни, вдосконалювати законодавство, спрямовувати та залучати інвестиції на розвиток інфраструктури та модернізацію економіки. Україна повинна будувати свою модель глобалізації, несхожу на усі інші, основою якої мають стати люди та бажання держави перейти від індустріальної країни до постіндустріальної.

Список використаної літератури:

1. **Білорус О. Г.** Глобальні трансформації та стратегії розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко // Монографія - К., 2012. - С. 416.
2. **Войтович Р. В.,** Солоха М. Т. Глобалізаційні процеси в сучасному світі [Текст] / Р. В. Войтович, М. Т. Солоха // Економіка України. - 2013. - С. 42.
3. **Клочко В.** Глобалізація та особливості сучасної економічної кризи [Текст] / В. Клочко // Економіка України. - 2011. - № 9. - С. 27-37.
4. **Куриляк В. Є.** Вплив глобалізації на економічний розвиток України [Текст] / В. Є. Куриляк, Є. В. Савельєв // Економіка України. - 2012. - № 9. - С. 57-69.

Чадюк В.І. група ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

В сучасних умовах розвиток внутрішнього ринку є невід'ємною складовою загальної стратегії сталого економічного зростання в Україні. Насамперед, йдеться про те, що вдосконалення і розширення внутрішнього ринку має сприяти виходу національної економіки на принципово новий рівень розвитку відповідно до викликів глобалізації світового господарства [1, С. 63].

Питанню розвитку внутрішнього ринку в Україні приділяли увагу багато вітчизняних науковців, зокрема В. В. Апопій, Я. А. Гончарук, І. П. Мішук, С. І. Л. О. Омелянович, Рудницький, Р. М. Хом'як, О. О. Шубін, Н. І. Яркова та ін. Безумовно названа тема є вкрай актуальною в умовах євроінтеграційних прагнень України.

Не викликає сумнівів, що вагомою рушійною силою розвитку внутрішнього ринку є конкуренція. Конкуренція включає різноманітні форми суперництва суб'єктів господарювання на ринку за кращі умови реалізації товарів. Рівень конкуренції у межах того чи іншого сегмента внутрішнього ринку визначається кількістю продавців, часткою їх операції на ринку, а також формами конкуренції, що застосовуються. Ринок є особливим механізмом взаємодії або, можна сказати, координації намірів та дій виробників і споживачів. Ринок – це суспільний механізм зв'язку між виробництвом і споживанням. У свою чергу внутрішній ринок займає особливе місце в економіці будь-якої країни. Він є органічною складовою національного господарства.

У будь-якій економіці важливо не лише виробити продукцію, її потрібно ще продати чи реалізувати на ринку. Факт продажу або збуту створює необхідні фінансово-економічні передумови для подальшого відтворення національного капіталу.

Безумовно, макроекономічна невизначеність та кризові коливання роблять ринок недосконалим і обмежують його ефективність. Сутність внутрішнього ринку не зводиться лише до отримання його учасниками максимального доходу і користності від операцій обміну. Поряд із економічним, на ринку діє й складний комплекс соціально-інституційних зв'язків.

Активний розвиток внутрішнього ринку в Україні є важливим джерелом економічного зростання, який реалізується і за умов несприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури [2, С. 34]. Економічне зростання при цьому досягається за допомогою максимізації внутрішнього споживання.

Слід зазначити, що зовнішні фактори були основними чинниками економічного зростання в Україні, зокрема істотне зниження валютного курсу гривні і підвищення цін на основні товари українського експорту на світових ринках [3, С.23]. На внутрішньому ринку внаслідок стихійного процесу первісного нагромадження капіталу з 90-х рр. ХХ ст. утворилися потужні фінансово-промислові групи, тісно пов'язані з владними структурами та бюджетними ресурсами. Таким чином, були сформовані економічні відносини, які є значною мірою деформованими, непрозорими, такими, що регулюються не ринковими механізмами і нормами закону, а неформальними домовленостями та вибірковим застосуванням чинного законодавства [4, С. 90].

Поряд із названими проблемами функціонування внутрішнього ринку в Україні існує об'єктивна необхідність захисту внутрішнього ринку від так званого неофіційного імпорту. З точки зору державних інтересів, найбільш гострою у цьому плані є ситуація на ринку підкацзних товарів. Ще однією проблемою слід назвати те, що на внутрішньому ринку України дуже багато

контрабандної та фальсифікованої продукції, що створює нерівні умови конкуренції для тих вітчизняних товаровиробників, які працюють чесно і прозоро.

На наш погляд, успішний розвиток внутрішнього ринку в Україні передбачає сталі високі темпи економічного зростання, низьку інфляцію і стабільний валютний курс національної грошової одиниці. Для активізації розвитку внутрішнього ринку, на наше глибоке переконання, слід створити сприятливе правове та конкурентне середовище для залучення іноземних інвестицій, посилити захист споживачів від неякісної продукції та підвищити рівень торгівельного обслуговування населення в Україні.

Список літератури

1. **Апопій В. В.** Комерційна діяльність: підруч. / За ред. В. В. Апопія. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2008. – 558 с.
2. Внутрішня торгівля: регіональні аспекти розвитку: монографія / За ред. О. О. Шубіна, Я. А. Гончарука. – Донецьк – Львів: ДонНУЕТ, 2009. – 671 с.
3. **Воронин В. Р.** Торгово-промисловий комплекс: регіональний аспект / В.Р. Воронин. – Воронеж, 2007 – 341 с
4. **Апопій В. В.** Теорія та практика торгівельного обслуговування: навчальний посібник / В. В. Апопій, І. П. Міщук, С. І. Рудницький, Р. М. Хом'як. – К.: Центр навчальної літератури, 2005 – 120 с.
5. **Гончарук Я. А.** Ринок споживчих товарів України: проблеми сучасного розвитку / Я. А. Гончарук, В.В. Апопій // Економіка і прогнозування - 2011. - №4. – С. 23-30.

Чала А. О. ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Сардак С.Е.

УКРАЇНА У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Глобалізація як історичне явище і феномен привертає все більшу увагу дослідників у країнах Заходу та Сходу. В наш час формується нова галузь науки – глобалістика. Вона бере свої витoki з 60–70-х років ХХ століття. До середини 90-х років ця наука трактувалась як вчення про глобальні проблеми сучасності – природні та суспільні. Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя практично всіх країн світу, в тому числі на нашу країну. Україна дуже активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Сучасний розвиток міжнародної економіки визначають, як глобалізаційний. Усі сфери економіки України нерозривно пов'язані з цими тенденціями. Дане питання на сьогодні є актуальним, так як процеси глобалізації прогресують, стають дедалі інтенсивнішими. З ХХ століття ці процеси є предметом багатьох наукових досліджень.

В даній площині істотний вклад у розробку даного напрямку внесли праці Р.Арона (Демократія та тоталітаризм), Д.Белла (Прихід постіндустріального суспільства), З.Бжезинського (Вибір. Світове панування чи глобальне лідерство), Р.Робертсона (Енциклопедія глобалізації), І.Валлерстайна (Теорія світової системи), Е.Гідденса (Соціологія), М.Кастельса (Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура), Ф.Фукуями (Кінець історії і остання людина), М.Уотерса (Глобалізація), С.Гантінгтона (Війна цивілізацій); українських вчених – В.Андрущенка (Глобалізація та перспективи людського розвитку: політико-психологічний вимір), Є.Бистрицького (Глобалізація як цивілізаційно-культурний феномен), В.Табачковського (Глобалізація з філософсько-антропологічного погляду: панacea чи проблема?), В.Ляха (Свобода і пошук нових форм ідентичності в добу глобалізації), В.Воронкової (Глобалізація як процес універсалізації стосунків між державою та ринком).

Метою доповіді є: осмислення глобалізації як об'єктивного суспільного процесу загальнопланетарного масштабу, який потребує вироблення нових теоретико-концептуальних та методологічних підходів; формування нового дискурсу філософії глобалізації; розгляд економічних, політичних, соціальних, культурних причин глобалізації; виявлення природи і витоків глобалізаційних процесів; розкриття процесів інноваційного розвитку, який відкриває націям нові можливості для новаторства і підприємництва, сприяє економічному зростанню, соціальному добробуту, покращенню якості життя громадян України, адже тільки довгострокове економічне зростання покращить добробут громадян, дасть країні кошти на освіту, охорону здоров'я і пенсії.

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних та правових факторів. Під терміном “глобалізація” розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й

ослаблення функцій національної держави, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин.

Сучасний етап розвитку економіки України відбувається за надзвичайно складних умов як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Незважаючи на появу ознак економічної стабілізації у світі, зовнішній попит з боку країн - торговельних партнерів України залишається досить низьким.

Розвиток економіки України як складової світової економіки передбачає насамперед участь у міжнародних економічних відносинах на світовому ринку товарів і послуг, у міжнародній міграції капіталу, технологій та інновацій, робочої сили, а також співпрацю з міждержавними регіональними економічними об'єднаннями та міжнародними економічними організаціями з конкретних питань функціонування світового господарства (МВФ, Світовим банком тощо).

Старт реформ в Україні, як і в інших колишніх республіках СРСР, був складніший, ніж в країнах Центральної та Східної Європи, тому що Україна до недавнього часу не мала своєї державності, а отже - всіх необхідних складових соціально-економічної системи. За роки незалежності в Україні створено елементи нової соціально-економічної системи, такі, як інститут приватної власності і, відповідно, клас приватних власників, інфраструктура ринку, вільна конкуренція, власні банківська, фінансова та податкова системи, власні гроші і національний бюджет, прикордонна та митна системи тощо. Але трансформаційні процеси в Україні не обмежуються перебудовою її соціально-економічного устрою. У сучасному світі міжнародне економічне життя перебуває на етапі глобалізації, тобто більшість країн втягнуто в єдиний економічний простір. Практикою доведено, що країни, які активно беруть участь у міжнародному розподілі праці, неодмінно ролять успіхи в економічному і культурному розвитку.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Отже, пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань. Отже, можемо зробити висновок, що втягнення України до глобалізаційного процесу – це суттєвий мотив для прискорення системних реформ у країні, зокрема структурної перебудови економіки, що дасть змогу певною мірою протистояти негативним наслідкам глобалізації. Створення умов для збереження та відтворення висококваліфікованої робочої сили, здатної ефективно функціонувати в умовах глобалізаційних процесів, інноваційного виробництва, дасть змогу сформувати стабільний та конкурентоспроможний ринок праці та економіку України.

Список використаної літератури

1. **Белл Д.** Прихід постіндустріального суспільства/ Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія. – К.: Либідь, 1996.
2. **Хуснутдінов О.Я.** Аспекти глобалізації свідомості українського суспільства //Практична філософія. – 2001.
3. **Лях В. В.** Свобода і пошук нових форм ідентичності в добу глобалізації // Мультиверсум: Філософський альманах: 36 наук. праць. – К.: Український центр духовної культури. - 2006.
4. **Сардак С. Е.** Перспективні напрями соціально-економічного розвитку України / С. Е. Сардак // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму . – Д.: ДУЕП. – 2010. – № 1(3). – Т. 2. – С. 277 – 284.

Чубарь Д.В. ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янець та інші.

Термін «глобалізація» означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн.

Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Основні риси, які характеризують глобалізацію світової економіки:

- перевищення темпів росту міжнародного товарообігу над темпами росту обсягів світового виробництва;
- зростаюча лібералізація міжнародної торгівлі, виражена у відкритті національних ринків товарів і послуг шляхом поступового зняття торговельних обмежень і бар'єрів;
- випереджуюче зростання руху капіталу у відношенні до руху товарів. Формування світового фінансового ринку, збільшення потоків портфельних і прямих іноземних інвестицій;
- розвиток інтеграційних тенденцій на регіональному, субрегіональному і міжрегіональному рівнях;
- зростання ролі наднаціональних органів у світовій політиці та економіці [1].

Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки [2].

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питанні продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила.

Процес глобалізації міжнародної економіки не омине і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи. Для України глобалізація має як позитивний, так і негативний вплив, що висвітлено у статті.

Література:

1. **Біленька Н. О.** Пріоритети і напрями розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. **Чепінога В. Г.** Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Украина заняла 44-ю позицию в рейтинге глобализации мировых экономик. Электронный ресурс. – Режим доступа : <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukrainazanyala-44-yu-poziciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Шевченко В.В., гр. ВУ-13-1
Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Дослідження проблем економічного розвитку є необхідним, оскільки він є дуже важливим для кожної держави, адже основним завданням його є забезпечення незалежності країни від інших держав у внутрішніх справах і зовнішніх відносинах. Справжній суверенітет можливий тільки на засадах ефективної та конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки. І саме за рівнем ефективності національної економіки визначається місце у світовому господарстві.

Оскільки проблема економічного розвитку є важливою, то її необхідно досліджувати і підводити підсумки. Так дослідженням цієї проблеми займалися: Довгань Г.Д., Ковальчук Г.О., Мельничук Г.О., Ніколаєнко Ю.В., В. М. Пилипчук та інші. Метою дослідження є встановлення основних проблем економічного розвитку України в останні роки.

Розпочати можна з того, що сьогодні Україна не має достатніх коштів для виконання внутрішніх зобов'язань перед українськими громадянами і обслуговування зовнішнього боргу. А тому вона потребує запозичень у Міжнародного валютного фонду, Світового банку, інших міжнародних фінансових структур та країн. Також продовження військового конфлікту на сході України, до якого додалася поточна політична криза, демотивуватиме інвесторів.

Ще однією проблемою є те, що існує глибоке дохідно-майнове розшарування українського суспільства, що зумовило політичну нестабільність у 2004 р. та 2013-2014 рр., не тільки не подолано, воно навіть збільшилося, оскільки основний тягар реформ 2015 р. ліг на плечі небагатої, але значної частини суспільства, загрожуючи подальшим зростанням безробіття і падінням рівня життя населення. Україна має обмежені можливості стимулювання внутрішнього попиту, оскільки повинна продовжувати програму макроекономічної стабілізації[2].

Далі гальмування інфляції з 43,3% в 2015 р. до бажаних 12% у 2016 р. можливе передусім шляхом подальшого зниження реальної пропозиції грошей. У 2015 р., коли грошова маса в реальному обчисленні скоротилася на 30,1%, а падіння ВВП становило 10,5%, знизити інфляцію не вдалося, оскільки основною її причиною була стрімка девальвація[1].

За офіційними даними, номінальна монетизація становитиме 52,02%, за макроекономічним прогнозом Інституту економіки та прогнозування НАН України на 2017 р., вона може ще знизитися і досягти 43,9%. Таким чином, як і в попередні роки, в разі розвитку такого сценарію зростатимуть дебіторська і кредиторська заборгованість та інші зобов'язання підприємств, а це – шлях до падіння економіки. Не сприятиме економічному зростанню і стан банківської системи, яка характеризується як найвідсталіша у світі при найвищих цінах за надання фінансових послуг, що суттєво обмежуватиме їх доступність і в 2017 р. Отже ми бачимо, що економічний розвиток України знаходиться в кризовому стані. Він потребує вивчення та покращення. Так, на даний момент Україна має багато боргів, в суспільстві ми спостерігаємо майнове розшарування, підвищену інфляцію та інше. Після усунення проблем економічний розвиток буде в кращому стані.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. **Пилипчук М.В.** «Ключові проблеми економічного розвитку України» стаття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2010/3-4/201024zmist.html>

Шепеленко Д.Ю. група ВМ-16-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ВСТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ АПАРАТІ ВЛАДИ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Державна політика України щодо забезпечення гендерної рівності гарантує права і свободи жінок та чоловіків відповідно до Загальної декларації прав людини та інших міжнародних норм законодавства. На жаль, на сьогоднішній день суспільству не надаються рівні можливості у користуванні цими правами і свободами. Тож для зміцнення демократії та доведення своєї прихильності до європейських стандартів актуальним стає встановлення балансу гендерної рівності на управлінському рівні.

Аналіз основних сучасних досліджень з проблематики жінок у політиці дозволяє констатувати появу якісно нових та цікавих поглядів, що збагачують не тільки національну, а й світову соціально-філософську думку. Такими яскравими ідеями сповнені І. Жеребкіна, Т.

Марценюк, Т. Злобіна, інші дослідниці. Цікавими для розуміння вектору розвитку проблем гендеру є статті І. Терлецької, М. Хомяк-Богачевської, Л. Смоляр, О. Маланчук-Рибак.

Головна мета - довести, що прихід жінок у парламент створює передумови для прийняття прогресивних законів у соціальних сферах та покращення рівня життя в Україні, проаналізувавши з досвідом іноземних країн.

Цілі Розвитку Тисячоліття, прийняті світовим співтовариством у 2000 році, проголошують забезпечення гендерної рівності одним із пріоритетів міжнародного розвитку та індикатором соціально-економічного розвитку країни. Тому в Україні були розроблені конкретні стратегічні завдання, а саме - Досягнення гендерного паритету у представницьких органах влади та на вищих щаблях виконавчої влади шляхом забезпечення у цих структурах гендерного співвідношення на рівні не менше 30 до 70 % представників тієї чи іншої статі. Формування гендерної соціально-економічної культури у суспільстві, поширення гендерних знань, реалізація ідей гендерної рівності сприяє ефективному використанню людського потенціалу як чоловіків, так і жінок, а отже, розширенню можливостей людського розвитку. [1]. Україна серед інших країн має дуже скромний вигляд: значення ПРМЖ у 2002 році було 0,411 і наша країна посідала 65-те місце серед 78 країн, для яких він розраховувався. Це зумовлено комплексом причин: в Україні жінки незначною мірою присутні у представницьких органах влади та на вищих щаблях державного управління: вони становлять лише 5,3 % народних депутатів, обраних до Верховної Ради України IV скликання (2002 р.). В апараті державного управління простежується чітка закономірність: чим вище орган державної влади, тим менше представництво жінок у його складі. Хоча жінки становлять абсолютну більшість серед державних службовців, як керівників, так і спеціалістів, із просуванням по службі їх питома вага зменшується. [2].

Згодом ситуація не покращилась, до складу Кабінету Міністрів України, сформованому від 14 квітня 2016р., кількість міністрів та віце-прем'єр-міністрів становить 22 особи, увійшли двоє жінок: тобто, ми бачимо, що загалом спостерігається явище вертикальної гендерної сегрегації великої політики: рівень присутності жінок на найвищих політичних посадах не відповідає заявленим у документах ідеям рівності.

Хотілося б порівняти ці данні з показниками інших країн: на грудень 2015 року перші десять місць за рівнем гендерної рівності займають Руанда (63,8% жінок у парламенті), Болівія (53,1%), Куба (48,9%), Сейшелли (43,8%), Швеція (43,6%), Сенегал (42,7%), Мексика (42,4%), ЮАР (42,0%), Еквадор (41,1%), Фінляндія (41,5%). Як бачимо тільки дві з них відносяться до розвинутих європейських демократій, інші у списку – держави, що можна віднести до авторитарних чи, так званих, гібридних режимів. Швецією можна вважати провідною країною у світі в питаннях гендерної статистики. З 1982 року Шведське центральне статистичне бюро має окремий від- діл статистики з питань гендерної рівності. Хотілося б звернути увагу на те, що в Уганді (35,0% жінок у парламенті та 24 місце у світі, де домінує одна партія та у жінок немає реальних альтернативних можливостей, їх вплив на партію зростає, але їм все ж таки вдавалося з'єднуватися у єдиний фронт для того, щоб просувати прогресивні закони, так було, наприклад, у 1997-1998 рр. при прийнятті «Закону про землю». [3].

На основі досліджень можна зробити наступні висновки: рух у бік колективної солідарності, який допомагає вирішувати гострі соціальні питання, відбувається завдяки простого допущення жінок у парламент. Крім того, сама присутність жінок у владі та участь у прийнятті управлінських рішень надає багато попиту та знань. Вони стають чудовими головами чи заступниками комітетів, союзів, громадських організацій. Максимально розкриваються їх ініціативні риси та творчий потенціал, що наповнює життєвою енергією потрібні суспільству зміни. [4].

Список використаної літератури:

1. Європейський Інструмент сусідства та партнерства. Стратегії ЄС щодо України на період 2007 – 2013 рр. Неофіційний переклад. – С. 16.
2. **Димова О.** Філософсько-психологічний аспект гендерної рівності у політиці [Текст]/ О. Димова // Парадигма пізнання гуманітарні питання №5 (8) – 2015. – С.5-25
3. **Марценюк Т.** Політичне представництво жінок та гендерні квоти: шведський досвід // Соціальні виміри суспільства. Випуск 10. – К.: Інститут соціології НАН України, 2007. – С. 153-161.
4. **Василенко М.** Менеджмент інноваційної моделі розвитку / М. Василенко // Політичний менеджмент. – 2003. – № 1. – С. 65–68

Шмигівська О.Г. група ВУ-16-м
Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЕКТОРУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

В умовах розвитку світової економіки, все більше компаній впроваджують в свої корпоративні стратегії вектор соціально відповідального бізнесу. Саме цей вектор розвитку стає одним із ключових елементів у процесі зміцнення конкурентних позицій компанії на світовій арені. Дана практика в останні роки знайшла своє втілення і в діяльності компаній України.

Сьогодні менеджмент багатьох українських компаній націлений на впровадження соціально відповідальної компоненти в різних напрямках діяльності компаній, з метою зміцнення їх конкурентних переваг, як на внутрішньому, так і міжнародному ринках.

Питанню соціально відповідального бізнесу (СВБ) присвятили свої дослідження такі закордонні та вітчизняні вчені, як Х. Боуен, Г. Гант, А. Керолл, Дж. МакГуїра, А. Фрідман, Ф. Котле, В. Грицьків, В.Іноземців, К. Ткач, А. Колод, Н. Супрун, М. Саприкіна і багато ін.

Розвиток КСВ у світі та перехід від сприйняття соціальної відповідальності бізнесу як чогось феноменального до становлення стандартних технологій впровадження стратегій КСВ у великих компаніях зумовлює необхідність розвитку та становлення принципів соціально відповідального бізнес-середовища в Україні. Наша держава сьогодні перебуває за декілька кроків до європейської інтеграції, тому вітчизняний бізнес має спиратися на принципи соціальної відповідальності та бути не байдужим до глобальних проблем.

Для підвищення конкурентоспроможності нашої держави на міжнародній арені, зростання її іміджу, покращення інтеграційних процесів з європейською спільнотою, розширення взаємовигідного інвестиційного співробітництва з іноземними партнерами необхідна розробка національної концепції КСВ, упровадження її в українську бізнес-практику, зміна стратегічних орієнтирів бізнесу в контексті КСВ. Дослідження практик КСВ компаній українського бізнес середовища дозволяє окреслити коло проблеми впровадження вектору соціально відповідально бізнесу в Україні, визначити основні тенденції розвитку КСВ і застосування її бізнес-практик з метою популяризації, оцінити потенційні ресурси подальшого сприяння розвитку СВБ, визначити структуру складових елементів національної моделі КСВ.

Проблеми розвитку та поширення СВБ в Україні викликані, в першу чергу, недостатньою інформованістю всіх суб'єктів про необхідність та переваги проведення подібної діяльності. Сьогодні ми спостерігаємо ситуацію, коли головним мотивом для прийняття КСВ українськими компаніями є утилітарний, тобто суцього практичний підхід до соціальних ініціатив та бажання отримати із соціально спрямованих заходів додаткові вигоди для свого бізнесу. Інтеграційний та етичний мотив майже відсутній, адже розуміння про принципи ведення етичного бізнесу у нашій державі досить розмите та невизначене.

Серед проблем впровадження вектору соціально відповідального бізнесу в Україні виокремлено наступні: недостатня увага держави до питань КСВ; відсутність теоретичної бази КСВ, яка була б адаптована під особливості українського бізнесу та його взаємодії із суспільством; відсутність законодавчої бази та впроваджені соціальної звітності в Україні; відсутність досвіду роботи у напрямку КСВ та нерозуміння інструментарію реалізації соціальних заходів; відсутність навичок та розуміння необхідності побудови стратегії КСВ, через що неможливість побачити перспективи подібної діяльності, адже заходи КСВ не призводять до отримання швидких результатів.

Формування та розвиток вітчизняної моделі КСВ дозволить гармонізувати цілі соціальної політики держави та бізнес цілі компаній українського бізнес-середовища. За умов підтримки держави, наслідування досвіду успішних практик КСВ міжнародних і вітчизняних компаній партнерство держави та бізнесу перетвориться у потужний ресурс розвитку корпоративної соціальної відповідальності компанії перед навколишнім середовищем, суспільством, громадою, соціально незахищеними верствами населення, а значить у ресурс сталого розвитку.

Таким чином, унікальна природа українського бізнес-середовища і підхід прийнятий українськими компаніями з КСВ дає ґрунт для подальших досліджень.

Література

1. **Зінченко Г.**, Саприкіна М. Корпоративна соціальна відповідальність 2005-2010: стан та перспективи розвитку. – К.: Вид-во «Фарбований лист», 2010 – 56 с.

2. **Колот А. М.** Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. / А. М. Колот // *Економічна теорія*. - 2013. - № 4. - С. 5-26.
3. **Куринько Р.** КСО в Україні: Цинічний утилітаризм или аристотелевское «общее благо»? / Куринько Р., Философ Я., Холлинсхед Г. // *Журнал «Устойчивый бизнес»*. – 2015. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://csjournal.com/9360-kso-v-ukraine-cinichnyj-utilitarizm-ili-aristotelevskoe-obshhee-bлаго.html>

Щербань О.Є. група ВВ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

УКРАЇНА І ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем, серед яких особливе місце займають соціоантропологічні, соціоекономічні, соціокультурні проблеми; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція, які створюють об'єктивні передумови як для об'єднання людства, так і для його роз'єднання.

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янцев та інші. Основні напрями досліджень у даній сфері наступні: осмислення глобалізації як об'єктивного суспільного процесу загальнопланетарного масштабу; формування нового дискурсу філософії глобалізації; розгляд економічних, політичних, соціальних, культурних причин глобалізації; виявлення природи і витоків глобалізаційних процесів; розкриття процесів інноваційного розвитку.

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелию оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження. З 2012 по 2013 рік кількість користувачів широкосмужового доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП вистроє до 108% до 114%. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% (при середньому показнику для індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%); розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308).

В сучасних умовах системної кризи необхідно формування концепції довгострокового сталого розвитку України у вимірах глобалізаційних процесів сучасності та пошуки шляхів оптимізації в умовах інтеграції до загальноєвропейського простору; розробка методики осмислення кризових проблем соціоантропологічного, соціоекономічного та соціокультурного характеру та створення нової методики антропологічної експертизи політичних програм і проєктів; розробка нової технології інноваційного механізму як фактора досягнення сталого розвитку сучасного українського суспільства в умовах виходу України з кризи.

Завдяки гнучкості, виникнення і здатності до самовідновлення національна ідентичність є потужною силою, яка, не втрачаючи своєї сутності, може поєднуватися з іншими ідеологіями й політичними доктринами, зокрема соціальними, політичними, економічними. Ідентичність соціальна – результат самоотождення з тими групами й спільнотами, які він сприяє як «свої», стосовно яких він найбільшою мірою здатний відчувати і сказати «ми» (гендер, родина, релігія, етнос, професія тощо). Актуалізація певної ідентичності може бути ситуативною: соціальна ідентичність прагне до цілісності, позитивності й ґрунтується на соціокультурному контексті суспільства. Чим більш розвинуте суспільство, тим ширшим і різноманітнішим є простір самоідентифікації, тим складнішою є структура соціальної ідентичності і меншою її стійкість, можливість збереження цілісності. Особливо це стосується періодів активних соціальних змін, які визначаються кризою механізмів і підстав соціальної ідентифікації й, відповідно, соціальної ідентичності.

Список використаної літератури

1. **Біленька Н. О.** Пріоритети і напрями розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. **Чепінога В. Г.** Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко, М. О. Гончаренко та ін.; За ред. О. Г. Білоруса. – К.: ІСЕМВ НАН України, КНЕУ, 2001. – 734 с.

Щербина К. група ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ДЕМОГРАФІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ТА ОСОБЛИВІСТЬ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Демографічна проблема полягає нині у несприятливій для економічного розвитку динаміці змін кількості населення та диспропорції його вікової структури. У світі нині відбуваються суперечливі процеси зміни населення, що проявляються в демографічному вибуху населення країн, що розвиваються та депопуляції високо розвинутих та постсоціалістичних країн.

Демографічна проблема нині набуває великих масштабів, тому актуальність вивчення проблематики світового населення є не тільки важливим, а й крайім необхідним завданням. Демографічна проблема породжує інші не менш суттєві глобальні проблеми як продовольча, енергетична, екологічна, проблема бідності і навіть проблема війни і миру, тероризму. Отже, покращення демографічної проблеми багато в чому посприяє вирішенню інших глобальних проблем.

Різні вчені світі наразі зацікавлені в дослідженні цієї проблеми, а отже проблематика демографії має міжнародне значення. Деякі західні демографи (Д.-Дж. Боуг, Д. Медоус, Я. Тінберген та ін.) зводять проблеми народонаселення до демографічного вибуху і єдиним засобом їх вирішення вважають досягнення нульового приросту населення до 2000 р. або 2025–2050 рр. завдяки скороченню народжуваності в країнах, що розвиваються. Розглядали дану проблему і українські вчені. М.В. Птуха, директор Інституту демографії АН УРСР вважав, що необхідно вивчати народонаселення комплексно. Він розробив схему вивчення демографічних явищ, яка ґрунтувалася на основному елементі - "демографічній біографії пересічної людини".

Мета дослідження полягає в з'ясуванні основних причин сучасних демографічних процесів, вивчення перспектив поліпшення демографічної ситуації, знаходження шляхів вирішення. Проблема демографічного вибуху несе загрозовий характер для країн, що розвиваються, адже підриває їх розвиток. Неконтрольоване збільшення кількості населення в країнах, що розвивається підриває їх економічний розвиток та сприяє все більшій диференціації населення з вагомим переважанням бідного населення, більшість з якого є до речі неосвіченим. Проблеми, що існують в країнах, що розвиваються підривають розвиток не тільки цих країн, але світової спільноти в цілому. Яскравим прикладом є події 2014–2015 року, пов'язані з напливом біженців в Європу через нестабільну ситуацію в їх країнах. Актуальним є і вивчення проблеми депопуляції, тенденція скорочення населення породжує проблему «старіння нації», що зменшує кількість трудових ресурсів, при незмінних тенденціях навіть деякі нації в майбутньому можуть зникнути з карти світу.

Внаслідок відмінностей у темпах приросту населення різних країн та регіонів світу, розрив у рівнях національного доходу на душу населення між розвиненими і тими країнами, що розвиваються, збільшився з 1:10 в 50-х рр. до 1:13 наприкінці 70-х рр. і може досягнути 1:18 до 2020 р. Неочікувана за масштабами урбанізація та випереджувальні темпи зростання міського населення супроводжуються одночасним швидким збільшенням чисельності сільського населення в країнах, що розвиваються. Характерними ознаками сучасної демографічної ситуації в Україні залишаються: депопуляція та зниження потенціалу для відтворення населення; невисока середня тривалість життя (серед країн Європи Україна має найменшу середню тривалість життя – 67,1 роки); старіння населення за рахунок збільшення частки осіб пенсійного віку та формування регресивної вікової структури. Ситуація в Україні потребує державного моніторингу та запровадження заходів державного впливу на демографічну проблему. Особливістю демографічної проблематики в Україні є її регіональна неоднорідність: деякі області, особливо Чернігівська та Херсонська мають катастрофічні показники, а ось області західної України мають найближче до нормальних показників природного приросту значення.

Сучасна світова динаміка чисельності населення засвідчує диспропорції населення світу та пов'язані з цим питаннями проблеми. Через це виникає необхідність досліджень демографічної проблеми, доцільність проведення правильної демографічної політики, створення комітетів в різних міжнародних організаціях по розгляду глобальних демографічних питань, введення різноманітних програм (як в Китаї та Індії). В Україні демографічна ситуація зворотна світовому тренду. Відбувається скорочення чисельності населення.

Вихід бачиться в підвищенні рівня життя українців, створенні фінансової підтримки народжуваності (можливо заохочувальні програми багатодітних сімей) та стабілізації міграційного руху населення, що посприє зменшенню чисельності населення. Ці варіанти можуть змінити демографічну ситуацію як в Україні, так і у всьому світі, адже демографічна проблема потребує нагального вирішення.

Список використаної літератури:

1. Глобальные проблемы современности. – М.: Мысль, 1981.
2. **Максаковский В.П.** Демографический кризис в современном мире. // География ПС. – 2001. - №23. – с. 13-14.
3. Демографічні показники країн світу, 2000 г. // Географія ПС. – 2001. - №33. – с. 11-22.
4. **Сардак С. Е.** Теоретичні основи формування суспільних проблем і господарський механізм їх вирішення шляхом управління розвитком людських ресурсів / С. Е. Сардак // Проблеми науки. – 2011. – № 4. – С. 20 – 27.

Щербина Н.Ю. група ВВ-14-2

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Важливою особливістю сучасності є зростання взаємозалежності економік різних країн, розвиток інтеграційних процесів, інтенсивний перехід цивілізованих країн від замкнених національних господарств до економіки відкритого типу. На рубежі минулого і нинішнього століть глобалізація визначається як одна з головних, фундаментальних тенденцій розвитку світового господарства. Однією з найважливіших сфер прояву наростаючої взаємозалежності держав виступають міжнародні економічні відносини, які мають багатовікову історію. Протягом сторіч вони існували переважно як зовнішньоторгівельні, розв'язуючи проблему забезпечення населення товарами, які національна економіка виробляла неефективно або не виробляла зовсім. У ході еволюції зовнішньоекономічні зв'язки переросли рамки зовнішньої торгівлі і перетворилися в складну сукупність міжнародних економічних відносин, що торкаються інтересів усіх держав світу.

Метою дослідження є аналіз процесу глобалізації економіки та окреслення можливостей участі у ньому України. Питаннями інтернаціоналізації та глобалізації економіки займалися Валентієва О. В., Геєць В.О., Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г., Захарченко В.С., Паньков В.С., Кузнецов А.В. та ін. Переважна більшість вчених вважають, що глобалізація являє об'єктивне і абсолютно неминуче явище сучасності, яке можна притамувати засобами економічної політики (що і відбувається у ряді випадків), але не можна зупинити або відмінити.

Невід'ємною частиною глобалізації є транснаціональні корпорації (ТНК). Сьогодні ТНК перетворилися з суб'єктів в об'єкти міжнародної політики, активно беручи участь у всіх глобальних процесах, що відбуваються в світі. Транснаціональні корпорації, нарівні з промислово розвиненими країнами, широко проявляють себе в політиці, економіці, у фінансово-інвестиційній, інформаційній, науково-технічній, військовій, технологічній, екологічній сферах [3; 5].

В даний час провідну роль в глобальних процесах відіграють ТНК США, за характером і масштабами торгово-інвестиційної експансії випереджаючи промислові і фінансові компанії інших країн. Але цей розрив поступово зменшується за рахунок посилення позицій ТНК держав Західної Європи і Японії, а також появи транснаціональних корпорацій країн, що розвиваються.

Щодо України, то процеси транснаціоналізації вже мають місце в різних секторах національної економіки. Глобальний капітал проник в банківську сферу, хімічну промисловість, контролює значну частину нафтопереробних потужностей, має активи в медіа-бізнесі, представлений у сфері послуг, комунікацій і зв'язку[2; 5]. Однієї з перших, «глобалізацій» піддалася українська нафтопереробна промисловість (сумарна проектна потужність всіх НПЗ дозволяє переробляти близько 53 млн. тонн сировини в рік). Близькість до європейських ринків, розвиненість нафтопереробної системи України, разом з відсутністю внутрішніх джерел сировини і скороченням об'єму внутрішнього ринку стали вирішальними чинниками переходу галузі під контроль іноземного капіталу.

На сьогоднішній день фактичними власниками українських НПЗ є: Одеський НПЗ (потужність по переробці нафти на сьогоднішній день на рівні 3-3,5 млн. тонн в рік) - «ЛУКОЙЛ», Лисичанський НПЗ (потужність до 16 млн. тонн) - ТНК-ВР, Херсонський НПЗ (потужність на рівні 7 млн.т.) - «КазМунайГаз» і НК «Альянс», Кременчуцький НПЗ (потужність більше 18 млн. т.) - «Укртатнафта» (співзасновник ВАТ «Татнефть»). Однією з ніш національного ринку, яку почали швидко освоювати іноземні компанії, став мобільний зв'язок. Піонером українського «стільникового» ринку стало СП «UMC». Його засновниками виступили АТ «Укртелеком», Україна, 51% акцій, TDC Tele Danmark, Данія, 16,3% акцій, Royal KPN N.v., Голландія, 16,3% акцій і Deutsche Telekom, Німеччина, 16,3% акцій. На сьогоднішній день кількість абонентів UMC складає 20,75 млн. чоловік. Власником компанії (100% акцій) є ВАТ «МТС», Росія.

Але лідерами глобалізації стали українські банки. Українська економіка розглядається транснаціональним капіталом як перспективна в найближчі 10 років, тому активи і інфраструктура готуються вже зараз. Однією з основних тенденцій є скупка українських банків іноземними банками. Найближчими роками, за оцінками експертів, частка іноземного капіталу зростатиме за рахунок придбання українських банків зарубіжними фінансовими групами, а також завдяки стрімкому збільшенню капіталів в іноземних банках, які вже присутні на ринку.

Одним з найбільш могутніх секторів української економіки і, поза сумнівом, привабливим активом, є також гірничо-металургійний комплекс (ГМК). За об'ємами виробництва стали, Україна займає 7 місце в світі і 3 місце - за об'ємом експорту металопродукції. Зараз ГМК забезпечує більше 25% промислового виробництва держави, забезпечує близько 40% валютних надходжень і більше 10% надходжень до державного бюджету України. Продукція ГМК в структурі українського експорту складає близько 42% [3]. Саме у ГМК почали оформлятися найбільш впливові українські фінансово-промислові групи. Сьогодні практично у всіх ведучих українських фінансово-промислових групах металургійні активи складають основу бізнес-діяльності і є визначальним чинником впливовості.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що для того, щоб взаємодіяти з ТНК як в Україні, так і на світових ринках, потрібно створювати власні, українські транснаціональні структури, як це зробили раніше Китай, Росія, Індія, Індонезія, Мексика, Венесуела тощо (не враховуючи промислово розвинені країни, де існують сотні крупних ТНК). Досвід цих держав свідчить, що національний капітал здатний витримувати конкуренцію з ТНК тільки у випадку, якщо він сам структурується в могутні фінансово-промислові утворення, адекватні міжнародним аналогам і здатні проводити активну зовнішньоекономічну політику.

Разом з тим, створити корпорації повного замкнутого циклу, які займалися б видобутком сировини, її переробкою, виготовленням з неї продукції та її реалізацією, Україна може лише в окремих галузях, на що буде потрібен значний час. Хоча деякі кроки в цьому напрямі вже зроблені. Наприклад, певних успіхів в плані транснаціоналізації бізнесу досягла корпорація «Індустріальний союз Донбасу» (ІСД). Основна увага при цьому приділяється побудові вертикально інтегрованих холдингів по ланцюжку «вугілля - кокс - метал». При цьому ІСД створює ТНК повного профілю, для чого компанія активно виходить на зарубіжні ринки, привертає нових партнерів, спільно з іноземними фірмами бере участь в створенні консорціумів для просування на зовнішній ринок своєї продукції [1]. Таким чином, створення українських ТНК дозволить певною мірою захистити національні економічні інтереси, сприятиме подальшому розвитку українських господарських структур, інтернаціоналізації їх виробництва і капіталу, інтеграції України в світову економіку, її участі в глобальних трансформаційних процесах.

Список використаної літератури:

1. **Валентієва О. В.** Особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств/О. В. Валентієва // Регіональні перспективи. – 2005. – № 1. – С. 25–27.
2. **Геєць В.** Інтеграція через спеціалізацію/І. В. Геєць // Політика і час. – 2006. – № 4. – С. 30–36.
3. **Генхузен М.** «Формування корпоративних транскордонних мереж в Східній Європі: потенційні можливі зони розвитку Схід-Захід / М. Генхузен // Регіональний розвиток і співпраця» – 2007. Вип. 1– С. 8–16.
4. **Долгов С.І.** «Глобалізація економіки: нове слово чи нове явище?» – М.: ОАО «Вид-во «Економіка», 1998.- С. 20.
5. **Зав'ялова О.** Формування системи інтегрованого міжнародного виробництва та місце України в цьому процесі / Зав'ялова О., Кабанова Н. // Укр. промисловець. – 2007. – № 5. – С. 14–15.

СЕКЦІЯ 5.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Аннаев С.А. група ВИ-13-1

Научный руководитель: ст. вискл. Гапоненко С.О.

СОСТОЯНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА

В развитии человеческого потенциала ключевую и непрерывно возрастающую роль играет образование. Исключительно благодаря образовательной составляющей в индексах человеческого развития Украина удерживает средние позиции среди приставленных стран мира. Поэтому, в Украине образование - один из важнейших элементов, который содействует формированию человеческого потенциала. Для каждого человека образование выступает как социальное благо, основа развития индивида. Роль данного компонента в современном мире чрезвычайно важна.

Актуальность и роль образования в формировании эффективного человеческого потенциала подтверждается тем фактом, что в настоящее время именно этот компонент считается одним из самых прибыльных видов инвестиций. Весомый вклад в изучение процессов образования внесли такие ученые, как: Б. Мильнер, Д. Белл, А. Тoffлер, В. П. Колесов и М. А. Мохнатюк, публикации которых посвящены изучению проблемных вопросов в этой сфере. В их работах рассмотрены аспекты образования в контексте развития человеческого потенциала и общества в целом. Обоснование же конкретных проблем образовательной системы Украины, требует доказательной базы, оценки современных тенденций.

Образование является одной из важнейших составляющих человеческого развития. Не случайно, что из четырех показателей Индекса человеческого развития (ИЧР), принятых на международном уровне, два характеризуют образовательный уровень страны (индекс образования): а) грамотность среди взрослого населения; б) совокупная доля учащихся в возрасте 6–24 лет.

По уровню образования Украина в 2015 году занимала 36 место в мировом рейтинге. Лидирующими странами в сфере образования являются Австралия, Дания, Новая Зеландия.

Доказано, что образование, как важнейший фактор человеческого потенциала, оказывает довольно значительное влияние на решение целого комплекса экономических, политических, социальных и гуманитарных проблем, таких как:

- достижение в каждой стране достойного современной цивилизации уровня и качества жизни населения;

- возможность справиться с бедностью;
- обеспечение эффективной занятости;
- уменьшение преступности;
- борьба с распространением заболеваний;
- обеспечение устойчивого развития [1].

Украина, присоединившись к Глобальным целям тысячелетия, определила свои целевые индикаторы, в том числе и в образовательной сфере. Достигнутые на сегодня показатели охвата образованием свидетельствуют об определенном прогрессе, однако модернизационная составляющая такого прогресса явно недостаточна. В официальных документах, например, в Национальной стратегии развития образования в Украине на период до 2021 года, также определены цели и задачи в области образования, но сформулированы они несколько обтекаемо и размыто.

Современное образование в Украине характеризуется такими тенденциями:

1. Падение качества и симуляцию образовательной и научной деятельности. Качество получаемых знаний, уровень и результативность научных исследований постоянно снижается по сравнению с миром. Массово распространены практика «покупки» дипломов, нарушение авторских прав и прав интеллектуальной собственности в форме плагиата.

2. В стране отсутствует востребованность образования и науки на уровне государства. Внимание, которое уделяется их развитию, критически недостаточной, не созданы надлежащие условия для модернизации исследовательского и образовательного пространства, а статус педагогов и ученых остается низким.

3. Недофинансирование деятельности образовательных и научных учреждений - низкий уровень оплаты труда педагогов и ученых, отсутствие возможностей для мобильности учащихся, учителей, студентов, преподавателей, исследователей.

4. Соціальний капітал недооцінен і відсутні умови для його росту - взаємодія між педагогами, учнями практично відсутня.

5. Кадровий беспорядок - порушення структури в користь старших або молодших груп, гендерне нерівність у розподілі керівних посад, відтік талантів за кордон [2].

Таким чином, зазначені характеристики посилюють напруження в національній системі освіти України, що дозволяє зробити обґрунтований висновок про накопичення кризових явищ в цій сфері. Отже, слід приділяти більше уваги удосконаленню системи освіти, що впливає не тільки на людський потенціал, а й на економічне зростання, економічний розвиток країни. Вихідом з даної ситуації може стати кардинальний перегляд сутності організації освітнього процесу, з наступною модернізацією сектору освіти з урахуванням європейських і світових досягнень.

Використані джерела:

1. **Струк Г. Я.** Освіта як фактор людського розвитку / Г. Я. Струк, Ю. О. Ольвинська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень. – Одеса, ОНЗУ. – С. 67 – 70.
2. Вище освіта в Україні / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/46908/>

Білий О.О. група ВА-16-2

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Сьогодні в період суттєвих змін соціальної та економічної системи України та інших країн світу однією з найважливіших проблем суспільства є не лише збереження, а й примноження людського потенціалу.

Примноження людського потенціалу може бути реалізовано лише за умови забезпечення стійкого та динамічного людського розвитку, що має відбуватися на необхідній основі, і який потребує адекватного та гарантованого економічного забезпечення.

Проблемі забезпечення людського розвитку приділяли увагу багато вчених, зокрема, Мегнад Десаї, Амартья Сен, Деніел Белл, Богдан Гаврилишин, Сергій Бандур та інші.

На сьогодні важливою метою є запобігання процесу нерівномірного розподілу переваг глобалізації, технологічної революції, демографічної трансформації, тощо, внаслідок чого з'являються переможці, та ті, хто програв.

У 2014 р. Україна посіла 81-е місце в рейтингу країн за Індексом людського розвитку, піднявшись на 2 позиції – з 83 місця у 2013р. [1]. Цей показник належить до категорії високого рівня розвитку. ВВП на душу населення в Україні у 2015 р. становив 2125,426 дол. США [2]. Проблемним питанням у світі забезпечення людського розвитку є те, що реальні витрати на охорону здоров'я скоротилися на 7,4%, а на покупні продукти харчування – на 14,7% [3]. В Україні й досі не створена високо координована та всеохоплююча система для розвитку людини.

Таким чином, констатується необхідність підвищення рівня професійної освіти та підготовки, покращення системи охорони здоров'я, зниження рівня абсолютної бідності. Безумовно, існує потреба кардинально посилити роль сфери послуг у підвищенні індексу людського розвитку. Наявність потрібного набору послуг на місцевому рівні важливе для досягнення цілей та виконання завдань людського розвитку.

Можна зробити висновок, що в Україні існують проблеми забезпечення людського розвитку, що показує на необхідність створення всіх умов для всебічного і безперервного розвитку людини, для розвитку економіки знань та збільшення частки сфери послуг у ВВП.

Література:

1. Індекс людського розвитку-2015: Україна посідає 81-е місце серед 188 країн [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.prostir.ua/?news=indeks-lyudskoho-rozvytku-2015-ukrajina-posidaje-81-e-mistse-sered-188-krajin>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Витрати українців за рік скоротилися на 20%: найбільше економлять на відпочинку, дорогих покупках і ремонті [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dt.ua/UKRAINE/vitrati-ukrayinciv-za-rik-skorotilisya-na-20-naybilshe-ekonomlyat-na-vidpochinku-dorogih-pokupkah-i-remonti-213924_.html

4. Доповідь Програми розвитку ООН про людський розвиток “Робота задля людського розвитку” [Електронний ресурс] – Режим доступу :http://www.visnyk-nanu.org.ua/uk/archive/2016_2/11
5. **Сайнчук Д. В.** Проблеми та перспективи людського розвитку України як головної рушійної сили економічного прогресу в Україні / Д.В. Сайнчук [Електронний ресурс] – Режим доступу :http://www.rusnauka.com/19_DSN_2010/Economics/69964.doc.htm

Булигіна А.В. гр. ВА-16м

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С. Е.

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Актуальність даної проблематики обумовлена соціально-економічною ситуацією в Україні та формуванням нових пріоритетів і тактик їх досягнення, які нададуть можливість вдосконалити стан та імідж країни в цілому. Моделювання можливих наслідків політичних рішень як на об'єктивний стан суспільного розвитку, так і на суб'єктивне сприйняття населення дає змогу зрозуміти і відмінності сучасних соціальних, економічних, політичних процесів в Україні від тих, що спостерігаються в інших країнах, і високо розвинених, що стали на шлях демократії багато десятиріч тому, і таких, що здійснили цей перехід в останні 20–25 років. Тому що Україна за будь-якої політики не буде Німеччиною, Францією чи Польщею; на заваді стануть вкорінені відмінності українського народу, його ментальності, системи цінностей, поведінки. Але Україна цілком може стати розвинутою європейською країною, з високою якістю життя населення, з високим рівнем людського розвитку.

В Україні дослідження у сфері людського розвитку здійснюють ці інституції НАН України, зокрема Інституту економіки та прогнозування, Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долішнього, Інституту економіки природокористування та сталого розвитку та ін. В останні роки концепція людського розвитку значно збагатилася змістовно і трансформувалася в реальну основу довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку більшості країн. Проте науковий пошук у межах багатограних проблем людського розвитку та його компонент з урахуванням проблем сучасних тенденцій у суспільному розвитку залишається необхідним. В Україні актуальність даного питання зростає в умовах складних системних трансформацій, що супроводжуються загостренням суперечностей у суспільстві. Це й визначає мету дослідження, якою є ідентифікація середовища, основних тенденцій та чинників впливу на систему забезпечення людського розвитку.

Концепція людського розвитку є вирішальною в сучасній парадигмі суспільного прогресу. Людський розвиток, під яким необхідно розуміти безперервний процес нарощування можливостей людини через підвищення її потенціалу та розширення функцій, має забезпечити кожному члену суспільства максимальну реалізацію можливостей в усіх сферах життєдіяльності. При цьому ключовими умовами залишаються: довге та здорове життя, доступ до необхідних для забезпечення гідного рівня життя ресурсів, участь у житті суспільства. Забезпечення цих умов визначає і спосіб життя, і можливості вирішення інших життєвих питань. Політична, економічна та соціальна воля, воля зміни і вибору місця проживання, створення родини, реалізація творчих здібностей, гарантії прав людини, повага оточуючих та самоповага – це неповний перелік тих прав, що високо цінуються людьми в усьому світі. Їх забезпечення часом неможливе, якщо не буде реалізовано право на охорону здоров'я, отримання відповідної освіти, безпечне доквілля, доступ до засобів існування. Без цього більшість життєвих перспектив залишаються недосяжними, і можливості вибору є недоступними. Людина є носієм людського потенціалу, вирішальною компонентою національного багатства, найважливішим стратегічним ресурсом кожної держави. Тому створення людям сприятливих можливостей для максимальної реалізації існуючого потенціалу в межах їхніх потреб та інтересів визнається сьогодні світовою спільнотою пріоритетною метою [1].

Концепція людського розвитку охоплює найважливіші проблеми суспільного розвитку, такі як економічне зростання, зайнятість, розподіл матеріальних і духовних благ, соціальний захист, надання соціальних послуг, рівноправність. Вона розглядає їх з погляду інтересів людини, розширення індивідуальних можливостей вибору у всіх сферах діяльності. Концептуальна схема людського розвитку, запропонована фахівцями ООН, сформована на основі чотирьох основних елементів – продуктивності, рівності, стійкості, розширення можливостей, сутність яких полягає в такому[2]: продуктивність, рівність, стійкість, розширення можливостей.

У площині цієї концепції ПРООН з 1990 р. щорічно розраховує індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП), що враховує три аспекти життя: довголіття, освіченість, рівень життя. витку людського потенціалу (ІРЛП). Найгірші показники індексу людського розвитку з-поміж країн колишнього СРСР мають середньоазійські країни та Молдова, вони входять до групи країн із середнім рівнем розвитку. Проблематика, пов'язана з визначенням рівня суспільного розвитку та якості життя, наразі є об'єктом досліджень й інших міжнародних організацій, науково-дослідних інституцій, якими розроблено комозитні індикатори, що застосовуються для міжнародних порівнянь: індекс благополуччя країн світу (Legatum Institute – Legatum Prosperity Index) [4], індекс якості життя (OECD) [5], індекс якості життя (Economist Intelligence Unit)[6], індекс щастя (New Economics Foundation) [7], індекс сталості суспільства (Sustainable Society Foundation) [8]. У більшість міжнародних рейтингів, як і вищезгаданому, наша країна зі значним відривом програє високорозвиненим країнам європейського простору, демонструючи невтішні тенденції майже в усіх сферах суспільного розвитку та високий рівень вразливості до дії внутрішніх та зовнішніх чинників.

Щорічні міжнародні й вітчизняні дослідження людського розвитку свідчать про накопичення в Україні серйозних проблем у різних сферах суспільного життя, негативними проявами яких є: низькі показники якості життя, поширення асоціальних явищ, несприятлива медико-демографічна ситуація, несприятливий соціально-психологічний клімат у суспільстві тощо. Така складна ситуація спричинена дією численних чинників соціально-економічного характеру, що є гальмом на шляху втілення визнаних світовою спільнотою принципів людського розвитку. Насамперед це стосується чинників, що безпосередньо впливають на рівень та якість життя населення. Зупинимось детальніше на деяких з них.

Так, потенційні можливості придбання товарів та послуг, необхідних для задоволення життєвих потреб населення, визначаються купівельною спроможністю, що насамперед залежить від рівня доходів. Водночас нині в Україні значна частина населення (3,2 млн осіб; 8,6 %) має середньодушові доходи на місяць нижче прожиткового мінімуму, необхідного для забезпечення нормального функціонування організму людини. В окремих областях, таких як Рівненська, Тернопільська, частка такого населення сягає 30 % [11]. Це свідчить про бідність великої кількості людей та значну просторову нерівність за доходами населення в Україні. Зазначена ситуація склалася переважно внаслідок низького рівня доходів від зайнятості. Розмір заробітної плати, що є індикатором загального життєвого рівня працівників у минулому році, у середньому по країні лише у 2,9 разу перевищував розмір мінімальної. У 20 областях України спостерігається менший розрив між цими показниками, і тільки в Дніпропетровській, Донецькій, Київській областях та м. Києві розмір середньомісячної заробітної плати був вищим за середній по Україні. Найнижчий середньомісячний заробіток зареєстровано в Чернівецькій, Херсонській і Тернопільській областях, де він не перевищує 75 % від середнього рівня по країні. Коефіцієнт диференціації регіонів за розміром середньомісячної заробітної плати в останні роки перебуває в межах 1,5–1,6. Варто зауважити, що значна регіональна диференціація найчастіше зумовлена галузевою спеціалізацією регіону: промисловою чи аграрною спрямованістю його економіки. Зазвичай у промислових регіонах рівень доходів значно вищий, ніж в аграрних. При цьому серйозною проблемою є порушення міжгалузевих пропорцій оплати праці, що свідчить про наявність системних вад у цій сфері. Заробітна плата за соціально-економічною сутністю є головним рушієм суспільного розвитку, первинним і основним джерелом доходів працюючого населення. В Україні частка заробітної плати в загальних обсягах доходу населення по країні становить 40 %, у західних областях ледь сягає 30 % позначки[9]. Таким чином, значущим джерелом доходів населення залишаються державні соціальні трансферти, найбільш суспільно витратним видом яких є пенсійні виплати. Що до інших негативних тенденцій розвитку ринку праці, то найбільш загрозливою з них є збільшення тривалості безробіття. Перебування значної частини населення у стані безробіття протягом тривалого часу не тільки знижує шанси безробітних осіб на працевлаштування, а й погіршує якість трудового потенціалу країни. Довгострокові безробітні становлять групу високого ризику за різними ознаками. Фахівці вважають, що упродовж 12 місяців у осіб, не зайнятих трудовою діяльністю, втрачається здатність до самоорганізації (у минулому році в Україні питома вага безробітних, термін пошуку роботи яких становив 12 місяців і більше, сягнула 12,8 %). Після двох-трьох років їх бездіяльності держава фактично втрачає цих людей як робочу силу. Для повноцінної реінтеграції до ринку праці їм необхідна тривала реабілітація, що потребує додаткових витрат. В Україні середня тривалість пошуку роботи становить 5 місяців, у 8 областях країни (Вінницькій, Дніпропетровській,

Житомирській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Полтавській та Чернівецькій) цей показник перевищує п'ятимісячний термін[11].

Підсумовуючи, варто наголосити на тому, що людський розвиток є одночасно і головною метою, і критерієм розвитку суспільства. Зростання значущості його забезпечення в Україні зумовлено насамперед тим, що на тлі посилення соціальної орієнтації передових економік та суттєвого підвищення ролі соціальних чинників у глобалізованому просторі в нашій країні прогресивна концепція людського розвитку недостатньо усвідомлена і не реалізується на практиці. Про це свідчать серйозні проблеми, накопичені в основних сферах суспільного розвитку: виробничій, соціальній, трудовій, медико-демографічній тощо. Їх подолання потребує формування та реалізації соціально спрямованої моделі сталого розвитку на засадах соціального благополуччя, економічного зростання й екологічної безпеки.

Список використаної літератури:

1. **Фишер С.** Экономическая теория / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи. – М. : Юнити, 2002.
2. The Human Development Index and Other Social Indicators // Measuring the Well-Being of Aboriginal People: An Application of the United Nations' Human Development Index to Registered Indians in Canada, 1981–2001. – Toronto : Indian and North Affairs Canada, 2004. – P. 34–39.
3. UNDP Human. 1990–2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/global-reports/>
4. 2013 Legatum Prosperity Index™ / Legatum Institute [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://li.com/activities/publications/2013-legatum-prosperity-index>
5. OECD Better Life Index Country Reports / Organisation for Economic Co-operation and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/newsroom/BLI2013-Country-Notes.pdf>
6. The Economist Intelligence Unit's quality-of-life index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf
7. New Economics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.happyplanetindex.org/data/>
8. Sustainable Society Foundation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ssfindex.com>
9. Людський розвиток в Україні: 2003 : щорічна науково-аналітична доповідь / За ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2004. – 194 с.
10. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку (СЦД-Україна) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcd.org.ua/uk>
11. Державна служба статистики України. Статистична інформація- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. **Sardak S.** Conceptual aspects of global human resource management / S. Sardak, A. Samoilenko, O. Don // Theoretical, methodological and practical foundations of human resources management: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi. – ISMA University. – Riga: «Landmark» SIA, 2016. – 282 p., P. 49 – 58.

Гогохія Л.Б. ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Після здобуття незалежності Україна пройшла кризу дуже важку соціально-економічну кризу, протягом якої критично зменшився рівень життя людей і погіршилися всі без винятку економічні показники. Проте з 1999 р., за офіційними даними, почалося економічне зростання, що має призвести до підвищення життєвого рівня більшості українців. Використовуючи систему показників ПРООН, прослідкуємо, як змінювалися основні показники людського розвитку за 1992-2002 рр.

В Україні значний внесок у розробку і вдосконалення національної методології вимірювання людського розвитку на регіональному рівні зробили С. Сардак, О. Власюк, С. Пирожков, Е. Лібанова, О. Грішнова, О. Новікова, У. Садова, О. Гладун, І. Гнибіденко.

У 2000 р. фахівці НАН України створили національну методіку оцінки людського розвитку. Вона базувалася на використанні 96 показників, які відображали дев'ять аспектів людського розвитку: умови проживання, соціальне середовище, стан ринку праці, фінансування соціальної сфери, демографічний розвиток, стан охорони здоров'я, освіту, матеріальний добробут, екологічний стан. З 2001 р. Державна служба статистики України розпочала щорічний моніторинг Регіонального індексу людського розвитку.

Метою доповіді є зробити порівняльну характеристику аналізу показників людського розвитку по Україні за останні 20 років. Розібратися чому зменшився ВВП на душу населення? Чому зменшився середній дохід на душу населення? Та чому деякі люди живуть у злиднях, а деякі значно краще?

Інтегральними узагальненими показниками, що відображають порівняльні можливості людей у різних країнах світу є індекси людського розвитку. Рейтинг країн у загальносвітовому порівнянні визначається за зменшенням цих зведених показників.

Таблиця 1

Динаміка показників людського розвитку в Україні

Показник	1992	1997	2002	1998	2007	2015
Середня очікувана тривалість життя, років	69,1	67,1	69,5	69,7	69,8	70,1
Частка грамотного дорослого населення, %	98,5	98,7	99,6	98,7	99,6	99,8
Сукупна частка учнів серед населення відп. віку, %	73,7	74,1	84	74,9	79,3	84
ВВП на душу населення	5921	3295	4870	3194	5278	5463
Індекс очікуваної тривалості життя	0,74	0,70	0,74	0,71	0,75	0,76
Індекс освіченості	0,90	0,91	0,94	0,91	0,93	0,94
Індекс реального ВВП	0,68	0,58	0,65	0,58	0,63	0,68
Індекс людського розвитку (ІЛР)	0,773	0,73	0,777	0,731	0,778	0,798
Рейтинг України за ІЛР/кількість країн	45/162	91/174	70/177	78/174	87/177	90/177

Як бачимо, показники людського розвитку в Україні різко погіршилися протягом середини 90-х рр., ІЛР з 0,773 у 1992 р. зменшився до 0,730 у 1997 р., тобто на 5,6 %, але з 1998 р. ІЛР почав покращуватися. В Звіті за 2004 р. (у ньому наведені дані за 2002 р.) Україна займала 70-те місце, і ІЛР становив 0,777 (порівняно з 1998 р. збільшився на 6,3 %). Для порівняння: у 2002 р. ІЛР у Норвегії, яка вже кілька років поспіль займає перше місце, становив 0,956 (на 23 %) більше, ніж в Україні), а загальносвітовий рівень становив 0,729 (на 6,2 % менше, ніж в Україні).

В Україні середня очікувана тривалість життя знизилася за період 1992–1995 рр. з 69,1 до 66,9 років (на 3,2 %). Це скорочення було зумовлене різними причинами. Економічний і психологічний тягар перехідного періоду істотно підвищили рівень стресогенних чинників для українських громадян і сприяли розвитку таких негативних явищ, як збільшення рівня захворюваності, отруєння алкоголем, зловживання наркотиків, збільшення нещасних випадків, самогубств тощо. Починаючи з 1996 р. середня очікувана тривалість життя почала збільшуватися, що стало індикатором закінчення шокового періоду кризи. У 2002 р. середня очікувана тривалість життя становила 69,5, тобто зросла на 3,8 % порівняно з 1995 р. і навіть перевищила показники 1992 р.

В Україні показник освіченості на початку розбудови незалежної держави трохи зменшився, у 1992 р. він становив 0,902, у 1993 р. – 0,898, у 1994 р. – 0,899, у 1995 р. – 0,900. Але починаючи з 1996 р. індекс рівня освіченості починає зростати, досягши у 2002 р. рівня 0,944, що на 4,6 % більше, ніж у 1992 р., і на 4,8 % більше, ніж у 1995 р. Для порівняння: загальносвітовий індекс рівня освіченості у 2002 р. становив 0,76, що на 19,5 % менше, ніж в Україні.

З трьох основних компонентів ІЛР Україна найбільше відстає за показником виробництва валового внутрішнього продукту на душу населення. Як наглядно демонструють дані таблиці, ВВП стрімко падав до 1998 р. включно, і зростає з 1999 р. і дотепер. Аналіз зміни показника ВВП на душу населення дає можливість виділити в історії незалежної України два різні етапи: велика депресія, яка тривала включно до 1998 р.; і українське економічне відродження, що розпочалося з 1999 р. і триває донині.

Українське економічне відродження розпочалося з 1999 р. Криза в економіці змусила уряд вдатися до істотних змін в економічній політиці, найважливішими з яких стали заходи, спрямовані на контролювання бюджетного дефіциту. За рахунок зменшення непродуктивних витратів, реструктуризації боргу і зусиль у напрямку розширення податкової бази та виведення економічної діяльності та підприємств з тіньової економіки, уряд вдалося перейти від дефіциту бюджету на рівні майже 7 % у 1997 р. до невеликого (0,7 %) про-фіциту у 2000 р. Реорганізувавши витаткові пріорітети, уряд зміг також ліквідувати всю заборгованість пенсіонерам, підвищити пенсії і виплатити майже всю суму заборгованості з заробітної плати.

Таким чином, з проведеного аналізу можна зробити такі висновки: перше десятиліття демократії принесло українським громадянам нові можливості й свободи і, разом з тим, – зменшення середніх доходів у розрахунку на душу населення. За період 1992–1998 рр. цей показник зменшився на 46,1 % – безпрецедентне падіння за такий короткий період. З цим економічним спадом також пов'язане зменшення тривалості життя. Однак зменшення середнього ВВП на душу населення не відображає всіх реалій життя у сьогоденній Україні. Чимала частка українців живуть сьогодні значно краще, ніж жили найзаможніші люди за радянських часів. Разом з тим, поширеною реальністю стали злидні, жебрацтво, неможливість отримати потрібну медичну допомогу і багато інших негативів, що обумовлені бідністю і зменшують загальний рівень людського розвитку. На фоні економічного зростання необхідно забезпечити подолання набутих в період кризи важких соціально-економічних проблем. В цьому аспекті актуальним для України є зменшення соціальної диференціації, подолання бідності, попередження неграмотності серед молоді, приборкання темпів розповсюдження тяжких хвороб (в тому числі соціальних), покращання екологічної ситуації.

Список використаної літератури:

1. Доклад о развитии человека 2004. Культурная свобода в современном многообразном мире/ По заказу ПРООН.– М.: Изд-во «Весь мир»,2004. –312 с.
2. Доклады о развитии человека за 1990–2003 годы: <http://hdr.undp.org>
3. КочумаЦО. Проблеми й динаміка показників людського розвитку в Україні //Вісник Технолог. ун-ту Поділля. – № 1. – Ч. 2. – Т. 2. – Хмельницький, 2004. – С. 198–201.
4. Людський розвиток в Україні: 2003 рік / Щорічна науково-аналітична доповідь / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2004. – 290 с.
5. **Сардак С. Е.** Сучасний стан системи управління розвитком людських ресурсів в Україні / С. Е. Сардак // Вісник Черкаського університету. – Серія Економічні науки. Випуск 207. – 2011. – С. 133 – 136.

Гриневич Ю., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Сутність людського розвитку постає дуже важливим питанням в концепції суспільного прогресу. Людський розвиток – це безперервне покращення своїх можливостей, підвищення потенціалу та розширення функцій для забезпечення кожного члена суспільства необхідними благами у всіх сферах життєдіяльності: довге та здорове життя, доступ до необхідних для забезпечення гідного рівня життя ресурсів, участь у житті суспільства.

В Україні дослідження у сфері людського розвитку здійснюють фахівці інституцій НАН України, зокрема Інституту економіки та прогнозування, Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долинського, Інституту економіки природокористування та сталого розвитку та ін. [1]

Незважаючи на те, що за останній час сама концепція людського розвитку дуже зміцніла та перетворилася в справжню основу для довгострокової стратегії соціального та економічного розвитку країни, вона не є ідеальною та вимагає більш детального розгляду проблем сучасного розвитку. Багато науковців дійшли висновку, що проблеми людського розвитку необхідно поділити на категорії: економічне зростання, зайнятість, розподіл матеріальних і духовних благ, соціальний захист, надання соціальних послуг, рівноправність. Одним з ключових показників, який заохочує та посилює людський розвиток, є індекс людського розвитку (ІЛР).

Україну було вперше включено в розрахунки ІЛР у Доповіді за 1993 рік. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала пристойне 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,809. 2016 році за Індексом людського капіталу Україна посіла 26 місце серед 130 країн світу, покращивши за рік позицію на 5 пунктів.[2] Україна належить до тих країн, яким необхідно створити чітку та високо координовану систему людського розвитку. Цього можна досягти шляхом підвищення рівня професійної освіти, покращення системи охорони здоров'я та знищення бідності. Так, країна реформується, але недостатньо сильно, тому що бідність досі не ліквідована, а середня тривалість життя людей продовжує зменшуватись. З позитивного боку, слід зазначити, що Україна досягла певних покращень у соціальній сфері, хоча й рівень життя ще далекий від європейських стандартів. При цьому довгостроковими орієнтирами стратегії у соціальній сфері залишаються створення умов для забезпечення достойного

життєвого рівня населення, розвитку трудового потенціалу, формування середнього класу, недопущення надмірної диференціації населення за рівнем доходів, проведення пенсійної реформи, надання адресної підтримки незахищеним верствам населення, всебічного розвитку освіти, культури, поліпшення охорони здоров'я населення. [3] Отже, Україна потребує створення умов для всебічного й постійного розвитку людського потенціалу задля розвитку економічної складової, підвищення рівня ВВП та збільшення індексу людського розвитку через підвищення уваги до сфери послуг у країні.

Список використаних джерел

1. <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/7-1469610655.pdf>
2. <http://edclub.com.ua/analytika/rejtingovi-ocinky-rozvytku-lyudskogo-kapitalu-2016>
3. <http://mirznanii.com/a/252007/rven-zhittya-naselennya-ukrani-suchasniy-stand-tendents>
4. **Тимошенко Л. М.** Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : Вид-во ДНУ, 2010. – 192 с.

Даниленко А.О., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

МОТИВУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Працівники організації є основним її капіталом, так як саме від них залежить досягнення цілей організації, установи та підприємства. Для того щоб працівники прагнули до досягнення цілей установи необхідно, щоб воно, у свою чергу, мотивувало їх на це. Під мотивацією в даному випадку розуміється процес спонукання себе або інших до діяльності для досягнення особистих цілей і (або) цілей установи.

Одним із засобів, за допомогою якого може здійснюватися мотивування, є стимулювання. Стимулювання - це процес використання різних стимулів для мотивування людей, де стимули виконують роль важелів впливу, що викликають дію певних мотивів. Стимул - зовнішнє спонукання, елементи трудової ситуації, які впливають на поведінку людини у сфері праці. Для ефективного стимулювання, розглядаються три її функції: економічна, соціальна та психологічна.

1 Економічна функція, тобто відбувається сприяння підвищенню ефективності виробництва;

2 Соціальна функція, тобто через доходи формується соціальна структура, формуються потреби, розвивається особистість і т.д.;

3 Моральна функція, або виховна - формується безпосередньо ставлення до праці.

Вони найбільш повно охоплюють прогресивні соціальні відносини, будучи впливом на об'єкт управління, що передбачає створення такої зовнішньої ситуації, яка спонукає особистість або колектив до дій, відповідним стоїть цілям. При цьому особистості самі вибирають саме ці дії, оскільки створюють всі необхідні і достатні умови. Поліпшення показників праці сприяє за собою підвищення ступеня задоволення яких-небудь потреб об'єкта, а погіршення показників загрожувє зниженням повноти їх задоволення.

Прямого свавілля з боку суб'єкта управління тут немає, так як об'єкт управління може здійснювати самостійно вибір лінії поведінки. Будь-який вибір передбачає наявність альтернатив та їх оцінку на основі власних уподобань. Чітко розроблений процес стимулювання дозволяє трудовим колективам тривалий період часу ефективно функціонувати без втручання суб'єкта управління.

Стимулювання як спосіб керування припускає необхідність врахування інтересів особистості, трудового колективу, ступеня їх задоволення, так як саме потреби є найважливішим чинником поведінки соціальних систем. Необхідно зазначити, що набір потреб різний індивідуумів, що входять до складу будь-якої соціальної системи, не однаковий. Такий індивідуальний спектр потреб обумовлений процесом формування особистості та від впливу навколишнього середовища.

Сама по собі потреба не може спонукати працівника до якихось певних дій. Тільки тоді, коли потреба зустрічається з предметом, здатним її задовольнити, вона може спрямовувати та регулювати діяльність соціальної системи, управляти її поведінкою. Усвідомлення потреб викликає інтереси, бажання, прагнення, потяги.

Виконання об'єктом управління в стимулюючих ситуаціях певних розрахунків свідчить про те, що механізм стимулювання заснований на прямому обміні (симетричному, еквівалентному і гарантованому). Симетричність проявляється тоді, коли при наявності договору на оплату не безоплатного праці зусилля однієї зі сторін припускають компенсуючі дії іншої.

МОЖЛИВОСТІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Людський розвиток має велике значення для розвитку усіх країн. У добре розвинутих країнах це питання вже набуло велике значення, але поки що в Україні це питання тільки починає розглядатися. Через те, що у нашій країні найбільш загострене питання - це питання щодо економіки, наш уряд не дуже зосереджується на екології, соціальних інвестиціях, тощо. Однак в останній час, через прагнення України увійти в ЄС, людський розвиток почав набувати більших обертів. Це дає надію на краще майбутнє країни.

Велика кількість науковців займається аналізом останніх досліджень людського розвитку, такі як, В. Юршин, Б. Лібанова, В. Куценко, О. Грішнова, С. Пирожков та ін. Однак через неврахованість розвитку регіональних відмінностей, існують великі диспропорції. Перший загальноприйнятий механізм вимірювання індексу людського розвитку (ІЛР) було розроблено в 1990 році пакистанським економістом – Махбуб Уль Хаком[1]. Цим механізмом вимірювався стан людського розвитку країн, які входили до НАТО. Вже у 2010 році, вдосконаливши механізм, а також урахувавши всі недоліки, ПРООН вдосконалили методику вимірювання індексу.

Метою роботи є покращення становища соціально-економічного розвитку в Україні, розглядання проблем та перспектив у майбутньому, а також виставлення пріоритетних напрямків.

Науковці доволі довгий час вивчають особливості розвитку населення. За методикою, яка була розроблена у 1990 році, вимірювався індекс людського розвитку за такими факторами, як здоров'я, освіта, тривалість життя, населення і його економічний добробут. Для України такі розрахунки були включені у Звіт ПРООН з 1993 року. Щодо вітчизняного досвіду, то відповідно до ідеї побудови індексу людського розвитку, запропонованої фахівцями ООН, Держкомстат спільно з Радою з вивчення продуктивних сил НАН України розробили методику, яка адаптована до національної статистичної бази. Дана методика затверджена Спільною Постановою Колегії Держкомстату України та Президії НАН України (від 05.04.2001 та 14.03.2001 №№182/76), згідно з якою в практику роботи органів державної статистики запроваджено щорічні розрахунки інтегральних показників. На її основі Держкомстат публікує інформаційні збірники про людський розвиток регіонів України[2].

За допомогою методики, розробленої НАТО, а пізніше ПРООН, можна слідкувати за рівнем життя у різних країнах. У випадку України, це дозволяє оцінити різні фактори людського розвитку в різних регіонах, з метою поліпшення становища у кожному з них.

Демографічна, соціальна, освітньо-культурна, інвестиційна, економічна та регіональна політика у купі стають необхідною умовою комплексного пропорційного розвитку населення регіону. Коли одна з політик має недостатню якість, починається погіршення якості життя населення країни.

Така нерівномірність простежується у формуванні виробничої, фінансової, транспортної інфраструктури; наявності диспропорцій у функціонуванні ринку послуг та бізнес-середовища на місцевому або регіональному рівні; збільшенні масової міграції населення з регіонів до столиці та обласних центрів, ближнього та дальнього зарубіжжя

Якщо оцінити динаміку регіонального розвитку України за шістнадцять років, то можна зрозуміти, що столиця майже всюди займає перші місця з різних індексів, наприклад, індекс інфляції і безробіття; демографічного розвитку; матеріального добробуту населення; умов проживання населення; рівня освіти населення; первинних показників та інтегрального індексу рівня, тощо.

Але така тенденція простежується в основному в Києві. Всі інші регіони не мають такої гарної динаміки.

Отже, однією з найголовніших проблем людського розвитку в Україні й світі є невизначеність тактики і стратегії регіональної політики, яка допомога би вплинути на покращення таких факторів, як рівень освіти, здоров'я, населення, тощо. Для вирішення цієї проблеми необхідно переорієнтувати соціальну політику щодо децентралізації щоб у ній були враховані потреби та особливості кожного регіону країни. Якщо покращити ці стратегії, то однозначно покращаться всі сфери діяльності, включаючи економіку країни.

Література

1. **Михальченко Г.Г.** Регіональні особливості розвитку населення / Г.Г. Михальченко // Управління проектами та Розвиток виробництва: Зб.наук.пр. - Луганськ: вид-во СЧУ ім. В.Даля, 2012. - № 2 (42). - С. 41-54. - Режим доступу: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/42/12mggorn.doc>
2. Людський розвиток в Україні: 2004 рік (колектив авторів) / Щорічна науково-аналітична доповідь / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2004. – с.
3. **Гришнова О.А.** Людський розвиток в системі пріоритетів регіональної соціально-економічної політики / О.А. Гришнова // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. – 2006. – Вип.4. – С.23-29.
4. **Тимошенко Л. М.** Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : Вид-во ДНУ, 2010. – 192 с.

Дундук А.В., гр. ВУ-16с

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Поняття «людський капітал» набуває в даний час великого значення не лише для економістів-теоретиків, але й для окремих підприємств та економіки України в цілому. Різко зріс інтерес економічної науки до людських творчих здібностей, до шляхів їх становлення і розвитку. В більшості компаній починають надавати велике значення накопиченню людського капіталу, як найціннішого з усіх його видів.

Теорією людського капіталу почали займатися вже з ХІХ століття. Такі відомі економісти-теоретики як В. Петті, А. Сміт, Дж. С. Мілль і К. Маркс включали розвинені корисні здібності людини в поняття основного капіталу. Не зупинялася дискусія про необхідність і доцільність трактування людини та її здібностей як своєрідного основного капіталу.

Розробка проблеми людського капіталу вже на сучасному періоді розвитку України виявляється актуальною. Тим більше, що публікації вітчизняних і зарубіжних авторів надають теоретичні та методологічні підстави для такого дослідження. Серед українських авторів слід відзначити роботи С. Архієреєва, Д. Богині, О. Власюка, В. Геєця, О. Гришнєвої, М. Долішнього, Г. Євтушенка, В. Куценка, І. Лукінова, В. Мандибури, С. Мочерного, В. Оникієнка, С. Сардака.

Метою даної статті є: показати особливості людського капіталу, значущість інвестицій в людський капітал, а також навести перспективи розвитку людського капіталу України.

Людський капітал – це не просто сукупність навичок, знань, здібностей, якими володіє людина. По-перше, це накопичений запас навичок, знань, здібностей. По-друге, це такий запас навичок, знань, здібностей, який доцільно використовується людиною в тій або іншій сфері суспільного відтворення, і який сприяє зростанню продуктивності праці та виробництва. По-третє, доцільне використання даного запасу у вигляді високопродуктивної діяльності закономірно приводить до зростання заробітків (доходів) працівника. І, по-четверте, збільшення доходів стимулює, зацікавлює людину шляхом вкладень, які можуть стосуватися здоров'я, освіти та ін., збільшити, накопичити новий запас навичок, знань і мотивацій, щоб надалі його знов ефективно застосувати.

Особливості людського капіталу: у сучасних умовах людський капітал є головною цінністю суспільства і визначальним чинником економічного зростання; формування людського капіталу вимагає від самої людини і всього суспільства значних витрат; людський капітал у вигляді навичок і здібностей є левим запасом, тобто може бути накопичуваним; людський капітал може фізично зношуватися, економічно змінювати свою вартість і амортизуватися; людський капітал відрізняється від фізичного капіталу за ступенем ліквідності; людський капітал невіддільний від його носія – людської особи [1].

Людський капітал – це найважливіша складова частина сучасного продуктивного капіталу, яка представлена властивим людині багатим запасом знань, розвинених здібностей, визначених інтелектуальним і творчим потенціалом. Основним чинником існування і розвитку людського капіталу є інвестиції в людський капітал.

Інвестиціями в людський капітал називається будь-який захід, здійснений для підвищення продуктивності праці. Таким чином, до інвестицій в людський капітал відносять витрати на підтримку здоров'я, на здобуття загальної і спеціальної освіти; витрати, пов'язані з пошуком роботи, професійною підготовкою на виробництві, міграцією, народженням і вихованням дітей, пошуком економічно значущої інформації про ціни і заробітки [2].

З усіх видів інвестицій в людський капітал найбільш важливими є вкладення в здоров'я та освіту. Загальна і спеціальна освіта покращують якість, підвищують рівень і запас знань людини, тим самим збільшують об'єм і якість людського капіталу. Інвестиції ж у вищу освіту сприяють формуванню висококваліфікованих фахівців, висококваліфікована праця яких здійснює найбільший вплив на темпи економічного зростання.

Сьогодні одним з найважливіших компонентів вкладень в людський капітал в усіх країнах є витрати на навчання на виробництві. У будь-якому навчальному проєкті до 80% знань доводиться на самостійне вивчення. Особливо це відноситься до професій фахівців – дослідників, вчителів, інженерів, експертів по комп'ютерах тощо, які покликані безперервно оновлювати кваліфікацію через індивідуальне вивчення літератури, використання незалежних навчальних програм, навчання на прикладі діяльності, досвіду і оцінок (думок) інших людей.

Разом з освітою найбільш важливими є капіталовкладення в здоров'я. Це призводить до скорочення захворювань і смертності, продовження працездатного життя людини, а отже, часу функціонування людського капіталу. Стан здоров'я людини – це його природний капітал, частина якого є спадковою, а інша – придбаною в результаті витрат самої людини і суспільства. Протягом життя людини відбувається знос людського капіталу. Інвестиції, пов'язані з охороною здоров'я, здатні уповільнити даний процес [1].

Джерелом вкладень в людський капітал може виступати держава (уряд), недержавні суспільні фонди і організації, регіони, окремі фірми, домогосподарства (індивіди), міжнародні фонди і організації, а також освітні установи.

Величина людського капіталу обумовлена умовами його формування і розвитку. Тому велике значення посідають інвестиції в людський капітал на рівні сім'ї, де відбувається накопичення інтелектуальних і психофізіологічних здібностей людини, які є фундаментом для подальшого розвитку і постійного удосконалення людського капіталу індивіда.

Отже, людський капітал – найбільш цінний ресурс сучасного суспільства, важливіший, ніж природні ресурси або накопичене багатство. З трактування людини як основного капіталу безпосередньо витікала необхідність розробки кількісної оцінки людського капіталу. Правильна оцінка людського капіталу дає об'єктивну оцінку всього капіталу компанії, а також добробуту суспільства в цілому.

Перехід на новий щабель економічного розвитку є, перш за все, результатом посилення інноваційної активності та впровадження нововведень у виробництво. Виходячи з того, що альтернативи інноваційному шляху розвитку для української економіки немає, можна стверджувати: такий вибір безпосередньо буде впливати на динамічний розвиток робочих місць. Тобто мова йде про безперервне впровадження інновацій (технічних, технологічних, організаційних). А це, в свою чергу, спонукає до прийняття відповідних управлінських рішень щодо раціоналізації процесу відтворення людського капіталу.

Список використаної літератури:

1. **Головінов О. М.** Людський капітал в умовах трансформації економіки України / Головінов О. М. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.uanu.net/diss/cont/26987.html#introduction>.
2. **Трудовий потенціал** – важливий чинник соціально-економічного розвитку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=92463436.
3. **Сардак С. Е.** Перспективи форми інвестування у людський потенціал на вітчизняних підприємствах / С. Е. Сардак // Інвестиції : практика та досвід. – 2009. – № 22. – С. 9–11.

Душина А.Є. гр. ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Проблема ефективного використання людського потенціалу в Україні є дуже актуальною в наш час, тому що сучасне суспільство не може розвиватися без високоосвічених та мобільних працівників, знання та вміння яких відповідають вимогам науково-технічного прогресу. Тому в Україні повинна відбуватися активізація людського розвитку.

Напрями активізації людського розвитку в Україні досліджують представники низки суспільних наук, перш за все економісти і соціологи, що зумовлено її великою соціально економічною значущістю. В економічних дослідженнях активізація людського розвитку розглядається з точки зору удосконалення професійно-кваліфікаційного складу працівників, розвитку зміни праці, поліпшення матеріального становища працюючих тощо. Свої праці даній проблеми

присвятили О.Білик, О.Гришнова, Г.Дмитренко, С.Сардак. Головна мета досліджень – довести важливість активізації людського розвитку в Україні та знаходження шляхів її досягнення.

Заходи щодо активізації розвитку людських ресурсів стосуються наявних і потенційних людських ресурсів. Наявні-громадяни, люди без громадянства, іноземці. Розвиток наявних людських ресурсів залежить від впливу держави та заходу саморозвитку. Потенційні людські ресурси – іноземні людські ресурси, які в перспективі можуть прийти на територію України і будуть майбутнім людського розвитку в Україні. Номінально заходи активізації людського розвитку визначаються у законодавчому колі, державних програмах, стратегіях та концепціях людського розвитку.

Активізації людського розвитку в Україні можуть посприяти наступні заходи:

По-перше, оптимізація використання трудового потенціалу. Це можливо здійснити шляхом вдосконалення системи оплати праці та соціальної сфери, зокрема охорони здоров'я та галузі освіти, в першу чергу, в сільській місцевості; а також більш широко залучати науковий кадровий потенціал регіонів до розробки загальнонаціональних і регіональних програм розвитку; об'єднувати зусилля уряду, місцевої влади, бізнесу і науки в регіонах, залучаючи їх представників (з різних регіонів) до спільного проведення зустрічей, семінарів, конференцій та реалізації інноваційних проектів у пріоритетних напрямках економічного та регіонального розвитку.

По-друге, розвиток туристичної галузі для капіталізації природних, екологічних, ландшафтних, історико-культурних та інших надбань регіонів. Для активізації туристично-рекреаційного потенціалу регіонів необхідними є такі заходи: розвиток транспортно-комунікаційної сфери; будівництво готелів та розвиток соціально-обслуговуючих видів економічної діяльності (соціальної інфраструктури): роздрібна торгівля, ресторанний бізнес, охорона здоров'я, організації дозвілля тощо; заохочення та підтримка малого бізнесу, насамперед у вищезгаданих сферах; інформаційна підтримка з боку фахівців в галузі краєзнавства, географії, геології, історії тощо; інтеграція науки і бізнесу через співробітництво підприємців і науковців; розвиток інформаційної інфраструктури, інформаційний обмін між регіонами через Інтернет, організацію виставок, ярмарок тощо; популяризація історико-культурної спадщини регіонів, екологічних ресурсів, рідкісних ландшафтів, музеїв через засоби масової інформації, організацію загальнонаціональних конкурсів, рейтингів тощо.

З іншого боку, потрібно продовжити розвиток базових соціально-політичних та економічних інституцій, насамперед – ефективної системи захисту майнових прав, а отже – ефективної судової системи; формування прозорого ринку землі; зниження рівня корупції на місцях; вдосконалення системи обрання та призначення представників до органів місцевого самоврядування; механізму взаємодії територіальних громад з місцевою владою тощо, з метою: капіталізації місцевих ресурсів; стимулювання дії мікроекономічних ринкових важелів активізації використання соціально-економічного потенціалу регіонів; активізації регіонального підприємницького капіталу; прискорення територіальної дифузії інституційних та технологічних інновацій.

На основі досліджень можна зробити такі висновки, що для активізації людського розвитку в Україні повинні бути розвинені система освіти, система менеджменту, система державного управління, державна міграційна політика. Також для цього потрібно розвивати людський потенціал та технічну базу, що вимагає наявності спонсорів та значних грошових ресурсів.

Список використаної літератури:

1. **Гришнова О.А.**, Дмитренко Г.А. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики // Гришнова О.А. Дмитренко Г.А. - Національна Академія Наук України, Київ, 2014 – 197 с.
2. **Ільїн А. В.** Особистий фактор суспільного виробництва і проблеми його активізації // Ільїн А. В. - Л.: Видавництво БРЕШУ, 1991. – 186 с.
3. Л.Возна Напрями активізації використання потенціалу регіонів України-Відділ економічної та соціальної стратегії//Л. Возна - Тернопіль, 2013. – 264 с.
4. **Сардак С. Е.** Управлінсько-регуляторні аспекти розвитку людських ресурсів в умовах глобалізації: моногр. / С. Е. Сардак. – Д.: Вид-во ДНУ, 2012. – 460 с.

Ерак А.В., ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПАТ АБ «РАДАБАНК» ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ

В основі ефективного менеджменту лежить, перш за все, вміння працювати з людьми, тому однією з найважливіших складових в системі банківського менеджменту є підсистема роботи

з персоналом. Конкурентне середовище вимагає від учасників ринку постійного розвитку і вдосконалення. Це відноситься не тільки до банківських послуг, але і до внутрішніх процесів банку, серед яких велике значення має робота з персоналом. Чим ефективніше функціонують всі складові роботи з персоналом, тим вище фінансові показники банку, особливо актуальним в сучасних умовах глобалізації є розвиток персоналу. Провідні банки світу давно прийшли до розуміння ключової ролі персоналу для досягнення успіху у ринковому середовищі конкуренції. Вони визначили важливість розрахунку співвідношення обсягів вкладень в розвиток персонал і ступінь підвищення ефективності роботи.

Особливості та структура банківського персоналу обумовлені перш за все специфікою банківської справи, а також посилюється невизначеністю на ринку фінансових послуг, що вимагає наявності у банківських працівників певних професійних знань, компетенцій і навичок, необхідних для здійснення різних видів банківської діяльності. Однією із значних проблем функціонування банківської системи України є її недостатня забезпеченість необхідним кваліфікованим персоналом, який не здатний нетрадиційно, творчо і на високому професійному рівні вирішувати складні завдання. Банківські працівники сьогодні обслуговують різні сфери суспільного життя, а отже суттєво впливають на економічні та соціальні процеси, що відбуваються в Україні, що сприяє забезпеченню ринкового механізму інструментами ефективного впливу на економіку [1]. Саме тому для успішного вирішення проблем кадрової політики у вітчизняних банках надзвичайно важливою є організація розвитку персоналу.

На прикладі аналізу публічного акціонерного товариства «Акціонерний Банк «РАДА-БАНК», скорочена назва ПАТ АБ «РАДАБАНК», проведемо аналіз стану розвитку персоналу та його ефективність, див. рис. 1.

Рис. 1. Витрати на утримання персоналу та ефективність витрат на розвиток персоналу ПАТ АБ «РАДАБАНК» за 2011-2015 рр. 1

¹ Складено автором за даними [2]

Динаміка витрат на управління персоналом банку на рис. 1 показав, що величина за п'ять аналізованих років зросла у 3 рази, здебільшого із-за відкриття нових відділень: за п'ять років відкрили 8 нових відділень по Україні. З загальної суми витрат на утримання персоналу у 2015 році займають: витрати на професійне навчання – 25,3 та 74,7% інші витрати на персонал, з яких: витрати на соціальне забезпечення – 28,1%, величина витрат на культурно-побутове обслуговування – 4,9% та інші.

Ефективність витрат на розвиток персоналу характеризує окупність витрат банку на розвиток персоналу та показує чистий ефект від рішень щодо навчання працівників. Визначається як співвідношення прибутку до витрат на розвиток персоналу, див. отримані значення на рис.

1.Ефективність витрат зросла на 63,4%, але ефективність витрат банку на персонал є низькою, тому що не відповідає нормальному значенню, яке повинно бути не більше 71,7 грн. [3]. Отже, у результаті змін, які відбулися, структура витрат на персонал у 2015 році стала більш рентабельною, порівняно з минулими роками, і склала 29,9 грн., що на 63,4% більше порівняно з 2011 роком.

Основним напрямком в організації роботи з персоналом є навчання та різноманітні можливості його розвитку, це допомагає персоналу підвищувати ефективність своєї роботи та сприяє кар'єрному і професійному зростанню. Система професійного навчання і розвитку персоналу у ПАТ АБ «РАДАБАНК» являє собою сукупність взаємодіючих елементів: програм навчання; підрозділів, які займаються виявленням потреби в навчанні, управлінням і оцінкою його ефективності; підрозділів банку, які займаються безпосередньо навчанням персоналу. ПАТ АБ «РАДАБАНК» у процесі навчання персоналу використовує різні методи навчання. Всього в 2015 році у банку було навчено 15,5% від загальної чисельності персоналу за всіма напрямками банківської діяльності. У 2015 році порівняно з 2011 роком, кількість навчання співробітників збільшилася майже у 2 рази, з 2014 роком – збільшення на 38,1% [2]. Дана зміна відбулася в основному за рахунок збільшення кількості навчання співробітників у внутрішньому навчанні та стажуванні.

Однак, не дивлячись на позитивні тенденції в навчанні і впевнені кроки в сторону розвитку співробітників ПАТ АБ «РАДАБАНК», все ж таки є ряд питань, які потребують подальшого розгляду і удосконалення. Перш за все, відбір співробітників для участі у внутрішньобанківських програмах (тренінгах) відбувається за методом випадкової вибірки, інколи за згодою з безпосереднім керівником працівника. У банку не розроблена методика об'єктивної оцінки ефективності навчання, яка будувалася б на аналізі якісних змін і покращення в роботі навченого персоналу; переважає кількісний підхід до вивчення структури тих, що пройшли навчання працівників, замість кількісного аналізу структури, тобто: відсутні дані за рівнем їх освіти і посади та професійної динаміки кадрів.

Система методів професійного розвитку персоналу, що застосовується в ПАТ АБ «РАДАБАНК» може бути розвинена та удосконала у результаті вдосконалення нині застосовуваних методів: обмежити застосування такого методу навчання як лекції, постаратися зробити їх більш інтерактивними; тренінги необхідно проводити на базі конкретного підрозділу із залученням всього його складу, або переважної частини; використовувати кейси, які повинні бути більш актуальними, наближеними до умов роботи учнів, представляти раціональні моменти колишніх рішень.

Список використаної літератури:

1. **Погорелова Т. О.** Питання управління банківським персоналом у сучасних умовах / Т. О. Погорелова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2015. – № 60. – С. 46-49.
2. Звіти (висновки) незалежного аудитора щодо фінансової звітності ПАТ «АБ «РАДАБАНК» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radabank.com.ua/finansovaya-otchetnost.html>.
3. **Красношанка В.В.** Взаємозв'язок витрат на персонал на показники прибутковості банківських установ [Електронний ресурс] / В.В. Красношанка, К.К. Захарченко // Ефективна економіка. – 2012. – №3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=985>

Єрмілов С.О. гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Гришкін В.О.

ОСНОВНІ ІДИКАТОРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩЬ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОБІГАННЯ

Вченими криза управління персоналом розглядається як:

- різностороння, ретельно спланована та продумана діяльність, яка спирається а систему науково обґрунтованих принципів, мистецтво та здоровий глузд підприємців та менеджерів;
- результат невдалої кадрової політики підприємства, тобто дисбаланс процесів відновлення та збереження чисельного і якісного складу кадрів у його розвитку відповідно до потреб самої організації, вимог чинного законодавства, стану ринку праці;
 - невідповідність наявних нормативно-ціннісних систем в організаційній культурі новим умовам, що склалися на підприємстві;
 - вид локальної кризи, яка формується на основі розвитку однієї або декількох кризових ситуацій і виявляється у зміні форми прийняття і реалізації управлінських рішень, моделі

побудови АСУ та принципів організаційної поведінки, які визначають спосіб функціонування та шляхи її трансформації;

– невідповідність діяльності персоналу новим умовам, що виникли у процесі розвитку організації, [1].

Основними симптомами появи кризових явищ в управлінні персоналом можуть бути почащення конфліктів, скорочення кількості робочих годин (змін), наявність надлишкового персоналу, посилення плінності кадрів; збільшення кількості неявок на роботу; зниження показника продуктивності праці; ігнорування вказівок керівництва; погіршення трудової дисципліни; страйки і т. д. Основними індикаторами кризи управління персоналом є: відсутність інституту кадрового планування; хаотичність у наборі та адаптації персоналу; недостатній рівень кваліфікації та навчання; відсутність системності в навчанні персоналу; відсутність науково та практично обґрунтованої системи мотивації персоналу; несприятливі умови праці; стихійність у формуванні організаційної культури; суперечності між цілями організації та інтересами окремих груп працівників, [2]. В умовах кризи управління персоналом менеджерам з персоналу доцільно всіх працівників поділити на 3 категорії: – група А (20%) – працівники «золотого фонду» підприємства, які вміють брати на себе відповідальність за прийняття складних і важливих рішень у скрутному фінансовому становищі; – група В (70%) – компетентні працівники-виконавці, які якісно виконують доручені завдання; – група С (10%) – це працівники, які характеризуються найнижчим потенціалом і мають найнижчі оціночні показники результативності праці. Така градація працівників дозволяє забезпечити збереження кадрового ядра підприємства, виявити та підтримувати висококваліфікованих працівників, визначити їх лідерські якості та стресостійкість, упровадження нового, більш досконалого механізму мотивації персоналу; обґрунтування необхідної кількості працівників основного і допоміжного виробництва, управлінського персоналу при проведенні оптимізації чисельності при застосуванні підприємством зберігаючої антикризової стратегії.

Щоб запобігти кризі персоналу на підприємстві в цілому та в окремих його структурних підрозділах підприємства, на нашу думку, доцільно:

- 1) оцінювати кадровий потенціал підприємства, під час атестації кадрів на основі використання таких методичних підходів: біографічні, усні та письмові характеристики (незалежних експертів), метод оцінювання якості виконання, матричні методи, методи сумарних оцінок персональних якостей працівника, тестування, метод парних порівнянь, ігрові методи і т. д.;
- 2) періодично проводити «кадровий аудит», спрямований на діагностику відповідності персоналу підприємства його цілям і цінностям;
- 3) розробляти та реалізувати в залежності від глибини кризи зберігаючу або наступальну антикризову стратегію;
- 4) визначити концепцію антикризової програми, послідовність етапів діяльності керівництва підприємства з метою мобілізації кадрового потенціалу та реалізації запланованих заходів подолання кризових явищ.[3]

Отже, стратегічні і тактичні дії менеджерів з персоналу або кризис-менеджерів при антикризовому менеджменті спрямовуються на збереження працездатних кадрів, які здатні підготувати нестандартні передкризові заходи в умовах загальної кризи з метою оздоровлення підприємства та виходу із кризової ситуації.

Список використаної літератури

1. Теорія і практика антикризового управління: Підручник / За ред. С.Г. Беляєва, В.І. Кошкіна. - М.: Закон і право: ЮНИТИ, 2010. - 469 с.
2. *Уткін Е.А.* Антикризове управління: Підручник. - М.: ЕКМОС, 2012.
3. *Штангрет А.М., Копилюк О. І.* Антикризове управління підприємством Навч. посіб.-К. Знання, 2010-335с.

Жерліцина М.О., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д.

МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

В усьому світі людський капітал та його розвиток вважається найціннішим продуктивним ресурсом, який порівняно з основним капіталом, що має здатність зношуватись, постійно оновлюється та вдосконалюється. Для подальшого економічного розвитку недостатньо тільки

набору кваліфікованих кадрів. Необхідно так організувати працю, створити такі мотивуючі чинники, щоб кожний робітник прикладав максимум зусиль для досягнення поставленої мети. Саме мотивація значною мірою зумовлює ефективність та інтенсивність розвитку як окремого підприємства, так і країни цілому.

Отже, необхідно створити та реалізувати систему заохочення продуктивної праці та стимулювання за неї, а також вчасно удосконалювати її. Дослідженню проблем мотивації персоналу в теоретичному та практичному аспектах присвячено праці відомих вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: А. Маслоу, Ф. Герцберга, Л. Портера, С. Бандура, Д. Богіні, М. Генкіна та ін.

Людський капітал – це економічна категорія, яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих у результаті інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивацій індивідів, що перебувають у їхній власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів компанії та національного доходу [2].

Теорія людського капіталу має на увазі людину не тільки як людський капітал, який створює економічну додану вартість, а й особистість, яка має свої потреби залежно від рівня особистої мотивації. Актуальним сьогодні є вдосконалення процесу управління та мотивації персоналу, який повинен враховувати вимоги часу. Нові вимоги життя заставляють повністю змінювати старі парадигми стосунків роботодавців, менеджерів, працівників.

Мотивація базується на створенні довіри на підприємстві, що веде до розширення повноважень виконавців на місцях, заохочення інакомислення, децентралізації та диференціації, зміни форми контролю та напряду інформації. Атмосфера взаємодовіри зароджує корпоративний дух, створює корпоративну культуру нового, інноваційного типу, яка є обов'язковою складовою сучасного процесу управління персоналом, мотивує робітників до праці та особистого та професійного розвитку [1].

Доречно зазначити, що при неефективному використанні людського капіталу у працівників втрачається інтерес до виконуваної роботи, поступово зменшується прагнення до саморозвитку та самовдосконалення, погіршується мотивація до виконання поставлених завдань. Відсутність дієвої системи мотивації супроводжується погіршенням якісних характеристик людського капіталу призводить до постійних втрат персоналу. Нажаль, існує ситуація, коли вже сформований та накопичений людський капітал не знаходить повноцінної реалізації [3]. Виникає гостра потреба в тому, щоб розробити таку систему мотивації персоналу, яка б спонукала працівників підвищувати творчі здібності та ефективно їх використовувати за відповідну винагороду.

Рис. 1. Найбільш необхідні дії для мотивації персоналу

Для подальшого економічного розвитку необхідно змінити підходи до мотивації персоналу на підприємствах країни. Наведені дії можуть покращити становище, але вони потребують адаптації і допрацювання для кожного окремого підприємства.

Список використаної літератури

1. **Захарова О.В.** Мотиваційна складова інвестування у людський капітал, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_3_2_195_200.pdf
2. **Лось В.О.** Фактор мотивації у формуванні людського капіталу підприємства, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2009/econom_2009_1/041-46.pdf
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Формування суспільства, яке базується на знаннях, в країні неможливо уявити без економічно потужних регіонів і проведення ефективної скоординованої регіональної політики, яка ґрунтується на ефективному використанні людського капіталу, що забезпечує конкурентоспроможність регіону і дозволяє зайняти провідні позиції в державі.

Створення теорії людського капіталу стало однією з найвизначніших подій в історії економічної думки останніх десятиріч. Значний вплив цієї теорії на весь подальший розвиток економічної науки інколи порівнюють з революцією в економічній думці [2].

Сучасний погляд на людину як носія людського капіталу означає визнання її здібностей у повному розумінні слова капіталом, який приносить дохід, але з яскраво вираженою специфікою, без урахування якого потенціал людини може і не реалізуватися. Отже, людський капітал - це економічна категорія, яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивацій індивідів, що перебувають у їхній власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів (заробітків) свого власника та національного доходу [1].

Недооцінка впливу людського розвитку на економічне зростання є ключовою, хоча й не єдиною причиною розриву в розвитку між Україною та іншими країнами. Перетворення України на державу з демократичною системою, громадянським суспільством і соціально-орієнтованою ринковою економікою вимагає, щоб влада на всіх рівнях (особливо на місцевому) визнала, що людський розвиток є як кінцевою, так і ключовою метою. Таким чином, видатки на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист слід розглядати не просто як «витрачання» бюджетних коштів, а й як соціальні інвестиції (особливо в поєднанні з необхідними реформами), які могли б суттєво і тривало вплинути на розвиток України. Більше того, увагу слід зосередити не стільки на регулярному наданні допомоги нужденним, скільки на заохоченні їх особистого розвитку, посиленню їх ролі в суспільстві та розширенню їх можливостей щодо вибору свого майбутнього, водночас дбаючи, щоб вони брали на себе відповідальність як за свій вибір, так і за його реалізацію. Люди стають епіцентром людського прогресу, оскільки людський розвиток є не лише ключовою метою, а й найбільшим важливим детермінантом і чинником соціального й економічного розвитку.

Одним із визначальних пріоритетів для успішного розвитку країни є створення умов і механізмів для ефективного перетворення людського потенціалу населення на людський капітал, який активно використовується в процесах економічного розвитку та завдяки якому вдається реагувати на зміни швидко і адекватно. Майбутній розвиток країни визначатиметься рівнем розвитку новаторських і більш ефективних підприємств. Отже, кожна країна та регіон повинні прагнути підвищити свій рейтинг за ІЛР і перейти в групу з високим рівнем розвитку людського капіталу.

Формування, розвиток та ефективне використання відкриває перед Україною наступні перспективи: можливість країни та її складових частин забезпечувати свою конкурентоспроможність; підвищення рейтингу країни за індексом людського розвитку, індексом якості і вартості життя в країні та ін; встановлення ділових зв'язків з іншими країнами.

Отже, головною визначальною метою України є покращення існуючого стану розвитку та накопичення людського капіталу, наближення його до потреб нової епохи – постіндустріальної, епохи інформації.

Список використаної літератури:

1. **Гришнова О.А.** Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О.А. Гришнова. – К.: Знання, 2013. –254 с.
2. **Звіт людського розвитку в Україні.** Людський розвиток європейський вибір України. – К.: ПРООН Україна, 2016. –124 с.

Збаранська Я.Д., гр. ВМ-16-1
Науковий керівник: д.с.н., проф. Сардак С.Е.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗРОСТАННЯМ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ЛЮДСЬКИМ РОЗВИТКОМ

Розглядаючи людський розвиток в сучасних умовах, слід зауважити, що на сьогодні жодну з проблем розвитку неможливо розглядати окремо від процесу глобалізації. Глобалізація зачіпає всі галузі розвитку суспільства, включаючи соціальні, економічні, культурні, екологічні та політичні аспекти. В сучасному світі економічне та політичне зростання відкриває широкі можливості для стрімкого розвитку людського потенціалу. Воно є нині дуже важливою метою політики держави. Саме економічне зростання може дати ресурси, необхідні для вирішення соціальних проблем, що дозволить Україні зайняти достойне місце у світовій спільноті.

Значну увагу проблемі взаємозв'язку між зростанням зайнятості та людським розвитком в Україні приділяють такі вітчизняні вчені, як: Н. Антофій, В. Фомішина, В. Саричев, О. Грیشнова, Т. Драгунова, В. Куценко, Е. Лібанова, О. Хмелевська та ін. Мета роботи – дослідити процеси зайнятості, що справляють найбільший вплив на забезпечення рівних можливостей у споживанні і досягненні гідного рівня життя як складової частини людського розвитку.

Безпосередньо, щоб людський потенціал міг бути реалізований, необхідно забезпечити неухильне розширення можливостей людей, більш справедливий розподіл цих можливостей між усіма членами суспільства. У той же час, без економічного зростання спроби домогтися справедливого розподілу можливостей людського розвитку можуть привести до сукупного нульового результату, коли розширення можливостей для одних груп людей буде досягатися за рахунок їхнього скорочення для інших груп, що рівнозначно перерозподілу бідності.

Можливість продуктивно працювати, забезпечення зайнятості – основна сполучна ланка між досягненням економічного зростання та створенням можливостей для розвитку людини. Без трудової діяльності для суспільства не може бути людського розвитку, тому що зникають матеріальна основа цього розвитку і стимули, що забезпечують у майбутньому затребуваність результатів цього розвитку.

1964 року Міжнародна організація праці сформулювала принципи державної політики, економічної та суспільної стратегії у сфері зайнятості, що сприяє людському розвитку. Конвенція МОП 1964 р. за № 122 про політику в галузі зайнятості передбачає, що з метою стимулювання економічного зростання та розвитку, піднесення рівня життя, задоволення потреб у робочій силі й ліквідації безробіття та неповної зайнятості потрібно прагнути до повної, продуктивної й вільно обраної зайнятості. Повна зайнятість трактується, як забезпечення роботою всіх, хто готовий приступити до неї та шукає її. Продуктивну зайнятість розуміють, по-перше, як економічно ефективну та доцільну зайнятість, і по-друге, як зайнятість, що відповідає кваліфікації та здібностям працівника й дозволяє йому реалізувати свій трудовий потенціал та мати гідний заробіток.

Завдання поєднання економічного зростання та людського розвитку може бути сформульоване як завдання забезпечення економічного зростання, яке супроводжується створенням нових економічно ефективних робочих місць, що розширюють можливості зайнятості. Підвищення продуктивності праці буде відзначено в усіх країнах, що домоглися економічного зростання, яке супроводжувалося розширенням можливостей.

Ідеальний сценарій має такий вигляд: стійке економічне зростання веде до розширення можливостей зайнятості, сприяючи скороченню безробіття, збільшенню продуктивності праці та підвищенню доходів дедалі більшої частки працівників. А коли економічне зростання не супроводжується збільшенням кількості робочих місць, збільшення доходів і підвищення продуктивності праці приносять користь лише тим, хто має роботу, а в цілому відзначається зростання безробіття та збільшення розриву між зайнятими і безробітними.

Отже, значну роль у забезпеченні того, щоб економічне зростання супроводжувалося розширенням можливостей зайнятості та сприяло людському розвитку, відіграють не лише темпи такого зростання, а й чинники, за рахунок яких досягається економічне зростання та які впливають на кількість і характеристики створюваних робочих місць. Взаємовплив зайнятості, людського розвитку й економічного зростання багатоплановий та неоднозначний. Але забезпечення повної продуктивної зайнятості, безперечно, є потужним та однозначно позитивним чинником як економічного зростання країни, так і розширення можливостей людського розвитку. Тож активна політика зайнятості має стати пріоритетом як економічної, так і соціальної політики держави.

Список використаної літератури:

1. **Ревенко А.** Україна у світових координатах людського розвитку // Дзеркало тижня. – 2001. – № 28. – С. 1-10.
2. Людський розвиток: новий вимір соціально-економічного прогресу: навч. посібн. / За ред. В.П. Колесова і Т. Маккінли. - М.: Права людини, 2000. - 464 с.
3. **Гришнова О.** Вплив рівня освіти на зайнятість: теоретичний та емпіричний аналіз // Україна: аспекти праці. – 2001. – №. 6. – С.3– 11.
4. Людський розвиток регіонів України: методика оцінки і сучасний стан: зб. наук. пр. / Е.М. Лібанова, Н.С. Власенко, О.С. Власюк [та ін]; за заг. ред. Е.М. Лібанова – К.: 2002. – 110 с.
5. **Сардак С. Е.** Значення і перспективи розвитку людських ресурсів у економічному просторі / Інноваційний поступ України в економічному просторі: моногр. / за заг. наук. ред. д.е.н., проф. С. Ю. Хамініч. – Д.: Вид-во Маковецький Ю. В., 2011. – 356 с. – С. 319 – 352.

Козачук Д.Ю., ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

У наш час поняття «людський капітал» набуває великого значення не тільки для економістів-теоретиків, але й для окремих підприємств та економіки держави в цілому. Почалося інтенсивне зростання інтересу економічної науки до людських творчих здібностей, до шляхів їх становлення і розвитку. Багато компаній починають надавати велике значення накопиченню людського капіталу, як найціннішого з усіх його видів. Актуальність даної теми полягає у тому, що в економіці України особливо чітко відзначений взаємозв'язок економічного зростання та підвищення ролі людського капіталу в національній економіці, тобто одна з найголовніших закономірностей розвитку світової господарської системи.

Питанням щодо проблем та перспектив людського капіталу в світі та Україні займалися відомі міжнародні організації. А саме: Всесвітній банк, ООН. За даними Всесвітнього банку і Програми розвитку ООН, сьогодні на планеті фізичний капітал або накопичені матеріальні блага складає лише 16% загального надбання, природні багатства – 20%, а людський капітал або накопичені інвестиції в людину – 64%. У багатьох розвинених країнах частка останнього сягає 80%. Також даним питанням займалися вчені, такі як С. Кузнець, В.Вернадський, Т.Шульц, Г.Беккер, В.Антонюк, Г.Задорожній, С.Климко, Н.Лук'яненко. Метою роботи є дослідження проблем та перспектив розвитку людського капіталу України.

Відомо, що на сьогодні вітчизняний людський капітал характеризується високорозвинутим інтелектуальним потенціалом. І якщо говорити про потужність інтелектуального потенціалу України, то він оцінюється в 137-138 млрд. дол. США, а за відносною кількістю осіб з вищою освітою вона входить до першої десятки розвинутих країн світу.

Людський капітал - це сформований або розвинутий у результаті інвестицій і накопичений людиною певний запас здоров'я, знань, навичок, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері, сприяє зростанню продуктивності праці та впливає на зростання доходів власника. Саме людський капітал є найвагомішим ресурсом інформаційної економіки, економіки знань. За окремими підрахунками вчених, на початку XXI ст. вартість сукупного національного багатства всіх країн світу складала 550 трлн. дол. США, з яких 365 трлн. сформовані завдяки людському капіталу.

На рубежі XX і XXI століть світова наукова думка сформувала принципово новий погляд на цивілізаційний прогрес. На перший план висувається не нагромадження матеріальних благ, а розвиток людського потенціалу при збереженні навколишнього середовища. Людина, її потреби і розвиток визнаються основними передумовами прогресу, а отже, і змістом соціально-економічної політики кожної держави [1].

С. Кузнець зробив висновок, що прискорення економічного зростання відбувається з інвестиціями в нововведення, в інноваційні технології, нові товари та техніку. Одним із перших він відкрив роль «людського капіталу» в економічному зростанні, відзначивши, що саме люди з їх талантами, вміннями, досвідом є найголовнішим капіталом країни [2].

Складовим компонентом людського капіталу також виступає мотивація. Причому сучасна тенденція є такою, що на зміну мотивації продуктивної праці приходить мотивація інтелектуальної праці. Це спонукає людину до саморозвитку та самовдосконалення, набуття нових знань та досвіду, постійного оновлення знань, що в свою чергу призводить до відновлення

самого людського капіталу. Результатом такої мотивації виступає нова технологія, розробки нових товарів, послуг, техніки та інших засобів праці.

Чому відбувається погіршення якісних складових людського капіталу в Україні? З'ясувалося, що це обумовлено наступними чинниками: зниженням якості відтворення робочої сили; зростаючою депопуляцією населення; скороченням середньої тривалості життя; утворенням значної армії безробітних, як зареєстрованих, так і прихованих; катастрофічним становищем в науці, культурі, освіті, медицині тощо.

На підставі досліджень проблем та перспектив розвитку людського капіталу України можна зробити висновок, що для того, щоб Україна стала більш конкурентоспроможною, необхідно розвивати людський капітал. А також стає зрозумілим, що основними рушійми прогресу людства є не матеріальні блага, а людські потреби, знання, навички, мотивація і розвиток людського потенціалу, що будуть сприяти зростанню продуктивності праці та впливати на зростання доходів.

Список використаної літератури:

1. **Колесов В.** «Світова економіка і міжнародні відносини» (2009).
2. **Кузнець С.** «Населення, капітал та економічне зростання»(1973).
3. **Сардак С. Е.** Особливості управління розвитком людських ресурсів в умовах глобалізації світової економіки / Актуальні питання розвитку економіки : теорія і практика : колект. моногр. / за ред. А. О. Касич, М. М. Хоменко. – Кременчук : ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2012. – 308 с., С. 28 – 32.

Красноштан Ж.А. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Стеблянко І.О.

ВИЗНАЧАЛЬНА РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Перехід до постіндустріального суспільства, швидкі темпи науково-технічного прогресу, розвиток сфери послуг по-іншому поставили питання щодо ролі людини в соціально-економічному розвитку суспільства. На сьогоднішній день кожен індивід виступає джерелом факторів виробництва. Особлива увага в теорії людського капіталу приділяється розумінню освіченості та якості знань населення. В сучасних умовах господарювання, коли ефективність розвитку економіки визначається розвитком та накопиченням людського капіталу, покращення стану освіти є пріоритетним завданням для України.

Своїми дослідженнями про вплив освіти на формування та нагромадження людського капіталу зробили вагомий внесок російські та українські вчені такі як: О. Грішнова, В. Денесюк, А. Добринін, С. Дятлов, І. Каленюк, А. Корицький, Е. Лібанова. Незважаючи на глибоке опрацювання дане питання залишається актуальним і на сьогодні.

Поняття «людський капітал» зародилось на Заході в 60-х роках ХХ ст. Різні автори по-своєму тлумачать даний термін. С. Дятлов зазначає, що «людський капітал – це сформований в результаті інвестицій і накопичений людиною певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері суспільного виробництва» [1]. Людський капітал має певну внутрішню структуру. На наш погляд, основні елементи людського капіталу представлені на рис.1.

Рис. 1. Основні елементи людського капіталу

Незважаючи на відмінності щодо класифікації, більшість вчених концептують наявність спільного елементу, яким виступає освіта. Адже освітній рівень будь-якої людини впливає не тільки на отримання людиною нових знань, умінь, навичок, а й на формування його інтелекту, майбутніх професійних вмінь, на виховання здорового способу життя, здатність створювати нові знання і їх використовувати. Основними показниками розвитку освіти, які стимулюють людський капітал в Україні є [2]:

1) охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 3-5 років (характеризує соціалізацію дітей, що сприяє їх фізичному та психічному розвитку, надає досвід спілкування);

2) охоплення загальною середньою освітою дітей шкільного (6-18 років) віку (показує рівень виконання державою гарантії на отримання дітьми повної середньої освіти, характеризує загальний розвиток дітей);

3) частка осіб із освітою не нижче рівня «базова вища» серед населення 25 років і старше (рівень професійно-кваліфікаційної підготовки населення);

4) середня тривалість навчання осіб віком 25 років і старше (найбільш узагальнена характеристика освітньої складової людського розвитку);

5) середній бал за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (характеризує загальний рівень якості шкільної освіти).

Аналіз таблиці 1 показує, що спостерігається негативна тенденція до зменшення кількості навчальних закладів, що в майбутньому призведе до погіршення якості людського капіталу нашої країни, такі наслідки пов'язані з неефективною діяльністю державної влади в сфері освіти.

Таблиця 1

Структура навчальних закладів в Україні*

Тип навчального закладу	Навчальний рік			
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Загальноосвітні навчальні заклади (тис.)	19, 3	17, 6	17,3	16,9
Професійно-технічні на- вчальні заклади	972	968	814	798
Вищі навчальні заклади	795	664	659	657
I-II рівнів акредитації	470	387	371	370
III-IV рівнів акредитації	325	277	288	287

*Складено автором за даними [3]

Підсумовуючи вище сказане можна сказати, що освіта як один з важливих факторів формування людського капіталу та накопичення інтелектуальних ресурсів, пронизує все сучасне суспільство і досить тісно пов'язана практично з будь-якою сферою людської діяльності. Сучасний стан освітньої системи знаходиться не в належному стані та потребує змін. Виходом з даного становища може стати докорінний перегляд сутності організації освітнього процесу, з подальшою модернізацією вищої освіти із урахуванням європейських і світових досягнень.

Список джерел:

1. Дятлов С. О. Основы теории человеческого капитала / С. О.Дятлов. – СПб. : В-тво СПбУЕФ, 1994. – С. 160.
2. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / [Лібанова Е.М., Гладун О.М., Лісогор Л.С.та ін.]. – К. : [б.в.] 2013. – С. 50.
3. Державна служба статистики / Електронний ресурс // Режим доступу - <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Крючкова М.Р. група ВМ-16-1

Научний керівитель: д.э.н. проф. Сардак С.Э.

ОБРАЗОВАНИЕ КАК ФАКТОР ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УКРАИНЕ

Образование, как важнейший фактор человеческого развития, оказывает довольно значительное влияние на решение целого комплекса политических, экономических, гуманитарных и социальных проблем, таких как: достижение в каждой стране достойного современной цивилизации уровня и качества жизни населения; обеспечение устойчивого развития; обеспечение эффективной занятости; снижение уровня социального неравенства; укрепление

структур гражданского общества; создание условий для полной и всесторонней реализации возможностей личности; соблюдение и эффективная реализация прав человека.

Проблему влияния образования на человеческое развитие в Украине изучали: Л. Ткаченко, В. Жван, П. Курмаев, В. Журавлев. Целью исследования является актуализация и решение проблем интеллектуального развития и образования в Украине и ознакомление с понятиями и статистикой данной проблематики.

В 1990 г. на конференции в Джомтене (Таиланд) была принята Всемирная декларация об образовании для всех. Стратегия «Образование для всех» - ряд стратегических программ и пути решения многочисленных проблем, разработанных международным сообществом с целью обеспечить должную роль образования человеческого развития. В ней провозглашалось: «Любой ребенок, юноша и взрослый обладают правом на образование, удовлетворяющее его базовые образовательные потребности в самом высоком и полном смысле этого понятия».

Интеллектуальный потенциал – это совокупность накопленных обществом интеллектуальных ресурсов, уровень развития человека, отрасли, страны. Определяется уровнем культуры, системы образования, развитием общества генетическим фондом.

Образование – важнейший фактор развития человека и общества, основная форма подготовки профессионалов, передача культурного наследия поколениям, дает стартовое понятие социальных норм. Характеристики образования рассматривают с трех позиций: личности, государства и общества. Личностный уровень – это наиболее полная жизненная самореализация личности, обретение знаний общих и профессиональных, возможность развития интеллектуальных способностей. Государственный уровень – это заинтересованность государства в развитии интеллектуального уровня и потенциала страны, предоставление народу собственных прав, свобод, демократию и пользование ими в интересах личности, общества и государства. Общественный уровень – это ориентация на менталитет и мировоззрение общества, формирование духовных и глобальных ценностей, которая направлена на прогресс и развитие общества. Основа общественного прогресса - Развитие интеллектуального потенциала креативного общества должно осуществляться с помощью долгосрочного, среднесрочного и краткосрочного планирования и управления развитием всех его подсистем и элементов на всех уровнях (страна, регионы, отрасли, предприятия, организации и граждане), на основе его принципов, целей и задач, с использованием современных методов, средств и технологий креативного менеджмента. Благодаря информационным, социальным, культурным, коммерческим, производственным и другим вертикальным и горизонтальным, внутренним и внешним коммуникациям между регионами, отраслями, предприятиями, организациями и гражданами, за счет эффекта синергии достигается многократное увеличение интеллектуального потенциала и результатов креативного общества. Чем больше таких коммуникаций в обществе, тем больше его интеллектуальный потенциал.

В Украине в период между переписями населения 1979-го и 2001 года численность лиц с полным высшим образованием увеличилась в два раза, а в расчете на 1000 чел. в возрасте десять лет и старше – с 65 до 129 чел. Однако настоящий бум в сфере высшего образования начался в конце 1990-х годов, когда быстрыми темпами стали расти количество вузов и численность принятых ими студентов. Только за 2002–2011 годы численность людей с полным высшим образованием увеличилась почти на 2 млн. чел., а в расчете на 1000 чел. в возрасте десяти лет и старше их представительство достигло 192 чел. (общая численность населения в возрасте десяти лет и старше сократилась за это время почти на 4 млн. чел.).

Основными причинами ухудшения образования являются:

- 26% устаревшие подходы к обучению студентов;
- 14% устаревшая материально-техническая база вузов;
- 13% коррупция и непрозрачный механизм зачисления в вузы на бюджетную форму;
- 11% низкий уровень мотивации преподавателей (из-за низких заработных плат);
- 10% низкий уровень подготовки специалистов;
- 8% низкий уровень интеграции украинских вузов в мировое сообщество;
- 6% недостаточный уровень государственного финансирования;
- 5% нехватка квалифицированных преподавателей;
- 5% отсутствие финансовой и образовательной автономности вузов
- 2% отток молодых преподавателей за рубеж [2].

Следовательно, по данным обследования экономической активности населения, в 2011 году в Украине 6,6 млн. занятых (почти треть общей численности занятого населения)

имели избыточную квалификацию, в том числе: 3,5 млн. чел. с высшим образованием были заняты на должностях клерков или в рабочих профессиях; 3,1 млн. чел. с полным средним образованием были заняты в простейших профессиях. Как известно, формирование интеллекта начинается с раннего возраста, поэтому базовыми социальными институтами, формирующими интеллектуальный потенциал человека, являются институты образования и семьи, которые наиболее мощно влияют на формирование личности, общества.

Список использованной литературы:

1. **Горелов Н. А.** Менеджмент интеллектуально-креативной деятельности: науч. пособие / Горелов Н. А. «Креативная экономика», 2008. – 5-9с.
2. Онлайн опросы / Какие главные проблемы украинского высшего образования / 2011. <https://delo.ua/opinions/polls/id/693/>
3. Бабин. И. Украина занимает одно из последних мест в Европе по обеспечению качества высшего образования / И. Бабин // Власть денег. – 2012. – № 31-33. С. 26.
4. **Журавлев В.** Интеллектуальный потенциал креативного общества – элементы и характеристика / В. Журавлев // Креативная экономика. – 2009. – № 8 (32). – с. 3-14.
5. **Сардак С. Е.** Оцінювання стану інтелектуалізації національної економіки України в умовах глобалізації / С. Е. Сардак, А. О. Самойленко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 12. – С. 19 – 24.

Литвинова І. І. група ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С. Е.

РОЛЬ ЗДОРОВ'Я ТА ТРИВАЛОСТІ ЖИТТЯ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Стан здоров'я і довголіття населення – одна з найважливіших характеристик людського розвитку. Звичайно, одного фізичного довголіття недостатньо для всебічного розвитку людини. Проте довге і здорове життя відкриває для такого розвитку значно більші можливості. Взагалі, право на життя – первинне, основоположне право людини, а фізичне і психічне здоров'я – необхідні передумови його реалізації.

В роки кардинальних успіхів в боротьбі зі смертністю виникла концепція людського розвитку. Ця концепція виникла на базі теорії «людського капіталу» Сена і відображає філософію, котра ставить людину в центр процесу розвитку. Здоров'я та довголіття – не лише наслідок, а й найважливіші передумови розвитку трудового потенціалу. Також стан здоров'я є невід'ємною частиною людських та трудових ресурсів.

Аналізуючи цю проблему, такі науковці, як Лібанова Е. М. та Ткачук В. О. та Сардак С.Е. встановили, що найвагоміший вплив на рівень здоров'я та тривалості життя людини впливає її спосіб життя. Іншими ж чинниками є несприятливі екологічні умови, умови праці та життя у країні. Метою цих досліджень є виявлення причин низького рівня здоров'я та високого рівня смертності населення в Україні.

Очевидно, що на тривалість життя впливає чимало чинників: як економічних, так і соціальних, екологічних, тощо. Проте, розвиток галузі охорони здоров'я має дуже суттєвий вплив на цей показник. Непрямим свідченням цього є постійне і суттєве зростання витрат на охорону здоров'я у розвинутих країнах світу (як в абсолютному значенні, так і стосовно ВВП). Першість тримають США, котрі у 2005р. досягли рекордної позначки частки витрат на охорону здоров'я у 15 % ВВП і досі утримують її майже незмінною (13-15%).

У 2009р. з держбюджету України на охорону здоров'я було витрачено 65 млрд. грн., що становить 4,3 % ВВП. Населення витратило на ліки 16,7 млрд. грн., у той час як з державного і місцевих бюджетів було виділено лише 3,7 млрд. грн. При цьому показник затрат на купівлю ліків в Україні один з найнижчих у Європі – 24 € на особу.

Станом здоров'я на 2009 рік встановлено, що показник смертності (на 1000 населення) досягає позначки 16,3, в той сам, як у Європейських країнах цей показник 6,7. Очікувана тривалість життя в Україні дорівнює 68,1, у Європі – 74,0. А приріст населення (на 1000 населення) в Україні -5,7, а в Європі +4,1.

Лібанова Е. М. зазначила, що у перехідний період кардинальних соціально-економічних змін посилюється негативний вплив на здоров'я населення таких несприятливих чинників, як поширення бідності і не вирішеність соціальних проблем, забруднення довкілля та застарілість виробничих технологій, руйнація системи охорони здоров'я і соціального забезпечення взірця радянських часів за відсутності її заміни прийнятною альтернативною системою. Несперісичну роль у погіршенні стану здоров'я і життєздатності відіграла й соціально психологічна

дезадаптація населення, його перебування у стані зтяжненого дистресу і почати породжене ним збайдужіле ставлення до свого здоров'я, а також і традиційне для наших співвітчизників широке розповсюдження гігієнічно неадекватних та шкідливих стереотипів поведінки (вживання алкоголю, паління, нераціональне харчування, несвоєчасне звертання за медичною допомогою).

Науковими ж дослідженнями Ткачука В. О. встановлено, що приблизно на 50% здоров'я людини впливає її спосіб життя. Негативними його чинниками є шкідливі звички, незбалансоване, неправильне харчування, несприятливі умови праці, моральне і психічне навантаження, малорухомий спосіб життя, погані матеріально-побутові умови, незгода в сім'ї, самотність, низький освітній та культурний рівень тощо. Негативно позначається на формуванні здоров'я і несприятлива екологічна ситуація, зокрема забруднення повітря, води, ґрунту, а також складні природно-кліматичні умови (внесок цих чинників – до 20%). Істотне значення має стан генетичного фонду популяції та схильність до спадкових хвороб. Це ще близько 20%, які визначають сучасний рівень здоров'я населення. На охорону здоров'я в загальному випадку припадає лише біля 10% „внеску” в рівень здоров'я населення. Бідність визначається як неможливість внаслідок нестачі коштів підтримувати спосіб життя, прийнятний в конкретному суспільстві в конкретний період часу.

У своїх працях Сардак С.Е. вказує на те, що поліпшення здоров'я людства, зменшення смертності, забезпечення якісної освіти впродовж життя є Цілями Розвитку Тисячоліття для України. У цьому ж контексті дослідник визначає, що здоров'я, як і процес життєдіяльності, праці, побуту, спілкування та відпочинку є складовою соціальної системи і охоплює всі верстви населення.

Процес соціально-економічних реформ в нашій країні приніс в суспільство багато і досі не вирішених проблем, серед яких і безробіття, що є однією з причин падіння життєвого рівня, неможливості трудової реалізації, незадоволеності важливих матеріальних і соціальних потреб сотень тисяч громадян, а отже – і руйнуючого впливу на їхнє здоров'я, підвищення ризику психічних та фізичних порушень і самогубств.

Окрім того проблеми у сім'ї, процеси соціального розшарування, збільшення масштабів бідності мас населення на фоні невинного стрімкого збагачення окремих людей та деякі інші причини призводять до серйозного погіршення стану здоров'я і підвищення рівня смертності.

Важливим резервом поліпшення здоров'я населення є покращення умов праці. Підвищення рівня освіти і загальнокультурного рівня громадян через зміни в умовах праці й способі життя людей впливає на збереження їх здоров'я, поліпшуючи, зрештою, режим смертності населення. З огляду на вищезазначене можна стверджувати, що зміни у структурі зайнятості населення України, у змісті суспільної праці на користь інтелектуальних, творчих її видів, що потребують високого рівня знань і кваліфікації і диктуються логікою переходу до інноваційної моделі економічного зростання, можуть водночас розцінюватися як важливий резерв підвищення працездатності і життєздатності населення, зменшення впливу виробничих ризиків, скорочення передчасної смертності.

Література

1. **Ткачук В. О.** Людський розвиток: навч. посіб. / За ред. С.В. Обіхода. – К.: Наукова думка, - 2014 – 101с.
2. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 367с.
3. **Сардак С.Е.** Управління персоналом: теоретичні аспекти та практичні здобутки: монографія / С.Е. Сардак, О.О. Третьяк. – Дніпропетровськ: СВІДЛЕР А.Л., 2008 – 154 с.

Личкакий В.О. група ВА-16-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Федотова Т.А.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Розвиток світової економіки сьогодні відбувається в складних умовах. Економічна та політична кризи, зменшення обсягів природних ресурсів, техногенні катастрофи, та інші негативні впливи змушують підприємців шукати резерви виробництва, раціонально використовувати матеріальні ресурси та виробничі потужності, застосовувати інновації, та збільшувати частку людської праці у виробленні продукції. Виходячи з цього науковці все більшу увагу приділяють вивченню людського капіталу, його формування, розвитку, відтворення, збереження і реалізації в Україні. Економічна категорія «людський капітал», яка до сьогоднішнього часу розглядалася лише в теоретичних розробках вчених, в сучасних ринкових умовах перетворюється на основу

зростання економіки України та радикальних структурних зрушень, стає головним у формуванні сталого високого рівня конкурентоспроможності.

Загалом Індекс розраховується на базі трьох головних вимірів рівня розвитку тієї чи іншої країни: довге та здорове життя; доступ до якісної освіти; гідний рівень життя. Згідно із даними ООН, Індекс людського розвитку України з 78 знизився на 83 місце серед 187 країн світу. Негативними показниками для України є такі показники, як тривалість та рівень життя, а позитивним рівень освіти. Якщо врахувати ці три показники, то загальний Індекс людського життя для України за 2014 рік становив 0,734 пункти, що лише на 4% вище, ніж Україна мала у 1990 році. При цьому валовий національний дохід на душу населення за цей самий час зменшився на 24,2%. Крім того, від 1980 до 2014 року очікувана тривалість життя при народженні в Україні зменшилася на 0,8 року, а середня тривалість навчання зростає на 3,9 року. Разом із тим, український індекс є меншим за середнє значення цього показника для країн із високим рівнем людського розвитку (0,735), а також і середнього для країн Європи та Центральної Азії (0,738). Загальне середнє значення Індeksu у світі - 0,702. Основною проблемою є розширення зони деградації людського капіталу. Це поняття означає багатозаровий соціальний феномен, складаний з цілого ряду взаємопов'язаних процесів, одним з найважливіших в яких є депопуляція і, насамперед, скорочення чисельності населення в працездатному віці. В економічно розвинених країнах ці показники вищі у чоловіків на 8-13 років, у жінок на 5-8 років.

Тривалість життя в Україні досить низька і це свідчить про те, що при падінні народжуваності знижується питома вага молоді та зростає відсоткова частка пенсіонерів у загальній чисельності населення. В цілому демографічну ситуацію на сьогоднішній день можна оцінити як кризову. Чисельність наявного населення в Україні на 1 грудня 2015 р., за оцінкою, становила 45439,8 тис. осіб. З початку року чисельність населення зменшилася на 113,2 тис. осіб. Рівень народжуваності зменшився з 11,5 до 11,1 народжених у розрахунку на 1000 наявного населення, а смертність залишилася на рівні відповідного періоду минулого року - 14,5‰. Водночас, зберігається тенденція до зменшення рівня смертності дітей у віці до 1 року: з 8,6 померлих на 1000 народжених у січні-листопаді 2013 р. до 7,9 у січні-листопаді 2015 р. Стан сучасної освіти задає розвиток в Україні на багато років вперед. На сьогоднішній день державна політика така, що навчання у вищих навчальних закладах стає платним і можливість вступити до університету, особливо учням із сільських шкіл, зменшується з року в рік. В Україні не ведеться статистика щодо приватного фінансування вищої освіти, його можна поррахувати лише приблизно. Державний комітет статистики надає дані щодо загальної кількості студентів, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб у вищах I-II і III-IV рівнів акредитації. Дані про вартість навчання надають самі виші. Приблизна оцінка приватного фінансування складає 0,7 % ВВП. З урахуванням державного фінансування в розмірі 2 % ВВП, загальний обсяг фінансування досягає 2,7 % ВВП. Частка приватних витрат, таким чином, в Україні становить 25 % від усього обсягу фінансування.

Для підвищення якості освіти необхідно: Законом України «Про освіту» передбачити фінансування всієї освіти у розмірі 10 % від ВВП, надати більшій фінансової автономії та контроль над витратами вишам; замінити модель фінансування вишів (модель проектного фінансування) на більш прозору - модель на основі формули, де, крім таких показників, як кількість студентів, варто враховувати й показник результативності роботи вишу; збільшити частку фінансування науководослідної діяльності; стимулювати та розвивати відносини між бізнесом та вищими навчальними закладами і бізнес може фінансувати дослідження і освітні програми; популяризувати серед випускників та викладачів вишів написання кандидатських і докторських дисертацій англійською мовою та стимулювати наукові дослідження і публікації не лише для захисту дисертації, але й для викладацької роботи. Рівень безробіття (за методологією МОП) серед економічно активного населення віком 15-70 років становив 7,0%, а працездатного віку - 7,6%. (за 9 місяців 2012 р., 7,4% та 8,0% відповідно). Як і у відповідному періоді 2013 р. рівень зареєстрованого безробіття в цілому по країні становив 1,8% населення працездатного віку. Наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг, у III кварталі 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2013 р. збільшився на 1,6% і склав 303,6 млрд. грн. Реальний наявний дохід у III кварталі 2015 року, визначений з урахуванням цінового фактору, збільшився на 1,9% відносно відповідного періоду 2013 р. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника за 2015 р. становила 3265 грн., що у 2,7 рази вище рівня мінімальної заробітної плати. Порівняно з 2013 р. заробітна плата збільшилась на 7,9%. Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати на 1 січня 2014

р. становила 808,2 млн. грн., що на 9,6% менше, ніж на початок 2014 р. Зменшення загального обсягу невиплаченої заробітної плати відбулося на всіх видах підприємств. Для відтворення людського капіталу необхідні значні витрати і різні види ресурсів як з боку індивіда, так і з боку суспільства (державних установ, приватних фірм, сім'я і т. д.).

Освіта і підготовка на виробництві підвищують рівень знань людини, а отже, збільшують обсяг і якість людського капіталу. При підвищенні рівня освіти ефективність праці працівника підвищується або за допомогою збільшення продуктивності праці, або за допомогою отримання знань, які роблять працівника здатним здійснювати таку трудову діяльність, результати якої становлять велику цінність. З усіх видів інвестицій, поряд з освітою, найбільш важливими є вкладення в здоров'я людини. Адже охорона здоров'я дійсно продовжує життя людини, а отже, і час функціонування людського капіталу. Результати досліджень свідчать про те, що здоров'я людини лише на 8-10% залежить від охорони здоров'я, ще на 20% - від екологічних умов, ще 20% визначаються генетичними факторами і на 50% здоров'я людини залежить від способу життя самої людини (раціональний добовий режим, застосування різних методів якнайшвидшого відновлення і стимуляції працездатності, гігієна раціонального харчування, позбавлення від шкідливих звичок і зайвої ваги, формування красивої фігури, профілактика і ліквідація стресів, застосування різних комплексів фізичних вправ, традиційні і незвичайні методи загартовування, різні види масажу і т. д.) До основних факторів деградації людського капіталу, що безпосередньо впливає на стан здоров'я населення в Україні, відносять: погіршення здоров'я населення, саморуйнівну поведінку (алкоголізм, куріння, наркоманія), скорочення споживання медичних послуг внаслідок зростання кількості платних послуг та зниження якості безкоштовного медичного обслуговування, погіршення соціальних умов життя. Поряд зі здатністю до роботи (здоров'ям і кваліфікацією) структура людського капіталу будьякого працівника передбачає і наявність бажання до роботи. У зв'язку з цим як компонент інвестицій у людський капітал необхідно розглядати і витрати, пов'язані з мотивацією працівника до підвищення якості своєї праці. Результати зарубіжних досліджень свідчать про зростання важливості внутрішніх стимулів (можливість самореалізації, задоволеність справою, якою займається працівник, відчуття власного успіху і т. Д.) В порівнянні із зовнішніми, особливо для висококваліфікованого персоналу.

До інвестицій в людський капітал варто відносити і витрати на фундаментальні наукові розробки. На підставі яких потім формуються нові технології виробництва і способи споживання. В інформаційному суспільстві наука перетворюється на своєрідний генератор «людського капіталу». На процес відтворення людського капіталу впливає культура, що зосереджує досвід поколінь, зберігає знання, вміння, навички, формується і розвивається на основі відносин між людьми і трудових зусиль. Культурний рівень громадян в значній мірі визначає економічні досягнення суспільства, його соціально-політичну, ідеологічну, освітню та духовно-моральну структуру.

Отже, людина це основна складова будь-якої виробничої діяльності в науково-інформаційних технологіях. За оцінками вчених, людський капітал є основним чинником зростання продуктивності праці, і вплив цього чинника постійно зростає. І зараз пріоритетного стратегічного значення для України набувають інвестиції в людину, її творчий, науковий, інтелектуальний та інноваційний потенціали - адресні та програмно-цільові функціональні інвестиції. Україні потрібно створити ефективну, дійову систему внутрішнього інвестування, наприклад, за рахунок заснування спеціальних фондів розвитку, які в перспективі мають трансформуватися в потужні інвестиційні інститути, та залучення заощаджень громадян. А також, доцільно запровадити такі заходи щодо розвитку людського капіталу: передбачити поступове приведення рівня фінансування людського розвитку (витрат на освіту та охорону здоров'я) до рівня групи країн з високим рівнем розвитку людського капіталу; розробити цільову програму стимулювання самозайнятості та мікропідприємництва; активізація творчого потенціалу людей, розвиток висококваліфікованої робочої сили. Отже, людський капітал в ринкових умовах виступає основним чинником зростання економіки України, радикальних структурних зрушень та сталою високого рівня конкурентоспроможності, оскільки він формується завдяки інвестиціям і накопичується людиною для зростання продуктивності праці та ефективності виробництва. Інвестиції в людський капітал вигідні і для людини і для суспільства адже вони забезпечують зростання продуктивності праці, ефективності виробництва та поступовий ефект економічного зростання України. Саме тому ці аспекти потребують подальшого наукового дослідження в майбутньому та пошуку найбільш актуальних рішень.

Список джерел:

1. *Іллях О.І.* Оцінка розвитку людського капіталу України//Економіка і регіон.-2008.
2. *Гришнова О.А.* Економіка праці та соціально-трудові відносин.Економіческий поход
3. *Лантев А. П.* Здоровье – фундамент деловых успехов // Управление персоналом.
4. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко.

Лященко Д., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скрипник Н.Є.

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості (стандартів) власного життя [1]. На сучасному етапі людина постає головним чинником не лише у розвитку наукових досліджень, але і в якості об'єкта соціально-економічної політики в багатьох країнах світу.

Зростання значення проблем людського розвитку в сучасному світі обумовлено, перш за все, посиленням соціальної орієнтації економіки у розвинутих країнах та загостренням проблем нерівномірності розвитку населення як розвинутих країн, так і тих, що розвиваються. Процес розвитку розглядається не тільки як зростання обсягу матеріальних благ та послуг, адже досвід свідчить, що характеристики розвитку не можуть бути лише традиційні макроекономічні показники, зокрема обсяг валового внутрішнього продукту та середньодушовий дохід.

У сфері людського розвитку Україна має значну кількість проблем. На сьогоднішній день характерним для нашої держави є висока смертність і низька народжуваність, поширення злиденності, високий рівень захворюваності населення і т.д.

Для того, щоб вирішити більшість проблем, Україна має взяти курс на найшвидше досягнення європейських стандартів якості життя, що може суттєво покращити ІЛР, оскільки процес євроінтеграції спрямований на прискорення економічного розвитку, вдосконалення зовнішньої політики, проведення внутрішніх реформ в країні.

Людина повинна брати участь в усіх сферах, які формують сферу її життєдіяльності. Стейкий людський розвиток вимагає соціально орієнтованого зростання, вимагає того, що люди повинні мати політичну, економічну, соціальну свободу, рівні можливості, свободу пересування, реалізації творчих здібностей, гарантії прав людини.

Україна повинна зосередити зусилля на наступних напрямках: скорочення відносної бідності населення; усунення причин серйозного зниження тривалості життя; покращення рівня охорони здоров'я; забезпечення якісної освіти протягом життя (і моніторингу її головних показників); вдосконалення стандартів охорони довкілля.

З моменту здобуття Україною незалежності та відмови від старої соціально-економічної системи гостро постало питання про вибір стратегії подальшого розвитку держави. Необхідність проведення економічних реформ з орієнтацією на зростання добробуту народу зумовило обрання концепції сталого людського розвитку як основи подальшого розвитку українського суспільства.

Якщо порівнювати Україну з іншими країнами, то вона за більшістю показників, на основі яких розраховується індекс людського розвитку, істотно відстає від всіх країн Євросоюзу, зокрема, від найближчих своїх сусідів: Угорщини (43-е місце), Польщі (36-е місце), Словаччини (40-е місце), Болгарії (56-е місце) і Румунії (50-е місце), а також від Росії (49-е місце) і Білорусі (52-е місце), у той час як Україна займає 84-е місце [3, 4]. Хоча слід відмітити й позитивні тенденції. Україна досягла прогресу у сфері збільшення доходів населення, в освіті та охорони здоров'я. Певний успіх досягнуто в галузі гендерної політики.

Підсумовуючи аналіз місця України на світовій шкалі людського розвитку, слід констатувати її значне відставання практично за всіма аспектами, що свідчить про недооцінку людського чинника в стратегії розбудови національної держави і вимагає невідкладних дієвих заходів з привернення уваги всього суспільства до розвитку людського потенціалу [2]. Це відставання є водночас і наслідком, і чинником формування безлічі форм і видів соціальних ризиків, загрожує перетворенню України на аутсайдера в глобальному розвитку.

Євроінтеграція України може суттєво поліпшити ІЛР в нашій державі. Оскільки людський розвиток залежить від доступності та якості суспільних послуг, які надають місцеві органи, то в Україні потрібно провести реформи з метою удосконалення місцевого самоврядування (покращення бази фінансування послуг, особливо шляхом прийняття чітких критеріїв щодо мінімальної якості

послуг, забезпечення кращого представництва місцевого населення, особливо на рівні району та області, більш ефективно надання соціальних послуг).

Для того щоб приєднатися до ЄС Україна має зосередити зусилля на: якості освіти, скороченні бідності, поліпшенні охорони довкілля, покращенні тендерної рівності, усуненні причин зниження тривалості життя, реформувати економіку, підвищити рівень розвитку демократії та багато інших соціальних та економічних аспектів. Уряду України потрібно більш ефективно використовувати ресурси нашої країни, зробити багато реформ в сфері освіти, здоров'я та в інших не менш важливих сферах життя, саме за цих умов Україна і може вступити до ЄС.

Список використаної літератури

1. **Іляш О. І.** Індекс людського розвитку: навч. посіб./ О.І. Іляш, С.С. Гринкевич//Економіка праці та соціально-трудові відносини. – К.: Знання, 2010. – 476 с.
2. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
3. ПРООН в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org>
4. Human Development Report 2016[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2016-human-development-everyone>

Мазур Ю.М., ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ДИНАМІКА ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Теорія людського розвитку історично виникла на основі теорії людського капіталу і відтоді є одним з найбільших досягнень людської цивілізації. На відміну від теорії людського капіталу, в якій йдеться про економічну доцільність удосконалення людини саме як чинника виробництва, концепція людського розвитку на перше місце ставить розширення можливостей людини щодо реалізації свого потенціалу. Концепція людського розвитку базується на соціально-економічних показниках, а запропонований Програмою розвитку ООН (ПРООН) індекс людського розвитку визнаний у всьому світі як показник стану соціально-економічного розвитку України, в якому відображається досконалість соціально-трудова відносин [1].

Дослідженню теми людського розвитку були присвячені наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких: Г. Беккер, Г. Герасименко, О. Грішнова, Е. Лібанова, Л. Лісогор та ін. При цьому питання створення відповідних умов для забезпечення зростання рівня людського розвитку потребує подальшого дослідження [2].

Можливість прожити довге життя, підтримуючи гарний стан здоров'я, доступність знань, одержання освіти, наявність засобів, які б забезпечили гідний рівень життя – все це є основними цілями людського розвитку.

Багаторівнева система показників людського розвитку, яка була створена ООН, охоплює майже всі істотні аспекти життя людини і надає можливість моніторингу змін у людському розвитку [1].

У 2016 році за індексом людського розвитку, що склав 0,747, Україна посіла 81 місце серед 188 країн світу. В цілому, за останні роки індекс людського розвитку населення України відображає позитивну динаміку, хоча позиція України в рейтингу знизилась [3].

Варто зазначити, що вже в 2012 році в Доповіді про людський розвиток ПРООН було визначено масштабне завдання розвитку ХХІ століття - захистити право нинішнього й майбутнього покоління жити здоровим і насиченим життям. На даний час увага зосереджена на проблемі досягнення стійкого прогресу, який забезпечує рівні можливості [4].

Для досягнення економічного та соціального розвитку в Україні доцільно реалізувати щонайменше шість основних напрямів підвищення людського розвитку: вдосконалення системи освіти, системи охорони здоров'я, підвищення рівня життя й подолання бідності населення, забезпечення продуктивної зайнятості, подолання гендерної нерівності. Потребує суттєвого вдосконалення управління цими процесами на рівні державної та регіональної соціально-економічної політики. Регіональна політика повинна бути спрямована на зменшення регіональної, соціальної та економічної диференціації розвитку людей, і в той же час на створення стимулів для підвищення рівня людського розвитку [2].

Список використаної літератури

1. **Беккер Г.С.** Человеческое поведение. Экономический подход. Избранные труды по экономической теории: Пер. с англ., науч. ред. послесловия Г.И. Капелюшников. предисловия М.И. Левин - М.: ГУВШЭ. 2013. - 614 с.

2. **Лібанова Е.М.** Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики / Курило І.О., Лібанова Е.М., Слюсар Л.І. К. - Ін-г демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. 2016
3. **Данилишин Б.** Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення їх використання / Б. Данилишин, В. Куценко // Економіка України. - 2016.-№1.- С.71-79.
4. **Грیشнова О.А.** Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник / О. А. Грیشнова. - К.: Знання. 2016 - 559 с

Мельник В. С., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доцент Більська О.В.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ ТА НОРВЕГІЇ

Людина, її потенціал, становить першооснову національного багатства кожної країни, оскільки головним критерієм соціально-економічного прогресу є досягнення у сфері розвитку людини та задоволення її потреб. Тому під час проведення економічних досліджень людина все частіше вважається центральним елементом соціально-економічної системи. Поняття «людський потенціал» усе частіше використовується в сучасному контексті, характеризуючи соціально-економічні, культурні, екологічні та інші аспекти умов життя людини. Маючи величезне практичне значення в сучасному суспільстві, концепція людського потенціалу поки не має чітких науково обґрунтованих інструментів.

У країнах пострадянського простору проблеми розвитку людського потенціалу стають пріоритетами національної безпеки. Створення сприятливих умов для розвитку людини стає головною запорукою національного успіху, прогресу і процвітання. Це призводить до пошуку нових ідей, форм, методів державного управління, нового осмислення процесів, що відбуваються.

Актуальність роботи полягає в необхідності аналізу стану розвитку концепції людського потенціалу в Україні, порівняно із лідером рейтингу ООН з розвитку людського потенціалу, Норвегією. Аналітичний підхід має на меті з'ясувати різницю між етапом розвитку людського потенціалу в цих двох країнах.

Розвиток людського потенціалу в Україні є актуальним напрямком наукових досліджень, це відображено в наукових роботах А.С. Власюка, Е.А. Грیشнова, Л.А. Заець, А.М. Колота, Л.К. Семів.

Основним стратегічним інструментом концепції людського розвитку є Індекс людського розвитку (Ілр), який був розроблений в 1990 році, з метою введення єдиного загального показника розвитку людини в кожній країні окремо.

Ілр вимірює досягнення країни з точки зору стану здоров'я, отримання освіти і фактичного доходу її громадян, за трьома основними напрямками, для яких оцінюються свої індекси:

1. Індекс очікуваної тривалості життя: здоров'я та довголіття, вимірюваний показником середньої очікуваної тривалості життя при народженні. (Україна - 111 місце зі 190 країн, Норвегія – 18 місце зі 190 країн)

2. Індекс освіти: доступ до освіти, вимірюваний середньою очікуваною тривалістю навчання дітей шкільного віку та середньою тривалістю навчання дорослого населення. (Україна – 36 місце зі 188 країн, Норвегія – 5 місце зі 188 країн)

3. Індекс валового національного доходу: гідний рівень життя, вимірюваний величиною валового національного доходу (ВНД) на душу населення в доларах США за паритетом купівельної спроможності (ІКС). (Україна – 118 місце зі 187 країн, Норвегія – 2 місце зі 187 країн)

З цього можна зробити висновок, що Україна має досить середні показники розвитку в світових масштабах (Ілр – 87 місце), а Норвегія останні 15 років показує високі результати. Норвезький досвід є актуальним для України через порівняну орієнтацію обох економік на сировинну основу, наявність значного природно-ресурсного потенціалу та перехід через порівняно однакові етапи розвитку. Багато в чому Норвегія схожа за структурою економіки з Україною: висока частка у ВВП енергоресурсів, дешева електроенергія та достаток природних ресурсів. Відповідно до European Innovation Scoreboard 2011, Норвегія виявилася в групі «moderate innovators». Незважаючи на це, у сферах, в основі яких є природні ресурси, Норвегія є світовим лідером завдяки стратегічній системній політиці.

У соціальному секторі Норвегія стабільно демонструє успіхи: держава щорічно вкладає кошти в розвиток медицини, застосовує інноваційний досвід у освітньому секторі, приймає заходи щодо збереження природної спадщини (1/3 території Норвегії – заповідники). На верхній піраміді цінностей у Норвегії стоїть людина. Норвезька держава всіляко піклується про людину, оберігаючи її гідність за допомогою етичних кодексів і норм. До прикладу, згідно із переліком

етичних норм для працівників преси, кожен редактор і кожний працівник несе відповідальність за знання етики для працівників преси і зобов'язаний нею керуватися у своїй діяльності. Це ж саме стосується і сфери охорони здоров'я, де гідність людини оберігається, де прикладом, так званім «Актом щодо біотехнологій». Відповідно до нього біотехнології в медицині повинні застосовуватись, узгоджуючись із принципами поваги людської гідності, прав людини і особистісної цілісності, а також без будь-якої дискримінації. Більше того, в певній мірі фантастичним для мешканця сучасної України може здатись функціонування в Норвегії програм відшкодування моральної шкоди, завданої людині під час її навчання в дитсадку ("Ex gratia payments"; до €32 000). Не є секретом те, що Норвегія – одна із найбільш екологічно дружніх країн, адже норвежці розуміють, що їх якість життя безпосередньо залежить від стану навколишнього середовища. Цікавим є той факт, що, до прикладу, в м. Осло можуть періодично обмежувати рух транспорту із двигунами внутрішнього згорання у випадку фіксування сплеску дитячої захворюваності на астму. Інноваційну еколого-економічну політику Норвегії та її потенціал використання в Україні розглянемо на прикладі проблеми управління відходами, що ґрунтується на переробці і подальшому використанні. Спалювання сміття дає змогу подавати тепло для обігріву та гарячу воду по централізованій мережі в Осло та приміській зоні (до 100 км). Органічне сміття, яке може досить швидко згнити (наприклад, продуктове сміття) є джерелом іншого біоресурсу – метану, що успішно може бути зібраний та використаний для отримання тепла. Весь цей мігтепереробний цикл є досить чистим екологічно і ефективним енергетично, хоча потребує вартісних капіталовкладень. В Норвегії збір і сортування відходів дає змогу утилізувати їх на 96%, що знижує викиди парникових газів в атмосферу і знижує забруднення. Політика в галузі культури спрямована на те, щоб зробити доступними культурні цінності всім жителям і в умовах тісної взаємобічної з іншими народами зберегти свій національний колорит. Особлива підтримка надається літературі, близько 1/3 книг видаються за підтримки держави. Всі бібліотеки безкоштовні (мережа 1,5 тис.). Відповідають високим стандартам. Важлива роль держави в спорудженні та утриманні культурно-видовищних і музейних приміщень. Це контрастує з ситуацією в Україні: у 2016 році 1500 бібліотек та 2 музею були закриті через брак коштів.

В Норвегії можна відзначити соціально орієнтований інноваційний розвиток. Головна особливість народного господарства Норвегії – вузька спеціалізація та інтенсивна інноваційна діяльність для забезпечення конкурентоздатності основних галузей. Державна політика країни спрямована на створення робочих місць та надання субсидій та пільг місцевому населенню, яке починають власну справу та створюють нові робочі місця. Так, наприклад, на рибальство у водах Норвегії має отримати дозвіл кожен іноземець. Цей захід має на меті знизити конкуренцію громадянам Норвегії.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що успіх людського потенціалу Норвегії являє собою систему взаємодії особистості, природи та суспільства, складовими якої є повноцінна духовно-моральна стабільність людини і соціуму, екологічна гармонія, можливість самореалізації в її соціальній ефективності. Це можливо лише за умови, коли держава функціонуватиме для людини, а не навпаки. І найголовніше: в Україні усі передумови для цього є. Тільки в разі вдалої інноваційної та соціальної політики Україна зможе досягнути таких результатів.

Список використаної літератури

1. **Гаврилишин Б.** До ефективних суспільств: Дорогокази в майбутнє: доп. Римському Клубові / Богдан Гаврилишин; [упоряд. В. Рубцов]. – Вид. 3-те, допов. – К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. – 248 с.
2. **Зиммель Г.** Избранные работы / Георг Зиммель; [пер. с нем.]. – К.: Ника-Центр, 2006. – 440 с. – (Серия «СДВИГ ПАРАДИГМЫ»; Вып. 4).
3. **Стили життя: панорама змін /** За ред. М. О. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2008. – 416 с.

Мицкевич А.Д., група ВМ-16-1

Научний керівитель: д.е.н., проф. Сардак С.Є.

ПРИОРИТЕТЫ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УКРАИНЕ

Для Украины глобальной проблемой всегда являлось то, что человека всегда рассматривали как движущую силу национального прогресса, а не как уникальную личность со своими потребностями и возможностями.

На государственном уровне такое отношение выражается в позитивной тенденции роста безработицы, нестабильной валюте, остановке предприятий, заводов и так далее. Эти факторы,

соответственно, влияют на общее состояние украинцев и желание хоть как-либо развиваться. Можно выделить такие последствия как: снижение ИРЧП, социального самочувствия населения, крайне низкий уровень доверия к государству, его институтам, реформам, нововведениям, и в целом - повышенный уровень тревожности и социального цинизма [1].

Изначально, становление концепции человеческого развития происходило на основе научных разработок теоретиков человеческого капитала Т.-В. Шульца, Г.-С. Беккера, Э. Денисон, и др. Однако окончательное формирование концепции человеческого развития как теоретической схемы связано с именем А. Сена и его новаторскими идеями. Определенный вклад в исследование проблем человеческого развития осуществили украинские и российские ученые, а именно: В. Автономов, Д. Богиня, А. Гришнова, А. Докторович, Э. Либанова, и др. На основе работ этих авторов можно сделать вывод, что человеческое развитие, а точнее индекс человеческого развития (ИЧР) включает в себя три составляющие: продолжительность жизни, уровень жизни, образование [2].

Рассмотрим каждое из них:

1) Продолжительность жизни. Украина проигрывает на мировом рынке труда из-за высокой смертности в трудоспособном возрасте. Безусловно, на продолжительность жизни влияет много факторов, таких как экология, наследственность, образ жизни и т.д., но наиболее эффективным способом улучшить показатели продолжительности жизни является стабилизация экономической ситуации в стране в целом.

2) Уровень жизни. Продолжительность жизни плавно вытекает из уровня жизни, который в Украине находится на относительно невысокой отметке. Это выражается в соотношении средней заработной платы к минимальным тарифам на коммунальные услуги, качеством образования, уровнем развития медицины и так далее.

3) Образование. По мнению многих специалистов, лучшим шагом по улучшению образования станет популяризация технических специальностей. В случае положительного эффекта уже через пару лет мы бы имели большое количество рабочих кадров, что позволило бы Украине улучшить свои показатели в мировой экономике. Все это, в принципе, можно назвать низкой социальной вовлеченностью, которая прогрессирует, как и среди молодежи, так и среди более взрослого поколения [3].

То есть, можно выделить четыре приоритетных для Украины направления по стимулированию человеческого развития: концентрация на каждом человеке как на личности; максимизация безопасности населения от любых катастроф или бедствий; реорганизация системы образования; обеспечение полной занятости и минимизации уровня безработицы.

Список использованной литературы:

1. Динамика показателей человеческого развития в Украине [Электронный ресурс] http://uchebnikonline.com/ekonomika/ekonomika_pratsi_ta_sotsialno-trudovi_vidnosini_-_grishnova_oa/dinamika_pokaznikiv_lyudskogo_rozvitku_ukrayini.htm
2. Особенности и возможности развития человеческого потенциала Украины в зеркале международных рейтинговых сравнений [Электронный ресурс] <http://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-i-vozmozhnosti-razvitiya-chelovecheskogo-potentsiala-ukrainy-v-zerkale-mezhdunarodnyh-reytingovyh-sravneniya>
3. **Сардак С. Е.** Приоритетні напрями та важелі розкриття соціально-економічного потенціалу держави в умовах глобалізації / С. Е. Сардак, А. В. Ставицька // Сучасна Україна в глобальному середовищі : стратегічні орієнтири економічного розвитку : колект. моногр. / [Н. В. Стукало, Н. П. Мешко, Л. М. Тимошенко та ін.]. – Д. : Інновація, 2015. – 510 с., С. 332 – 346.

Млинач М.О. група: ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

СОЦІОГЕНЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Втрата потенціалу у дитинстві – одна з найгостріших сучасних світових проблем. Один долар витрачений на програми розвитку дітей раннього віку повертається в суспільство сьома доларами зменшення соціальних видатків. Саме тому, програми, спрямовані на забезпечення здорового повноцінного розвитку дітей раннього віку, є прямою інвестицією в економічний та соціальний добробут країни, оскільки, зростаючи, ці діти ставатимуть здоровими, інтелектуально розвиненими та соціально адаптованими громадянами.

Проблеми, пов'язані з дитячим психічним та соціологічним розвитком вивчали ще у попередньому сторіччі такі вчені, як Н. Міллер, Дж. Доллард, Р. Сірє, Дж. Уайтінг, А. Бандура, Р. Сірє. Проблему дитячого розвитку дослідила у своїй праці «Раннє втручання в США» Наталія Доброва-Крол у 2013р. В діяльності служб Раннього втручання особлива увага приділяється так званій системі виявлення дітей з порушеннями у розвитку. Чим раніше це буде зроблено - тим краще. Ця організація вирішує глобальну проблему втрати потенціалу у дитинстві: надає суттєву підтримку в адаптації «проблемних» дітей у суспільстві, займається їх інтелектуальним, психічним і фізичним розвитком. Щороку Федеральний уряд виділяє більше 438,5 млн. доларів США на програми Раннього втручання.

Метою цього дослідження є розповісти про всю складність психічного розвитку дитини дошкільного віку, а також довести, що саме в дитячому вихованні і розвитку полягають майбутні тенденції в економіці країни.

У кінці 30-х рр. Н. Міллер, Дж. Доллард, Р. Сірє, Дж. Уайтінг та інші учені Йельського університету зробили спробу перевести важливі поняття психоаналітичної теорії на мову теорії научіння К.Халла. Вони намітили основні лінії дослідження: соціальне научіння у процесі виховання дитини, кроскультурний аналіз - дослідження виховання і розвитку дитини в різних культурах, розвиток особистості. У 1941 р. Н.Міллер і Дж. Доллард ввели до наукового обігу термін «соціальне научіння». На цій основі розробляються концепції соціального научіння, центральною проблемою яких стала проблема соціалізації. Соціалізація - це процес, який дозволяє дитині зайняти своє місце в суспільстві, це просування новонародженого від асоціального «гуманоїдного» стану до життя як повноцінного члена суспільства. Всі новонароджені схожі один на одного, а через два-три роки це різні діти. Отже, як вважають прихильники теорії соціального научіння, ці відмінності - результат научіння, вони невроджені.

Існують різні концепції научіння. Н. Міллер і Дж. Доллард першими проклали міст між біхевіоризмом і психоаналітичною теорією. Вслід за З.Фрейдом вони розглядали клінічний матеріал як багате джерело даних; на їхню думку, психопатологічна особистість лише кількісно, а не якісно відрізняється від нормальної людини. Тому вивчення поведінки невротика дає змогу пізнати універсальні принципи поведінки, які складніше виявити у нормальних людей. Крім того, це дає цінний матеріал тривалої і динамічної зміни поведінки під впливом соціальної корекції.

А.Бандура розвивав ідеї Н. Міллера і Дж. Долларда про соціальне научіння. Він приділяв головну увагу феномену научіння через наслідування. На його думку, багато що в поведінці людини виникає на основі спостереження за поведінкою іншого. А.Бандура і Р.Уолтерс встановили, що процедура візуального вивчення особливо ефективна для засвоєння нового соціального досвіду. Научіння за допомогою спостереження важливе тому, що за його допомогою можна регулювати і спрямовувати поведінку дитини, надаючи їй можливість наслідувати авторитетні зразки. Водночас як шерг американських учених розглядають теорію соціального научіння А. Бандури як концепцію, що складається з «розумних гіпотез про процес соціалізації», інші дослідники зазначають, що механізм наслідування недостатній для пояснення виникнення численних поведінкових актів. Спостерігаючи за багатьма актами та діями, складно навчитися самому, не маючи практики.

Відомий американський психолог Р. Сірє вивчав стосунки батьків і дітей, знаходячись під впливом психоаналізу. Він зосередив увагу на вивченні зовнішньої поведінки, яка може бути виміряна. В активній поведінці він виокремлював дію і соціальну взаємодію. Дію викликає спонукання. З самого початку всі дії пов'язані з первинними, чи вродженими спонуканнями. Задоволення чи фрустрація, які виникають у результаті поведінки, яка спонукається цими первинними драйвами, веде індивіда до засвоєння нового досвіду. Постійне підкріплення специфічних дій приводить до нових, вторинних спонукань, які виникають внаслідок соціальних впливів. Центральний компонент научіння - це залежність. Підкріплення завжди залежить від контактів з іншими, воно існує вже в ранніх контактах дитини і матері, коли дитина шляхом спроб і помилок учиться задовольняти свої органічні потреби за допомогою матері. Такі стосунки виводять залежність дитини від матері і підкріплюють її.

Психологічна залежність виявляється в пошуках уваги: дитина просить дорослого звернути на неї увагу, поглянути на те, що вона робить, вона хоче бути поряд з дорослим тощо. Залежність виявляється в тому, що дитина боїться залишитися одна. Вона навчається поводити себе так, щоб привернути увагу батьків. При цьому Р. Сірє міркує як біхевіорист: виявляючи увагу до дитини, ми підкріплюємо її, і це можна використати, щоб навчити її чого-небудь. Р.Сірє розглядає залежність як складну мотиваційну систему, яка невроджена, а формується протягом життя. Соціальне середовище,

в якому народжується дитина, впливає на її розвиток. До поняття «соціальне середовище» входить: стать дитини, її положення в сім'ї, щастя її матері, соціальна позиція сім'ї, рівень освіти тощо.

Узагальнюючи результати своїх досліджень, Р.Сірс виокремив п'ять форм залежної поведінки:

1. «Пошук негативної уваги»: привернення уваги за допомогою конфліктів, сварок, розриву стосунків, неслухняності чи так званої опозиційної поведінки (супротив указівці, правилам, порядку) і вимогам шляхом ігнорування, відмови чи протилежної поведінки). Ця форма залежності - прямий наслідок низьких вимог і недостатніх обмежень щодо дитини, тобто слабе виховання з боку матері, і, - особливо, щодо дівчинки - сильна участь у вихованні батька.
2. «Пошук постійного підтвердження»: вибачення, прохання надлишкових обіцянок чи пошук захисту, комфорту, допомоги чи керівництва. Ця форма залежної поведінки прямо пов'язана з високими вимогами досягнень з боку обох батьків.
3. «Пошук позитивної уваги»: пошук похвали, бажання включитися в групу, завдяки привабливості кооперативної активності чи, навпаки, прагнення вийти з групи, перервати цю активність. Це «зріліша» форма залежної поведінки, вона включає зусилля, спрямовані на отримання схвалення від оточуючих людей.
4. Форма поведінки, яку автор назвав «перебування поблизу»: це постійна присутність дитини біля іншої дитини чи групи дітей (дорослих). Це одна з форм «незрілого», пасивного прояву в поведінці позитивної за своєю спрямованістю залежності.
5. «Дотик і утримання». Р.Сірс згадує такі прояви поведінки, як неагресивний дотик, утримання і обійми інших. Це форма «незрілої» залежної поведінки. Тут існує атмосфера інфантилізації.

Як висновок, можна сказати, що успіх кожного методу виховання, залежить від умінь батьків знайти середній шлях, а також виділити закономірність, що високий рівень розвитку дітей забезпечує високий рівень економічного добробуту в майбутньому. Тонкощі виховання та психологія дитини – досі неповністю вивчена тема, яка не втрачає своєї актуальності в різних науках: від біології до економіки.

Список використаної літератури та посилань

1. Наталия Доброва-Крол © Международный детский фонд ООН (ЮНИСЕФ). Раннее вмешательство: Ключевые аспекты и международный опыт, 2013.
2. Вікова психологія: підручник / Р.В.Павелків. - К.: Кондор, 2011.-469 с.
3. **Сардак С. Е.** Еволюція поглядів на зміст і роль людських ресурсів у суспільному поступі / С. Е. Сардак // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 12. – С. – 132 – 139.

Опихайло Л.С. ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доцент Курінний В.О.

ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Наразі становище людини в суспільстві забезпечує підвищення освітнього, професійного та культурного рівнів, а також всебічний розвиток людини. В сучасному світі людині необхідно розвиватися для створення кращих умов, як і для суспільства так і для себе. Рівень розвитку людини напрямки залежить від умов та можливостей, для порівняння існують певні міжнародні та міждержавні показники. Таким прикладом є показник (ІЛР).

Індекс людського розвитку був розроблений в 1990 році в рамках програми ООН, групою економістів [1]. При розрахунках ІЛР враховують 3 показника [1]: тривалість життя; рівень освіченості населення (тривалість навчання, кількість років витрачених на навчання); рівень життя оцінений через валовий національний дохід.

У 2010 році індикатори, які вимірюють ІЛР, було розширено, а сам індекс піддався істотному коригуванню. На додаток до використовуваному ІЛР, який є зведеним показником, що спирається на середні статистичні дані і не враховує внутрішньої нерівності, були введені три нові індикатора: Індекс людського розвитку, скоригований з урахуванням соціально-економічної нерівності (ІЛРН), Індекс гендерної нерівності (ІГН) і індекс багатомірної бідності (ІББ) [2]. Залежно від значення ІЛР країни прийнято класифікувати за рівнем розвитку: дуже високий (42 країни), високий (43 країни), середній (42 країни) і низький (42 країни) рівень [1].

За станом на 2009 рік Україна займала 85 місце, але потрібно відмітити, що в 2015 році – 81 місце, що зумовлюється проведенням реформ спрямованих на освіту та підвищення економічного рівня [3]. У 2017 Україна займає 84 місце [4]. Для того щоб підвищити цей показник необхідно звернути увагу на 3 основні показники зазначені вище.

Під словом «довголіття» мається на увазі очікувана тривалість життя в умовах того року, за який ведуться підрахунки. Отже щоб покращити даний показник потрібно приділяти значну увагу стану здоров'я та умовам життя.

Рівень освіченості людини виражається у середній кількості років затрачених на навчання та покращити його можна шляхом постійного набуття, розширювання та оновлення знань для повноцінної участі в житті сучасного суспільства оскільки цінність освіченості зростає в міру розвитку науково-технічного прогресу в умовах глобалізації. Для економічного розвинених країн рівень грамотності – це лише мінімальна характеристика освіченості населення.

Рівень життя, оцінений через валовий національний дохід, є найскладнішим для оцінки і тлумачення людського розвитку оскільки він відображає реальну можливість користування матеріальними ресурсами що необхідні людині для існування. До переліку ресурсів можна віднести: забезпечення територіальної та соціальної мобільності, а також обмін інформацією та участь у житті суспільства. Це засіб що розширює можливості вибору, але не сам вибір.

Підводячи підсумки можна сказати, що показник ІЛР для кожної країни свідчить про те, скільки ще потрібно зробити цій державі для досягнення її цілей. Основними з яких є підвищення середньої тривалості життя, повна грамотність населення, охоплення навчанням населення, та підвищення рівня доходів на душу населення.

Список використаної літератури:

1. **Гришнова О. А.** Людський розвиток : навч. посібн. / О. А. Гришнова. // – К. : КНЕУ, 2006. – 308 с.
2. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Издательство «Весь Мир», 2010. – 244 с.
3. **Миколок О.:** Найгірші показники дають стан здоров'я населення та рівень життя. [Електроний ресурс]: <http://m.day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/ukrayina-na-81-misci-zarivnem-lyudskogo-rozvytku>
4. Україна потрапила у рейтинг ООН за індексом людського розвитку. [Електроний ресурс]: http://espreso.tv/news/2017/03/22/ukrayina_potrapyla_u_reyting_oon_za_indeksom_lyudskogo_rozvytku.

Пahalюк Т.О., гр.ВВ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

В умовах глобалізації світової економіки значення людського капіталу як фактора соціально-економічного розвитку як на національному, так і на міжнародному рівні дедалі збільшується.

Під класичним людським капіталом зазвичай розуміють сукупність накопичених людьми знань, практичних навичок, творчих і розумових здібностей, а також інших продуктивних властивостей, які цілеспрямовано використовуються в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці та можливості отримувати дохід їх носієм.

Більшість учених аналізують людський капітал як економічну категорію, оскільки це поняття характеризує соціально-економічні відносини у процесі управління продуктивними здібностями працівника. Однак сам запас професійних та особистісних якостей людини не є людським капіталом, оскільки не відображає систему економічних відносин. Сукупність знань, умінь, навичок, якими володіє людина, тільки тоді перетворюється на капітал, коли починає використовуватись у виробничому процесі з метою одержання доходу[3].

Питанню певних аспектів розвитку людського капіталу в Україні присвячено науковій праці вітчизняних авторів, серед яких К. Глузман, Ю. Вітка, Н. Коваль, В. Корнеев, А. Михненко, О. Подра, Я. Юрик тощо. Незважаючи на велику кількість наукових праць з даного напрямку, відсутній єдиний підхід до систематизації сучасних проблем розвитку людського капіталу в Україні.

Для підвищення якості людського капіталу в Україні необхідно вирішити насамперед три основні проблеми: демографічну, економічну, освітню. Саме розв'язання цих проблем допоможе вирішити такі проблеми як фінансування охорони здоров'я, покращення матеріально становища населення, зростання ефективності ринку праці та модернізація економіки у майбутньому тощо.

Однією з головних проблем є розширення зони деградації людського капіталу. Це поняття означає багатшаровий соціальний феномен, складений з цілого ряду взаємопов'язаних процесів, одним з найважливіших в яких є депопуляція і, насамперед, скорочення чисельності населення в працездатному віці. В цілому демографічну ситуацію в Україні на сьогоднішній день можна оцінити як кризову[2].

Проблема смертності серед осіб працездатного віку є однією з причин погіршення стану людського капіталу в Україні. Дослідження наукових праць та аналітичних звітів свідчить, що основною причиною високої смертності в Україні є високий ступінь поширеності хронічних захворювань [1].

Не менш важливою проблемою розвитку людського капіталу виступає рівень доходів населення, що виражається безпосередньо у заробітній платі, соціальних трансферних та інших джерелах доходів. Низький рівень заробітної плати сьогодні не забезпечує умов, необхідних для повноцінного існування робітника та його сім'ї, що обмежує можливості доступу до якісної освіти, охорони здоров'я та інших благ, що негативно впливає на якість людського капіталу та перспективи його зростання [3].

Ще однією проблемою розвитку людського капіталу сьогодні виступає якість освіти та її відповідність до сучасних високих стандартів щодо розвитку дитини - майбутнього працівника. Освіта сьогодні є важливим складником якості та конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці, основою формування людського капіталу, джерелом формування кваліфікованої робочої сили та однією з важливих умов людського розвитку.

На жаль, Україна значно поступається рівнем розвитку людського капіталу розвиненим країнам світу. Це проявляється у низькій якості життя, недостатньому фінансуванні людського розвитку за рахунок усіх джерел, низькій позиції у розвитку людського потенціалу країни.

Список використаної літератури

1. *Глузман С.* Основні причини високого рівня смертності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mif-ua.com/archive/article/15170>
2. *Горбань С.Ф.* Сучасний стан та шляхи забезпечення розвитку людського капіталу в Україні.// Економіка та держава.-2013.-№13
3. *Прутуляк Н.М.* Проблеми економічної теорії.// Економіка України. -2014.-№7

Петин Я.Я. ВМ-16-1

Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ КАК ИНСТРУМЕНТ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Тайм-менеджмент как инструмент человеческого развития очень важен, особенно в 21 веке. Современному человеку в условиях жесткого графика и быстротечности времени необходимо знать как управлять своим временем, понимать составные тайм-менеджмента, его главные принципы.

Проблеме управления временем посвятили свои труды такие люди как: Дэвид Аллен, Глеб Архангельский, Тимоти Феррис, Алан Лакейн, Брайан Трейси, Дэн Кеннеди. Каждый из них внёс определённый вклад в развитие целой науки о тайм-менеджменте.

Цели тайм-менеджмента многообразны, но среди них можно выделить основную, глобальную цель – управление временем. Главная цель – научиться планировать своё время для достижения максимальной эффективности в любом виде деятельности ради высвобождения свободного времени, повышения личного КПД и улучшения качества жизни в целом.

Что такое тайм-менеджмент? Тайм-менеджмент – это учёт, распределение и оперативное планирование собственных ресурсов времени. Также есть и второе определение. Тайм-менеджмент – это научный подход к организации времени и повышение эффекта от его использования. Составные части тайм-менеджмента: строгий учёт времени, оптимизация, временных ресурсов, организация мотивации.

Управление временем важно не только для работы, но и для психологического состояния человека. Эффективный тайм-менеджмент позволяет осмысливать все свои поступки и решения с точки зрения их целесообразности для собственного развития и совершенствования. Существуют главные принципы тайм-менеджмента.

Первый принцип: планирование действий. Все цели и действия должны быть письменно зафиксированы и тщательно обдуманы. Заранее составленный список заданий и действий увеличивает продуктивность любого вида деятельности на 25%. Дробление больших задач, разделение объемных по времени выполнения дел на несколько мелких подзадач с чётко обозначенной последовательностью также значительно повышает продуктивность.

Второй принцип: формулировка и постановка желаний в цели. Существует профессиональный принцип SMART для формулировки и постановки локальных задач в тайм-менеджменте и целеполагания. Критерии SMART – мнемоническая аббревиатура, используемая для определения целей и постановки задач. Впервые термин был употреблен в 1965 г. в работе П. Мейера, который изучал проблематику эффективного менеджмента. Согласно данному принципу цель должна быть: конкретной (Specific), измеримой (Measurable), достижимой за определенный период

(Attainable), актуальной или истинной – необходимо заранее понять, действительно ли данная задача поможет в достижении цели (Relevant), ограниченной во времени (Time-bound).

Третий принцип: постановка приоритетов. Существует несколько наиболее эффективных способов расстановки приоритетов. Способ АБВГД (ABCD). «А» – это самое важное дело текущего дня, «В» – менее важное, «В» – задача средней значимости и т.д. К данному способу для повышения уровня мотивации человека было бы целесообразно добавить Закон Парето, который гласит, что 20% усилий приносит 80% результатов, а остальные 80% усилий – лишь 20% результатов. В качестве 20% будут выступать задания или цели с приоритетами первой или второй важности («А», «В»). «Матрица Эйзенхауэра»: срочные и важные; важные, но не срочные; срочные, но не очень важные; неважные и несрочные.

Четвёртый принцип: фокус на главном. Умение фокусироваться на главном, не отвлекаясь на постороннее, – важнейший практический навык для решения самых приоритетных задач продуктивного тайм-менеджмента.

Пятый принцип: следует анализировать свой опыт и создавать собственные правила тайм-менеджмента. Изучение своих ошибок с анализом ситуаций в которых человек интенсивно терял личные ресурсы и принятие мер по их исправлению ведёт к повышению личного КПД. Для этого следует уметь трезво оценивать совою жизнь непредвзятым взглядом со стороны, что в конечном итоге позволит создать свои правила на основе индивидуального опыта.

Шестой принцип: отдых. Полноценный отдых- важнейший элемент успеха. Регулярное восстановление сил необходимо для сохранения своих психофизиологических и интеллектуальных возможностей. Ни в коем случае нельзя экономить время на жизненно важных процессах, потому что за этим следуют негативные последствия в виде снижения уровня здоровья человека, за которым следует продуктивности и КПД.

В качестве вывода можно сказать следующее: тайм-менеджмент один из самых важных инструментов человеческого развития. Развитый навык управления временем в разы улучшает личную эффективность и качество жизни человека. Тайм-менеджмент позволяет упорядочить рабочее и личное время в течение дня (недели, месяца), чтобы успевать делать все важные и нужные дела, не отвлекаясь на второстепенные или посторонние вопросы и проблемы. Эффективное планирование позволяет высвободить для насыщенной и полноценной жизни колоссальные ресурсы времени, также появляется возможность самостоятельно управлять своим жизненным пространством.

Список использованной литературы:

1. Б. Трейси «21 способ делать больше за меньшее время»: Брайан Трейси. – Днепропетровск : Книжный клуб, 2016. – 106 с.
2. Д. Кеннеди «Жесткий тайм-менеджмент»: Дэн Кеннеди. – Альпина Паблишер, 2014. – 230 с.

Пивненко А.В. ВМ-16-1

Научный руководитель: д.э.н., проф. Сардак С.Э.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА

Важнейшей частью национального богатства всех государств современного мира является человеческий потенциал. В дальнейшем, по мере развития процессов глобализации и информатизации общества, значение человеческого потенциала по сравнению с другими факторами развития цивилизации будет только усиливаться. Общество влияет как на каждого отдельного человека, индивида, так и на совокупность людей. Конечно, и каждый индивид, занимающий определенное место, выполняет свою функцию, его деятельность направлена на развитие общества и также влияет на характер, цели и средства его развития, на формирование общественных процессов.

Со времени провозглашения независимости в 1991 году Украина была вынуждена практически с нуля создавать основные институты демократического государства, решая одновременно структурные проблемы, унаследованные с советских времен, осуществляя переход к рыночной экономике и ликвидируя разрушительные последствия аварии на Чернобыльской АЭС. В течение последнего десятилетия наше государство решало насущные вопросы, связанные с обеспечением устойчивого человеческого развития и движение в направлении демократии, требовало повышения культуры прав человека и формирования сильного гражданского общества. Украина сейчас имеет серьезные намерения создать более благоприятную среду для реализации данных процессов.

Проблема человеческого потенциала - это проблема перспективы, оценки возможностей человеческого развития и управления им. Именно поэтому так важно изучать влияние отдельных

факторов, будь то количество одаренных детей, суицидов или психических заболеваний в данном месте и в данное время для данного общества.

Человеческий потенциал не состоит из потенциалов или реальных возможностей отдельных лиц, это не интеграция личных потенциалов, а некоторая совсем другая сущность. Она значительно в меньшей степени определяется индивидуально-личностными психологическими закономерностями. Эта суть социальная и по происхождению, и по проявлениям.

В основе развития потенциала лежит духовное развитие человека, поскольку в нем отражаются духовные компоненты, ценности и потребности, присущие данной группировке людей в тех или иных условиях. Сюда также включаются различного рода промежуточные показатели, например, культурного потенциала города, который рассчитывается по количеству вузов, театров и библиотек. Другие показатели (образовательный потенциал, информационный, технологический и т.д.) тяготеют либо к духовному, либо к социальному полюсу.

Человеческий потенциал является своеобразным мерилом, которое может оценить и спрогнозировать особенности человеческого сообщества как разновидности социума, вида реализации принципов социальной жизни. В этом его политический смысл. Человеческий потенциал - это инструмент измерения общественных акций. Практическое применение замыкает его концепцию определенным и совершенно конкретным образом. В одном случае, понятие человеческого потенциала для конкретного общества или страны не только уместно, но и необходимо использовать. В нем закладывается такая государственная идеология, направленная на развитие основ гармоничного общественного устройства. Человеческий потенциал раскрывает суть самоидентификации народа, выполняет несколько важных функций, утверждая его самостоятельность, устойчивость и даже жертвенность в случае социально-опасных и рискованных ситуаций.

Подытоживая, следует отметить, что прогнозирование качества человеческого потенциала осложняется отсутствием четкого видения перспектив структурных изменений как на национальном, так и на местном уровнях. В то же время, есть тенденции к ухудшению качества трудовых ресурсов: снижение показателей состояния здоровья и уровня медицинского обслуживания; уменьшение спроса на качественное образование; негативные демографические процессы. Политика государства в отношении сохранения и наращивания человеческого потенциала должна быть направлена на создание новых рабочих мест, особенно ориентированных на высокие технологии и предотвращение миграции высококвалифицированных рабочих за границу.

Список использованной литературы:

- 1) **Гришнова О. А.** Людський розвиток : навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2006. - 308 с.
- 2) **Державна політика розвитку людського потенціалу.** - Режим доступу : http://pidruchniki.com/79769/ekonomika/derzhavna_politika_rozvitku_lyudskogo_potentsialu.
- 3) **Сардак С. Е.** Побудова національної політики розвитку людських ресурсів у глобальній економічній системі / С. Е. Сардак // Економічний простір. Збірник наукових праць. – Д. : ПДАБА. – 2010. – Вип. 38. – С. 27 – 33.

Пономаренко Л.Р. група ВМ-16-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

РОЛЬ ЗДОРОВ'Я В ЛЮДСЬКОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

З розвитком технологій сильно змінився спосіб життя населення світу, що безпосередньо впливає на людський розвиток. Нові винаходи науки так чи інакше переформовують людство. На теперішній час проблема неготовності організму людини, тисячоліттями формованого природою, до масштабних змін в його функціонуванні є однією з найактуальніших в світі. Адже так швидко створюючи технічну сферу навколо себе, людина також прагне жити більше, яскравіше та цікавіше, аби залишити по собі пам'ять.

Актуальність даної теми полягає в тому, що здоров'я людини, тривалість і якість її життя – найголовніше, найперше з усіх критеріїв, які необхідні для розвитку людства, це є основа, без чого цей розвиток неможливий. Як з точки зору формування окремої людської біографії, так і на рівні розвитку суспільства важко знайти інший феномен, якому здоров'я поступалося б за своєю роллю, глибинним внутрішнім значенням і впливом на різні сторони життєдіяльності. Здоров'я вирізняється тим, що воно не лише являє собою найвищу й непересічну індивідуальну цінність, але й значною мірою визначає розвиток і реалізацію всього комплексу інших властивостей-здібностей людей і являє собою першооснову для поліпшення, видозміни, вдосконалення різноманітних якісних характеристик людини. І першу, для посилення ефективності роботи взагалі, людина повинна бути здоровою, психічно і фізично.

Посилення інтересу до проблеми призвело до початку багатьох різних досліджень стовсного цього приводу. Найвідоміші з авторів таких публікацій – Шиян Б.М., Апанасенко Г.Л., Попова Л.А., Вакуленко О.В., Книш Т.В. Метою цієї роботи є розгляд питання щодо стану здоров'я населення та вплив науково-технічного прогресу на нього.

Світова наука розробила цілісний погляд на здоров'я як феномен, що інтегрує принаймні чотири його сфери або складові - фізичну, психічну (розумову), соціальну (суспільну) і духовну. Всі ці складові невід'ємні одна від одної, вони тісно взаємопов'язані і саме разом, у сукупності визначають стан здоров'я людини. У міжнародному співтоваристві визначення поняття здоров'я викладене в Преамбулі Статусу ВООЗ (1948 р.): «Здоров'я – це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад».

З позиції викладеного розуміння феномена здоров'я молоді людини походить поняття здорового способу життя: це все в людській діяльності, що стосується збереження і зміцнення здоров'я, все що сприяє виконанню людиною її людських функцій через діяльність з оздоровлення умов життя – праці, відпочинку, побуту. Складові здорового способу життя містять різні елементи, що стосуються усіх сфер здоров'я – фізичної, психічної, соціальної та духовної. Найважливіші з них харчування (в тому числі і споживання якісної питної води, необхідної кількості вітамінів, мікроелементів, протеїнів, жирів, вуглеводів, спеціальних продуктів та харчових добавок), побут (якість житла, умови для відпочинку, рівень фізичної та психічної безпеки на території життєдіяльності), умови навчання і праці (безпека у фізичному та психічному аспектах), рухова активність (фізична культура і спорт, використання засобів різноманітних систем оздоровлення та відновлення сил). Власне стан системи охорони здоров'я обумовлює в середньому лише близько 10% всього комплексу впливів. Решта 90% припадає на екологію (близько 20%), спадковість (близько 20%), і найбільше на умови та спосіб життя – близько 50%.

Україна перебуває в умовах глибокої економічно-політичної кризи. Через це спостерігається прогресуюча деградація здоров'я населення, особливо дитячого віку. Існуюча ситуація щодо збільшення захворювань та зростаюча депопуляція в Україні, згідно з даними ЮНЕСКО, встановили для нашої країни статус вимираючої. Так, за даними соціальної статистики, відповідно до результатів спеціальних досліджень, лише кожна десята дитина 6-18 років займається у системі дитячо-юнацьких закладів. За оцінками фахівців, близько 75% хвороб у дорослих є наслідком умов життя в дитячій та молодій роки. Гіподинамія характерна для більшості людей працездатного віку відповідає 92-94%. Майже 90% дітей, учнів та студентів мають відхилення у здоров'ї, понад 50% - незадовільну фізичну підготовку. Тільки протягом п'яти років на 41% збільшилася кількість учнівської та студентської молоді, віднесеної за станом здоров'я до спеціальної медичної групи. Одночасно тривалість життя як інтегральний показник здоров'я нації знизилася до рівня слабозрозвинених країн. Рівень охоплення дітей і молоді фізкультурно-оздоровчою діяльністю, забезпеченням спортивними спорудами, обладнанням і послугами в декілька разів нижчий порівняно з європейськими країнами.

Тому першочерговим завданням України як соціально-орієнтованої держави є сприяння розвитку молодого покоління, його життєтворчості, духовному зростанню. Основою його розв'язання є розуміння сенсу життя, існування в навколишньому світі. Це питання набуло глобального характеру. У Програмі дій міжнародної конференції з народонаселення і розвитку (Каїр, 1994) підкреслюється, що однією з найважливіших цілей світової спільноти та окремих держав є забезпечення охорони здоров'я, безпеки життєдіяльності дітей, підлітків та молоді. Захист здоров'я дітей та молоді в Україні регулюється багатьма нормативними державними актами і законами: Кодексом про шлюб та сім'ю України, Законами України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про освіту», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», програма «Діти України», цільова комплексна програма «Фізична культура – здоров'я нації», національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту в Україні та інші. Всі вони забезпечують збереження та зміцнення здоров'я молоді.

Отже, все більша увага приділяється здоров'ю, питання щодо покращення умов життя людей, збільшення їх тривалості життя виводяться на світову арену. Відповіді знаходяться і втілюються у реальність, таким чином роблячи велику мрію людства про здорове суспільство можливою, а отже і всебічний людський розвиток також набирає більших обертів.

Список використаної літератури:

1. **Апанасенко Г.Л.**, Попова Л.А. «Медицинская валеология». Киев. – Здоровье.-1998.
2. **Сукенко Л.П.** «Соціальні аспекти культивування здорового способу життя людини» Запорізький державний університет. – Запоріжжя, 1999.

3. **Вакуленко О.В.** «здоровий спосіб життя як соціально-педагогічна умова становлення особистості у підлітковому віці»: Автореферат. Дис. кан. пед. наук, - К, 2004.
4. **Суллова Л.** «Диагноз - телемолодежь» Учительская газета № 18 30 апреля 2002 г.

Прокопець Д., гр. ВЕ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.О.

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Головним фактором виробництва є людина з її досвідом, трудовим та інтелектуальним потенціалом. Необхідно усвідомити, яке місце в економічному зростанні займає людський капітал, чому саме цей фактор виступає найголовнішим у сучасному світі, та що треба робити для розвитку людського капіталу. Хоч ця тема дуже актуальна, але залишаються питання, що таке людський капітал, ефективність інвестицій в людський капітал і його значення для України та світу.

Формування ринкового середовища в Україні у період глобалізації вимагає кардинально змінити погляди на джерела і чинники економічного зростання національної економіки. Для того, щоб вирішити, що необхідно для розвитку людського потенціалу, необхідно знати таке. В українській економічній енциклопедії людський потенціал – «ступінь втілення в людині природних здібностей, таланту, рівня освіти, кваліфікації, а також у спроможності приносити дохід» [4].

Людський потенціал ширше, ніж людський капітал – інтенсивний виробничий фактор розвитку країни, який, включає в себе інтелект, здоров'я, знання, рівень життя, досвід, вміння, умови праці та життя, культурний та духовний стан людини та усі обставини на протязі її життя. Так, за підрахунками вчених, на початку ХХІ ст. вартість сукупного національного багатства всіх країн світу складала 550 трлн. дол. США, з яких 365 трлн. сформовані завдяки людському капіталу. Отже, щоб Україна стала більш конкурентоспроможною, треба розвивати людський капітал. Розвиток людського капіталу передбачає великі інвестиції. Вже у другій половині ХХ ст. на підготовку науково-технічного працівника в США витрачали близько 800 тис. дол. у рік, що підтверджує значення розвитку працівника. Розвиток людського капіталу залежить від здоров'я людини. За оцінками експертів, стан здоров'я залежить від стану охорони здоров'я на 10%, соціально-екологічного середовища – 20%, спадковості – 20%, способу життя – 50% [1]. Однак, не слід забувати про значення мобільності людини, тобто спроможності та готовності переходити від одних видів занять до інших, що пов'язано з потребами суспільства та змінами у галузях промисловості. Найбільша мобільність у молодих людей. Однак через погані умови праці в Україні саме молодь більш за всіх схильна до міграції, серед яких близько 30% – із середньою професійною освітою та 22,5% – з вищою [5].

Людський капітал є одним із головних чинників економічного зростання. Він підвищує можливості суспільства у виробництві нових товарів і послуг. Критерієм виміру людського капіталу є інвестування в людину, всі види вкладень в неї, що сприяють зростанню продуктивності праці та її інтелектуалізації, підвищенню персоналізованих доходів людини. На жаль, Україна значно поступається за рівнем розвитку людського капіталу розвиненим країнам. Це проявляється у низькій якості життя, недостатньому фінансуванні людського розвитку за рахунок усіх джерел, втраті позицій у розвитку людського потенціалу країни.

Існування зазначених чинників низького рівня розвитку людського потенціалу призводить до негативних соціально-економічних наслідків, серед яких слід відокремити: масштабну депопуляцію населення з погіршенням якісних характеристик людського капіталу при значних міграційних втратах населення продуктивного віку та високого професійно-кваліфікаційного рівня, нераціональну демографічну структуру населення, падіння показників шлюбності, зменшення кількості народжених, збільшення рівня смертності населення, високий рівень смертності чоловіків у працездатному віці, зайнятих у базових галузях промисловості, знецінення людського капіталу, низький рівень оплати праці.

Список використаної літератури

1. **Головінов О. М.** Людський капітал у системі виробничих відносин: Монографія. Донецьк: ДонДУЕТ, 2004. – 161с.
2. **Рубан О.В.** Особливості розвитку людського капіталу в умовах перехідної економіки // Вісник Сумського державного університету, 2002. - № 10. - с.172-179.
3. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М., Издательство «Весь Мир», 2010. – С. 20-22.
4. Економічна енциклопедія. У трьох томах. Т. 2 (Відп. ред. С. В. Мочерний). К., «Академія», 2000. – с. 216.

5. *Гнибіденко І.* Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення // Економіка України. – 2001, №4, – С. 19-22.

Савченко Л.А. ВМ 16-1

Научный руководитель: д.е.н., проф. Сардак С.Э.

ИНДЕКС ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

В 1990 году был разработан индекс человеческого развития (далее ИЧР), который помогает определить степень развития человека в той или иной стране. ИЧР- общепринятый показатель, характеризующий развитие человека в странах и регионах мира, который составляется Программой развития Организации Объединённых Наций (ПРООН) и используется в рамках специальной серии докладов Организации Объединённых Наций (ООН) о развитии человека. Доклады публикуются ежегодно и переводятся на разные языки мира с 1993 года.

Методика расчета индекса человеческого развития объединяет три пункта: ВВП, продолжительность жизни и грамотность населения, но данные критерии не отображают полную картину человеческого прогресса. Существует еще множество факторов, которые необходимо учитывать при оценивании человеческого прогресса. Поэтому, чтобы полностью оценивать человеческий потенциал, необходимо учитывать множество факторов и методов, чтобы прогнозировать и делать анализ развития того или иного региона. Однако существуют и недочеты в данном методе. В концепции человеческого развития рассматриваются два показателя, которые концентрируются только на материальном доходе, что и является недочетом. Первая причина- не все потребности людей можно удовлетворить с помощью накопления богатства, а вторая причина- есть потребности, которые не зависят от доходов. К примеру, обществу не обязательно иметь большой доход для установления демократии в нем или равноправия полов.

Подтверждением актуальности темы являются ежегодные отчеты ООН и ПРООН о развитии человека начиная с 1990 года. Отчет за 26 ноября 2007 года отображает, что ИРЧП во всех странах мира повышается, кроме некоторых стран Африки. Основными причинами, которые тормозят рост ИРЧП, являются низкий уровень образования, высокая смертность, плохой уровень экономики, эпидемия СПИДа. Увы, не все страны, входящие в ООН, имеют возможность предоставить необходимые данные. Страны, отсутствующие в отчете, не сумевшие или не пожелавшие предоставлять необходимую информацию, относятся к странам с низким ИРЧП. Согласно отчету, 30 из 32 стран с низким ИРЧП, расположены в Африке, одна – в Северной Америке, одна – в Азии.

5 октября 2009 года ООН опубликовала отчет под названием «Преодоление барьеров: человеческая мобильность и развитие», составленный согласно данным на 2007 г. в 182 странах, состоящих в ООН. Отчёт за 2009 демонстрирует, что ИРЧП во всех странах мира с каждым годом возрастает, за исключением нескольких стран СНГ и Африки. В первом случае индекс понижается из-за регресса образования, высокой смертности и экономической ситуации. Во втором – из-за СПИДа и высокой смертности.

Основная цель статистик ИЧР в том, чтобы показать настоящий уровень развития населения в той или иной странах и подтолкнуть правительство на решительные действия. Эта глобальная проблема безграмотности населения, продолжительности жизни, качества жизни является очень актуальной для всего мира, ведь человек и его благосостояние являются главной и единственной целью развития.

Продолжительности жизни (долголетие) является одной из базовых потребностей человека. Этот показатель характеризует способность человека прожить долгую и здоровую жизнь. Существует метод расчета средней продолжительности предстоящей жизни при рождении (СППЖР). Он рассчитывается отдельно для мужчин и женщин на основе условного поколения, которое формируется из совокупности людей различных возрастов, умерших в текущем году, а также выражает интенсивность смертности населения в отдельно взятом регионе в текущем календарном году. Таким образом, показатель СППЖР устанавливает долголетие гипотетического новорожденного человека, который проживет свою жизнь в условиях данной интенсивности смертности. Образованностью мы называем способность индивида к получению и накоплению знаний, к коммуникации и обмену информацией.

К основным характеристикам образованности относят грамотность взрослого населения и полноту охвата обучением. Грамотность - это способность человека прочесть, понять и написать краткий текст о своей жизни. Доля грамотного населения в возрасте от 15 лет и старше – это основной показатель образованности. Показателем состояния образования служит уровень

грамотности населения, зафиксированный в течении 10-20 лет. На данный момент образованность оценивается сочетанием двух базовых показателей: уровнем грамотности взрослого населения и комплексной долей учащихся. Последний показатель рассчитывается как отношение общего числа учащихся на всех ступенях обучения вне зависимости от их возраста к общей численности населения в возрасте от 6 до 24 лет. Уровень жизни определяет доступ к материальным ресурсам, необходимым для достойного существования, и включает в себя «ведение здорового образа жизни, обеспечение территориальной и социальной мобильности, обмен информацией и участие в жизни общества. Адекватный показатель уровня жизни должен учитывать многообразие факторов, таких как: личный доход, распределение доходов между различными прослойками населения, ранее накопленная собственность, доступ к земельным ресурсам и кредитам, индивидуальный стиль жизни, размер и структуру семьи, блага, производимые в домашнем хозяйстве, экологические и природно-климатические условия в месте проживания, развитость инфраструктуры и механизм доступа к таким общественным фондам потребления, как здравоохранение, образование, транспорт, коммунальные услуги и некоторые другие. Такое большое число факторов и сложности в сборе данной информации делают практически невозможной объективную оценку уровня жизни.

Поэтому, для оценки уровня жизни принято использовать косвенный базовый показатель – валовой внутренний продукт (ВВП) на душу населения, который рассчитывается в соответствии с паритетом покупательской способности (ППС). Таким образом, при помощи рассчитанной величины ИРЧП мы можем ранжировать страны на группы с различным уровнем человеческого развития. Страны, в которых ИРЧП > 0,8, относят к странам с высоким уровнем человеческого развития. Страны, в которых ИРЧП составляет $0,5 < 0,8$ – к странам со средним уровнем развития. К странам с низким уровнем человеческого развития относятся те, в которых ИРЧП < 0,5. Что касается статистик по миру – на сегодняшний день самые лучшие показатели ИРЧП имеет Исландия, за ней следует Норвегия. Согласно данным за последнее десятилетие, снизились показатели США. Штаты, за последние два года, сдвинулись с 8 на 12 место, что связано с неблагоприятным положением расовых меньшинств и сложной ситуацией относительно нелегальных мигрантов. К сожалению, Украина не числится на лидирующих местах по ИЧР в мире. Недостатком ИРЧП является невозможность объективной оценки его величины и субъективной важности составляющих его элементов.

Место, которая та или иная страна занимает в рейтинге по данному показателю может быть совершенно отличным от ее места в рейтинге стран, распределенных по величине ВВП на душу населения. Это говорит о том, что в разных странах результаты экономического роста преобразуются в рост благосостояния населения по-разному. Рассчитывая индекс человеческого развития только по вышеуказанным трем показателям, невозможно получить объективное представление о человеческом прогрессе. Для понимания реальной картины о состоянии развития человеческого потенциала в каждом конкретном регионе, необходимо учитывать и другие показатели развития человеческого потенциала.

Список использованной литературы:

1. Человеческий капитал для социогуманитарного развития : / В.В.Бушуев , В.С.Голубев, А.А.Коробейников., Ю.Г.Селюков – Изд-во «ИАЦ Энергия», 2008. – 96 с
2. Доклад о развитии человека. Реальное богатство народов: пути к развитию человека : С.Н. Бобылева, под ред. Аузана А.А., 2010.
3. Теория и практика использования индекса человеческого развития: /С.В. Трошенко

Татарінов В. А. ВМ-16-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

РОЗВИТОК САМОМЕНЕДЖМЕНТУ

В даний час менеджмент став одним з найважливіших атрибутів нового життя нашої країни. Менеджмент в широкому сенсі – це управління організаціями будь-якої форми в умовах ринку і супутнього йому громадянського демократичного суспільства. Виділилася з широкою галузі менеджменту як науки і мистецтва управління тема самоменеджменту є досить актуальною в даний момент часу. Поява самоменеджменту як такого продиктовано об'єктивно складається управлінської середовищем в країні, прискореними темпами життя і дедалі більшим тиском зовнішнього середовища управління, також можна відзначити вплив постійно оновлюються технологій управління, методик, відкриттів у сфері психологічної науки. Кожній людині взагалі і особливо тому, хто готує себе до роботи організатора-менеджера або вже є, в першу чергу, необхідно вміти перетворити ситуацію, для якої типова непорядкованість дій, обумовлена

зовнішніми обставинами, у ситуацію спрямованих і здійснених завдань. Навіть у ситуації цейтноту можна завдяки послідовному плануванню часу і використанню методів наукової організації праці краще здійснювати свою діяльність, щодня виділяючи резерв часу (в тому числі і для дозвілля) для дійсно керівних функцій.

У даній роботі розглянуті різні концепції самоменеджменту, такі як підхід Зайверта на основі якого викладається сутність і функції самоменеджменту; досліджена теорія обмежень М. Вудкока і Д. Френсіса; дається аналіз вітчизняних теорій; акцентується увага на концепції, спрямованій саме на кар'єру, яка розроблена німецькими авторами Швальбе. Доданки ефективного самоменеджменту розкриваються в роботі К. Кінана «Самоменеджмент» Етика і соціальна відповідальність менеджера проаналізовані на основі досліджень заслуженого діяча науки Росії та професора В.А. Абчука. Методи ефективного використання робочого часу, організації виступів і ділових нарад докладно описані Шейново, Робінс і Шипуновим. Далі в роботі дається розгляд практичного підходу до самоменеджменту, його недоліків і переваг в зарубіжних країнах та Росії, дано опис застосування прийомів самоменеджменту на практиці. Увагу приділено саме прийому так званого рефреймінга, психологічному методу вирішення проблем, а також дані поради, що допомагають справлятися управлінцю справлятися з негативною інформацією.

Сфера самоменеджменту охоплює: сучасні наукові погляди на сутність самоменеджменту (розглянуті в окремому порядку сутність, цілі та функції самоменеджменту, концепції самоменеджменту, доданки ефективного самоменеджменту); основні складові самоменеджменту (дається виклад опису етики та соціальної відповідальності менеджера, ефективного використання робочого часу, організації виступів та проведення нарад і прийомів ведення ділових бесід); обґрунтування поняття сутності та механізму функціонування самоменеджменту; аналіз сучасних зарубіжних і російських концепцій самоменеджменту; виявлення доданків ефективного самоменеджменту; Опис етики та соціальної відповідальності менеджера; рекомендації щодо ефективного використання робочого часу; поради, застосовні до організації виступів, а також до проведення нарад і прийомів ведення ділових бесід; застосування методів самоменеджменту на практиці.

Підводячи підсумки дослідження самоменеджменту в сучасних умовах, насамперед необхідно пов'язати виникнення самоменеджменту як нового напрямку у традиційному менеджменті з суспільною потребою у більш повному використанні та розвитку творчого потенціалу працівника. Самоменеджмент слід розуміти як послідовне і цілеспрямоване використання ефективних методів, прийомів і технологій самореалізації та саморозвитку менеджера, як оптимальне та раціональне використання робочого і особистого часу. Основні функції самоменеджменту - постановка цілей, планування, прийняття рішень, реалізація та організація, контроль, інформація та комунікація.

Список використаних джерел:

1. Абчук, В.А. Менеджмент: підручник / В.А. Абчук. - СПб. : Союз, 2006. - 463 с.
2. Андреев, В.І. Саморозвиток менеджера / В.І. Андреев. - М.: Нар. Освіта, 2007. - 430 с.
3. Бородіна, Г.В. Психологія ділового спілкування: підручник / Г.В. Бородіна. - 3-е изд., Перераб. - М.: ИНФРА-М, 2005. - 320 с.
4. Вудкок, М. Розкутий менеджер: для керівника-практика / М. Вудкок, Д. Френсіс: пров. з англ. В.А. Львова; під ред. Л.І. Євченко. - М.: Справа, 2006. - 320 с..

Фесенко М.М. ВЕ 15-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Ідея людського розвитку полягає у неможливості зведення суспільного прогресу лише до збільшення грошового доходу. Тобто концепція людського розвитку ґрунтується на положенні про те, що в сучасних умовах традиційні макроекономічні показники (валовий внутрішній продукт, національне багатство, середній дохід тощо) не здатні виступати адекватними характеристиками економічного розвитку.

Становлення концепції людського розвитку відбувалося на основі наукових розробок теоретиків людського капіталу Т.-В. Шульца, Г.-С. Беккера, Е. Денісона, Дж. Мінцера, Л. Хансена, Дж. Кендріка та ін. Однак остаточне формування концепції людського розвитку як теоретичної схеми пов'язане з іменем А. Сена та його новаторськими ідеями. Певний внесок у дослідження проблем людського розвитку здійснили українські та російські вчені, а саме: В. Автономов, Д. Богиня, О. Грішнова, А. Докторович, Е. Лібанова, В. Марцинкевич, В. Мандибура,

С. Мочерний, А. Чухно та ін. Поряд з цим залишається багато невирішених питань, пов'язаних із окремими аспектами людського розвитку, зокрема з формуванням методологічного базису теорії людського розвитку як єдиної наукової концепції.

Концепція людського розвитку об'єднує вирішення питань виробництва та розподілу товарів і послуг в об'єднанні з проблемами формування та використання можливостей людей, розглядаючи розвиток людських здібностей як кінцеву мету суспільного прогресу. У фокусі концепції людського розвитку – людина, якнайповніше задоволення її потреб, усебічний розвиток її здібностей. Розвиток суспільства, з погляду цієї концепції, означає постійне розширення можливостей для задоволення не лише фізичних, а й духовних потреб людей.

Людський розвиток – примноження не тільки доходу людей, але й їх здоров'я, освіти, збереження навколишнього середовища, забезпечення свободи дій і слова, а також формування інших умов соціально-економічного розвитку. За визначенням лауреата Нобелівської премії А. Сена людський розвиток – це надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами. У світлі цього визначення розвиток людини має три компоненти: 1) добробут: розширення реальних свобод людині таким чином, щоб вони могли процвітати; 2) розширення прав і можливостей та агентність: можливість людини і груп діяти і отримувати цінні результати; 3) справедливість: підвищення соціальної справедливості, забезпечення стійкості результатів у часі, поваги до прав людини та інших цілей суспільства.

На відміну від теорії людського капіталу, яка доводить економічну доцільність удосконалення людини саме як чинника виробництва, концепція людського розвитку виходить з первинної самоцінності розвитку людини, з того, що виробництво існує заради розвитку людей, а не люди – заради розвитку виробництва. Гуманітарна, філософська концепція людського розвитку ґрунтується на соціально-економічних показниках, а запропонований Програмою розвитку ООН (ПРООН) індекс людського розвитку визнаний у всьому світі як інтегральний показник стану соціально-економічного розвитку країни, що відображає досконалість соціально-трудових відносин.

Особливості концепції людського розвитку: 1) акцент на активності людей як суб'єктів процесу свого власного розвитку; 2) увага приділяється не тільки реальним або потенційним працівникам, а й всім людям у цілому, включаючи непрацездатних і економічно неактивних; 3) постійний моніторинг та аналіз реалізації можливостей людського розвитку; 4) підхід до освіти як до важливої складової загальної культури людства, а не тільки як до умови поліпшення продуктивних здібностей людей; 5) визнання високого значення невиробничої активності жінок, підтримка рівноправності жінок у суспільстві та підвищення їх статусу; 6) надання пріоритетів тим секторам, які сприяють поліпшенню якості життя, не впливаючи безпосередньо на підвищення доходу; 7) підтримка не тільки з боку економічних і фінансових інститутів, але і з боку неурядових, громадських організацій, церкви, закладів культури і т. п.

Пріоритети людського розвитку протидіють нестримній погоні за виробництвом ВВП і споживанням, сприяють укоріненню поміркованого ставлення до природи, збереженню та відновленню довкілля. Людський розвиток, який має за мету забезпечення гідного життя для всіх людей, сприяє подоланню бідності, а отже, подоланню нерівності, становленню і розвитку демократії, збереженню соціальної та політичної стабільності в суспільстві.

Розширення обсягів виробництва товарів та послуг, а відповідно й рівня економічного добробуту може сприяти розширенню можливостей людини, а може й ні. Розмір валового національного продукту не може бути основним і єдиним показником рівня розвитку країни. Часто витрати на освіту, зміцнення здоров'я та інші аспекти розвитку людей дають більший економічний ефект, ніж вкладення у фізичний капітал. Тому за логікою концепції людського розвитку саме люди стають центром теорії розвитку, оскільки вони є водночас і головною метою суспільного розвитку, і найважливішим його чинником.

У розумінні людського розвитку економічні ресурси є лише засобом прогресу (хоча й дуже важливим), в той час як кінцева мета полягає у використанні цих ресурсів у сталій спосіб для гарантування найкращих перспектив задоволення прagnень суспільства. Крім того, людський розвиток необхідно також розглядати як процес, що дозволяє людям безперервно розширювати свої здібності.

Програма розвитку ООН в Україні за допомогою періодичних Звітів з людського розвитку постійно привертала увагу політиків та громадськості до викликів, перед якими стоїть країна у

сфері соціального та економічного розвитку. Хоча Україна досягла значного прогресу в деяких сферах людського розвитку, в інших сферах прогрес дуже незначний.

На думку експертів ПРООН, Україні основні зусилля слід зосередити на наступних напрямках: скорочення відносної бідності; усунення причин серйозного зниження очікуваної тривалості життя чоловіків; уповільнення темпів поширення ВІЛ-інфекції/СНІДу й туберкульозу; забезпечення якісної освіти впродовж життя (і моніторинг її головних показників); покращення гендерної рівності, особливо у питанні недостатнього представництва жінок у політиці; поліпшення стандартів охорони довкілля.

Аналіз сучасного рівня людського розвитку та сформульована концепція визначають чотири пріоритетні напрями людського розвитку в Україні: 1) підвищення ролі кожної окремої людини в суспільстві, розширення її можливостей власною волею вирішувати свою долю, тобто приймати рішення і нести за нього відповідальність; 2) забезпечення соціальної справедливості стосовно кожної людини – в розподілі доходів та оплаті праці залежно від її якості, інтенсивності та кількості, в доступі до освіти, до послуг охорони здоров'я, до роботи, до соціальних благ; 3) досягнення повної продуктивної зайнятості, яка на відміну від сучасного стану забезпечувала б не тільки соціальний статус, а й добробут працівників, стимулювала б легальну ефективну діяльність, а не орієнтацію на тіньову економіку; 4) досягнення екологічної безпеки, що передбачає два напрями: по-перше, ліквідацію наслідків Чорнобильської катастрофи та наслідків нераціонального використання природних ресурсів, по-друге, розробку комплексу заходів, які унеможливають повторення у майбутньому будь-яких техногенних катастроф.

Отже, людський розвиток характеризується як процес зростання людських можливостей – людина має прожити довге життя, не хворіти, бути освіченою, користуватися політичними та економічними свободами, правами людини, суспільною повагою до особистості. При цьому базисним принципом концепції людського розвитку є не постійне надання злидненним верствам і країнам гуманітарної допомоги, а стимулювання їхнього розвитку, підвищення їхньої ролі в суспільстві, розширення можливостей вибору способу життя, можливостей прийняття рішень стосовно своєї долі, але одночасно й посилення відповідальності за прийняте рішення і його виконання. Таким чином, реалізація принципів людського розвитку дозволить країні забезпечити потенціал сталого економічного зростання, побудованого на розширенні можливостей всіх членів суспільства, поширенні принципів демократії, реалізації та дотримання основних прав і свобод громадянина та особистості тощо.

Список літератури:

1. Економічна енциклопедія. У трьох томах. Т. 2 (Відп. ред. С. В. Мочерний). К., «Академія», 2000. – с. 216.
2. **Гнибіденко І.** Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення // Економіка України. – 2001, №4, – С. 19-22.
3. **Артемюк В. Б.** Інтегральні індикатори якості життя населення в управлінні регіональним розвитком // Соціальна економіка. – 2001. – № 3. – С. 45-50

Хелашвілі К.Г., ВУ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., професор Каховська О.В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Розвиток світової економіки сьогодні відбувається в складних умовах. Економічна та політична кризи, зменшення обсягів природних ресурсів, техногенні катастрофи, та інші негативні впливи змушують підприємців шукати резерви виробництва, раціонально використовувати матеріальні ресурси та виробничі потужності, застосовувати інновації, та збільшувати частку людської праці у виробленій продукції. Виходячи з цього науковці все більшу увагу приділяють вивченню людського капіталу, його формування, розвитку, відтворення, збереження і реалізації в Україні.

Теорією людського капіталу почали займатися вже з XIX століття. Такі відомі економісти-теоретики як В. Петті, А. Сміт, Дж. С. Мілль і К. Маркс включали розвинені корисні здібності людини в поняття основного капіталу. Не уривалася дискусія про необхідність і доцільність трактування людини та її здібностей як своєрідного основного капіталу. Такі економісти, як Жан-Батист Сей, Джордж Маккуллох, Нассау Сеніор, Вальтер Рошер, Генрі Маклеод, Леон Вальрас, Іоганн фон Тюнен, Ірвін Фішер вважали можливими і корисними трактування людини як основного капіталу.

Розробка проблеми людського капіталу вже на сучасному періоді розвитку України виявляється актуальною. Тим більше, що публікації вітчизняних і зарубіжних авторів надають теоретичні

та методологічні підстави для такого дослідження. Серед українських авторів слід відзначити роботи С. Архієреєва, Д. Богині, О. Власюка, В. Геєця, О. Гришнєвої, М. Долішнього, Г.Євтушенка, В.Кущенка, І.Лукинова, В.Мандибури, С.Мочерного, В.Онукієнка, А.Покритана, М.Соколика, І.Сороки, Г.Тарасенко, С. Тютюнникової та інших. З російських дослідників цієї проблеми слід відзначити Л.Абалкіна, С.Дятлова, М.Критського, В.Іноземцева, В.Медведєва, Ю.Яковця. Метою даної роботи є: показати особливості людського капіталу, значущість інвестицій в людський капітал, а також навести проблеми та перспективи розвитку людського капіталу України.

У сучасному суспільстві людський капітал стає основою багатства. Саме він визначає конкурентоспроможність економічних систем, виступає ключовим ресурсом їх розвитку. Здатність економіки створювати і ефективно використовувати людські ресурси все в більшій мірі визначає економічну силу нації, її добробут. Людський капітал можна визначити як сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій та інших продуктивних якостей, що цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливає на зростання доходів його власника [1].

Інвестиціями в людський капітал називається будь-який захід, здійснений для підвищення продуктивності праці. Таким чином, до інвестицій в людський капітал відносять витрати на підтримку здоров'я, на здобуття загальної і спеціальної освіти; витрати, пов'язані з пошуком роботи, професійною підготовкою на виробництві, міграцією, народженням і вихованням дітей, пошуком економічно значущої інформації про ціни і заробітки.

Економісти виділяють три види інвестицій в людський капітал: витрати на освіту, включаючи загальну і спеціальну, формальну й неформальну, підготовку за місцем роботи; витрати на охорону здоров'я, що складаються з витрат на профілактику захворювань, медичне обслуговування, дієтичне харчування, поліпшення житлових умов; витрати на мобільність, завдяки яким працівники мігрують з місць з низькою продуктивністю.

З усіх видів інвестицій в людський капітал найбільш важливими є вкладення в здоров'я та освіту. Загальна і спеціальна освіта покращують якість, підвищують рівень і запас знань людини, тим самим збільшують об'єм і якість людського капіталу. Інвестиції ж у вищу освіту сприяють формуванню висококваліфікованих фахівців, висококваліфікована праця яких здійснює найбільший вплив на темпи економічного зростання.

Сьогодні одним з найважливіших компонентів вкладень в людський капітал в усіх країнах є витрати на навчання на виробництві. У будь-якому навчальному проєкті до 80% знань доводиться на самостійне вивчення. Особливо це відноситься до професій фахівців – дослідників, вчителів, інженерів, експертів по комп'ютерах тощо, які покликані безперервно оновлювати кваліфікацію через індивідуальне вивчення літератури, використання незалежних навчальних програм, навчання на прикладі діяльності, досвіду і оцінок (думок) інших людей.

Разом з освітою найбільш важливими є капіталовкладення в здоров'я. Це призводить до скорочення захворювань і смертності, продовження працездатного життя людини, а отже, часу функціонування людського капіталу. Стан здоров'я людини – це його природний капітал, частина якого є спадковою, а інша – придбаною в результаті витрат самої людини і суспільства. Протягом життя людини відбувається знос людського капіталу. Інвестиції, пов'язані з охороною здоров'я, здатні уповільнити даний процес [2].

В Україні, тривалий час, аналіз ефективності використання людських ресурсів здійснюється через категорію „трудовий потенціал”. Оцінка стану трудового потенціалу України на сучасному етапі є неоднозначною. З одного боку, відбувається поліпшення певних якісних його характеристик: збільшується частка населення з вищою освітою; зростає комп'ютерна грамотність; формується уміння працювати в ринковому середовищі; підвищується підприємницька активність. Разом з тим, в Україні відбуваються процеси, які призводять до його руйнації. Не підвищуються темпи відтворення населення, внаслідок чого його структура набуває більш вираженого депопуляційного характеру: погіршуються показники здоров'я людей усіх вікових груп – за останні 10 років кількість уперше зареєстрованих захворювань зростає на 2 млн. випадків, або на 7%; посилюється інтенсивність трудової еміграції працездатного населення – за експертними оцінками, сьогодні за кордоном працюють понад 3,5 млн. наших співвітчизників; зростають показники старіння населення – за 2012–2015 роки питома вага населення, старшого за 50 років, у загальній кількості населення України зростає на 0,6 відсоткових пункти: з 32,8 до 33,4%.

Серед головних причин зазначених тенденцій – поширення бідності внаслідок недостатньої, а подекуди – невинновданно низької оплати праці, особливо у сільській місцевості; неефективна

система професійного навчання, підвищення кваліфікації та перекваліфікації фахівців робітничих спеціальностей; незадовільний стан медичного обслуговування населення і низька ефективність заходів щодо покращення охорони здоров'я та праці тощо. [3].

Отже, людина це основна складова будь-якої виробничої діяльності в науково-інформаційних технологіях. За оцінками вчених, людський капітал є основним чинником зростання продуктивності праці, і вплив цього чинника постійно зростає. І зараз пріоритетного стратегічного значення для України набувають інвестиції в людину, її творчий, науковий, інтелектуальний та інноваційний потенціали - адресні та програмно-цільові функціональні інвестиції.

Україні потрібно створити ефективну, дійову систему внутрішнього інвестування, наприклад, за рахунок заснування суспільних фондів розвитку, які в перспективі мають трансформуватися в потужні інвестиційні інститути, та залучення заощаджень громадян. А також, доцільно запровадити такі заходи щодо розвитку людського капіталу: передбачити поступове приведення рівня фінансування людського розвитку (витрат на освіту та охорону здоров'я) до рівня групи країн з високим рівнем розвитку людського капіталу; розробити цільову програму стимулювання самозайнятості та мікропідприємництва; активізація творчого потенціалу людей, розвиток висококваліфікованої робочої сили.

Література:

1. Програма економічного і соціального розвитку України на 2010 рік – Людські ресурси [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://kyivodpa.sta.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1117:-----2010-catid=28:2009-10-20-14-05-31&Itemid=129.
2. Образование и человеческий капитал [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.worldbank.org.ru/wbimo/dep/mirross/chapter7.html>.
3. Трудовий потенціал – важливий чинник соціально-економічного розвитку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=92463436.

Цуриков К.С., гр.ВУ-13-1

Науковий керівник: к.с.н, доц. Курінний В.О.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНВЕСТУВАННЯ В РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ

На сучасному етапі розвитку суспільства надзвичайну важливу роль відіграє вдосконалення фактору економіки знань, на основі якого з'являється більш ефективне виробництво з інформаційними технологіями, що призводить в результаті до зростання ВВП, продуктивності праці та економічного зростання в цілому. Персонал підприємства має можливість швидко та ефективно виконувати поставлені задачі лише оперуючи сучасною інформацією, навичками та вміннями. В епоху науково-технічних відкриттів з кожним днем інформація оновлюється, з цього і витікає необхідність вести коректну політику у напрямку інвестування в розвиток персоналу.

Ставлення до такої політики дуже різняться, наприклад, у нашій країні та країнах західної Європи. У країнах з розвинутою ринковою економікою держава, покладаючи на себе більшість фінансових обов'язків пов'язаних з підготовкою та перепідготовкою, створює єдиний механізм підтримки зайнятості за рахунок тісної взаємодії держави та підприємств, кооперативів, навчальних закладів.

Європейські держави та підприємства взаємодіють, використовуючи інструменти: фінансування, податкової політики, регулювання соціального страхування і формування інформаційної та правової інфраструктури. Велика увага з боку держави приділяється фінансуванню молодих фахівців. Так наприклад, державні органи влади Великобританії, Італії, Швеції, компенсують 80% затрат підприємства, що прийняло молодого фахівця віком від 16-18 років, який не має повної середньої освіти [1]. Тим самим держава, дає зрозуміти підприємцям, що винаймаючи молодих робітників вони не витрачають кошти, а інвестують. Цим самим також і регулюється зайнятість в країні.

Об'єктом прямого фінансування керівництвом Німеччини, Франції, Італії, Швеції стали так звані альтернативні форми освіти, що доступні для фахівців до 25 років. Такі форми освіти пропонують чередування теоретичного навчання з частковою зайнятістю на виробництві. Таким чином студенти можуть закріпити теоретичні знання на практиці та підвищити свою професійну майстерність, а держава регулює політику зайнятості, забезпечуючи населення місцями роботи. Основою такою форми навчання є побудова сумісних програм, що координують професійну підготовку в двох різних системах: теоретичній та практичній. Активний контроль

за виконанням всіх умов програм на підприємствах призводить до постійних перебудов програм теоретичного навчання. Таким чином інформаційна база теоретичних знань ніколи не застаріває.

Методи прямого фінансування не рідко на Заході доповнюються стимулюванням підготовки персоналу підприємства шляхом диференціації податкової політики. Цей інструмент широко використовується в Сполучених Штатах, де кошти, спрямовані на підготовку молодих робітників підприємства повністю звільнені від оподаткування.

З кожним роком також росте значимість діяльності бізнес-корпорацій у сфері вищої освіти, що призведе до формування їх особистих корпоративних шкіл та університетів. Корпоративні університети – це не навчальні заклади, а лише певна учбова програма, яка складається корпораціями для того, щоб отримувати фахівців, які відповідають всім її вимогам. Так у потенційного робітника формується прихильність до свого керівництва, він почуває себе частиною великого механізму, набуває необхідних навичок. Такі університети підготовки персоналу частіше функціонують у філіалах транснаціональних корпорацій, оказуючи консультативні та освітні послуги для своїх клієнтів, та формуючи освітні програми для інших корпорацій. Вони можуть частиною компанії, яка створила їх і обслуговувати свій особистий персонал та можуть надавати послуги освітні послуги у формі бізнес-школ.

Створення корпорацією своєї програми має безліч позитивних сторін. По-перше, це призведе до значного зниження видатків на розвиток персоналу. По-друге, це формує корпоративну культуру у відповідності до традицій та цінностей корпорації. Як правило випускниками таких корпоративних навчальних закладів є надзвичайні знавці своєї справи та робітники віданні своїй фірми, що поділяють її цінності та інтереси. Як дохід від інвестицій у свій персонал, підприємство отримує безцінних робітників, що здатні ефективно працювати та розвивати її в майбутньому. За рахунок використання хоча б цього інструменту в Україні призведе до зменшення таких випадків, коли після співбесіди випускник вишу не приймається на роботу через відсутність досвіду чи якихось особливих навичок.

Автори вважають, що працюючи в команді держава з підприємствами можуть досягти: вищого рівня зайнятості, випуску лише обізнаних фахівців у своїй сфері, вдосконалення системи освіти у відповідності до того, як змінюються технології та інформація, ефективнішого інвестування в персонал, зацікавленості студента, і у майбутньому робітника працювати в країні або на певному підприємстві. Використання деяких вище названих інструментів має місце в Україні, але це явище дуже рідке і як наслідок ми маємо: незацікавленість студента в отриманні вищої освіти, застарілу інформаційну базу, що не відповідає сучасним вимогам, що ставляться до робітника при наймі на роботу, велику текучку кадрів в організаціях, низько кваліфікованих робітників, великий рівень безробіття, неефективне використання ресурсів підприємств.

Список літератури:

1. HR управління фірми: учебник. Руководство/под ред. Н. Крамаренко. – Киев: CUL, 2013. – 272 стр.
2. Управление персоналом: учебник. – Цимбалюк и др. ; – М.: Университет, 2014. – 398 с.

Яцун А. О., гр. ВЕ-14-1

Науковий керівник: ст. викладач Дон О.Д.

СПРЯМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Людський розвиток є одним з найважливіших індикаторів розвитку держави. Питання людського розвитку є особливо актуальним сьогодні, так як Україна знаходиться на шляху до євроінтеграції, тому необхідно визначити пріоритетні напрямки подальшого розвитку України. Показники людського розвитку дають змогу виявити слабкі місця національної економіки, становище людини у суспільстві, рівень освіти, професійної підготовки, культурної освіченості. Люди стають епіцентром прогресу, тому людський розвиток є невідомою умовою конкурентоспроможності країни та найголовнішим чинником соціально-економічного розвитку.

З появою висококваліфікованого прошарку працівників, здатних приймати інноваційні рішення, керувати, у процесі праці використовувати знання іноземних мов тощо, з'явився новий термін – людський капітал. Цей вид капіталу потребував значних інвестицій, але швидко окуповувався, створюючи значну додану вартість. За сучасних умов вивченням людського капіталу займається багато вчених, як зарубіжних, так і вітчизняних. Найбільший внесок у дослідження цієї проблеми зробили Т. Шульц і Г. Бек-кер. Вони припускають, що між інвестиціями в людський капітал і продуктивністю праці існує тісний зв'язок. Продуктивність праці сприяє

зростанню доходів населення, що стає стимулом надалі інвестувати у здоров'я та освіту, і таким чином збільшується національний дохід [2].

Індекс людського розвитку (ІЛР) виступає інтегрованою оцінкою цивілізованості країни та агрегує індекс Створена ООН багаторівнева система показників людського розвитку охоплює майже всі істотні аспекти життя людини і надає можливість моніторингу змін у людському розвитку. Звіти ООН про індекс людського розвитку – це серія глобальних доповідей про людський розвиток, які публікуються ПРООН з 1990 рокув якості незалежного, аналітично та емпірично обґрунтованого обговорення найважливіших питань та політичних заходів в області розвитку.

Відповідно до останньої всесвітньої Доповіді ПРООН про стан людського розвитку, індекс людського розвитку (ІЛР) України становить 0,743. Це 84-е місцесеред 188 країн і територій. З 1990 року показники ІЛР підвищилися на 5,2 %; тривалість життя при народженні зросла на 1,3 року, середня тривалість навчання збільшилася на 2,2 року, а очікувана тривалість навчання – на 2,9 року; ВВП на душу населення знизився на 31,9 %. Разом ізцим, результати України залишаються нижчими за середні показники країн, що належать до групи з високим рівнем людського розвитку, і нижчими за середні показники по країнах Європи і Центральної Азії [3].

Аналізуючи нинішню ситуацію, в Україні налічується 1,7 мільйона внутрішньо переміщених осіб, 2,8 мільйона людей з обмеженими можливостями, близько 60% живуть за межею бідності, що визначається як фактичний прожитковий мінімум. Несприятливі умови, в які вони потрапляють, мають багато вимірів. Певні групи стикаються з несприятливими умовами, що часто взаємонакладаються, підсилюючи одна одну, поглиблюючи незахищеність, розрив між поколіннями і ускладнюючи завдання дорівнятися до тих, хто має вищий рівень життя.

Україні потрібно прагнути кращих стандартів, орієнтуватися на країни з вищими показниками, що рухаються шляхом якісних змін, інтенсивного розвитку економіки. Проте Україна, маючи значний потенціал, співпрацю з іншими країнами повинна будувати на рівноправних партнерських засадах. А високорозвинені країни сприйматимуть Україну як рівноправного партнера лише тоді, коли всередині країни буде наведено лад, розвиватимуться демократичні засади, а низку проблем – корупцію, політичну заангажованість економіки та багато інших буде подолано.

Незважаючи на певний регрес за показниками індексу людського розвитку, Україна затвердила та запроваджує комплексний пакет важливих реформ, таких як реформи у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, земельна реформа та децентралізація, реформи у сфері державного управління, боротьба проти корупції, реформи правоохоронних органів, а також багато інших змін. Кінцевим результатом цих реформ повинен стати прогрес у сфері людського розвитку для кожного без винятку громадянина України.

Отже, результати дослідження дають змогу зроби ти висновок, що всі сфери діяльності держави й суспільства мають бути спрямовані на досягнення вищого рівня розвитку населення. Здобуті результати відкривають простір для подальших наукових досліджень у сфері оцінки людського розвитку.

Список використаної літератури:

1. *Ташиулатова Л. М.* Теорія суспільного розвитку і концеп- ція людського розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.undp.uz/ru/download/index.php?type=publication&id=150&parent=2858&doc=99143>.
2. *Безтелесна Л. І.* Людський розвиток: підходи до трактуван- ня суті та умов його забезпечення / Л. І. Безтелесна // Економіка України. – 2009. – No 7. – С. 4.
3. Доклад о человеческом развитии 2016 (рейтинг Украины) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/HDR2016/HDR2016_RU_Overview_Web.pdf?download.

Наукове видання

**ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

За матеріалами
науково-практичної студентської конференції

ДЯКУЄМО ВСІМ АВТОРАМ ЗА УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ!
БЛАГОДАРИМ ВСЕХ АВТОРОВ ЗА УЧАСТИЕ В КОНФЕРЕНЦИИ!

Комп'ютерна верстка:
Бахметьев С. В.
iprint.dp@gmail.com

Підписано для друку 25.04.2017 р. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офсетний. Друк плоский.
Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 11,90. Ум.фарб.-відб. 12,28. Обл.-вид.арк. 12,87
Наклад 165 прим. Вид. №. Зам. № 203

Друкарня Сова, вул. Генерала Пушкіна, 1, м. Дніпропетровськ, 49050
тел. (056) 767 80 05, (067) 631 88 33, (050) 566 77 11
sovamanager@gmail.com